

યાય તેથી પ્રભુએ એકવાર હલનચલન બંધ રાખ્યું, પરિણામે ત્રિશ-
લાને ગર્ભની શીકર યર્ષ કે ગર્ભ જીવતો હશે કે નહિ; તેથી માતાના
સંતાપની ખાતર પ્રભુ મહાવીરે ગર્ભમાં હલનચલનની ક્રિયા કરી. આમ
ગર્ભમાંથીજ પ્રભુએ માતા પરનો અપૂર્વ પ્રેમ બતાવવા માંડ્યો. જન્મ
થયા બાદ તેમણે પોતાની ટચલી આંગળી વડે મેરુ પર્વતને ડગાડ્યો,
આ પરાક્રમ જોઈને દેવોએ વર્ધમાનકુમારનું નામ 'મહાવીર' પાડ્યું.

• ત્રીશ વર્ષ સુધી મહાવીર ગૃહસ્થાવાસમાં રહ્યા. યશોદા નામની
સ્ત્રીથી તેમને પ્રિયદર્શના નામે એક પુત્રી યર્ષ. ગૃહસ્થાવાસ છતાં
તેમનું જીવન તો સદાય સાધુ જીવન જેવું જ હતું. સર્વ કર્મથી મુક્ત
થવા તેમણે માતાપિતાની આજ્ઞા માગી, પરંતુ પુત્ર પરનો અતુલ
પ્રેમ, તેથી માતા પિતાએ રજા ન આપી, એટલે તેમની આજ્ઞાની
ખાતર તેઓ થોડો વખત સંસારમાં રહ્યા. ત્યારબાદ તેમના
માતાપિતા ગુજરી ગયા એટલે તેમણે દીક્ષા લેવા માટે મોટા
ભાઈ નંદીવર્ધનની આજ્ઞા માગી, ભાઈ પરનો અતિશય રનેહ
એટલે નંદીવર્ધને જણાવ્યું કે ભાઈ! માતાપિતા તો હમણા જ
સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે, વળી તમારા વિયોગનું દુઃખ મને ક્યાં આપે
છે! કૃપા કરી આ રાજગાદી ભોગવો. પ્રભુ મહાવીરે રાજગાદી
નહિ ભોગવતાં દીક્ષા લેવાનો ભાવ પ્રદર્શિત કર્યો. નંદીવર્ધને બે વર્ષ
રોક્ષાવાનું કહ્યું. પ્રભુ મહાવીરે બે વર્ષ વધુ રોક્ષાયા. અને ૩૦ વર્ષ
બાદ તરત જ પ્રભુ મહાવીરે રાજવૈભવ, સ્ત્રી, પુત્રી, ભાઈ, અનુચરો
એ મરવે ત્યાગ કરી જગત જીવેના કલ્યાણ અર્થે દીક્ષા લઈ
ચાલી નીકળ્યા. એજ વખતે પ્રભુને મનઃપર્યવજ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું. દીક્ષા
મમયે પ્રભુને દેહે એક દેવ દૃષ્ય (વસ્ત્ર) આપ્યું હતું, પરંતુ તેઓ
એટલી બધી તીવ્ર વૈરાગ્યદશાને પામ્યા હતા કે એ વસ્ત્ર દેવ શિયા-
ળામાં પહેરીય એવો વિચાર સરખોયે નેમણે કદી કર્યો ન હતો. તે
વસ્ત્ર તેર મહિના સુધી પ્રભુના અમા પર પડી રહ્યું હતું. મમે તેવી સખ્ત

ચરતા દૂર જતા રહ્યા. ભરવાડે આવીને પૂછ્યું, હે જોગી, મહારા બળદો ક્યાં છે ? પણ ધ્યાનસ્થ પ્રભુ શાના ઉત્તર આપે ! ભરવાડે ધાર્યું કે આ ધૂતારાએ જરૂર મારા બળદો સંતાળ્યા હશે, તેમ માની તેને ધણો ક્રોધ ચડ્યો અને પ્રભુના કાનમાં વૃક્ષના ખીલા ઠોક્યા. આથી પ્રભુને દારણ વેદના ચર્ષ, છતાં પ્રભુએ તેના પરજરા પણ રોષ ક્યો નહિ. ધણા દેવોએ તેમને રહાય આપવા માટે કહ્યું. પણ પ્રભુએ કહેલું કે તીર્થંકરો કોઇની સહાય ઇચ્છતા નથી. આવી રીતે પ્રભુએ સાડાબાર વર્ષ અને એક પખવાડીયા સુધી સખ્ત તપ જપ ધ્યાન ધર્યું. તેટલી મુદતમાં તેમણે માત્ર ૩૪૯ દિવસ જ આહાર લીધો હતો. એક ઉપવાસથી માંડીને ૭ ૭ માસ સુધીના ઉપવાસ કર્યા હતા. એક અભિગ્રહ પાંચ માસ પચીસ દિવસનો થયો હતો. જે અંદનખાળાએ પૂરો કરાવ્યો હતો. આવી ઘેર તપશ્ચર્યા કરી પ્રભુ મહાવીર વૈશાક શુદ્ધિ ૧૦ મે જન્મક ગામતી બહાર આવેલી અન્તુવાસિકા નામની નદીના તટ ઉપર દૈવસ્થ જ્ઞાન, દૈવસ્થ દર્શનને પામ્યા. ત્યારબાદ જગત જીવોના કલ્યાણને માટે ઉપદેશ શરૂ કર્યો. સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકા એ ચાર તીર્થની સ્થાપના કરી અને જગતમાં અદિસા, સત્ય, દયા, પરોપકાર, દામા, બ્રહ્મચર્ય, ઐક્ય એ ઉત્તમ તત્ત્વોનું સ્વરૂપ બતાવી જગતને કલ્યાણને પથે વાળવાનો રસ્તો બતાવ્યો. પ્રભુ મહાવીર આ જૈનશાસનના છેલ્લા તીર્થંકર થયા. તેમના પરિવારમાં ઈંદ્રભૂતિ (ગૌતમ) પ્રમુખ ૧૪૦૦૦ મુનિ, અંદનખાળા પ્રમુખ ૩૬૦૦૦ સાધ્વી, શંખજી, શતકજી પ્રમુખ ૧૫૯૦૦૦ શ્રાવક, મુલસા, રેવતી પ્રમુખ ૩૧૮૦૦૦ શ્રાવિકા, ૭૦૦ કેવળજ્ઞાની, ૭૦૦ વૈદ્યો લઙ્ગિધારી, ૧૩૦૦ અરધિજ્ઞાની, ૫૦૦ મનઃપર્યવજ્ઞાની, ૩૦૦ ચૌદ પૂર્વધારી વગેરે હતા. તેમણે જૈન ધર્મનો દેશ પરદેશમાં વિજય વાવડો કરાવ્યો અને ૩૦ વર્ષ દૈવસ્થ પ્રવર્ત્યામાં મહી પ્રભુ મહાવીર ૭૨ વર્ષની ઉંમરે આરો વદિ ૦)) ને દિવસે શુકલ ધ્યાનને લાવતાં નિર્વાણપદને પામ્યા.

અમણપણ અગીકાર કર્યા પછી, મોટા પ્રાંતિ લતા ની
 ૪૨ ચાતુર્માસ ભ મહાવીર નીચેના ન્યૂનમ કય ની
 અરિયપ્રામે, ૩ પૃથ્વીપામા ૧૦ પૈનાવી રાખીય પામ
 નાલંદા-રાજગૃહમા, - મિથિનામા, - મરિયા ની
 આલંભિકા નગરીમા ૧ અન્ય નગરિના ન્યૂન . . .
 ૧ અપાપા નગરીમા

છેલ્લું ચાતુર્માસ ભગવત ની . . .
 મગની શુદ્ધિયામા કય . . .
 નજીકમા આચાર્યો જાણી મ . . .
 જે નામ દવા આદર કરા . . .
 દેમના પચા મજુપન રોસાએ . . .

૧૭૮ મહાગતક

મગદેદિ નમરીમ, મહાગતક ની . . .
 અરિયંત દલા, નજીકે રેવન પ્રભા . . .
 મહાવીર પધારવાદી અનુભવક . . .
 ને પૈનાવી પામેલા અન પ્રભા . . .
 જાહેર ન કરવા . . .
 અનુભવક પિતૃઆત્મક દીનુ રત . . .
 નદિ, તેમ જ અનુભવક પૃથ્વી તેમ જ . . .
 નિરુ નિરુભવક ન હિ નીરુભવક નીરુ . . .
 નીરુ નીરુ નિરુભવક નીરુભવક . . .
 નીરુ નીરુ નીરુભવક નીરુભવક . . .
 નીરુ નીરુ નીરુભવક નીરુભવક . . .
 નીરુ નીરુ નીરુભવક નીરુભવક . . .

શોકયોને, ઝેરી પદાર્થના પ્રયોગથી મારી નાખી, અને સર્વ લક્ષ્મી પોતાને સ્વાધીન કરીને તે મહાશતક સાથે સુખ ભોગવવા લાગી.

રેવતી એકલી રહેવાથી અને તેને ખૂબ પૈસો મળવાથી તે હડી ગઈ, એટલું જ નહિ પણ તે સ્વચ્છંદી બનીને દારૂ, માંસ ઇલાદિની પણ વ્યસની બની ગઈ. એક વાર રાજા શ્રેણિકે રાજગૃહિ નગરીમાં ઢંઢેરો પીટાવી જાહેર કર્યું કે મારા રાજ્યમાં કોઈએ પંચેન્દ્રિય જીવોની હિંસા કરવી નહિ. આથી માંસભક્ષી રેવતીને ધણું લાગી આવ્યું. પોતાને માંસ ખાવાનું વ્યસન, તે વગર ચાલે જ નહિ. એટલે તે પોતાની ગોશાળા (ગાકુલ)માંથી રોજ બખ્ખે ગાયોને કપાવી તેનું માંસ ભક્ષણ કરવા લાગી.

વખત જતાં મહાશતક ગૃહ કારભાર પોતાના પુત્રને સોંપી, નિવૃત્ત બની પૌષધશાળામાં ધર્મધ્યાન કરવા લાગ્યા. રેવતી એક વખત મદિરાપાન કરીને, વિષયાસક્ત બની પૌષધશાળામાં મહાશતક પાસે આવી, અને તેણે પોતાની સાથે ભોગ ભોગવવાનું મહાશતકને આમંત્રણ કર્યું. મહાશતક ધર્મ કાર્યમાં લીન હતા. તેમણે રેવતીને કંઈ પણ ઉત્તર આપ્યો નહિ. રેવતી તો વધારે વિરાગ બનીને વારંવાર મહાશતકને ભોગ ભોગવવાનું કહેવા લાગી. છતાં મહાશતક કંઈ પણ બોલ્યા નહિ. અતે નિરાશ થઈને રેવતી ત્યાંથી ચાલી ગઈ. સમય જતાં મહાશતકે ૧૧ પ્રતિમા ધારણ કરી, તપ કરતાં તેમનું શરીર દુર્બળ થયું એટલે મહાશતકે સંશયો કર્યો. આત્માના શુભ ધ્યાનમાં પ્રવર્તતાં મહાશતકને અવધિજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું.

હી પાછી રેવતી, મદિરામાં ચક્રચુર બનીને મહાશતક પાસે આવી, અને પોતાની સાથે ભોગ ભોગવવાનું મહાશતકને કહ્યું. મહાશતકે જવાબ ન આપ્યો. તેથી વારંવાર તે કહેવા લાગી. આથી મહાશતકને ક્રોધ ચડ્યો, તેમણે રેવતીને કહ્યું, હે માંસભક્ષી રેવતી, આજથી તું સાતમે દિવસે રોગગ્રસ્ત થઈને મરજી પામીશ, અને

પડેલી નરકમાં ચોગ્રાણી દગ્ગર વર્ષની સ્થિતિએ ઉપજી. આ માત્ર
 રેવતી દિન બની ગઈ, અને અવબીન બની કલ્પાત કાલ
 પરિણામે ને રોગગ્રસ્ત બની. આત રાત્રિ થતા તે મરણ
 અને પડેલી નરકે ગઈ.

તે સમયે પ્રજા મદાચીર પધાયાં. 'મદાચતકે રેવતી પ્રત્ય પારં'
 અપદિત શબ્દો આવકને બોલવા કલ્પે નહિ' તે વાત મદાચતક
 કરવા અને તેનું પ્રાપ્તિન શ્રેયઃપ્રાપ્તિ માટે શ્રી ગૌતમને મદાચતક
 પામે મોકલ્યા. ગૌતમને દેખી મદાચતકે વદન કર્યું શ્રી ગૌતમ
 અપદિત શબ્દોનું મદાચતકને પ્રાપ્તિત કરાવ્યું મદાચતક ત્રાપ્તિત
 કર્મ વિમુક્ત થયા. અનુભવે મદાચતકે વચાચોગ્ય આગમન કરી એક માનવ
 નંદારો બોમરી મદાચતક કરા કરીને પડેલા દેવસાકમા ગયા થાય
 તેઓ મદાચિરક શ્રેયઃમા જન્મ પામી નોરા મનિને પ્રાપ્ત કરી

૬૭૯ મદાચેન કૃષ્ણાકુમારી

તે મદાચિરક ને પિતૃ મદાચતકી મળી અને મદાચેન કૃષ્ણા
 રત્ના, અન્ના દત્તી, પુત્ર મદાચના મોકલ્યા કાલો મળીની માત્ર તે
 મદાચેન પામે અપદિત શ્રી, અને વર્ષનાન ત્રણ મોકલ્યા
 એક, કાલે તે મદાચિરક, ૨ દિવસ, ૩ અપદિત ૧ દિવસ
 એક અપદિત, એકેક વર્ષ અને તે દિવસ ૧ દિવસ કરે, એક
 ૨૦૦ અપદિત એકેક વર્ષ, અપદિત ત્રણ વર્ષ પામે કરે
 મદાચના ૨૦૦૦ વર્ષ તેમજે ત્રણ કરે, ૨૦ મદાચિરક
 ૧૦૦૦ વર્ષ તેમજે (૨૦૦૦૦) કરે, એક માનવ અનુભવને

થયે જ્યેષ્ઠ વહિ અષ્ટમીએ પ્રભુનો જન્મ થયો. પદ કુમારિકા દેવી-
ઓએ સૂતિકાકર્મ કર્યું. ઈંદ્રોએ જન્મોત્સવ ઉજવ્યો. ગર્ભસમય
દરમ્યાન સુમિત્ર રાણી સારાં વ્રતવાળા થયા હતા, તે પરથી પુત્રનું
'મુનિસુવત' એવું નામ પાડ્યું. યૌવન પ્રાપ્ત થતાં મુનિ સુવતકુમારે
પ્રભાવતી આદિ અનેક રાજકન્યાઓ સાથે પાણીમહણ કર્યું. પ્રભા-
વતીને એક સુવત નામે પુત્ર થયો હતો. સાડા સાત હજાર
વર્ષની ઉંમરે મુનિસુવત પિતાની ગાદીએ બેઠા. સાડા સાત હજાર
વર્ષ રાજ્ય ભોગવ્યું. તે પછી વરસી દાન આપી તેમણે એક હજાર
પુરખો સાથે દ્વાગણ્ય શુદ્ધિ આઠમે સંવત્ર મહણ્ય કર્યો. ૧૧ માસ
હ્રસ્વપણ્યામાં રહ્યા પછી પ્રભુને દ્વાગણ્ય વહિ બારશે કૈવલ્યગાન થયું.

મુનિસુવત સ્વામીના સંઘ પરિવારમાં ૩૦ હજાર સાધુઓ,
૫૦ હજાર સામીઓ, ૧૭૨ હજાર શ્રાવકો અને ૩૫૦ હજાર શ્રાવિ-
કાઓ હતા. ૧૫૦૦૦ વર્ષ ચારિત્ર પાળી ૩૦ હજાર વર્ષનું આયુષ્ય
પૂર્ણ કરી એક માસના અનશને, અમેતશિખર પર એક હજાર
પુરખો સાથે પ્રભુ જંક વહિ લેના રોજ સિદ્ધ થયા.

૧૮૧ મૃગાપુત્ર. (વૈરાગ્યવંત)

સુગ્રીવ નામનું નગર હતું. ત્યાં બજાબદ્ર નામે રાજા હતો. તેની
રાણીનું નામ મૃગાવતી. તેને એક પુત્ર થયો. નામ મૃગાપુત્ર. રાજ્યની
સમૃદ્ધ મામમીઓના ઉપબોગથી જદ્દિ પામતા મૃગાપુત્ર બાલ્યાવસ્થા
વીતાવી મુવાવસ્થાને પામ્યા. સારે તેઓ અનેક રાજકન્યાને પરણ્યા
અને તેમની સાથે સુખ ભોગવતા અમય પસાર કરવા લાગ્યા.

મધ્યાન્હનો સમય છે, મૃગાપુત્ર જામી પરચારી પોતાના રાજ્ય
મહેલની એક અટારીમાં બેઠી નગરની સર્વોચ્ચ રહ્યા છે, આવતાં
જતાં મનુષ્યો તરફ નિહાળે છે. તેવામાં ત્યાં આમગધો પસાર થતાં
એક મદાન આત્મ શોધી મુનિવર તેમના જ્ઞેવામાં આવ્યા. મુનિની

ચાલવાની થાંત ગતિ, તેમનો પહેરવેશ, તેમનું ચળકતું લગાટ તે-
 મૃગાપુત્ર તે મુનિના સામે અનિમેષ નેત્રે જોઈ જ રહ્યા. પૂર્વ મરકાનું
 બળે મૃગાપુત્રને લાગ્યું કે પૂર્વે મેં આવું સ્વરૂપ ક્યાક જોયું છે મેં
 સ્વરૂપના ભાવ ચિંતવતા ચિંતવતા મૃગાપુત્રને જાતિમરુગ જાન થત
 પૂર્વજવમા પોતે પાળેલું ચારિત્ર યાદ આવ્યું. સમાર ક્રિપા તરફાળે મે
 અકચિ થઈ અને જન્મ મરણના ફેગથી મુક્ત થવાનો તેમણે ઈ. મ. ૧
 ક્યે તમજા તેઓ જાનપિતા પામે આજ્યા અને કલ્પ છે માતા ૧૧
 મદનો પત્ર મવનું અમરુ થયું કે તિરંગયા નમા નમા મ ૧૨
 ધાગી દુર્ગા મા નાગ ૧૩ જ આના ચારિત્ર પાગ મથો દુર્ગા મથો ૧૪
 ૧૫, એટલે મ ૧૬ ના ૧૭ ના ૧૮ ના ૧૯ થયતા આ મ ૨૦ ના
 મેં મારના ના ૨૧ ના ૨૨ ના ૨૩ ના ૨૪ ના ૨૫ માગત થ
 મેં માર મ ૨૬ ના ૨૭ ના ૨૮ ના ૨૯ ના ૩૦ ના ૩૧ ના ૩૨
 આપે. ૩૩ ના ૩૪ ના ૩૫ ના ૩૬ ના ૩૭ ના ૩૮ ના ૩૯ ના ૪૦
 અકિરુ ૪૧ ના ૪૨ ના ૪૩ ના ૪૪ ના ૪૫ ના ૪૬ ના ૪૭ ના ૪૮
 ધાન્યના ફેડીયા, આગ મળીયાઆ ના ૪૯
 ના, પુત્ર, જાનિયર આગ ના ૫૦ ના ૫૧ ના ૫૨
 ના ૫૩ ના ૫૪ ના ૫૫ ના ૫૬ ના ૫૭ ના ૫૮ ના ૫૯
 ૬૦ ના ૬૧ ના ૬૨ ના ૬૩ ના ૬૪ ના ૬૫ ના ૬૬ ના ૬૭
 ના ૬૮ ના ૬૯ ના ૭૦ ના ૭૧ ના ૭૨ ના ૭૩ ના ૭૪
 ના ૭૫ ના ૭૬ ના ૭૭ ના ૭૮ ના ૭૯ ના ૮૦ ના ૮૧
 ના ૮૨ ના ૮૩ ના ૮૪ ના ૮૫ ના ૮૬ ના ૮૭ ના ૮૮
 ના ૮૯ ના ૯૦ ના ૯૧ ના ૯૨ ના ૯૩ ના ૯૪ ના ૯૫
 ના ૯૬ ના ૯૭ ના ૯૮ ના ૯૯ ના ૧૦૦

જાળનો સમુદ્ર જુગલ વડે તરવો દુષ્કર, તેમ સંસારરૂપી સમુદ્ર તરવો
 ઘણો જ કઠિન છે. સંયમ માર્ગમાં આવતાં ઉપસર્ગો, પરિવહો એ
 ભયાનક છે. ગરમ પાણી પીવું, જમીનપર સૂઈ રહેવું, તાપમાં ઉઘાડા
 પગે દરવું, ટાંઢમાં પૂરતાં વસ્ત્રો ન મળે, માથે કેશનો લોચ કરવો,
 હ્રદય જીવની દયા પાળવી, સત્ય બોલવું, રત્ન વગર એક સળી
 સરખી પણ ન લેવાય, આ યૌવનકાળમાં બ્રહ્મચર્ય પાળવું, સર્વ
 પરિગ્રહ, માયા, મમતા, મોહનો ત્યાગ કરવો, ક્ષુધા, તૃષ્ણા, ટાંઢ, તાપ
 ડાંસ, મન્હર, સર્પ આદિના પરિસહો ત્હારાથી સહન નહિ થઈ શકે;
 માટે હે પુત્ર, દીક્ષા લેવાનું મુલતવી રાખી આ વિપુલ ભોગ સાધનો
 મળ્યાં છે, તેને સુખપૂર્વક ભોગવો, અને વૃદ્ધાવસ્થા પામતા
 ખુશીથી સંયમ માર્ગને ગ્રહણ કરજો. મૃગાપુત્રે જવાબ આપ્યો. હે
 માતાપિતા, મળેલી સર્વ સામગ્રીનો ત્યાગ કરવો તેમાંજ ખરી વીરતા-
 ત્યાગ ભાવના રહેલી છે. વળી મનુષ્યથી અનંતગણી રિદ્ધિ દેવગતિમાં
 આ જીવે અનેકવાર મેળવી છે. તેનાથી પણ આ જીવ ધરાયો નથી
 તો આ ક્ષણિક રિદ્ધિ, ભોગ ઉપબોગોથી શું ધરાવાનો હતો? જેના
 હૃદયકબાટો, જ્ઞાનચક્ષુઓ ખુલી ગયાં છે, જે દૃઢ છે, નિરપૃથ્વિ છે તેને
 જગતમાં કંઈ પણ મુશ્કેલ હોતું નથી, માત્ર આત્મજાળની દિવ્ય જ્યોત
 પ્રકાશતાં બધી મુશ્કેલીઓ, ઉપસર્ગોનો અંત આવી જાય છે. વળી
 હે માતા, આ જીવે કયાં દુઃખ સહન નથી કર્યું? નારકી તિર્યચ અને
 મનુષ્ય ગતિના અનંત દુઃખો આ જીવે અનંતવાર ભોગવ્યા છે. નર્કની
 ધગધગતી કુંભીમાં અનંતવાર પડ્યો છું, વાળુકા નદીની અગ્નિ જેવી
 ધગધગતી રેતીમાં મને અનંતીવાર બાળ્યો છે, ઝાડ ઉપર ઉંચે મસ્તકે
 બાંધી પરમાધામીઓએ મને કરવત વડે કાપ્યો છે. કાંઠાવાળા માત્મ-
 લી રક્ષ સાથે બંધાઈ ધણી વેદના મેં ભોગવી છે. શેરડીની માથક
 મને પાણીમાં પીડ્યો છે, તરવાર, બાલા રગ્મી વડે મારા રાઈ ગર્ભ
 જેવડા દુઃશ્ચ રહ્યાં છે. એ વખતે મારો આકંઠ, મદારો વિલાપ કેવું
 મોંઝળે આતા? મારા માથે જોતરાજો, હજી માથે ધનુષ્યજો, પાણીને

હતો, એટલું જ નહિ પણ ગામમાં ચોરીઓ કરાવી, રસ્તે જતાં લોકોને હુંટી, પોતાની તિબ્બેરીમા ધન ભેગું કરતો. પ્રજા તેનાથી ત્રાસ ત્રાસ પોકારી રહી હતી. છતાં તે બેપરવાહ બનીને પ્રજાને નિર્ધન બનાવી, દુઃખી કરતો અને પોતે સ્વછંદપણે મોજ શોખ કરી દિવસો વીતાવતો હતો. એકવાર આ એકાઈ રાડોડના શરીરમાં સોજ પ્રકારના મહા રોગ ઉત્પન્ન થયા, રાડોડ દુઃખથી પીડાવા લાગ્યો. ગામમાં ઢંઢેરો પીટાવી ઘણા વૈદ દાકતરોને ઉપચાર અર્થે તેણે તેડાવ્યા, પરંતુ તેનો એક પણ રોગ મટ્યો નહિ. મહાવેદના પામી, અઢીસો વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી તે પાપકર્મના ઉદયથી મરણ પામીને રત્નપ્રભા નામે પહેલી નરકમાં ગયો.

સાંધી નીકળીને, તે મૃગાગામ નામના નગરમાં વિજયક્ષત્રિય રાત્રની મૃગાવતી રાણીની કુક્ષિમાં પુત્રપણે ઉત્પન્ન થયો. ઉત્પન્ન થતાં જ મૃગાવતી રાણીના શરીરમાં અતુલ વેદના ધર્મ. જે દિવસે મૃગાવતીના શરીરમાં આ ગર્ભ આવ્યો, તેજ દિવસથી વિજયક્ષત્રિય રાત્રની પ્રીતિ મૃગાવતી ઉપરથી ઓછી ધર્મ. મૃગાવતીએ વિચાર કર્યો કે રાત્ર મારાપર પહેલા ઘણી જ પ્રીતિ રાખતા. પરંતુ જ્યારથી આ ગર્ભ પેટમાં આવ્યો છે, ત્યારથી રાત્રની મારા પર અપ્રીતિ ધર્મ છે, માટે આ ગર્ભને ઔષધ વગેરેથી પાટી નાખવો, એમ ધારી તે ગર્ભપાતને માટે ઘણા ઉપચારો કરવા લાગી, છતાં ગર્ભપાતન થયું નહિ, તેથી તે ઉદાસીન બાવે રક્ષણ કરવા લાગી.

તે બાળકને ગર્ભાવસ્થામાંથી બરમાલિ નામનો રોગ થયો હતો. તેથી બાળક જે વસ્તુનો આહાર કરે તે વસ્તુ તત્કાલ વિષ્વંસ ધર્મને રક્ત (લોહી) ધર્મ જાય. નવ માસ પૂર્ણ થતાં મૃગાવતીએ તે પુત્રને જન્મ આપ્યો. નામ મૃગપુત્ર. જન્મતાંજ તે આંધળો, ઢંઢેરો, મુગો, અંગોપાંગ રહિત, માત્ર દંડિયોના આકાર રહે હતો. આવું બાળક બાળક જોઈને મૃગાવતીએ બલબીન બની, ત્રાસ પામીને તેને ઉકરડામાં ફેંકી દેવાનો વિચાર કર્યો.

રાગને વાત લણાવી. પ્રથમનો જ આ પુત્ર હોવાથી તે
બીજા આગકા નદિ કહે, એમ રાગને અભિપ્રાય
પતિની આજ્ઞા મानी ગણા તેનું ગ્લણ કરવા લાગી.

મુશાવનોએ તે આગકને એક બોયગમા ગણ્યુ,
તેને આદાર આપવા લાગી. આગક આદાર કરે કે
સોદી થઈ જાય. અને કરી તે સોદીનો આગક આદાર
ફુગીધમય નકે ભમાન નિયતિ નામરના આ દુમાન ને
કરેના કાને.

એક, નમ્ર, જે જલના જમરના થી મદારી
ના, એમ આ નમ્ર, જે જલના જમરના થી મદારી
પતિના જે જલના જમરના થી મદારી
આજ્ઞા, જે જલના જમરના થી મદારી
નામરના એક જલના જમરના થી મદારી
જે જલના જમરના થી મદારી
જે જલના જમરના થી મદારી
જે જલના જમરના થી મદારી
જે જલના જમરના થી મદારી
જે જલના જમરના થી મદારી

શ્રી ગૌતમસ્વામીને દેખી મૃગાવતી આનંદ પામી. પ્રેમપૂર્વક
 નમસ્કાર કરી આગમનનું કારણ પૂછ્યું. શ્રી ગૌતમે મૃગાવતીના પુત્રને
 જોવાની ઈચ્છા જણાવી. મૃગાવતીએ પોતાના બીજા ચાર પુત્રોને
 નમતી પાસે લાવી બતાવ્યા. ગૌતમે કહ્યું:—આ પુત્રો નહિ, પરંતુ
 તમે જે ગુપ્ત બોંધરામાં રાખ્યો છે, તેને જોવાની મ્હારી ઈચ્છા છે.
 મૃગાવતી આશ્ચર્ય પામી. વાત ક્યાંથી જાણી, તે પૂછ્યું. ગૌતમે
 જવાબ આપ્યો:—મ્હારા ધર્મોચાર ત્રિકાળજ્ઞાની શ્રી મહાવીર પ્રભુના
 કહેવાથી. મૃગાવતીએ બતાવવા કહ્યું અને પોતાની પાછળ પાછળ
 વસ્ત્ર આકું રાખીને આવવા જણાવ્યું. મૃગાવતી એક ન્હાની ગાડી
 લઈ તેમાં ખાવાની વસ્તુઓ મૂકી ખેંચતી ખેંચતી બોંધરામાં દાખલ
 થઈ. ગૌતમસ્વામી પણ તેની પાછળ પાછળ ચાલ્યા અને તેઓ બાળક
 પાસે આવ્યાં. બાળકની સ્થિતિ જોતાં જ ગૌતમસ્વામી ચમક્યા
 અને કર્મના અચળ સિદ્ધાંત પર વિચાર કરવા લાગ્યા. પૂર્વજવમાં
 આ મૃગાપુત્ર મદાન પાપ કર્મ ઉપરાંત હશે જેના વડે આ નારકી
 જંતુ હુ ખ બોગવે છે. ત્યાર બાદ ગૌતમસ્વામી ત્યાંથી પ્રભુ પાસે
 ગયા. નર્વ વાત વિદિત કરી. મૃગાપુત્રનો પૂર્વજવ પૂછ્યો. પ્રભુ
 મહાવીરે તેનો પૂર્વજવ (સદ્દેહાતની વાર્તામાં કયો તે) કહી
 સંભળાવ્યો. ત્યાર પછીની સ્થિતિ શ્રી ગૌતમે પૂછી. શ્રી પ્રભુએ
 ઉત્તર આપ્યો:—હે ગૌતમ, મૃગાપુત્ર ૨૬ વર્ષનું આયુષ્ય બોગવી
 નિ.હ થશે, ત્યાંથી પહેલી નરકે જશે. ત્યાંથી અવધી તે થો (નાશીથો)
 થશે. ત્યાંથી બીજી નરકમાં જશે, ત્યાંથી પક્ષી થશે. ત્યાંથી ત્રીજી
 નરકમાં જશે, એમ સાત નરક મુખી જશે. એમ અનંત મંદાર
 પરિભ્રમણ કરતા કરતા મનુષ્ય જન્મમાં આવીને દીક્ષા લેશે અને
 પહેલા દેવલોકમાં જશે. ત્યાંથી અવધી આખરે મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં
 જન્મી મોક્ષગતિને પામશે.

૧૮૩ મૃગાવતી.

[illegible]

1. 1990년대 초반부터 시작된 '신자유주의' 정책의 영향으로
 2. 1990년대 중반부터 시작된 '신자유주의' 정책의 영향으로
 3. 1990년대 중반부터 시작된 '신자유주의' 정책의 영향으로
 4. 1990년대 중반부터 시작된 '신자유주의' 정책의 영향으로
 5. 1990년대 중반부터 시작된 '신자유주의' 정책의 영향으로
 6. 1990년대 중반부터 시작된 '신자유주의' 정책의 영향으로
 7. 1990년대 중반부터 시작된 '신자유주의' 정책의 영향으로
 8. 1990년대 중반부터 시작된 '신자유주의' 정책의 영향으로
 9. 1990년대 중반부터 시작된 '신자유주의' 정책의 영향으로
 10. 1990년대 중반부터 시작된 '신자유주의' 정책의 영향으로

દેશના સાંભળી તમામ જીવો પોત પોતાનું વૈર જૂલી ગયા; તે મુજબ ચંડપ્રહોતનો વિકાર અને મૃગાવતી પરનો ક્રોધ શાંત થઈ ગયો. દેશના સાંભળી મૃગાવતીએ પ્રભુને કહ્યું:—નાથ, આપની વાણી ખરેખર પતિતોનો ઉદ્ધાર કરનારી છે. પ્રભુ! હું આપની પાસે સંયમ ક્ષેત્ર ઈચ્છું છું, તો રાજ ચંડપ્રહોતની આરા લઈને હું દીક્ષિત બનીશ. તરતજ મૃગાવતી ચંડપ્રહોત પાસે આવી અને બોલી:—રાજન, ત્હમે મારા પિતા તૃપ્ત છો, હું દીક્ષિત થવા ઈચ્છું છું. અને આ ઉદાયનકુમારને તમને સોંપુ છું. આરા આપો તો દીક્ષા લઉં. ગમે તેવા વિકારી અને પાપી મનુષ્યો સતીના શિવગના પ્રકાશ આગળ શાંત બની જાય છે તે મુજબ ચંડપ્રહોત શાંત અને નિર્વિકારી બન્યો: તેણે કહ્યું: પુત્રી, પુત્રીયી ત્હમે દીક્ષા લઈ જૈન માર્ગ દિપાવો. હું તમારા પુત્રનું રક્ષણ કરીશ. આ પ્રમાણે આરા મળવાથી મૃગાવતીએ દીક્ષા લીધી. મૃગાવતી ચંદનખાળા સાધવીની ગિપ્પા બની ઉદાયનને કૌશાંબીના રાજ્યાસને રથાપી ચંડપ્રહોત પોતાના વતનમાં ગયો.

એક વખત ચંદ્ર અને સૂર્યદેવ વિમાનમાં બેસી પ્રભુને વાંદવા આવ્યા હતા. તે વખતે ચંદનખાળા પણ મૃગાવતી સાથે પ્રભુવંદનાયે આવ્યા હતા. પોતાને ઉડવાનો સમય જાણી ચંદનખાળા પોતાના ઉપાશ્રયે ગયા. પણ મૃગાવતી હજી દિવસ છે એમ ધારી ત્યાંજ બેસી ગયા. ચંદ્રસૂર્ય ત્યાંથી વિદાય થયા કે તરતજ રાત્રી પડી, આથી બધા પામી મૃગાવતી શીઘ્ર ઉપાશ્રયે આવ્યા. તે વખતે ચંદનખાળાએ મૃગાવતીને કહ્યું કે તમારા જેવી કુચિન સમારીને રાત્રે એકલા બહાર રહેવું એ શું કોમ્મ છે? મૃગાવતીને પોતાની જૂલનો પશ્ચાત્તાપ થયો. તેણે ચંદનખાળાની ક્ષમા માગી; છતાં પોતાની જૂલનો કાપ હૃદયમાંથી ખરચો નહિ. મૃગાવતી વધુ પશ્ચાત્તાપ કરતાં શુભ ભાવનાએ ચંડર્ષા અને ધાની કમળો ક્ષમ કરતાં જ તેમને

કૈવલ્યજ્ઞાન થયું. આ વખતે ચંદનબાળાની પથારી પામેથી જ
જતો હતો, તે મૃગાવતીએ પોતાનાં દિવ્ય જ્ઞાન વડે જોયો, તે
તેમણે ચંદનબાળાનો દાથ ઉઘો કર્યો. આથી ચંદનબાળાએ ભગ
વદ્ધનેમ કુચ્ચાનુ કાચ્ચ પૂછ્યું મગાવતીએ કહ્યું આપની પથારી પ
મળે હતો ચંદનબાળા બોલ્યા- ત્વમે આ અધારી નવે મેમ ભય
મગાવતીએ કહેકુપૂર્વક જવાબ આપ્યો મદાવતી- મને આપ
પ્રતાપે કવચન થયું છે આ મદાવતી જ નહીં । મદાવતી અ
વિચારવા જાય છે અધો, મ મદાવતી અ જાન કરે અ
નિંતરતા ચંદનબાળાને પથ્થુ કૈવલ્યજ્ઞાન થયું ૧૧૬ મમય ૧૧૬
પ્રગત્તે ૧૧૬ મગાવતી ભગવદ્ધ મયા

૧૮૪ મંચકુમાર

[illegible]

દાસી દ્વારા રાજા શ્રેણિકને ખબર પડી. રાજા શ્રેણિક દોહદ+ પૂર્ણ કરવાનું ધારિણી રાણીને વચન આપીને પોતાના આવાસમાં ચિંતામમ બેઠો હતો. પિતાને આશ્વાસન આપ્યા બાદ અભયકુમાર વિચારમાં પડ્યો. દેવતાની રહાય વગર માનવજાતિની મગદૂર નથી કે અઠાળે મેઘ પૃથ્વી ઉપર વરસાવી શકે. અભયકુમારે પોતાના પૂર્વ પરિચય-વાળા પહેલા દેવલોકના સુધર્મ નામના દેવનું સ્મરણ કરવા પૌષધ શાળામાં જઈ અહમ ભક્ત પૌષધ કર્યો. તપના પ્રભાવથી દેવનું આસન ચલિત થયું. દેવ આવ્યો અને પોતાને બોલાવવાનું કારણ પૂછ્યું. અભયકુમારે સર્વવાત નિવેદન કરી. વચન આપી દેવ ગયો અને ધારિણી દેવીની ઈચ્છા મુજબ અઠાળે મેઘની વૃષ્ટિ થઈ. ધારિણી રાણી શ્રેણિક રાજા સાથે નગર-ઉદ્યાન વગેરે સ્થળે ફરી, અને વરસાદથી ઉગેલી વનરપતિ વગેરેનું અનુપમ સૌંદર્ય નિહાળી સંતોષ પામી. દોહદ પૂર્ણ થયો અને તે આનંદથી ગર્ભનું રક્ષણ કરવા લાગી. સવા નવ માસે પુત્રનો જન્મ થયો. રાજ્યમાં સર્વત્ર આનંદ છવાઈ ગયો. ગર્ભમાં મેઘનો દોહદ ઉત્પન્ન થયો હતો, તેથી તેનું નામ 'મેઘકુમાર' પાડવામાં આવ્યું. પાંચ ધાવમાતાએ અને અનેક દામીઓના લાલનપાલન વડે કુમાર વધવા લાગ્યા. નવ વર્ગે કળાચાર્ય પાસે ભણવા મૂક્યા અને ૭૨ કળામાં પ્રવીણ થયા. અનુક્રમે યૌવનાવસ્થા પામ્યા, ત્યારે તેમને અત્યંત સૌંદર્યવાન, યૌવનરસ ભરપૂર એવી આઠ સ્ત્રીઓ પરણાવવામાં આવી. એક દેદિધ્યમાન, મુશોભિત રાજ્યભુવનમાં કુમાર તે સૌંદર્યમુગ્ધા અશ્લિઓના વિલાસમાં આનંદ ઉપભોગ કરવા લાગ્યા.

એકદા પ્રસ્તાવે અમળુ ભગવંત શ્રી મહાવીર પ્રભુ પ્રામાનુષામ વિહાર કરતા રાજગૃહી નગરીના ઉદ્યાનમાં પધાયો. નગરજનોના ટોળેટોળાં પ્રભુમહાવીરના દર્શન કરવાને હથાંતુર વડે ઉદ્યાન તરફ

જવા લાગ્યાં. સુખ વૈભવમાં મમ રહેલા મેઘકુમારે મન્યબુદ્ધિથી
 અટારીમાંથી આ દસ્ય જોયું. અનુચરોને પૂછતાં જાણ્યું કે પ્રકૃ
 મદાવીરના દર્શન કરવા માનવ મેદની જાય છે. મેઘકુમારે જ
 પામ્યા. અતર આન કરી વસ્ત્રાભુષણો પહેરી, નમસ્કાર અર્પિત પ્રવૃત્ત
 દર્શન કરવા નીકળ્યા. હિરાનમા વસ્ત્ર, એ સગમનીયેકર થી મદાર
 પ્રભુને ત્રણવાગ પ્રદક્ષિણા નર્ધ મેઘકુમારે ભાવયુક્ત વદન કયું.
 જગન્નાથક દેવે શ્રુત, ચાંદિવ, ધર્મની જ્ઞાના આલિંકિત પાત્ર આવી
 કથાવર્ણી હવે સધાય છે. અંગે જ્ઞાન ના જ્ઞાની તરુદ ૧૦ અંક
 હવે મુક્ત દર્શાને પામે ન, એવા પ્રભાવ ના પૂરે ઉપદેશ થા ૧૧
 મંદિત દર્શન નાથાન મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૧૨
 મંદિત દર્શન નાથાન મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૧૩
 દાપ જોડી બેઠા નાથાન મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૧૪
 છે તે પ્રકારે નાથાન મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૧૫
 આવી ૧૬મી દુઃખ ની જ્ઞાન નાથાન મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૧૬
 નાથાન મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૧૭

૧૮મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૧૮
 ૧૯મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૧૯
 ૨૦મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૨૦
 ૨૧મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૨૧
 ૨૨મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૨૨
 ૨૩મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૨૩
 ૨૪મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૨૪
 ૨૫મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૨૫
 ૨૬મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૨૬
 ૨૭મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૨૭
 ૨૮મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૨૮
 ૨૯મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૨૯
 ૩૦મી મેઘકુમારે પ્રવૃત્તિ મદાર ૩૦

દેહનું સાર્યક કરો, અને ખડ્ગની ધાર સમાન કદિન મંથન માર્ગ ગ્રહણ કરવાના વિચારો છોડી દો.'

મેઘકુમારે કહ્યું:-માતા, આ ક્ષણભંગુર મનુષ્ય દેહનો વિશ્વાસ શો? વિદ્યુતના ચમકારસમુ; પાણીના પરપોટા જેવું, અને મંથાના રંગ સરખું આ આયુષ્ય અસ્થિર છે, ક્ષણિક છે, અને આગળ કે પાછળ જરૂર આ નાશવંત શરીરને છોડ્યા વગર છૂટકો નથી જ. તો પછી અત્યારે જ એ સર્વ મોહ અને મમતા કેમ ન તજવાં? વળી મનુષ્યનું શરીર માત્ર દુર્ગંધનું જ જાળન છે, તેમાં મળ, મૂત્ર, મૂત્રાશ્મ અને શ્વેતનો પાર નથી. માટે તે લલનાઓનાં અશ્વિ કામ બાગોને તિલાંજલી આપવી, અને અનર્થનું મૂળ એવી લક્ષ્મીને ત્યાગ કરવો એમાજ ખરી વીરતા રહેલી છે. યમદૂતના દરબારમાં જતી વખતે તેમાંનું કશુંયે સાથે આવવાનું નથી; માટે એ કનક અને કાતાનો ત્યાગ કરી અપૂર્વ મંથન માર્ગમાં પ્રવૃત્ત થવાની મારી પરમ જ્ઞાત્રી છે. માટે હે માતા ! મને સદર્પ દિક્ષા લેવાની રમ્મ આપો. અનેક પ્રકારની આસાઓ અને લાલસો આપવા છતાં, મેઘકુમારને તેના વિચારોમાઘો એક ડગ પણ હાવવા તેના માતાપિતા સમર્થ ન થયા. તેથી માતાપિતાએ દીક્ષાની પરવાનગી આપી, પરંતુ પોતાના ન તોષને માટે એક દિવસનું રાજ્ય બોગવવાની સરત, મેઘકુમારે કબુલ કરી. ઈર્ષ્ઠનિક પુરોને બોલાવી મેઘકુમારને રાજ્યાભિષેક કર્યો. અનેક સુવર્ણનું દાન કરી, એક દિવસનું રાજ્ય બોગવી, સર્વ વસ્ત્રાલંકારો ઉતારી મેઘકુમારે પંચમુદ્રિ લેવા કર્યો. એક પાલખીમાં બેસી ગજગૃહમાંથી નીકળી ગુપ્તશિવ ઉદ્યાનમાં પ્રભુ મહાવીર પાસે તે આવ્યા અને રાજા શ્રેણિક તથા ધારિણી દેવીએ પ્રભુ મહાવીરને પુત્ર ભિક્ષા અર્પણ કરી. પ્રભુએ મેઘકુમારને દીક્ષિત બનાવી પોતાની પાસે સિધ્ધ તરીકે રાખ્યા.

મેઘકુમારે સગાય પ્યાનમાં દિવસ પસાર કર્યો. રાત્રી થઈ અને નિયમ મુજબ તેમને સૂવાની પધારી સર્વ મોટા આયુષ્યોથી છોડી, અને જ્યાં આવવાના હોય પાસેજ કરવામાં આવી. રાત્રિના વખતમાં

અનેક મુનિઓ વારંવાર લઘુનીતિ વગેરેના કાર્યં નિમિત્તે જતા
આવતાં હાજર પામે મુનેશ્રી તે નવદીક્ષિત મુનિના સંગતી મરાજ
વૈયાવસ્વ યવા જાગી. એટલે જતા આવતા અને વખત મુનિઓના
પગનો સ્પર્શ મેવકુમારને થતા. તેથી મેવકુમારને મન કુલ થયો
નિર્ગમે ઉઘી શકાય નહિ. ઉધ આવવા સામે કે જતા અંગ
મુનિના પગ મેવકુમારના પગ સાથે અથડાય જ, તથા તમજ આપી
ગતી કેવલિના દુઃખમાં જ પમાડ કરે પગિણામ અનુભવેલાં
તેમના દુઃખમાં રયાન સીધું મેવકુમારમાં આ પર્વિત્વ મદન થયો
તેમને મૃદુસાવાનતા મુખ સામિપ, અતઃ કર્તવ્ય માન્ય થયો
દવાની આકાંક્ષા ઉત્પન્ન થઈ

[illegible]

તેં પગ નીચે મૂકવાનો વિચાર કર્યો, તેવામાં તે જગ્યાએ એક સસલો તારા બેવામાં આવ્યો. પ્રાણી જીવની મહાન દયાની ખાતર તેં તારો પગ નીચે ન મૂકતાં અધર રાખ્યો. હે મેઘ, તે જીવદયાના મહાન પ્રભાવે તેં તારો સંસાર કાપી નાખ્યો, અને મહાન રત્નચિતા-મણિ સમાન અમૂલ્ય મનુષ્યલવનો બંધ કર્યો. તે વનદવ અઢી દિવસ સુધી રહ્યો. અને પછી શાંત થવાથી પ્રાણીઓ દરવા લાગ્યા. સસલો પણ ત્યાંથી ખસી ગયો. આટલો વખત અધર પગે ઉભો રહેવાથી, તું નિર્બળ, અશક્ત બની ગયો. અને પગ નીચે મૂકતાની સાથે જ તું એકદમ નીચે ડૂળી પડ્યો. અત્યંત વેદના પામી ત્યાં જ તું મરણ પામ્યો અને તે જીવ-દયાના પ્રતાપે તું મેઘકુમાર થયો. તિર્યચના ભવમાં જ્યાં સમક્તિ પ્રાપ્તિની આશા પણ ન્હોતી, તે વખતે અપાર કષ્ટ વેડીને તેં સમતા દાખવી ! તો ઉત્તમ કૃષ્ણમાં જન્મીને, અને જૈન ધર્મ પામીને સાધુ મુનિના દાથપમના સંઘર્ષજીની અલ્પ કિન્નામના પણ હે મેઘ, તું સહન ન કરી શક્યો તે કેટલા ખેદની વાત ?

મેઘ મુનિ આશ્ચર્યમુગ્ધ બન્યા. ગતરાત્રિએ કરેલાં અશુભ વિચારોનો તેઓ પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યા. આમ વિચાર કરતાં તેમને જાતિ રમરજી જ્ઞાન થયું. તે વડે ભગવાનની વાત સત્ય માનીને વૈરાગ્ય ભાવનામાં ચડ્યા. પ્રભુ પાસે પુનઃ તેમણે દીક્ષા લીધી. સપ્ત તપ જપ ધ્યાન ધરી મર્વ નિર્મથને ખમાવીને સંધારો કર્યો, એક માસનો સંધારો ભોગવી સ્નાપ્તિ સદિત કાગ કરી તેઓ સર્વાર્થ-સિદ્ધ વિમાનમાં દેવતાપણે ઉત્પન્ન થયા અને ત્યાંથી ચંદ્રી મહાવિરોહ ક્ષેત્રમાં ઉત્પન્ન થઈને મોક્ષ જસે.

ન્યાય—જેવી રીતે ભગવાન મહાવીરે મેઘકુમારને મધુર વચનથી સમભવી સંઘમમાર્ગમાં સ્થિર કર્યા, તેવી જ રીતે આચાર્યો કેલજનું અવિનિત શિષ્યને મધુર વચનથી સમભવી સંઘમ માર્ગમાં સ્થિર કરે.

ત્રીજવાર મુનિ પાસે જવલાં માગ્યાં. છતાં મુનિ શાંત રહ્યા તેથી સોની વધારે દોઢાયમાન થયો. તેણે મુનિને ખૂબ માર માર્યો અને આમગની દોરીથી મુનિના હાથ પગ વગેરે મજબુત રીતે બાંધ્યા. પછી તેણે મુનિને જવલાં આપવાનું કહ્યું, પણ શાંતમૂર્તિ મુનિવરને તો પરિપક્વ સહન કરવાનો હતો. તેઓ પોતાના જીવ સમાન જ બીજા જીવોને પણ ગણતા હતા, તેથી તે સઘળું શાંતિથી સહન કરવા લાગ્યા. પછી સોનીએ મુનિને સખ્ત તાપથી ધગધગતી રેતીમાં બેસાડ્યા, અને તે માર મારવા લાગ્યો. સખ્ત તાપથી આ તપસ્વી મુનિનું શરીર ફીણ થવા લાગ્યું, અને આમડી ઉતરવા લાગી. માથામાં પણ ખાડા પડવા માંડ્યા. પરિણામે મેતાર્પ મુનિની ખોપરી ફાટી અને તડ દહને અવાજ થયો. સોનીએ જાણ્યું કે હવે મુનિ મ્હારા જવલાં પાછા આપશે, પણ મુનિવર તો જેમ જેમ પરિપક્વ પડતો જાય તેમ તેમ અમલાવે સહન કરે, જરા પણ રોષ સોની ઉપર ન લાવે અને આત્માની અપૂર્વ ભાવનાનું રમરણ કરે. આથી રીતે આત્માની ઉચ્ચ દશાને ભાવતાં ત્યાંજ શ્રી મેતાર્પ મુનિવરને કેવળ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. તેમનો અમર આત્મા દેહથી જુદો પડીને નિર્વાણપદને પામ્યો.

તેવામાં એક બાર્ધ માથે શાકડાંનો ભારો વર્ધને જતી હતી. અતિશય ભાર લામવાથી તેણે તે ભારો સોનીના ઘર આગળ જોરથી પછાડ્યો. ભારો નીચે પડવાથી મોટો અવાજ થયો. જેથી પેલું ઝાડપર બેઠેલું કોંચ પક્ષી બીન્ધું. તેનું મોડું એકદમ પહોળું થઈ ગયું. આથી પેલાં ચરી ગયેલાં જવલાં તેના મોઢામાંથી બહાર નીકળી ગયાં અને નીચે પડ્યાં.

સોનીની નજર તરત જવલાં તરફ મઠ. જવલાંને જોતાંજ તે દરોગાર ધઈ ગયો. મુનિને વિના વાટે દુઃખ આપ્યા બાદ તે ખૂબ પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યો. મોનીને જાણ્યું કે મુનિવરને મારી નાખ્યાની

[illegible]

૧૮૬ મેત્રાયે ગાગર્ય.

각종 사회적 책임에 대한 기대가 높아지고 있다. 이는 기업의 사회적 책임을 단순히 윤리적 의무가 아닌, 기업의 생존과 발전을 위한 필수적인 요소로 인식하고 있기 때문이다. 또한, 기업의 사회적 책임은 기업의 브랜드 가치를 높이고, 고객과의 신뢰를 구축하는 데도 중요한 역할을 한다. 따라서, 기업은 사회적 책임을 적극적으로 수행해야 하며, 이를 통해 사회적 가치를 창출하고, 지속 가능한 성장을 이룰 수 있을 것이다.

१८३ मः ५ पृष्ठ ११५०

[illegible]

અનેક છવોનો ઉદ્ધાર કરી, તેઓ ૬૫ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી પ્રભુની હયાતિમાં જ નિર્વાણ-મોક્ષ પધાર્યાં.

૧૮૮ મંડિત ગણધર.

છઠ્ઠા ગણધર શ્રી મંડિત, વાસિષ્ઠ ગૌત્રના, મૌર્ય ગામના રહિશ હતા. તેમના પિતાનું નામ ધનદેવ અને માતાનું નામ વિજયદેવી. તેઓ ધણા જ બુદ્ધિમાન હતા, તેથી ટુંક સમયમાં ચૌદ વિદ્યામાં પારંગત થયા. તેમને ૩૫૦ શિષ્યો હતા. તેમને 'બધ અને મોક્ષ'ની બાબતમાં સંસય હતો, તે ભગવાને નિવાર્યો, એટલે તેમણે ૫૪ મા વર્ષે પ્રભુ પાસે જ્ઞાન પ્રવચ્નમાં અંગીકાર કરી; અને ગણધરપદ પામ્યા. ૧૪ વર્ષ છદ્મસ્ય અવસ્થામાં રહ્યા પછી ૬૮ મા વર્ષે તેમને કૈવલ્યજ્ઞાન થયું. ૧૬ વર્ષ કેવળીપણે વિચાર્યા પછી, ૮૩ વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરી તેઓ મુક્તિપદને પામ્યા.

૧૮૯ રહનેમી—રાજેમતી

ધનપતિ કુબેરની બનાવેલી, સોનાના ગદ અને રત્નના કાંગરા-વાળા દારિદાનગરીમાં શ્રીકૃષ્ણ વાસુદેવ રાજ્યાસને હતા. તેમના અધિકાર નીચે બીજા સોળ હજાર રાજાઓ તે જ નગરીમાં ગત્ય કરતા હતા. તેમના એક રાજા ઉમ્મસેન પણ હતા. તેમને ધારિણી નામની રાણી હતી. તેમને એક પુત્રી હતી. નામ 'રાજેમતી.' શ્રી નેમી-શ્વર ભગવાન મંસારમાં હતા, અને લમ ન્દોતા કરતા, પણ કૃષ્ણ વાસુદેવે ખૂબ રહેવાથી લમ માટે તે કષ્ટ થયા અને તેમનો વિવાદ આ રાજેમતી સાથે નહીં કરવામાં આવ્યો. લમને દિવસે શ્રી નેમનાથ ત્યારે તોરણે આવ્યા, ત્યારે પ્રભુઓનો દરજ્જાવિલાપ નામજ્ઞાને નેમનાથ પ્રભુ તોરણેથી પાછા રહ્યાં, અને દીક્ષા લીધી. રાજેમતી પણ મદાન મંદારી હતી. તે સુવર્ણચંદ્રિદ વિમાનમાંથી ચઢીને અહિં આવતી હતી. રાજેમતીને બાળે પરદાવા માટે

२६२

1. $\frac{1}{x^2} = x^{-2}$ $\frac{d}{dx} x^{-2} = -2x^{-3} = -\frac{2}{x^3}$
 2. $\frac{1}{x^3} = x^{-3}$ $\frac{d}{dx} x^{-3} = -3x^{-4} = -\frac{3}{x^4}$
 3. $\frac{1}{x^4} = x^{-4}$ $\frac{d}{dx} x^{-4} = -4x^{-5} = -\frac{4}{x^5}$
 4. $\frac{1}{x^5} = x^{-5}$ $\frac{d}{dx} x^{-5} = -5x^{-6} = -\frac{5}{x^6}$
 5. $\frac{1}{x^6} = x^{-6}$ $\frac{d}{dx} x^{-6} = -6x^{-7} = -\frac{6}{x^7}$
 6. $\frac{1}{x^7} = x^{-7}$ $\frac{d}{dx} x^{-7} = -7x^{-8} = -\frac{7}{x^8}$
 7. $\frac{1}{x^8} = x^{-8}$ $\frac{d}{dx} x^{-8} = -8x^{-9} = -\frac{8}{x^9}$
 8. $\frac{1}{x^9} = x^{-9}$ $\frac{d}{dx} x^{-9} = -9x^{-10} = -\frac{9}{x^{10}}$
 9. $\frac{1}{x^{10}} = x^{-10}$ $\frac{d}{dx} x^{-10} = -10x^{-11} = -\frac{10}{x^{11}}$
 10. $\frac{1}{x^{11}} = x^{-11}$ $\frac{d}{dx} x^{-11} = -11x^{-12} = -\frac{11}{x^{12}}$

48 7 2

$\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{\rho} \right) = - \frac{1}{\rho^2} \frac{d\rho}{dt}$

— — — — —

4 4 4 4

2. 4. 2

4 0 4

11 2 2 2

— — —

• • • • •

1972 200

રાજેમતી—ધિક્કાર છે, તમારા જીવનને, રહનેમિ, ધિક્કાર છે. તમારા ભાઈ નેમનાથે મને વિષ સંભાન માનીને છાંડો અને શું તમે તે છોડવા વિષને ફરો ભોગવવા માગો છો ? અગંધન કૂળના સર્પો મરી જતાં પણ વમેલું વિષ પાહું ચૂસતાં નથી.

તો મહાન રત્નચિંતામણી સમાન મળેલા આ સાધુમાર્ગથી ભ્રષ્ટ્ર બની તમારા ભાઈથી હંડાયેલી હું, તેની સાથે શું તમે ભોગ ભોગવવા માગો છો ? સ્વપ્નેય પણ તેમ બનનાર નથી. વળી હું સાધ્વી છું એટલે તમારી તે ધ્વજા ત્રિકાળે પણ તૃપ્ત થવાની નથી. એક તિર્થેય સર્પ જેવાં પ્રાણીઓ પણ સમજે, અને તમે દીક્ષિત છતાં ભોગની ધ્વજા ધરાવો છો ? સમજો, રહનેમિ ! સમજો, તમારો આત્મ ધર્મ વિચારો. હું ઉમ્મસેન રાજની પુત્રી છું, તમે સમુદ્રકુમારના પુત્ર છો. મહેરબાની કરી આપણા બંનેનાં કૂળ તરફ એકવાર નજર કરો. વળી સંયમી બનીને જ્યાં ત્યાં ફરતાં તમે ધણી સૌંદર્યવાન સ્ત્રીઓ જોશો, અને તેમાં મનહુબ્ધ કરશો તો અનંત સંસારમાં અમણુ કરતા છતાં પણ તમારો પાર નહિ આવે. ઉત્તમ મનુષ્યભવ, ઉચ્ચકુળમાં જન્મ, શાસ્ત્ર ધવણ, સદ્ગુણો સમાગમ, જૈનધર્મ અને સંયમ, જીવને અનંતકાળે પણ મળવા દુર્લભ છે ! જાઓ, જાઓ, રહનેમિ, જાઓ, તમારા ભ્રષ્ટ્ર વિચારો છોડી, વિશુદ્ધ થવા શ્રી નેમીશ્વર ભગવાન પાસે જાઓ, અને પાપની આશ્લેષના લઘ સંયમમાર્ગને સુધારો.

આ સાંભળી રહનેમિ હંડામાર ચર્ધ ગયા. રાજેમતીના બોધક વચ્ચેના રહનેમિના હૃદયમાં આરપાર ઉતરી ગયા. તેમજે તરતજ રાજેમતીની સમા માગી. તે સાથે પોતાને ખરાજ વાસનાથી ટેકાજે લાવવા માટે તેની પ્રશંસા કરી. રહનેમિ નેમપ્રભુ પાસે જઈ આશ્લેષના લઘુ શુદ્ધ થયું, અને સંયમમાર્ગમાં અદ્ભુત રીતે આગળ વધી કેવલ-જ્ઞાને પામ્યા.

રાજેમતીએ રહનેમિને સ્થિર કર્યા, ત્યાં ૩૫૪ પહેરી તેઓ

૧૯૧ રાવણ

મુનિમુવત સ્વામીના સમયમાં દક્ષિણ ભરતની લંકા નામની નગરીનો તે પ્રતિવાસુદેવ રાજા હતો. તે ત્રણ ખંડનો અધિપતિ હતો, એટલે અર્ધ ભરત તેના તાબામાં હતો. તેને કુંભકર્ણ અને વિભિષણ નામના બે ભાઈઓ હતા, તેમજ ઇંદ્રજિત આદિ અનેક પુત્રો અને મંદોદરી આદિ અનેક રાણીઓ હતી. રાવણ મહા સમૃદ્ધિશાળી હોવા છતાં, તેને એક એવો નિયમ હતો કે જે સ્ત્રી પોતાને ન ઇચ્છે, તેને પરણવું નહિ. આમ છતાં તે પોતાની બહેનના ભંભેરવાથી એક દિવસ ઉશ્કેરાયો, અને શ્રી રામચંદ્રજીની સુશીલ પત્ની સીતાદેવીને ઉપાડી લાવ્યો. આખરે મુદ્દ થયું, તેણે પોતાનું ચક્ર લક્ષ્મણ પર છોડ્યું, પરંતુ વાસુદેવ લક્ષ્મણને તે કંઈ અસર ન કરી શક્યું. લક્ષ્મણે તેજ ચક્ર પોતાને ફાય કરી, તેજ ચક્ર વડે રાવણનું મૃત્યુ નીપજાવ્યું. રાવણ મૃત્યુ પામીને નરકમાં ગયો.*

૧૯૨ રૂકિમણી

તે દારિકાના રાજા શ્રી કૃષ્ણની રાણી અને વિદર્ભ દેશના બીમક રાજાની પુત્રી હતી. તેણીનું રૂપ અથાગ હતું. એકવાર નારદે તેણીના રૂપના વખાણ શ્રી કૃષ્ણ પામે કર્યાં, આથી કૃષ્ણને તેણીની સાથે લગ્ન કરવાની ઇચ્છા થઈ. આ વખતે વિદર્ભમાં બીમકનો પુત્ર રૂકિમ રાજાગાદી પર હતો, તેનો પામે કૃષ્ણે દૂત મોકલ્યો. રૂકિમ

*૨૪ લીર્ષ કરી, ૧૨ ચક્રવર્તીઓ, ૬ વાસુદેવો, ૬ પ્રતિવાસુદેવો અને ૬ બજરેવો એ ૧૩ રાજાઓ (પ્રહાણ) પુરુષો કહેવાય છે. ચક્રવર્તીઓની પ્રતિ મોસ, દેવલોક અને નર્કની દોષ છે. વાસુદેવો અને પ્રતિવાસુદેવો નર્કના અધિકારી દોષ છે અને બજરેવો દેવલોક અને મોક્ષના અધિકારી દોષ છે. નરકે જનારા ચક્રવર્તી તથા વાસુદેવો દોષાક બને છે તેવો નોંધના જ અધિકારી બને છે એવો બેન્ડાચમનો સિદ્ધાન્ત છે.—મં.

સ્નાન કરાવ્યું, અને સુંદર વસ્ત્રાલંકારો પહેરાવી રાત્રિ પાસે મોકલી. આ વખતે કુમારીનું રૂપ અચાગ હતું. તેથી આનંદ પામી રૂપીરાત્રિએ પોતાના વર્ષધર નામના દૂતને બોલાવીને કહ્યું, કે ત્હમે ઘણું રથજે રેડો છો, તો આજના જેવો મહાન ઉત્સવ ત્હમે ક્યાંઈ જોયો છે ? દૂતે કહ્યું: મહારાત્ર ! ત્રિચિહ્ન નગરીના કુંભરાત્રની પુત્રી મલ્લીકુંવરીની જન્મગાહ વખતે થયેલા ઉત્સવ આગળ આપનો આ ઉત્સવ કાંઈ ગણતરીમાં નથી, એમ કહી તેણે મલ્લીકુંવરીના શરીર સૌંદર્યનું વર્ણન કર્યું. તે સાંભળી રાત્રિને મલ્લીકુંવરીને પરણવાની ઇચ્છા થઈ. તેથી કુંભરાત્ર પાસે તેણે પોતાનો દૂત મોકલ્યો. કુંભરાત્રએ ના કહી, તેથી ગિતશત્રુ આદિ રાત્રિઓ સાથે સંપ કરી રૂપી રાત્રિ ત્રિચિહ્ન પર ચડી આવ્યો. તેમાં મલ્લીકુંવરીની યુક્તિથી તેણે બોધ પામી દીક્ષા લીધી. અંતે સમેતશિખર પર અનશન કરી રૂપીરાત્રિ મોક્ષમાં ગયા.

૧૯૪ રેવતી.

મેઢક ગામમાં કાંઈ એક શ્રેણી તે પત્ની હતી. જૈનગાસન પ્રત્યે તેને અતિશય પ્રેમ હોવાથી પ્રભુ મહાવીરની તે પરમ ઉપાસિકા હતી એકવાર ગ્યારે ગોશાળાએ પ્રભુ પર તેજુવેશ્યા ફેંકી અને પ્રભુનો દેહ લોહખંડવાળો થયો, તે મટાડવાના હેતુથી પ્રભુએ પોતાના સિંહ નામના અણ્ણગારને રેવતીને ત્યાં મોકલ્યા. પ્રભુને થયેલા ઉપસર્ગથી રેવતી ગ્રાત હતી, તેથી તેણે પ્રભુનું દરદ મટે તે માટે કોહળપાક બનાવ્યો હતો, અને ધરના ખાણસો માટે ખીનિંગપાક બનાવ્યો હતો. ત્રિહ અણ્ણગાર રેવતીને ત્યાં પધાર્યો કે તેણીએ મુનિને વંદન કરી કહ્યું: મહારાત્ર, આજે માફ ધર પાવન થયું. આપને શું જોઈએ ? ત્રિહ અણ્ણગાર બોલ્યા: પ્રભુએ મને નમારે ત્યાં બનાવેલો પાક વહેરી લાવવાની આજ્ઞા આપી છે. આ સાંભળી રેવતી દર્શ પામી અને કોહળપાક લઈ આવીને મુનિને વહેરાવવા લાગી. મુનિએ કહ્યું. આ તો ત્હમે પ્રભુને માટેજ બનાવ્યો છે, તેથી તે અકલ્પનીય

ન્યારે હું પાછા માણું ત્યારે તે મને આપજો.' ત્યાર પછી બીજી ત્રીજી અને ચોથી એમ દરેક સ્ત્રીને બોલાવીને દરેકને પાંચ પાંચ ડાંગરના દાણા આપ્યાં અને પોતે માગે ત્યારે પાછા આપવા જણાવ્યું.

પ્રથમ મોટી વહુએ તે દાણા લઈને વિચાર કર્યો કે મારા ડાદરમાં ડાંગર ઘણી લરી છે, તે મારા સસરા માગશે તે વખતે તેમાંથી લાવીને આપીશ. એમ કહીને તેણે તે પાંચ દાણા ફેંકી દીધા.

બોગવતી નામની બીજી પુત્રવધુ પણ એવો જ વિચાર કરીને, તે ડાંગર ઉપરથી ફોતરા ઉતારીને દાણા ખાઈ ગઈ, અને પોતાના કામે લાગી.

ત્રીજી રહિતા નામની પુત્રવધુ તે દાણા લઈને એકાંતમાં ગઈ અને વિચાર કર્યો કે મારા સસરાએ મિત્ર, યાત્રિ, કુટુંબધર્મિલાદિ સર્વની સન્મુખ આ પાંચ દાણા મને આપ્યા છે, માટે તેમાં કંઈક બેદ હોવો જોઈએ. એમ ધારી તે પાંચ દાણાને એક વસ્ત્રમાં બાંધી તેને રત્નના કરડીયામાં રાખ્યા, અને તે કરડીયાને એક પેટીમાં રાખ્યો. પછી તે પેટી ઓરીફા નીચે રાખી સવાર સાજ બે વખત રોજ તેની સભાળ કરવા લાગી.

રાદિણી નામની ચોથી નાની પુત્રવધુએ રહિતા માફક વિચાર કર્યો કે આમાં કંઈક કારણ હોવું જોઈએ. માટે આ દાણાની બરાબર રક્ષા કરવી જોઈએ. એટલું જ નહિ પણ તેમાં જીવિ કરવી જોઈએ. એમ ધારી તેણે પોતાના પરના નોકરને બોલાવીને કહ્યું કે 'આ ડાંગરના દાણા લઈ જાઓ, અને બહુ વર્ષો દાય તે વખતે એક નાની ક્યારી બનાવી, તેમાં આ પાંચ દાણા વાવજો, અને તે ક્યારીને ફરતી એક વાડ બનાવી તેની બરાબર રક્ષા કરજો. પ્રથમ વર્ષાઋતુમાં તેણે તે દાણા વવરાવ્યા, બીજી માસ પણ દિવસ દરેક મધ્યમ દાણા વવરાવ્યા, એમ ૬૨ વર્ષાઋતુમાં તમામ દિવસ દત્તી ડાંગર વાવનાં તેમાં પુષ્કળ જીવિ દત્તી ગઈ. અનુક્રમે ચાર વર્ષ સુધી તે વાતી. નૈવાર દરેક દેને

તમારા તે પાંચ દાણા લાવી આપું.' ધનાએ કહ્યું:-પુત્રી, મારા પાંચ દાણા ગાડા ગાડીઓમાં તું કેવી રીતે લાવીશ ? તે સાંભળી તેણે ઉપરોક્ત સર્વ વાત વિદિત કરી. ધના સાર્યવાહે ગાડા આપ્યાં. રોહિણીએ પાકેલી તમામ ડાંગરથી તે ગાડાઓ ભરાવ્યાં. જે રાજગૃહી નગરીના રાજમાર્ગની મધ્યમાં ચર્ધને તે ડાંગરથી ભરેલાં ગાડાંઓ જતાં જોઈને નગરજનોએ વાત જાણવાથી, સર્વ કોઈ ધનાસાર્યવાહની રોહિણી નામની પુત્રવધુની મુક્તકંઠે પ્રશંસા કરવા લાગ્યા. ધનાસાર્યવાહ ડાંગરના ભરેલાં ગાડાંઓ જોઈને ખૂબ આનંદ પામ્યો અને તેના આશ્રયનો પાર ન રહ્યો. પછી તેણે તે રોહિણીને, દરેક કાર્યમાં સલાહ આપવાનું કામ સોંપ્યું, અને તેણીને ઘરમાં સર્વથી મોટી સ્થાપિત કરવામાં આવી.

ન્યાય—જેવી રીતે ઉચ્ચતીયા ડાંગરના પાંચ દાણા નાખી દેવાયાં, લોકમાં નિંદાને પાત્ર બની, હલકું કામ કરી દુઃખી થઈ. તેવી રીતે સાધુ સાધ્વી પણ મહામત્ત અગ્રીકાર કરીને પ્રમાદરસ શિક્ષિત બનીને પંચમહામત્તને ફેંકી દે, તો તેઓ આ જગમાં નિંદાને પાત્ર બને, અને પરમવમાં દુઃખી થાય.

જેમ ભોજવટ્ટી તે પાંચ દાણાને ખાઈ ગઈ, તે મદેનત મજુરીનું કામ કરીને દુઃખી થઈ. તેમ સાધુ સાધ્વી, પંચમહામત્ત ખાસ કરીને, રસના ઘોણા પી બની મત ભંગ કરે તો દિવના નિંદા પામે અને સસારમાં પરિશ્રમણ કરે.

જેમ રક્ષિતાએ પાંચ દાણાનું ઉમદા રીને રક્ષણ કર્યું તેમ સાધુ સાધ્વી પંચ મહામત્તનું મૂળ કુલમાં રટીને વધાવું રક્ષણ કરે તો ચાર લીધમાં પુન્યનિષ્ઠ બને, અને આત્મકલ્યાણ સધે.

જેમ રોહિણી પાંચદાણાની જુદી કરીને પ્રશંસા પામી, તેમ સાધુ સાધ્વી પંચ મહામત્ત લઈને, સંયમ લપમાં જુદી કરે તો આ જગમાં સધુ સાધ્વી કારક કારિલા એ ચારે લીધમાં પ્રશંસા પામે, પુન્યનિષ્ઠ બને અને પરમવમાં અનંત સંસ્થારનો ઉદ્ધ કરી સિદ્ધરત્નને પામે.

૧૬૬ રાદિણીયો ચેર.

[illegible][illegible]

પડ્યો કે શું હું આ સત્ય જોઈ છું કે સ્વપ્ન ? શું આ સાક્ષાત્ દેવીઓ છે ? હું દેવ થયો હઈશ ? આ વખતે તેને ભગવાનનાં વચનો યાદ આવ્યાં. તેણે પેલી સ્ત્રીઓ સામે જોયું તો તેમના પગ જમીનને અડકેલા હતા, તેમની આંખો ફાણે ફાણે પલકારા મારી રહી હતી. આથી તે સમજ્યો કે ખરેખર યજ્ઞત્ર રચવામાં આવ્યું છે. હવે મારે મારો ચોરીનો ધંધો ત્યજી દેવો જોઈએ, અને જે મહાવીરનું એકજ માત્ર વાક્ય સાંભળવાથી આટલું જાણવાનું મળ્યું તો તેમના હૃદયના સંસર્ગથી કંટકોયે લાભ મળે, એમ વિચારી અભયકુમાર આવતાં તેણે પોતાની ચોરીના કૃત્યોનો પશ્ચાત્તાપ કરી પ્રવળ્યાં સેવાની વાત વિદિત કરી. અભયકુમારે તેને છોડી દીધો. રાહિણીએ એકદં કરેલું તમામ ધન શ્રેણિકરાજને સોંપ્યું અને તે દીક્ષા લઈ આલી નીકળ્યો; સખ તપાદિ કરી તે દેવગ્રામમાં ગયો.

૧૯૭ લક્ષ્મણ.

અયોધ્યાના રાજા દશરથની સુમિત્રા રાણીથી ઉત્પન્ન થયેલા પુત્ર. રાવણ નામના પ્રતિવાસુદેવને મારી આક્રમા વાસુદેવ તરીકે તેઓ પ્રસિદ્ધ થયા; અને રામ જગદેવ તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા. ત્રણ ખડ જીતી લક્ષ્મણ અયોધ્યાના રાજસિંહાસને અર્ધઅકવર્તી તરીકે બિરાજ્યા. તેમનું બીજું નામ નારાયણ હતું. બારહત્તર વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી, મુનિસુવ્રત સ્વામીના નિર્વાણ પછી તેઓ મૃત્યુ પામી ચોથી નરકે ગયા.

૧૯૮ વરુણ.

વિશાળા નમરીના ત્રેણરાજના નામ નામના રથિકનો પુત્ર. તે ભ. મહાવીરનો પરમ ભક્ત હતો. તેણે આવકના બારવત ધારણ કર્યાં હતા. તે મહારામર્થ સેનાપતિ પણ હતો, અને તપશ્ચર્યામાં પણ તે મહાસમર્થ હતો. એકવાર પડેના પારણે આત્મ કરવાની નેની દ્રષ્ટિ

શરીરથી આત્મા ભિન્ન છે' એવો સદેહ હતો. ભ. મહાવીરના સમાગમમાં આવતાં ભગવાને તે સદેહ દૂર કર્યો, એટલે તેમણે પોતાના ૫૦૦ શિષ્યો સહિત ૪૩ મા વર્ષે દીક્ષા લીધી. ૧૦ વર્ષ છદ્મસ્થ-પણામાં રહ્યા પછી ૫૩ મા વર્ષે કૈવલ્યજ્ઞાન પામ્યા. ૧૮ વર્ષ કૈવલ્ય પ્રવળ્યોમાં વિચરી, ૭૦ વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરી પ્રભુની હયાતિમાં તેઓ નિર્વાણ પામ્યા. વાયુવૃત્તિ પ્રભુ મહાવીરના ત્રીજા ગણધર હતા.

૨૦૧ વાસુપૂજ્ય.

અંપાપુરીના વસુપૂજ્ય રાજની જયાદેવી નામક રાણીની કુક્ષિમાં દસમા દેવસોકમાંથી સ્વયંને જોઈ શુદિ ૬ ની રાત્રિએ તેઓ ઉત્પન્ન થયા. માતાએ ૧૪ સ્વપ્ન દીધાં. સ્વપ્નપાઠકાએ મહા-ભાગ્યશાળી તીર્થંકરનો જન્મ થવાનું કહ્યું. રાજરાણી આનંદ પામ્યા. અનુક્રમે ગર્ભકાળ પૂરો થયે, શ્રાગણ વદિ ૧૪ ના રોજ પ્રભુનો જન્મ થયો. ઈંદ્રોએ જન્મોત્સવ ઉજવ્યો. પિતાએ તેમનું 'વાસુપૂજ્ય' એવું નામ આપ્યું. યૌવનવય થતાં પિતાએ તેમને પરણવાનો અને રાજસાગરને બેસવાનો આગ્રહ કર્યો; પરંતુ તેમણે ના કહી. આ સમયે લોકાંતિક દેવોએ આવી પ્રભુને ધર્મમાર્ગ પ્રતીતિવાની ઉદ્દ્યોષણા કરી, એટલે તેમણે વરસીદાન આપી ૬૦૦ રાજ્યો સાથે, છદ્મસ્થ સહિત શ્રાગણ વદિ અમાસે દીક્ષા અંગીકાર કરી. વાસુપૂજ્ય સ્વામીના વખતમાં બીજા વાસુદેવ દ્વિપૃષ્ઠ, બગદેવ વિજય અને પ્રતિવાસુદેવ તારક એ ત્રણ જ્ઞાતીય પુત્રો થયા.

એક મામ છદ્મસ્થપણે રહ્યા પછી, મહા શુદિ ૨ ને દિવસે બાની તપશ્વર્માં પ્રભુને કૈવલ્યજ્ઞાન થયું. તેમને મુદ્ધમ વગેરે ૬૬ મણધરો થયા. તેમના અંધ પરિવારમાં ૭૭ દગ્ધર સાધુ, ૧ લાખ માપીઓ, ૨૧૫ દગ્ધર આવદે: અને ૪૩૬ દગ્ધર આવિદાઓ હતા. વાસુપૂજ્ય સ્વામી પોતાનો મેઘકાળ સમીપ જાણી અંપા-

નગરીમાં પધાર્યાં. ત્યાં ૬૦૦ મુનિ ગયાથે અનશન તપ કર્યો. એ
માસને અતિ અચાંદ શુદ્ધિ યૌદ્ધે પ્રભુ મોક્ષપદને પામ્યા. તે
કુલ આશુખ્ય ૭૨ લાખ વર્ષનું હતું.

૨૦૨ વિજય બાળદેવ.

તેઓ દ્વારકા નગરીના અત્ય નામક રાજા અને પુત્ર
નામની શબ્દિના પુત્ર તથા દિગ્દત્ત સમુદ્રવતી આ માત માં ૬૦
તેઓ ૭૨ લાખ વર્ષનું આશુખ્ય પામ્યા. તેમની સાથે ૭૨ લાખ
સંન્યાસી મોક્ષ પામ્યા.

૨૦૩ વિમળનાથ.

તેઓ દ્વારકા નગરીના અત્ય નામક રાજા અને પુત્ર
નામની શબ્દિના પુત્ર તથા દિગ્દત્ત સમુદ્રવતી આ માત માં ૬૦
તેઓ ૭૨ લાખ વર્ષનું આશુખ્ય પામ્યા. તેમની સાથે ૭૨ લાખ
સંન્યાસી મોક્ષ પામ્યા.

આમ કર્યું. વિમળનાથ તીર્થંકરનું એકંદર આયુષ્ય ૬૦ લાખ વર્ષનું હતું.

૨૦૪ શાલિહીપિતા.

આવસ્તિ નગરીમાં શાલિહીપિતા નામે મહાઋદ્ધિવંત ગાથાપતિ હતા. તેમને ક્ષત્રુની નામે સુશીલ અને સુસ્વરૂપવાન સ્ત્રી હતી. એકદા પ્રભુ મહાવીર તે નગરીમાં પધાર્યા. શાલિહીપિતા પ્રભુને વંદન કરવા ગયા. પ્રભુએ વ્યાખ્યાન આપ્યું. સાધુનો અને આવકનો એમ એ પ્રકારનાં ધર્મો પ્રભુએ સંભળાવ્યા. શાલિહીપિતાએ વિચાર્યું કે મહારાથી સાધુધર્મ અદૃશ્ય કરી શકાય તેમ નથી. પણ આવક ધર્મ તો હું જરૂર અંગીકાર કરું. એમ ધારો તેમણે પ્રભુ પાસે આવકના બાર વ્રત ધારણ કર્યા અને ધર્મ ધ્યાનમાં, વ્રતનિયમમાં અડગપણે રહેવા લાગ્યા. કેટલાક વર્ષ વિતાવ્યા પછી તેમને ઉપાધિમુક્ત થવાની ઇચ્છા થઈ. તેથી ધરનો સપજો કારભાર પોતાના જ્યેષ્ઠ પુત્રને સોંપી તેઓ પૌષધશાળામાં જઈ ધર્મધ્યાન કરવા લાગ્યા.

છેવટે તેમણે આવકની અગીયાર પ્રતિમા ધારણ કરી, સાધુ જીવન ગાળવું શરૂ કર્યું. તપશ્ચર્યાથી શરીર ક્ષીણ થતાં સંધારો કર્યો. એક માસનો સંધારો ભોગવી અને આત્માની ઉચ્ચતમ દશાને ભાવતાં શાલિહીપિતા કાળધર્મને પામ્યા અને મરીને ૧લા દેવલોકમાં ગયા. ત્યાંથી અમી મહાવિદેહમાં અવતરી તેમ જીવમાં તેઓ મોક્ષ જશે.

૨૦૫ શાંતિનાથ.

વર્તમાન મોવિસોના મોગમા તીર્થંકર અને પાંચમા સ્કવની દસ્તિનાપુર નમન્ના વિશ્વનેત્ર ગાંધની અમિના (અન્ગા) દેવી રાણીની કુક્ષિમાં અર્ધચંદ્ર વિજાનમાંથી અમીને ઉત્પન્ન થયા.

૮૯ હજાર સાધીઓ,* ૨૯૦ હજાર આવકો અને ૩૮૩ હજાર શ્રાવિકાઓ હતા. ૨૫ હજાર વર્ષનું ચારિત્ર પાળી, એક માસના અનશને, સમેતશિખર પર ૯૦૦ મુનિઓ સાથે જેઠ વદિ તેરસે પ્રભુ મોક્ષમાં ગયા.

૨૦૬ શાળીભદ્ર.

રાજગૃહિણીમાં ગોભદ્ર નામના વિપુલ સંપત્તિશાળી શેઠ હતા. તેમને ભદ્રા નામની સુશીલ પત્ની હતી. તેમને એક પુત્ર થયો. નામ પાડ્યું શાળીભદ્ર. તેઓ મદા પ્રજાવંત અને શુદ્ધિશાળી હોઈ થોડા વખતમાં ૭૨ કળાઓ શીખી પ્રવિણ બન્યા. યુવાવસ્થા પામતા પિતાએ તેમનું ૩૨ સ્વરૂપવાન કન્યાઓ સાથે લગ્ન કર્યું. સ્ત્રીઓ સાથે સાંસારિક સુખો ભોગવતાં દિવસ કે રાત્રિ ક્ષેત્રી રીતે પસાર થાય છે, તે પણ તેઓ જાણતા ન હતા; અર્થાત્ તેમને ત્યાં દુઃખ જેવી વસ્તુનું નામ નિશાન ન હતું. કેટલેક કાળ ગોભદ્ર શેઠ દીક્ષા લઈ શ્રત્યુ પામ્યા અને દેવલોકમાં ગયા. તેમને પુત્ર પર અતિશય સ્નેહ હોવાથી શાળીભદ્ર અને તેની પત્નીઓના ભોજોપભોગ માટે હમેશાં તેઓ વસ્ત્ર, ધરેણાં અને મીઠાઈ-ઓથી ભરેલી ૬૬ પેટીઓ મોકલાવતા. શાળીભદ્ર દેવ જેવું સુખ ભોગવતા, અને લાવવા લઈ જતા વગેરેનું સર્વ શ્રદ્ધાપૂર્ણ ભદ્રા-માતા કરતાં.

એક દિવસ દાર્મ એક વેપારી ગલની કાંબડો લઈને રાજ-ગૃહમાં વેચવા આવ્યો. તે કાંબડો જદ્મુદ્ધવવાન હોવાથી શદેરનેા ધનિક વર્ગ તેા ન ખરીદી શકેા, એટલું જ નહિ પણ રાજગૃહના રાજા એણે પછ તે ગલ કાંબડો ખરીદી નહિ વેપારી નિરાશ

* બીજા એક પ્રસ્તાવમાં ૬૧ હજાર જોડો સાધવંતો અને ૩ લાખ ૮૩ હજાર શ્રાવિકાઓ લખેલ છે.

હું માલીક વગરનો કેમ બનું ? એમ વિચાર કરતાં તેઓ વૈરાગ્ય વાન બન્યા. ઘોડીવારે તેઓ રાજા પાસે આવી પ્રણામ કરી ચોગ્ય આસને બેઠા. રાજા શ્રેણિક શાળીભદ્રનું મુખ, તેમની રિદ્ધિ સિદ્ધિ, વગેરે જોઈ આનંદ પામ્યા અને રાજા લઈ સ્વસ્થાનકે ગયા.

કેટલાક સમય પછી ત્યાં ધર્મધોષ નામના સ્થવીર મહાત્મા પધાર્યા. તેમનું વ્યાખ્યાન સાંભળી શાળીભદ્રે દીક્ષા લેવાનો વિચાર કર્યો, અને માતા પાસે રાજા માગી. માતાએ તેમને ધીમે ધીમે ત્યાગવૃત્તિ ફળવવાનું કહ્યું, એટલે માતાના રોડને વશ થઈ શાળીભદ્ર દરરોજ એક એક સ્ત્રીનો ત્યાગ કરવા લાગ્યા: તેવામાં તેમના બનેલી ધનાએ આવી તેમને ચેતવ્યા અને કહ્યું કે ઉઠો, સાવધાન થાવ. રાજા એક એક સ્ત્રીને ત્યાગવાની કાયરતા વીર પુરુષને સંભવે નહિ, હું આઠેય સ્ત્રીઓને ત્યાગીને ચારિત્રલેખા માટે ઉત્તુકત થયો છું. આ સાંભળી શાળીભદ્રના યાનચક્ષુઓ સતેજ થયાં. તેઓ ધના સાથે ત્યાં બિરાજમાન પ્રભુ મહાવીર પાસે ગયા અને દીક્ષા લીધી. સખ્ત તપ જપ ક્રિયાઓ કરી, અંતિમ સમયે વૈભારગીરી પર અનશન કરી શાળીભદ્ર સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનમાં દેવ થયા.

૨૦૭ શિવરાજ કપિ.

હસ્તિનાપુરના શિવ નામના રાજાએ, પોતાના પુત્ર શિવભદ્રને રાજ્ય સોંપી, તામલીની માથક તાપસ દીક્ષા અંગીકાર કરી, અને કાવળજીવ છઠ્ઠી છઠ્ઠી તપસ્યા કરતા વિચરવા લાગ્યા. ઉપ તપશ્ચર્યોને લીધે તેમને વિભંજનના ઉત્પન્ન થયું. જે વડે તેમણે માત સમુદો અને માત દીપો જોયાં. આથી તેમણે પોતે જોયેલી વસ્તુથી જાન પર કાંઈ વધારે નથી એવી પ્રત્યક્ષા કરવા માંડી. એવામાં જ મરાવીર હસ્તિનાપુરમાં પધાર્યા. ગૌતમ સ્વામી શામમાં યોગની કરવા નીકળ્યા; ત્યાં હોદોના મુખે તેમણે શિવરાજની પ્રત્યક્ષા અંજન.

પ્રભુનો જન્મ થયો. ઇંદ્રીએ જન્મોત્સવ ઉજવ્યો. પ્રભુ ગર્ભમાં હતા ત્યારે રાજનું તપ થયેલું શરીર નંદાદેવીના સ્પર્શથી સિતળ થયું હતું, તેથી પુત્રનું સિતળનાથ એવું નામ આપ્યું. બ્રાહ્મકાળ વીતાવી તેઓ યુવાવસ્થા પામ્યા ત્યારે પોતાની અનિચ્છા છતાં પિતાના આગ્રહે તેમણે લગ્ન કર્યું. ત્યારબાદ ૨૫ હજાર પૂર્વની ઉંમરે તેઓ રાજ્યાસને બેઠા. ૫૦ હજાર પૂર્વ સુધી રાજ્ય ભોગવ્યું. ૫૯ી વાર્ષિક દાન આપી મહા વદિ બારણે એક હજાર રાજાઓ સાથે પ્રભુએ સંયમ ગ્રહણ કર્યો. માત્ર ત્રણ માસ હૃદયપલ્લામાં રહ્યા ૫૯ી સિતળનાથ સ્વામીને પોશ વદિ ૧૪ ના રોજ કેવલ્યજ્ઞાન થયું. તેમને આનંદ વગેરે ૮૧ ગણધરો હતા.

પ્રભુના સંઘપરિવારમાં ૧ લાખ મુનિ, ૧ લાખને ૬ સાધ્વીઓ, ૨૮૯ હજાર આવકો અને ૪૫૮ હજાર આવિકાઓ હતા. અંતિમ સમયે સમેત શિખર પર એક હજાર મુનિઓ સાથે, એક માસનું અનહન પાત્રી વૈશાકવદિ બીજે પ્રભુ નિર્વાણ-મોક્ષ પધાર્યાં. સિતળનાથ જિનનું એક દર આયુધ્ય એક લાખ પૂર્વનું હતું.

૨૧૦ શ્રેયાંસનાથ

સિંહપુર નગરના વિષ્ણુરાજ રાજાની વિષ્ણુનામક રાણીની કુશિમાં જન્મ દેવસોકથી સ્વર્ગને જોડવદિ હોં તેઓ ઉત્તમ થયા. માતાએ યોદ સ્વપ્ન દીધાં. ગર્ભકાળ પૂરો થયે હામણ વદિ ૧૨ પ્રભુનો જન્મ થયો. ઇંદ્રીએ જન્મોત્સવ કર્યો. સૌવનાવસ્થામાં તેઓ અનેક ગાનકન્યાઓ પરણ્યા. ૫૯ી સોદાંતિક દેવોની પ્રેરણાથી વગ્નીદાન આપી, ૧ હજાર રાજાઓ સાથે હામણ વદિ ૧૩ સંયમ અંગીકાર કર્યો. તેઓ ૨૧ લાખ વર્ષ કુમારપણે રહ્યા, ૪૨ લાખ વર્ષ રાજ્ય કર્યું. ૭ માસ હૃદયપલ્લામાં રહ્યા ૫૯ી મહા વદિ અમાને પ્રભુને કેવલ્ય જ્ઞાન થયું. ૨૧ લાખ વર્ષમાં બે માસ ઓછા સમય સુધી કેવલ્ય જ્ઞાન થયું. ૨૧ લાખ વર્ષમાં બે માસ ઓછા સમય સુધી કેવલ્ય પ્રવચનમાં વિચરી પલ્લા જીવેનો પ્રભુએ ઉદ્ધાર કર્યો. ઉંમરે એક હજાર

કુશામ્બપુર છોડીને વેણ્ણાતટ નગરમાં ગયા. ત્યાં પુણ્યયોગે ભદ્ર નામના એક શ્રેષ્ઠિએ તેમને પરોણા તરીકે રાખ્યા, એટલું જ નહિ પણ શ્રેષ્ઠિક રાજની સરળતા, બુદ્ધિમતા તથા મુખની તેજસ્વીતા આદિ જોઈ ભદ્ર શેઠે શ્રેષ્ઠિકને પોતાની નંદા નામની પુત્રી પરણાવી. પ્રસેનજીત રાજા પાછળથી રાજગૃહ નગર વસાવી ત્યાં રહેવા લાગ્યા. તેવામાં તે માંદા પડ્યા. આ સમાચાર શ્રેષ્ઠિકે સાંભળ્યા, તેથી તે પોતાના પિતા પાસે શીઘ્ર જઈ પહોંચ્યા. પિતાને તેમના પર પ્રેમ હોવાથી રાજગૃહનું રાજ્ય શ્રેષ્ઠિકને સોંપી, તેઓ સ્વર્ગવાસ પામ્યા. આ વખતે નંદા ગર્ભવતી હોવાથી તેણીએ 'અભયકુમાર' નામના મહા બુદ્ધિવંત પુત્રનો જન્મ આપ્યો. માદીએ જોઈ પછી શ્રેષ્ઠિકે રાજ્યમાં ધણે વધારો કર્યો અને તે મહાદિક રાજા થયો. તેને ચિલ્લણા, નંદા, ધારિણી, કાલી વગેરે ધણી રાણીઓ હતી; તથા અભયકુમાર, ક્રેણિક, કાલી, મેઘ આદિ ધણા કુમારો હતા. શ્રેષ્ઠિક પહેલાં બૌદ્ધધર્મના ઉપાસક હતા, પરંતુ પાછળથી અનાથી મુનિના સંસર્ગે તેઓ જૈનધર્મો બન્યા. જાન મહાવીરના તેઓ પરમ ભક્ત હતા, તેમજ દહ સમકિતી હતા, તેમણે પોતાના રાજ્યમાં કસાઈની દુકાનો બંધ કરાવી હતી.

એક વખત દેવે શ્રેષ્ઠિકની પરીક્ષા કરવા માંસાહારી જૈન-સાધુ અને સમર્થ જૈન સાધ્વીનો દેખાવ રચ્યું કર્યો, પણ શ્રેષ્ઠિક ડગ્યા નહિ. તેમના પુત્રોમાંના મેઘકુમાર, નંદિવેણુ, અભયકુમાર, કાલી વગેરે ધણાઓએ દીક્ષા લીધી હતી. કાલી, નંદા વગેરે રાણીઓએ પણ દીક્ષા લીધી હતી. આખર અવસ્થામાં દુર્બુદ્ધિ ક્રેણિકે શ્રેષ્ઠિકને કેદમાં પૂર્ણ હતા. પુત્રના હાથથી મૃત્યુ ન પામવા માટે શ્રેષ્ઠિકે પોતાની મુદ્રિકામાં રહેલ કાચકુટ વિષ ચૂમીને પોતાના દેહનો અંત આપ્યો હતો. તેમણે મૃત્યુનીના સિંહાર વખતે નિશ્ચયિત કર્યો જામે કર્યો હોવાથી મૃત્યુ પામીને તેઓ પહેલી નરકે મળ્યા. પરંતુ

તેમણે શામનની લક્ષિથી તીર્થક નામ કર્મ ઉપાર્જન કર્યું હતું. તેથી
તેઓ આવની ચોવિમીમાં પદ્મનાભ નામના પદ્મે તીર્થક રહે.

૨૧૩ શંખરાજ

તે હામીદેવની વાગબગી નમગીના ગમત દત્તા પાશ્વરથા
મદાજાના પુરુષ નમના ને મિત્ર દત્તા અને મયમ પાળી ભવ
વિમાનમાં મદા દત્તા ત્યાગી સ્વર્ગી અને ઉત્પલ થતા દત્તા
સેવકાર અને મક નામના પેસાગીએ મિથિયાના કમનાત
મીકુંદગી મારે એ દિય કે બા ને આવતો દત્તા, મ
એક કુંડાની નાંદગી જણાવી કમનાતએ નામગી આપી
માટે મિથિયાના એર્ન, આને આપા નામ પામ્યા તે આ
નું નામ, મકના નામ, આર્થી નામ અને નામ પામ્યા તે આ
દેવના નામ, તેઓ કમના કમના નામ પામ્યા તે આ
આને નામ, તેઓ મારે મારગી નામ, મારા નામ પામ્યા તે આ
પૂન તેઓ નામ મદાકેવ કુંડા આ કુંડગીના નામ
આને તે કુંડગી નામ, મારે મારા મારગી નામ
માને તે કુંડગી નામ, મારગી નામ, મારગી નામ
માને તે કુંડગી નામ, મારગી નામ, મારગી નામ
માને તે કુંડગી નામ, મારગી નામ, મારગી નામ
માને તે કુંડગી નામ, મારગી નામ, મારગી નામ

૨૧૪ શામ અને પાંચવી

શામ અને પાંચવી નામના પદ્મનાભ નામના પદ્મે તીર્થક રહે.

કરવા ગઈ. તેમાં શંખ અને મોખડી આદિ આવકો પણ ગયા. પ્રભુએ દેશના આખી સદ્ગોષ્ઠ સાંભળી સૌ પાછા ફર્યા. તે વખતે રસ્તામાં શંખ આવકે પોખડી આદિ બીજા આવકોને કહ્યું કે ત્હમે વિસ્તીર્ણુ અન્ન, પાણી, મેવા, સુખડી આદિ ચાર પ્રકારનાં ભોજન કરાવોઃ જે જમ્યાબાદ આપણે પાશ્વિક પૌષધ કરી ધર્મ જાગ્રિકા કરીશું. શંખનું કહેવું સૌએ કબુલ કર્યું. તે પછી તેઓએ ચાર પ્રકારનું અન્ન નીપજવ્યું અને સમય થતાં શંખ આવકના આગમનની વાટ જોવા લાગ્યા.

બીજી તરફ શંખ આવકે ઘેર જઈને વિચાર કર્યો કે પૌષધ નિમિત્તે આવો સમારંભ કરાવવો યોગ્ય નહિ, તેમજ ભારે પદાર્થો ખાઈને પૌષધ કરવો ઉચિત નથી. પણ સર્વ આભરણ, વિશેષન, છોડીને, કોષ કષાય રહિત, અહ્યયર્થ સહિત, દાઝની પથારી પર ખેરીને ધર્મધ્યાન ભાવતાં પૌષધ કરવો ઉચિત છે. એમ વિચારી તેઓ જમવાના રથાને ન જતાં, પોતાની સ્ત્રીને કહીને પૌષધશાળામાં ગયા અને પૌષધ ગ્રહણ કરીને આત્મ ભાવના ભાવવા લાગ્યા.

વખત થઈ જવા છતાં શંખઆવક જમવા ન આવ્યાથી અન્ય આવકોની રજા લઈ પોખડી આવકે શંખને ઘેર આવ્યા. તેમને જોઈ શંખની પત્નીએ તેમનો આદર સ્વકાર કર્યો અને કહ્યું કે શંખજીએ પૌષધ કર્યો છે. આ સાંભળી પોખડી આવકે શંખ પાસે પૌષધશાળામાં ગયા. ત્યાં કેટલીક વાતચિત કરી, શંખ પૌષધમાં હોવાથી પોખડી આસ્થા ગયા. રાત્રે શંખ આવકે વિચાર કર્યો કે મારે જમવાનના દર્શન કર્યા પછીજ પૌષધ પારવો. આથી પ્રાતઃકાળ થતાં તે પ્રભુના દર્શને ગયા, જ્યાં પોખડી આદિ આવકોથી પરિવ્રજ ચિકાર હતી. પ્રભુએ દેશના આખી દેશનાને અને પોખડીએ શંખને કહ્યું કે ત્હમે ગર્વકાલ જમવા ન આવ્યા, માટે અમે તમારી નિંદા કરીશું. આ સાંભળી પ્રભુએ કહ્યુંઃ હે દેવાનુશ્રિત, શંખ આવકે નિંદા લાપક નથી. તે ધર્મમાં દદ છે. પ્રમાદ, નિંદા રહિત તે ધર્મજાગ્રિકા કરનાર.

ગોશાલક મંખલીપુત્ર આવશે, માટે હું તેમને વંદન કરીને સેવા બક્ષિત કરીશ.

પ્રાતઃકાળ થયો. પ્રભુ મહાવીર તે નગરના ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. સદાશપુત્રે વાત જાણી, તેથી તે પરીવાર સહિત પ્રભુને વાંદવા ગયો. પ્રભુએ દેશના આપી. પ્રભુ જાણતા હતા કે સદાશપુત્ર ગોશાલકના મતનો અનુયાયી છે અને જે વસ્તુ બનવાની હોય છે તેજ બને છે, તેમ માનનારો છે; પણ ઉદ્ધમ, પુરુષાર્થને માનતો નથી. તેથી સદાશપુત્રને સમજાવવા પ્રભુ મહાવીર તેને ત્યાં ગયા. અને ત્યાં પડેલા માટીના ઘડા સદાશપુત્રને બતાવીને કહ્યું:—જુઓ, આ માટીના ઘડા શી રીતે બન્યા? સદાશ પુત્રે કહ્યું, પ્રભુ, એતો બનવાના હતા ને બન્યા. પ્રભુએ કહ્યું, ઉદ્ધમ કરવાથી થયાને? ત્યારે સદાશપુત્રે જવાબ આપ્યો:—પ્રભુ, જગતમાં જે બનવાનું હોય છે તે કુદરતી રીતે બન્યેજ જાય છે, તેમાં પુરુષાર્થને કંઈ લાગતું વળગતું નથી. સદાશપુત્રને પ્રભુએ સમજાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો છતાં તે સમજ્યો નહિ. તેથી ફરીયા પ્રભુએ પ્રશ્ન કર્યો:—જો કોઈ પુરુષ ત્હારા માટીના વામણોને ફોડી નાખે, અથવા ત્હારી ઓ સાથે ભોમવિજ્ઞાસ કરે તો તું શું કરે? સદાશપુત્રે કહ્યું:—“હું તેને પૂરતી સિદ્ધા કરું.” પ્રભુએ કહ્યું. સિદ્ધા કરવાનું કાંઈ કારણ? જે બનવાનું છે તે બન્યેજ જાય છે ને! સદાશપુત્ર તરત ચમક્યો. તેણે પ્રભુ મહાવીરની વાત સત્ય માની, અને પુરુષાર્થને માનનારો થયો. પ્રભુએ તેને ધર્મ સંભળાવ્યો. સદાશપુત્ર ખારમતધારી આવક થયો. આ વાતની ગોશાલકને ખબર પડી. તેથી તે સદાશપુત્ર પાસે આવ્યો. પોતાના મતને મનાવવા તેણે ઘણા પ્રયત્ન કર્યા, પણ તે સર્વ ફેલત ગયા. એકવાર સદાશપુત્ર પૌષધશાળામાં ધર્મધ્યાન કરતો હતો, ને વખતે અર્ધ રાત્રીએ એક દેવ આવ્યો, તેણે બચકરણે કરી સદાશપુત્રને ધર્મથી ચળાવવા ઘણા પ્રયત્નો કર્યા છતાં સદાશપુત્ર કંઈ નહિ. સદાશપુત્રના ત્રણે પુત્રાને

સનંતકુમાર' આનંદપૂર્વક વૃદ્ધિ પામ્યા. કેટલાક વખત પછી માતાપિતાના મૃત્યુ બાદ તે રાજ્યાસન પર આવ્યા. આવ્રતાંજ તેમણે અનેક દેશોપર લડાઈ શરૂ કરી. મોટા મોટા રાજ્યોને હરાવી તેમણે-૭ ખંડ ધરતીમાં ચોતરફ પોતાની આજ્ઞા વરતાવી. દેમકે ચક્રવર્તીને ચક્રરત્ન, હન્રત્ન આદિ નવરત્નો, તથા દેવો વગેરે સહાય હોય છે. આવી રીતે ચક્રવર્તી થઈને તેઓ સૂખપૂર્વક રાજગાદી બોગવવા લાગ્યા.

સનંતકુમારનું શારીરિક રૂપ અદ્ભુત હતું. તેમના રૂપની જોડી સારાથે જગતમાં પણ ન મળે. એકવાર સુધર્મ દેવલોકમાં સભા હતી, તેમાં ઇંદ્ર મહારાજએ સનંતકુમારના રૂપની ઘણીજ પ્રશંસા કરી. તેમાંના એક દેવને અતિશયોક્તિ લાગવાથી તે સનંતકુમારનું રૂપ જોવાનો વિચાર કરી એક બ્રાહ્મણનું રૂપ ધરીને સનંતકુમારને જોવા આવ્યો. આ વખતે સનંતકુમાર સ્નાન કરતા હતા, અને ન્હાવાના દુલ્લાક પદાર્થો ચોપડવાથી તેમનું શરીર જોઈએ તેવું સુદૃઢ ન હતું, છતાં તેવું શરીર દેખીને પણ આ દેવના આશ્ચર્યનો પાર ન રહ્યો. સનંતકુમારે આ બ્રાહ્મણને જોઈને પૂછ્યું:-મહારાજ, કેમ પધારવું થયું છે ? બ્રાહ્મણે જવાબ આપ્યો:-મહારાજ ! મેં સાંભળ્યું હતું કે આપનું રૂપ બહુ તેજસ્વી અને સુંદર છે, તેથી જોવા માટે હું અત્રે આવ્યો છું, અને ખરેખર મેં સાંભળ્યું હતું તેથી ઓછું નહિ પણ વિશેષ દેદિપ્તમાન આપનું રૂપ અને કાંતિ છે. આ સાંભળી સનંતકુમારને અભિમાન આવ્યું અને બોલ્યા:-મહારાજ, અત્યારે તો હું સ્નાન કરી છું અને શરીરે ક્ષેપ કરેલો છે, પરન્તુ હું વન્ધાનુષંગે સજી ત્યારે રાજમહામા આવું ત્યારે આપ મારું રૂપ જોવા પધારજો. બ્રાહ્મણે કહ્યું: જલે, મહારાજ, હું આવીશ.

સનંતકુમાર સ્નાન કરી, સુંદર વન્ધાનુષંગો પહેરી રાજમહામા રાખ્યા હતા. આ વખતનું તેમનું રૂપ સ્વામાન દેવતાઓને પણ રાગભાવે તેવું હતું. રાજ્ય રાજમહામા બેસા છે તેવામાં પેલો બ્રાહ્મણ આવ્યો

ગયો. દેવ આશ્ચર્ય પામ્યો અને સનંતકુમારને વંદન કરીને સ્વસ્થાનકે ગયો. સનંતકુમાર મુનિ મહાન તપશ્વર્યાઓ કરીને નિર્વાણ પદને પામ્યા.

૨૧૭. સગર (ચક્રવર્તી)

અયોધ્યા નગરીમાં વિજય નામે રાજા હતા. તેમના ભાઈ સુમિત્રની યશોમતી રાણીની કુક્ષિએ સગર ચક્રવર્તીના જન્મ થયો. વિજય રાજાને ‘અનિતનાથ’ (ખીળ તીર્યંકર) નામે પુત્ર હતા. સગર અને અનિતનાથ એકજ દિવસે જન્મ્યા. રાજ્યમાં આનંદ ફેલાઈ રહ્યો. વિજય રાજાએ પોતાનું રાજ્ય અનિતનાથને સોંપી દીક્ષા લીધી; તેમજ સુમિત્ર રાજાએ પણ દીક્ષા લીધી; શ્રી અનિતનાથ રાજગાદી પર આવ્યા. કેટલાક વખત પછી તેઓ પણ પોતાનું રાજ્ય સગરને સોંપી ધર્મતીર્થ પ્રવર્તાવવા દીક્ષા લઈ ચાલી નીકળ્યા. ત્યારપછી સગરે પોતાના રાજ્યનો વિસ્તાર વધારવા છખંડ સાધ્યા અને ચક્રવર્તી થયા. સગરને સાઠ હજાર પુત્રો હતા. એકવાર સગર ચક્રવર્તી દેશાટન નીકળ્યા, તે વખતે અષ્ટાષ્ટક પર્વત પાસે તેમણે એક ખાઈ બનાવરાવીને તેમાં ગંગાનો પ્રવાહ વાળ્યો, આથી નાગકુમાર દેવતાઓ, પોતાને અડચણ પડતી હોઈ, સગર પર ક્રોધાશ્રમાન થયા, અને તેના સાઠ હજાર પુત્રાને ખાળીને ભસ્મ કર્યા. આ વખતે તેઓ સધળા અયોધ્યામાં હતા. સગર ત્યારે દેશાટનથી પાછા ફરતા હતા, ત્યારે એક ઈંદ્ર ખાઠણનું રૂપ ધરી સગર પાસે આવ્યો, અને રડતાં રડતાં બોલ્યો, કે અરેરે, મ્હારો પુત્ર મરી ગયો, હું શું કરીશ ? આ સંજગી સગરે કહ્યું: મહારાજ, આ જગત્ વિનાશી છે, મૃત્યુ કોઈને છોડતું નથી, તો પડી આવેલા વિલાપ રાત્રે કરો છો ? મ્હારે ૬૦૦૦૦ પુત્રો છે, તો તેઓ સધળામ મૃત્યુ પામે, તોપણ મને દોઢ થાય નહિ. આ મંજગી તે ખાઠણે કહ્યું—જગત્, જે સંજગતું છે કે આપના માઃ-હજાર પુત્રો દેવના કોપથી બળીને ભસ્મ થયા છે. એમ કહી દેવ અદૃશ થયો. સગર રાજાને આથી ધણો દોઢ થયેલ રાજ્યમાં

આત્મા પછી પ્રધાનો વગેરેના સુખાવવાર્થા તેઓ શાન થયા, તેમને જમનના વિનાશી પણાની ખાતરી થઈ અને હોશ તે વિચારે થયો. એવામાં અગ્નિનાથ પ્રભુ રાત્રી ૧૨૧. ૧૨. ૨૩ થયા. તેમને તેમની પામે દીકરા ગાંધીકાર કરી મરણ લપકાય એા કરીને, ભારતના અદાલતો મારના નગર ૧૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૧ અને ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ એ. ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦

૦૧ ૦૨ ૦૩ ૦૪ ૦૫ ૦૬ ૦૭ ૦૮ ૦૯ ૧૦

૧૧

૧૨

૧૩

૧૪

૧૫ ૧૬

૧૭ ૧૮

૧૯ ૨૦

પાસે દ્રવ્ય આપી એકદાં કરાવતો, અને માંસ વગેરે ખરીદતો હતો. પછી તે કસાર્ધ તે જનવરોને કાપી તેનાં માંસને કઢાર્ધમાં તળાને, અગ્નિપર સેકીને જામરમાં વેચવા નીકળતો અને પોતાની આજીવિકા ચલાવતો. એવી રીતે તે સાતસો વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી મરીને ચોથી નરકમાં ઉત્તમ થયો. ત્યાંથી નીકળીને તેણે સુભદ્રશાલુકારને ત્યાં જન્મ લીધો. સગડ ઉમર લાયક ચતાં તેના માતા પિતા મરી ગયાં. સગડ ધીમે ધીમે દુઃખસની બન્યો. ચોરી, જુગાર, વ્યભિચાર આદિ દુષ્ટ વ્યસનોનું સેવન કરવા લાગ્યો. સમય જતાં તે સુદર્શના નામની ગણિકાના પ્રેમમાં પડ્યો. આ વાતની પ્રધાનને ખબર પડી, તેથી તેને ત્યાંથી હાંકી કાઢ્યો અને પ્રધાને તે વેસ્થાને પોતાના જનાનામાં રાખી.

સગડ હૃદયૂત બનવાથી અહિં તહિં ભટકવા લાગ્યો. તેને કયાંઈ એન પડ્યું નહિ. તેથી મોહને વશ થઈ તે વેસ્થાને ત્યાં જવાનો લાગ શોધવા લાગ્યો. એકદા તે લાગ સાધીને વેસ્થાના ઘરમાં પેસી ગયો. તેવામાં પ્રધાન ત્યાં આવી પહોંચ્યો અને આ સગડને વેસ્થા સાથે રમણ કરતો દેખીને તેને ખૂબ માયો, તથા માણસો મારફત પકડીને બાંધ્યો. પ્રધાને રાજાને વાત કરી. રાજા પણ ક્રોધે ભરાયો. તેથી તેને આકરામાં આકરી શિક્ષા કરવાનું પ્રધાનને સૂચ્યું. તે પરથી પ્રધાને ઉપર પ્રભાણે તેને શિક્ષા કરી હતી.

શ્રી ગૌતમને સગડનું પશ્ચાત્ત જીવન જાણવાની ઇચ્છા હોવાથી પ્રભુએ કહ્યું:—સગડ ૫૭ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી આજ ત્રીજા પદોરે દોખાડની બગલી બટ્ટીમાં હોમાઈને મરણ પામશે અને પહેલી નરકમાં જશે. ત્યાંથી નીકળી રાજગૃહનગરમાં ચંડાળને ત્યાં એક નેડલું ઉત્તમ થશે. તેમા તે પુત્ર રૂપે જન્મશે. પુત્રનું નામ સગડ અને પુત્રીનું નામ સુદર્શના રાખશે. સુદર્શનાનું ૩૫ દેખીને સગડ મૂર્છિત થશે અને તે પોતાની બહેનની સાથે ભોગ ભોગવશે. એ રીતે તે મદાન પાપ ક્રમને મેવશે ત્યાંથી અનંત સંન્યાસ પરિવ્રજણ કરશે. આખરે તે મનુષ્યજન્મ આવો કર્મ રહિત થશે.

૨૨૧ સ્થૂળીભદ્ર.

વીર સંવત. ૨૧૫ ની આ વાત છે. મગધદેશની રાજ્યધાની પાટલીપુત્રમાં નંદરાજ રાજ્ય કરતો હતો. તેમને રાકડાલ નામનો બુદ્ધિશાળી મંત્રી હતો. તે મંત્રીને બે પુત્રો હતા. એકનું નામ સ્થૂળીભદ્ર, અને બીજાનું નામ શ્રેયક.

રાજ્યનો માનિતો મંત્રી અને રાજાનો મુખ્ય સલાહકાર, એટલે તેને ત્યાં શી કમીના હોય ! ધન, લક્ષ્મી, ખાગ, બગીચા, મુંદર આવાસો, નોકર ચાકર ઇત્યાદિથી આ કુટુંબ આનંદ ભોગવતું હતું.

તે નગરમાં કોસ્થા નામની એક સુવિખ્યાત વેશ્યા રહેતી હતી. નંસાંદયની ભંડાર હતી, ગાનતાનમાં કુસળ હતી, કટાક્ષ કળામાં પ્રવિણ હતી. બલબલ પુરો તેને જોઈને બે ધડી સ્થંભી જતા. તેની ખ્યાતિ દેશ પરદેશમાં પહોંચી ગઈ હતી. આ વાત સ્થૂળીભદ્રના જાણુવામાં આવી. સ્થૂળીભદ્રને તે કોસ્થાને જોવાનો ભાવ થયો. વસ્ત્રાલંકારો પહેરી એકવાર તે કોસ્થાના આવાસમાં ગયા. કોસ્થાએ સ્થૂળીભદ્રનું સ્વાગત કર્યું. કોસ્થાને જોઈને સ્થૂળીભદ્ર જન્મતનું જ્ઞાન બૂલી ગયા. કોસ્થાના રૂપમાં તે મુગ્ધ બન્યા અને તેમણે ત્યાંજ રહેવાનો નિશ્ચય કર્યો. ઘેરથી પુષ્કળ ધન મંગાવ્યા કરે, કોસ્થાને આપે. કોસ્થા પ્રેમથી તેને ચાહે. આ રીતે બંને જણા પ્રેમવિલાસમાં સમય પસાર કરે.

આમ કરતાં કરતાં બાર વર્ષના બ્હાણા વીતી ગયા. સ્થૂળીભદ્રના પિતા મૃત્યુ પામ્યા. શ્રેયકે આવીને ખબર આપ્યા કે ભાઈ, “હવે તો મમ્મો, આપણા પૂજ્ય પિતા ત્હારો જાપ જપતાં મૃત્યુ પામ્યા છે !” આ માંબગી સ્થૂળીભદ્ર ચમક્યા. એક વેશ્યાના પ્રેમમાં પડી પરબાર, માતાપિતા, બધાને બૂલી ગયા જલ્દ તેઓ પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યા, એટલુંજ નહિ પરંતુ મૃત્યુ આમમય પિતાનો મેળાપ ન થયો, એ ત્હેમને ખારે ફુલ લાગ્યું. એકદમ જોમ આપ ઠાંચગી રાહીને નામે તેમ સ્થૂળીભદ્ર વેશ્યાજીવનમાંથી પત્તાયન કરી ગયા.

the first of these is the fact that the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

is the first of the two

કેપદેશ કાશ્યાના હૃદયમાં હાડોહાડ વ્યાપી ગયો. તેણીને માનવદેહે કરવા યોગ્ય કાર્યોનું જ્ઞાન થયું. જીંદગીમાં કરેલાં વ્યભિચારના અગણિત પાપો માટે તેણીને પશ્ચાત્તાપ થયો. તેણીનું હૃદય વૈરાગ્ય રસથી પ્રેરિત બન્યું અને મુનિની ક્ષમા માગી તેણીએ મુનિ પાસે શ્રાવિકાના બાર પ્રતો ધારણ કર્યાં. રથુળીભદ્ર અને કાશ્યા પોત-પોતાના પ્રતોનું રક્ષણ કરતાં માનવજીવનની સાર્થકતા સાધવા લાગ્યા.

અનુક્રમે આતુર્ભાસ પુરૂં થયું. ચારે મુનિવરે તપના પ્રભાવે આ-બાદ રહ્યા. અને ગુરુ પાસેઆવી, સૌએ તેમને વંદન કર્યું. ગુરૂએ ત્રણે જણને એકેકવાર ધન્યવાદ આપ્યો અને રથુળીભદ્રજીને ત્રણવાર ધન્યવાદ આપ્યો. પાસે ઉભેલા તેમાંના એક મુનિવરને આ સાંભળી અદેખાઈ આવી. તેમણે વિચાર્યું કે હું સિંહની ગુફાના મોટે આતુર્ભાસ રહ્યા, છતાં મને એકવાર ધન્યવાદ, અને આ રથુળીભદ્રને ત્રણ-વાર! તેથી ખીજું ચોમાસું આવતાં તે મુનિએ કાશ્યાને ત્યાં આતુર્ભાસ રહેવાનું નક્કી કર્યું, અને તે માટે ગુરૂની આજ્ઞા માગી. ગુરૂએ કહ્યું કે તે કામ માત્ર રથુળીભદ્રથીજ થઈ શકે, તમે નાહક તમારૂં ચારિત્ર ગુમાવી બેસશો. સિધ્ધે માન્યું નહીં અને ખીજું આતુર્ભાસ આવતાં તેઓ કાશ્યાને ત્યાં રજા લઈને આતુર્ભાસ રહ્યા.

કાશ્યા તો હવે યાત્રી બની ગઈ હતી. તેણે વિચાર્યું કે આ મુનિ રથુળીભદ્રની હરિધાર્ષ કરવા આવ્યા લાગે છે. માટે તેમની પથ્થુ કસોટી કરી એટલે હીરો જટ પરખાઈ આવશે. આમ વિચારી કાશ્યા મુંદર વસ્ત્રાભૂષણો સજ્જ, હાથમાં ત્રિશ્ત્ર બોજનનો થાગ લઈ, હાવ ભાવ અને કટાક્ષ કરતી ઉઠતી મુનિ પાસે આવી પહોંચી. મુનિ જ્યાં કાશ્યાના મુખચંદ્ર મામે દષ્ટિકરે છે, ત્યાંજ તેઓ રથંબી ગયા. તેમને વિકાર-ભાવના નાશ થઈ. વેશ્યાએ થાગમાંથી બોજન આપવા માંડ્યું. મુનિએ ન હીધું. વેશ્યા તરત તેમનો ભાવ સમજી ગઈ. મુનિએ વેશ્યાના પ્રેમની

સ્વર્ગનાં કામભોગ ભોગવ્યાં, છતાં જીવની તૃપ્તિ ન થઈ, તો શું આ ક્ષણિક અને તુલ્ય મનુષ્યના વિષયભોગથી જીવની તૃપ્તિ થશે ખરી ? વિચાર કરો, મહારાજ, આપને નેપાળમાં મોકલવાનો મહારાજે એ જ ઉદ્દેશ હતો. હું તો સ્થૂળીભદ્રજીના ઉપદેશથી આવિકા થઈ છું; એટલે હજીયે તમને મહારી સાથે ભોગ ભોગવવાનો મનોભાવ હોય તો મહારાથી તે તમ નહિ થઈ શકે મહારાજ. આપ સાધુ ધર્મથી બ્રજ બન્યા; એટલું જ નહિ પણ ભર ચોમાસામાં આપ નેપાળમાં ગયા. માટે આપ આપના ગુરુ પાસે જઈ ક્ષમાપના લ્યો અને પવિત્ર થાઓ ! મનુષ્યભવ, સંતસમાગમ, શાસ્ત્રગ્રવણ, અને સંયમદશા આ જીવને અનંતકાળે પણ મળવા ફુલ્લ છે એ સમજો.

સાધુ આ સાંભળી સ્થિર થઈ ગયા. તેઓ પવિત્ર કોશ્યા અને સ્થૂળીભદ્રને ધન્યવાદ આપવા લાગ્યા. તત્કાળ તેઓ લાંથી ગુર પાસે આવ્યા અને પ્રાયશ્ચિત્ત લઈ શુદ્ધ થયા.

ધન્ય છે, સ્થૂળીભદ્રસમા નિશ્ચળ વેરાગી મહાપુરુષને !

૨૨૨ સીતા

વિદેહદેસના જનક રાજાને સીતા નામે પુત્રી હતી. તે મહા પતિ-મતા સતી હતી. તે ઉંમર લામક થતાં જનક રાજાએ સ્વયંવર રચ્યો, જેમાં અનેક રાજાઓ આવ્યા. ત્યાં અયોધ્યાપતિ દશરથ રાજાના પુત્ર શ્રી રામ મનુષ્ય તોડી સીતાને પરણ્યા. સુખનો સમય આવ્યો તે વખતે રામચંદ્રજીને પિતાના વચનને ખાતર રાજ્યગાદીને સ્થાને વન-વાસ સ્વીકારવો પડ્યો. ‘ પતિ લાં સતી ’ એ ન્યાયે સીતા રામચંદ્રજીની સાથે વનમાં ગયા, અને વૃક્ષનાં ફળ, ફૂલ, પાન વગેરે ખાઈ જીવન નિર્વાહ ચલાવવા લાગ્યા. તેવામાં એક કૃત્રિમ અઘૌઠિક મૃમને જોઈ તેને પકડવાનું મીતાજીને મન થયું અને ગમને આગ્રહ કરી તે મૃમ કેવા મોકલ્યા; પાછળ લક્ષ્મણ પણ ગયા. આ તરફના લામ લઈ લંકાને રાજા રાવણ કપટ પુનિથી મીતાજીનું હરણ કરી લંકામાં

[illegible]

થયો. તે કિશોરાવરધાએ પહોંચ્યા, ત્યારે કીર્તિધર રાજાએ તેને રાજ્યાસને સ્થાપીને વિજયસેન નામક મુનિની પાસે દીક્ષા અંગીકાર કરી. એકવાર કીર્તિધર મુનિ માસક્ષમણને પારણે બિક્ષાર્થે શહેરમાં નીકળ્યા, તેવામાં તેમની પત્ની સહદેવીએ તેમને રાજમહાસયની અગાશીમાંથી જોયા. જોતાંજ તેણીને વિચાર થયો કે મારા પતિને મુનિ વેશમાં જોઈને, જે મારો પુત્ર સુકેશલ પણ દીક્ષા લેશે તો મહા અનર્થ થશે, એમ ધારી કાઈ વેશધારીઓ પાસે તેણીએ કીર્તિધર મુનિને નગરની બહાર કઢાવી મૂક્યા. આ સમાચાર જાણી સુકેશલની ધાવમાતા રુદન કરવા લાગી. સુકેશલે તેણીને રુદનનું કારણ પૂછતાં, તેણીએ કહ્યું કે જ્યારે ત્હમે ન્હાની વયમાં હતા ત્યારે તમારા પિતાએ તમને રાજ્યાસને બેસાડીને દીક્ષા લીધી હતી. તેઓ આજે બિક્ષાર્થે નગરમાં આવ્યા હતા, અને જે ત્હમે તેમને જુઓ તો ત્હમે પણ દીક્ષા લઈ લ્યો, એ હેતુથી તમારી માતાએ તે ક્ષમાશીલ મુનિને નગરની બહાર કઢાવી મૂક્યા છે. આ વાત જાણી સુકેશલ પિતાના સ્થાને ગયો; અને ઉપદેશ સાંભળી વેરાગ્ય પામી તે પણ દીક્ષિત થયો. આથી તેની માતા સહદેવીને અતિશય સંતાપ થવા લાગ્યો. અનુક્રમે. આત્મધ્યાનથી તે મૃત્યુ પામીને કાંઈ ગિરિની ગુફામાં વાપણું થઈ.

• એકવાર આ જાને પિતા પુત્ર સાથે એક પર્વતની ગુફામાં આગુમાંસ કરીને રહ્યા. આગુમાંસ પૂરો થતાં તેઓ જાને બિક્ષા મેળવવા માટે બહાર ચાલ્યા. ત્યાં માર્ગમાં યમદૂતી જેવી પેલી વાપણે તેઓને દીક્ષા. તેનામાં પૂર્વભવનું વૈર જાગૃત થયું. મોટી ત્રાડો મારતી તે ૬૪ વાપણ સુકેશલ મુનિ સામે ધુરટીયા કરતી દોડી આવી. પોતાને ઉપસર્ગ આવેલો જાણી જાને મુનિઓ ધર્મધ્યાનમાં રિયર જની કાલોત્સર્ગમાં રહ્યા. વાપણે સુકેશલ મુનિનું મરીર દાડીને માંસનું બક્ષણ કરવા માંગ્યું. સુકેશલ મુનિ 'વાપણ અને કર્મશય

૨ ગણધરો હયાત હતા. જેમાં ગૌતમને તરત કેવળજ્ઞાન થયું, જેથી જ. મહાવીર પછી તેઓ ખાટપર ગિરાજ્યા હતા. જેમ શ્રી ગૌતમે મહાવીર પ્રભુને અનેક પ્રશ્નો પૂછી, શંકાઓનું સમાધાન કરી જ્ઞાન મેળવ્યું હતું, તેમ શ્રી જંબુસ્વામીએ મુધમાં સ્વામીને અનેક પ્રશ્નો પૂછી અનેક વિષયોનો નિર્ણય કર્યો હતો.

૨૨૬ સુદર્શન શેઠ

અંગ દેશની અપોનગરીમાં દધિવાહન રાજા રાજ્ય કરતા હતા. તેને અભયા નામની રાણી હતી. તેજ નગરમાં સુદર્શન નામનો એક ધનપ્રેષ્ઠ વસતો હતો. તેનું રૂપ સાક્ષાત્ કામદેવ જેવું સુંદર અને મોહક હતું, છતાં સુદર્શન બ્રહ્મચર્યનું રક્ષણ કરવામાં એકો ગણાતો હતો. પોતાની પાસે અઢળક લક્ષ્મી હોવા છતાં શિષ્યજનું રક્ષણ એજ તેની મોટી સંપત્તિ હતી. હંકમાં તે સત્યવાદી, ધર્મપ્રેમી, શીલવંત અને શુણ્વંત હતો.

એકવાર સુદર્શન શેઠ કાંઈ કામ પ્રસંગે શહેરમાં જતાં રાજમહાલખના પાછળના રસ્તેથી પસાર થતો હતો, તે વખતે અભયા રાણીએ તેને જોયો, જેતાંજ તેના હૃદયમાં કામ વિહારની ભાવના ઉત્પન્ન થઈ. તેણીએ કાંઈપણ ભોગે સુદર્શન સાથે સુખભોગ ભોગવવાની હઠિહા કરી. તેણે પોતાની કપિલા નામની દાસીને કહ્યું કે દાસી, જા, પેલા પસાર થતાં રૂપસુંદર પુરુષને બોલાવી લાવ. રાણીનો હુકમ થતાં દાસી ચત્વર નીચે ઉતરી અને સુદર્શન પાસે જઈ પહોંચીને કહ્યું: શેઠ, ત્હમને અમારા રાણી સાહેબ કાંઈ કામ ખાટે બોલાવે છે. જાત્રિક સુદર્શન પોતાની ખાલિકિનીનો અનાદર ન કરવાના કારણે મહેલમાં મળા. રાણીએ શેઠનું સુંદર સ્વાગત કર્યું અને ઉચિત રથાને બેસાડી પોતાની કામચલા નૃમ કરવાની વિનંતિ કરી. આ સંજોગે સુદર્શન શેઠ ચમક્યા. ત્હમને ધર્મસંકટ આવ્યું.

શળી પર ચડવા તૈયાર થયો. તેને શળી પર ચડાવનામાં આવ્યો, ત્યાં તેણે હૃદયના એકાગ્રભાવે પરમ પવિત્ર પંચપરમેષ્ઠિ દેવાનું આરાધન કરવા માંડ્યું. પવિત્ર નવકાર મંત્રના પ્રભાવે શળી એક સિંદામનના રૂપમાં ફેરવાઈ ગઈ. અર્થાત્ દેવોએ તેના શિષ્યજના પ્રતાપે શળીને સિંદામન બનાવી દીધું. રાજા આ જોઈ દિગ્ભ્રમ બની ગયો. તેણે સુદર્શનને સત્પ હકીકત કહેવાનું કહ્યું: અભયારાણીને અમરપદાન આપવાની શરતે સુદર્શને રાજાને સર્વ હકીકત કહી. આખરે સુદર્શન શેઠ દીક્ષા અંગીકાર કરી દેવલોકમાં ગયા.

૨૨૭ સુપ્રભ (બળદેવ)

તેઓ દારિકા નગરીના સોમરાજની સુદર્શના રાણીના પુત્ર, અને પુરુષોત્તમ નામક વાસુદેવના આરમાન ભાઈ હતા. તેઓ ચોથા બળદેવ તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામ્યા. તેઓ ૫૫ લાખ વરસનું આયુષ્ય ભોગવી અનંતનાથ પ્રભુના સમયમાં આરિત્ત લઈ મોક્ષમાં ગયા.

૨૨૮ સુપાર્શ્વનાથ

વારાણસી નગરીમાં પ્રતિષ્ઠા નામે રાજા હતા. તેમને પૃથ્વી નામે રાણી હતી. તેના ઉદરમાં હૃદી ત્રૈવેયકૃત્રી અવી ભાદરવા વદિ અષ્ટમિએ તેઓ હિમ્મત થયા. માતાને ૧૪ સ્વપ્ન આવ્યાં. જેઠ શુદિ બરશે પ્રભુને જન્મ થયો. છદોએ મેરૂપર્વત પર જઈ જન્મોત્સવ ઉજવ્યા. પિતાએ જન્મોત્સવ કરી પુત્રનું 'સુપાર્શ્વનાથ' એવું નામ પાડ્યું. યૌવનવય થતાં પિતાની આજ્ઞાથી તેમણે અનેક રાજયકન્યાઓ નાથે લગ્ન કર્યું, તે પછી તેઓ રાજયાસને આવ્યા. બોગાવલી કર્મ પૂરું થતાં સૌકાતિક દેવોએ પ્રભુને પ્રેરણા કરી, એટલે તેમણે વરસીદાન આપી, ને: શુદિ નેરસે એક હગ્ગર રાજ્યઓ સાથે સંયમ અંગીકાર કર્યો. નવમાન હદમય અવરથામાં વીતાવતાં પ્રભુને કાગલુ વદિ હૃદને રાજ્યદાન થયું. તેમને ૯૫ મળ્યું હતા. તેમાં વિદર્ભ સૌથી મોટા

પુવાવરયાને પામ્યા, ત્યારે તેમને પુષ્પચુલા આદિ ૫૦૦ રાજકન્યાઓ પરણાવવામાં આવી. પાંચસો મહેલો બંધાવી આપવામાં આવ્યા. જેમાં કુમાર સુખભોગ ભોગવવા લાગ્યા.

એકદા પ્રભુ મહાવીર તે નગરના ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. પ્રજાગણના ટોળે ટોળાં પ્રભુના દર્શન કરવા જવા લાગ્યાં. આ દ્રશ્ય સુખાદુકુમારે જોયું; પરિવાર સહિત સુખાદુકુમાર દર્શનાર્થે ગયા. પ્રભુએ ઉપદેશ આપ્યો. સુખાદુકુમાર શ્રાવક થયા. બીજી વાર પ્રભુ પધાર્યા. સુખાદુકુમાર દર્શનાર્થે ગયા. પ્રભુના અદ્ભુત ઉપદેશની અસર હૃદયમાં હાડોહાડ વ્યાપી ગઈ, સંસારની અસારતાએ તેમનામાં ગંભીર રૂપ લીધું. પ્રભુને વંદન કરી તેઓ ઘેર આવ્યા. રાજ-મહાલયો, સૌંદર્યવાન સ્ત્રીઓ, રાજ્યની વિપુલ લક્ષ્મી, એ સઘળા પર તેમને અભાવ છૂટ્યો. સુખાદુકુમાર સ્વસ્થ થયા. જેમ કપડાં ઉપરથી ધૂળ ખંખેરી નાખે તેમ સર્વ મોહ તજી સંસારથી તેઓ વિરક્ત થઈ ગયા. માતાપિતાની દીક્ષા માટે રજા લીધી. માતાપિતાએ કુમારને ધણું સમજાવ્યાં પરંતુ કુમાર એકના જે ન થયા, પરસ્પર સંવાદ થયો, તેમાં કુમાર સફળતા પામ્યા. દીક્ષાની તૈયારીઓ થઈ, અનેક પ્રકારનાં વાર્ણિત્રો વાગી રતાં, સર્વ દ્રોઈ સુખાદુકુમારને ધન્યવાદ આપવા લાગ્યા, પણ સુખાદુકુમારને જગતનો ધન્યવાદ ક્યાં જોઈતો હતો? તેમને તો જન્મ મરણના ફેરા મિટાવવા હતા. આ સ્વાર્થમય સંસારનો ત્યાગ કરવો હતો, તેથી તેઓ પુષ્કર ઉદ્યાનમાં ગયા, જ્યાં પ્રભુ મહાવીર બિરાજતા હતા. પ્રભુ પામે સુખાદુકુમારે દીક્ષા લીધી અને આત્મ દશામાં વિચરવા લાગ્યા. પચાસ વર્ષ સંયમ પાળી, ખૂબ તપશ્ચર્યાઓ કરી, સુખાદુકુમાર કાગ દરી સુધર્મ દેવલોકમાં ગયા. ત્યાંથી મનુષ્ય જન્મ પામી દેવતા અને મનુષ્ય એ બેજ ગતિના યોગક ભવો કરી તેઓ મદાવિદેહમાં જન્મ લઈ મોક્ષ જરી. ધન્ય છે, એ સુખાદુસમા રાજપુરવને, તેમને આપણા વંદન હોજો.

૨૩૦ સુભદ્રા.

[illegible]

પીડા થવા લાગી. આ મુનિ જિનકલ્પિત સાધુ હતા, એટલે તેઓ શરીરના સંસ્કારથી વિમુખ હતા. સુભદ્રાને દયા આવી. તેથી સુભદ્રાએ પોતાની જીભના ટેરવાથી મુનિની આંખ માંહેનું પેલું તણખલું ઉપાડી લીધું; પણ સુભદ્રાનું કપાળ અચાનક મુનિના કપાળ સાથે અડી ગયું. તેથી સુભદ્રાએ કરેલા કંકુના ચાંદીની છાપ મુનિના કપાળમાં પડી. મુનિ ત્યાંથી બિક્ષા લઈને બહાર નીકળ્યા.

એવામાં જ સુભદ્રાની સાસુ તથા નણદે મુનિના કપાળમાં ચાંદીનો ભેયો. તેઓ તો સુભદ્રાના છિદ્રો શોધતી જ હતી. તેથી સુભદ્રાના પ્રભાદનો લાભ આ રીતે તેઓએ મેળવ્યો. તરત જ તેમણે આ દૃશ્ય બુદ્ધદાસને બતાવ્યું, અને કહ્યું કે અમે નહોતા કહેતા કે સુભદ્રા કેવી પતિવ્રતા છે ?

બુદ્ધદાસનો વહેમ સાચો થયો. સરળ સનારી પર સંકટ આવ્યું. તે પતિની આંખમાં કણાની જેમ ખૂંચવા લાગી. કાચા કાનના બુદ્ધદાસે તેનો ત્યાગ કર્યો. સુભદ્રાના દુઃખનો પાર ન રહ્યો, તે કમને જ દોષ દેવા લાગી અને કાંઈ રીતે માથે આવેલું કલંક દૂર કરવાના વિચાર કરવા લાગી. તેણે અઠમ તપ આદર્યો, અને શાસન દેવીનું આરાધન કર્યું. છેલ્લી રાત્રિએ દેવીએ આવીને કહ્યું. પ્રિય ન કર. બહેન, સવારે સપાળું સાઈ થશે.

સવાર થતાં જ અંપાનગરીના દરવાજા ઉઘડ્યા નહિ. લોકોને જવા આવવાની હરકત પડી. રાજાએ પણ વાત જાણી. સૌ કોઈ સ્તબ્ધ થઈ ગયાં. ઘણા મંત્ર-ઉપચારો કર્યા, પણ ફાકટ. બધાએ દેવતાઓનું સ્મરણ કર્યું. ત્યારે આકાશવાણી થઈ કે કોઈ મદાસતી શયા સુતરના તાંતજાથી ચારણીને બાંધી દૂવામાંથી પાણી ઠાંદે; અને તે પાણી દરવાજાને છાંટે તો દરવાજા ઉઘડે.

૨૩૧ સુમતિનાથ

વનિતા નામની નગરીમાં મેધરાજની મંગળા નામની રાણીની દરમાં આવણુ શુદિ બીજે, વિજય વિમાનમાંથી ચઢીને, તેઓ પત્ર યયા. માતાને ચોદ સ્વપ્ન આવ્યાં. અનુક્રમે ગર્ભકાળ પૂરો પે વૈશાક શુદિ આઠમે પ્રભુને જન્મ થયો. સુમતિનાથ નામ ડવામાં આવ્યું. યૌવનવય યતાં માતાપિતાએ ધણી કન્યાઓ તેમને ળાવી. દશ લાખ પૂર્વ સુધી તેઓ કુમારપણામાં રહ્યા. પછી તાએ તેમને રાજ્ય સોંપી દીક્ષા લીધી. ૨૯ લાખ પૂર્વ અને ૧૨ રૌમ સુધી રાજ્ય ભોગવ્યું. પછી પ્રભુએ વરસીદાન આપી ૧ જર રાજ્યો સાથે વૈશાક શુદિ ૯મે દીક્ષા લીધી. ૨૦ વર્ષ પ્રસયપણે રહ્યા પછી ચૈત્ર શુદિ ૧૧ ના રોજ તેમને કૈવલ્યદાન થયું. મને ચમર આદિ ૧૦૦ ગણધરો હતા. પ્રભુના સામન પરિવારમાં લાખ ૨૦ હજાર સાધુ, ૫ લાખ ૩૦ હજાર સાધ્વી, ૨ લાખ ૧ હજાર આવડો અને ૫ લાખ ૧૬ હજાર આવિકાઓ હતા. શુ ૧ લાખ પૂર્વમાં ૧૨ પૂર્વાગ અને ૨૦ વરસ ઓછા, એટલો મય કૈવળીપણે વિચર્યા. તે પછી સત્રેતશિખર પર એક હજાર ળુઓ સાથે એક માસના અનશનના અંતે ચૈત્ર શુદિ ૯ ના દિવસે શુ સિદ્ધ થયા.

૨૩૨ સુરાદેવ

વારાણસી નગરીમાં સુરાદેવ નામે ગાયાપતિ હતા. તેમને મા નામની સ્ત્રી હતી. ગિદ્ધિસિદ્ધિમાં તેઓ કામદેવ માનજ હતા. એકવાર પ્રભુ મદાવીર તે નગરીમાં પધાર્યા. રાદેવ પ્રભુને વાંદવા મવા. પ્રભુની અમોઘ વાણીથી પ્રતિબોધ બી, તેમણે આવકના બારવત અંગીકાર કર્યો. તેમની સ્ત્રી આવિકા બની. જને જન્મ પ્રત નિયમનું પાલન કરવા લાગ્યા. કેટલાક વર્ષો વિલાખાદ સુરાદેવ, શુદનો મવળો કારમાર પોતાના

તે ચિલાતને કપડો આપી ધરમાંથી કાઢી મૂક્યો. ચિલાત નોકર ગામમાં જ્યાં ત્યાં રખડવા લાગ્યો અને તે ચોરી, માંસ, દારૂ, શુગર, પરસ્ત્રીગમન ઇત્યાદિના વ્યસની બની ગયો અને સ્વચ્છંદે પર્તવા લાગ્યો. તે નગરીથી થોડેક દૂર એક ચોરોને રહેવાની ગુફા હતી. તેમાં વિજયસેન નામનો ચૌર્યકળામાં કુશળ એવો ચોર રહેતો હતો. તેની સાથે બીજા પાંચસો ચોરો હતા. આ ચિલાત નોકર ત્યાં ગયો અને તે ચોરને મળ્યો. તેની સાથે રહીને તે પણ ચોરી કરતાં શીખ્યો અને ચૌર્યકળામાં પ્રવીણ થયો.

કાળાન્તરે તે વિજયસેન ચોર મરણ પામ્યો. તેથી પાંચસે ચોરોએ મળીને આ ચિલાત ચોરને પોતાનો અધિપતિ બનાવ્યો. એક વખત તે ચિલાત ચોર પોતાના પાંચસે ચોર સાથીઓને લઈને રાજગૃહી નગરીમાં ધનાસાર્થવાહને ઘેર ચોરી કરવા આવ્યો. ધના સાર્થવાહ પોતાના પાંચ પુત્રોને લઈ ભયભીત થઈને એકદમ ધરમાંથી દૂર જતો રહ્યો. ચિલાતે ધનાના ધરમાંથી પુષ્કળ દ્રવ્ય લીધું એટલુંજ નહીં પણ સુપ્રમાદારિકા નામની તેની કન્યાને લઈ તે ત્યાંથી પલાયન કરી ગયો.

ચોરના ગયા બાદ ધનાસાર્થવાહ ઘેર આવ્યો અને ક્રોટવાળ પાસે ગયો. તેણે ક્રોટવાળને ચોરીની તથા પુત્રીહરણની વાત કરીને, પોતાની સાથે તપાસ કરવા આવવાનું કહ્યું. ક્રોટવાળ હથીયાર તથા આણસો લઈને ધનાસાર્થવાહ સાથે પેલી ગુફામાં ગયો. ત્યાં ચોરો સાથે યુદ્ધ થયું. પરિણામે બધા ચોરો નામી ગયા. ચિલાત પણ મમરાયો તેથી તે સુપ્રમાદારિકા નામની કન્યાને સાથે લઈ બીજે રસ્તેથી જંગલ ભણી પસાર થઈ ગયો. આ દરમિયાન ધના તથા તેના પુત્રોના મેવામાં આવ્યું, તેથી તેઓ તેની પાછળ પડ્યા. દૂર અટવીમાં ગયા પછી ચિલાત ચાક્યો. કન્યા સાથે આમગ જંગલથી નાસી છતાંમ નહિ, એમ ધારી તેણે પેલી કન્યાનું તણવાર વતી મસ્તક ઉઘારી

પહોંચવા માટે જ ક્યોં હતો, તેમ સાધુ સાધ્વો ઉદારિક શરીરને વણું, રૂપ, બળ, વિષયને માટે પોતે નહિ, પરંતુ માત્ર સિદ્ધિ-મૂકિતને માટે સાધનમૂલ જાણી નિરવાદ રૂપે આદાર કરે. ચિલાતીપુત્ર વિષયમાં લુબ્ધ બની અટવીમાં રખડી મહાદુઃખ પામ્યો, તેમ વિષયમાં ગૃહ બનેલ છવો મહાદુઃખને પામે અને સંસાર પરિશ્રમણ કરે.

૨૩૪ સુલસા

રાજગૃહ નગરમાં નાગ નામના રથિકને સુલસા નામે પતિભક્ત અને ધર્મપરાયણ સ્ત્રી હતી. એકદા નાગ રથિકે ગુરુસન્મુખ એવો નિયમ ક્યોં કે 'હવે મ્હારે બીજી સ્ત્રી કરવી નહિ.' એ દંપતી પરસ્પર સ્નેહયુક્ત હતા. નાગ રથિકે શ્રેષ્ઠિક રાગની સેવા કરતો હતો. એકદા પોતાના બાંગણા પાસે કેટલાક દેવકુમાર જેવાં બાળકોને જોઈ પુત્ર વગરની એવી સુલસા પોતાને પુત્ર ન હોવા બદલ ખેદ પામી, ચિંતાથી તેનું મુખ ઉતરો ગયું, ત્યારે નાગરથિકે તેણીને દેવ વગેરેની બાધા રાખવાનું કહ્યું. આ સાંભળી જ્ઞાનધર્મમાં દૃઢ એવી સુલસાએ કહ્યું. મિથ્યા દેવદેવીઓની બાધા બ્યર્થ જ છે, માટે અરિહંત ધર્મ ઉપર શ્રદ્ધા રાખો, તેનાથી સર્વ સિદ્ધિ મળશે. આમ સત્ય ધર્મની શ્રદ્ધાવડે પતિ-પત્ની બને દિવસો વિતાવવા લાગ્યા.

એકવાર કોઈ દેવે સુલસાની ધર્મશ્રદ્ધાની કસોટી કરી. તે એક જ્ઞાન સાધુનું રૂપ ધરીને સુવ્રત્તાને ત્યાં આવ્યો. સુલસાએ મુનિ ધારીને વંદન કરી તેમનો સત્કાર ક્યોં. સાધુએ કહ્યું: હું લક્ષ્મણ નેલની યાચના કરવા આવ્યો છું, જો હોય તો વહોરાવરો. અપાત્રને જોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ પણ પ્રેમપૂર્વક વહોરાવવા સુલસા તત્પર થઈ. તેણીની પાસે તેલના ચાર શોશાઓ હતા, તેમાંથી એક લઈને તે આવી. આવતાં જ દેવની બાધાથી તેને ઉમરામાં દેમ વાગ્યાથી શરીર પગેને ફૂટી ગયો, એટલે દોંઝબેર મુદ્દમા બીજો શોશા લઈ આવી, પણ તેની પણ એવી જ દશા થઈ. એમ દેવે બાધાવડે તેના ચારેય

પુત્ર મૃત્યુ પામતાં. બત્રીસે પુત્રો મૃત્યુ પામ્યા. આથી સુલસાના શોકનો પાર રહ્યો નહિ. છેવટે અભયકુમારના ઉપદેશે સુલસા શોક મુક્ત થઈ. ત્યારબાદ ધર્મમાં નિશ્ચલ થઈ છે એવી તે સુલસાને બ. મહાવીરે અંબડ સન્યાસીદ્વારા ધર્મલાભ દહેવડાવ્યો. અંબડે પરીક્ષા કરી, તેમાં તે સફળ થઈ. છેવટે અંત સમયે સર્વ પાપની આશોચના છૂટી, મૃત્યુપામી સુલસા દેવલોકમાં ગઈ, ત્યાંથી ચાલી તે ભરતક્ષેત્રમાં આવતી ચોવીસીમાં નિર્મલ નામે ૧૫ માં તીર્થંકર થશે.

૨૩૫ સુભૂમ ચક્રવર્તી

શ્રી અરનાથ પ્રજુના શાસનમાં સુભૂમ નામે આઠમા ચક્રવર્તી થયા. તે હસ્તીનાપુરના કૃતવીર રાજાની તારા નામક રાણીના પુત્ર હતા. તેમનો જન્મ જંગલમાં તાપસના આશ્રમમાં થયો હતો. સમય જતાં વૈતાલપ ૫૨ રહેનારા મેઘનાદ વિદ્યાધરે તેમને પોતાની પદ્મશ્રી નામની કન્યા પરણાવી હતી. તે વખતે તેનો પ્રતિસ્પર્ધી પરશુરામ નામે પ્રતિવાસુદેવ હતો, તેણે સુભૂમના પિતાને મારી પૃથ્વીને નિઃશત્રિયા કરી હતી એ વાત સુભૂમે પોતાની માતાદ્વારા સાંભળી, તેથી તે ક્રોધવશ બની હસ્તિનાપુરમાં આવ્યો. ત્યાં તેને ચક્રરત્નની પ્રાપ્તિ થવાથી તેણે પરશુરામને માર્યો. જન્મ પરશુરામે પૃથ્વીને સાતવાર નિઃશત્રિયા કરી હતી, તેમ તેનાં વેર રૂપે સુભૂમે પૃથ્વીને એકવીસ વાર નિર્જાલણી કરી.

અનુક્રમે સાઠ હજાર વર્ષના આયુષ્યવાળા સુભૂમે ચાર દિશામાં ફરી અનેક રાજાઓને પરાજય પમાડી છ અંડની સાધના કરી અને તે ચક્રવર્તી થયો. અનેક પ્રાણીઓની હિંસા કરતો તે સુભૂમ હોમને વશે સાતમે અંક સાધવા ગયો, ત્યાં દરિયામાં ડૂબવાથી તે મૃત્યુ પામ્યો અને મરીને તે સાતમી નરકમાં ગયો.

એકવાર, બ. પાર્થનાથ ત્યાં પધારતાં સોમિલ પ્રભુની દેશનામાં ગયા.
 દેશના પૂરી થયા. ખાદ તેમણે પ્રભુને પૂછ્યું:—તમારે યાત્રા છે? તમારે
 ઇંદ્રિયોને, જીવવાનું છે? તમારે રોગરહિત પણું છે? તમારે નિર્દોષ
 વિહાર, છે? તમારે, સરસવ ખાવા ચોગ્ય છે કે નહિ? તમારે માંસ
 ખાવા ચોગ્ય ખઈ કે નહિ, ફૂલફળ તમારાથી. ખવાય કે નહિ? ત્હમે
 એક છો, કે, બે? અક્ષય છો કે, અન્યય છો? તમેરે પ્રશ્નો પૂછ્યા.
 પ્રભુએ: તેના, બરોબર. જવાબો આપ્યા, આથી સોમિલે પ્રભુ પાસે
 જાન માર્ગના બાર. વ્રતો, અંગીકાર કર્યા, તથા જીવ, અજીવાદિ નવ
 તત્ત્વનું જાણપણું કર્યું. ત્યારબાદ સોમિલને લાંબા કાળ સુધી સાધુનો
 સમાગમ થયો નહિ, તેથી તેમનામાં મિથ્યાત્વના પર્યાય વધ્યા, તે પછી
 તેમણે શહેર બહાર બગીચા બનાવ્યા, તેમાં અનેક પ્રકારના વૃક્ષો તથા
 છાંડવાઓ ઉછેર્યાં. તે પછી કેટલેક સમયે સ્વજનન, મિત્ર અને કુટું-
 બીઓને જોજનન જમાડી, તાપસના સાધનો બનાવરાવી, મોટા પુત્રને
 શૃદ્ધાપંથાર સોંપી તેમણે તાપસની દીક્ષા અંગીકાર કરી, અને તામલી
 તાપસની પેઠે તેઓ સધળા ક્રિયાઓ કરવા લાગ્યા. એકવાર એક દેવ
 આવીને તેમને કહ્યું કે—સોમિલ, ત્હારી પ્રવચ્ચાં જોટી અને અગાન-
 કષ્ટ સહન કરવા જેની છે. આમ દેવે લાગલાગટ ચાર રાત્રિ સુધી
 ત્રણ ત્રણ વખત કહ્યું. છેવટે પાંચમી રાત્રિએ કહ્યું કે પહેલાં તેં પ્રભુ
 પાર્થનાથ પાસે વ્રત અંગીકાર કરેલાં, તે મૂકી દહને મિથ્યા કષ્ટમાં
 કેમ પડ્યો? આથી સોમિલ સમજ્યો, દેવ નમસ્કાર કરી ચાલ્યો
 ગયો. પછી પુનઃ સોમિલે આવકના વ્રત શૃદ્ધા કરી પળે તપ કર્યો.
 અંત સમયે અનસન કરી, પૂર્વ વ્રતજંગની આશ્રાયના લીધા વગર,
 તે કાળ કરીને શુક્ર નામે મહ થયો. ત્યાંથી ચાલી તે મહાવિદેહમાં
 જ-મી મોક્ષ જશે.

૨૩૮, સોરિયદત્ત મચ્છીમાર.

નંદીપુર નામનું ગ્રામ હતું. ત્યાં મિત્ર નામે રાજા હતો. તે
 રાજાને એક સીરીયા નામનો રસોયો હતો. તે ધણેજ પાપી હતો.

ગ્રામીણ કામગીરી તેજી પોતાના કાથ નીચે માગીને પડાવવા
 દરજ્જે આગવાવાદા વગેરે દિવાનુ કામ કરનારા માણસો માન
 દના જેઓ અનેક પશુ પક્ષીઓ તથા આપણા મોટીયા પ્રમુખ મા
 તેજી વગેરે પાછીએને પાછાગા પૂરી માણા, તથા જાતા પા
 યોગી, પાછા પાછા, રોયના, એવનું જ નહિ પણ માન
 દરજ્જે જાતા, વગેરે વગુણા માણના દુષ્ટ કરી, તમા મામા
 રોયના પાછા પાછા, પાછા પાછા, પાછા પાછા, પાછા પાછા
 પાછા પાછા, પાછા પાછા, પાછા પાછા, પાછા પાછા, પાછા પાછા
 પાછા પાછા, પાછા પાછા, પાછા પાછા, પાછા પાછા, પાછા પાછા

1. The first part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

2. The second part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

3. The third part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

4. The fourth part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

5. The fifth part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

6. The sixth part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

7. The seventh part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

8. The eighth part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

9. The ninth part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

10. The tenth part of the document is a list of names and titles, including "The Hon. Mr. Justice" and "The Hon. Mr. Justice".

ઉત્પન્ન થયો. ત્યાંથી નીકળી અનંત સંસાર પરિવ્રમણ કરતાં કરતાં
છેવટે મનુષ્ય જન્મ પામી તે મોક્ષમાં જશે.

૨૩૯ સંવતિરાજ.

પંચાલ દેશના કપિલપુર નગરમાં સંવતિ નામનો રાજા હતો.
એકવાર તે પોતાની ચતુરંગી સેના સાથે પોતાના કેશરી નામના
ઉદ્ધાનમાં શિકારાર્થે ગયો. ત્યાં તેણે ધણા મૃગલાભ્યોનો સંહાર
કર્યો. તે ઉદ્ધાનમાં ગર્દભાળી નામના એક મુનિ ધ્યાનદયામાં લીન
હતા. મૃત્યુના લયથી શિકારના પંજમાંથી નાસી છૂટેલું એક મૃગ
ધ્યાનસ્થ મુનિ તરફ દોડવા લાગ્યું, તેવામાં રાજાએ તેને એક બાણ
વડે ધાપલ કર્યું. મૃગ ત્યાં જ લગભગ મુનિ સમિપ પહોંચી મૃત્યુને
શરણ થયું. તેને સેવા માટે રાજા તે જગ્યાએ આવ્યો, તેવામાં તેણે
એક ધ્યાનસ્થ જૈન મહાત્માને તે જગ્યાએ જોયા. આથી રાજા
મનમાં લય પામ્યો અને એકપૂર્વક વિચારવા લાગ્યો કે અહો ! મેં
પાપીએ માંસમાં ગૃહ બનીને મુનિના મૃગને માર્યું ! આ મૃગ
મુનિનું જ હોવું જોઈએ, નહિ તો તે મુનિ પાસે આવે નહિ. અરે,
હવે શું થાય ? જો આ મુનિ ક્રોધાયમાન થશે તો તેઓ પોતાના
તપોબળથી મને અને મારાં સૈન્યને બાળી મૂકશે. એમ બઢીને તે
મુનિ પાસે આવ્યો અને તેમના પગમાં વંદન કરી નમ્રતાપૂર્વક
બોલ્યો:—હે મુનિ ! હે તપસ્વી ! મ્હારો અપરાધ દાખા કરો, મેં
આપના મૃગને ઝોળખ્યું નહિ. મુનિ ધ્યાનસ્થ હોવાથી રાજાના
કથનથી હાંધ પહુ બોલ્યા નહિ, આથી રાજા વધારે લયબીત
જાવ્યો; ને વધારે નમ્રતાથી કહેવા લાગ્યો:—હે મહારાજ ! કગળા-
સાગર ! મ્હારા સામે જુઓ, હું આ નગરનો સંવતિ રાજા છું.
મ્હને બોલાવી મારો ઉદ્ધવેગ દાખો. થોડીવારે ગર્દભાળી મુનિએ
દાસોત્સર્ગ પાળ્યો અને કહ્યું:—રાજા ! તને અજ્ઞ થ છે, અને તુ

[illegible]

મનુષ્યભવ પામ્યો છું. આ પ્રમાણે - વાર્તાલાપ થતાં ક્ષત્રિયરાજ
 ઋષિને ધણો આનંદ થયો અને તેઓ છૂટા પડ્યા. અનુક્રમે સંયમ
 માર્ગમાં વિચરતાં સંવતિ રાજર્ષિને કૈવલ્યગાન થયું અને તેઓ
 મોક્ષમાં ગયા.

૨૪૦ સંભવનાથ.

વર્તમાન ચોવીસીના ત્રીજા તીર્થંકર શ્રી સંભવનાથ, આવસ્તી
 નમરીના નિતારી રામની સેનાદેવી રાણીની કુક્ષિમાં, નવમા દેવ-
 લોકમાંથી અવતીને ઉત્પન્ન થયા. માતાએ ચૌદ સ્વપ્ન દીધાં. માગશર
 શુદ્ધિ ૧૪ ના રોજ પ્રભુનો જન્મ થયો. ૫૬ દિગ્ગુમારી દેવીઓએ
 સુતિકાકર્મ કર્યું. છત્રોએ પ્રભુને મેરુ પર્વત પર લઈ જઈને જન્મો-
 ત્સવ ઉજવ્યો. પિતાએ સંભવનાથ એવું નામ આપ્યું. યૌવનાવસ્થા
 થતાં તેઓ અનેક રાજકન્યાઓ પરણ્યા. પંદર લાખ વર્ષો સુધી
 ધૌમાર્ગવસ્થામાં રહ્યા પછી પિતાએ તેમને રાજ્યગાદી પર બેસાડી
 દીક્ષા લીધી. ૪૪ લાખ પૂર્વ અને ૪ પૂર્વાગ સુધી રાજ્ય ભોગવ્યું,
 તે પછી ભૌતિક દેવોની પ્રેરણાથી વરસીદાન આપી, પ્રભુએ માગશર
 શુદ્ધિ પૂર્ણિમાએ એક હજાર રાજ્યો સાથે દીક્ષા લીધી. ચૌદ વર્ષ
 ૪૬ મર્યાદામાં રહ્યા પછી કાર્તિક વદિ પાંચમે તેમને કૈવલ્યગાન થયું.
 તેમને ચાર વગેરે ૧૦૨ ગણધરો હતા.

સંભવ જિનના સંઘ પરિવારમાં ૨ લાખ સાધુ, ૩૩૬ હજાર
 માધવીઓ, ૨૬૩ હજાર ગ્રાવકો અને ૬૩૬ હજાર આવિકાઓ
 હતા. અંતિમ સમયે પ્રભુએ સમેતશિખર પર એક હજાર મુનિઓ
 સાથે ભાસિક અનશન કર્યું અને ચેત્ર શુદ્ધિ પાંચમે તેઓ મોક્ષ
 પધાર્યા. સંભવનાથ પ્રભુનું એકંદર આયુષ્ય ૬૦ લાખ પૂર્વનું હતું.

જાગના અસંખ્યાના ખંડ કરી, કાસી કાસીને તે કુવામાં બરે, પછી તેમાંથી
 એક ખંડ સો સો વરસે કાઢે અને જ્યારે તે કુવા ખાલી થાય ત્યારે તેને
 એક પાશોપમ કાઢેવાય એવા દસ કોડ કોડ (દસકોડને દસકોડે ગુણીને)
 કુવા ખાલી થાય ત્યારે એક સાશોપમ કાઢેવાય, એમ અનંતકાલ વર્ણવે છે.

૨૪૨ હરિસેન (ચક્રવર્તી).

કવિપ્રભુ નમસ્કા મહા દાસે નામે ગણ દત્તો તેને મેમ
 નામની મહા દત્તી. તમને મહાન શક્તિમાળી તુ થયો તેનું નામ
 દર્શિમેન. કૈ. રત્નપ પામના દર્શિમેન મહાપ્રભુને આપ્યા બન અન
 મહાનૌકે ન. તેમ તેવાના આયુદ્ધમામા વરગત તિપમ થયો
 તમ અંક ૧. ૨. ૩. ૪. ૫. ૬. ૭. ૮. ૯. ૧૦. ૧૧. ૧૨. ૧૩. ૧૪. ૧૫. ૧૬. ૧૭. ૧૮. ૧૯. ૨૦. ૨૧. ૨૨. ૨૩. ૨૪. ૨૫. ૨૬. ૨૭. ૨૮. ૨૯. ૩૦. ૩૧. ૩૨. ૩૩. ૩૪. ૩૫. ૩૬. ૩૭. ૩૮. ૩૯. ૪૦. ૪૧. ૪૨. ૪૩. ૪૪. ૪૫. ૪૬. ૪૭. ૪૮. ૪૯. ૫૦. ૫૧. ૫૨. ૫૩. ૫૪. ૫૫. ૫૬. ૫૭. ૫૮. ૫૯. ૬૦. ૬૧. ૬૨. ૬૩. ૬૪. ૬૫. ૬૬. ૬૭. ૬૮. ૬૯. ૭૦. ૭૧. ૭૨. ૭૩. ૭૪. ૭૫. ૭૬. ૭૭. ૭૮. ૭૯. ૮૦. ૮૧. ૮૨. ૮૩. ૮૪. ૮૫. ૮૬. ૮૭. ૮૮. ૮૯. ૯૦. ૯૧. ૯૨. ૯૩. ૯૪. ૯૫. ૯૬. ૯૭. ૯૮. ૯૯. ૧૦૦. ૧૦૧. ૧૦૨. ૧૦૩. ૧૦૪. ૧૦૫. ૧૦૬. ૧૦૭. ૧૦૮. ૧૦૯. ૧૧૦. ૧૧૧. ૧૧૨. ૧૧૩. ૧૧૪. ૧૧૫. ૧૧૬. ૧૧૭. ૧૧૮. ૧૧૯. ૧૨૦. ૧૨૧. ૧૨૨. ૧૨૩. ૧૨૪. ૧૨૫. ૧૨૬. ૧૨૭. ૧૨૮. ૧૨૯. ૧૩૦. ૧૩૧. ૧૩૨. ૧૩૩. ૧૩૪. ૧૩૫. ૧૩૬. ૧૩૭. ૧૩૮. ૧૩૯. ૧૪૦. ૧૪૧. ૧૪૨. ૧૪૩. ૧૪૪. ૧૪૫. ૧૪૬. ૧૪૭. ૧૪૮. ૧૪૯. ૧૫૦. ૧૫૧. ૧૫૨. ૧૫૩. ૧૫૪. ૧૫૫. ૧૫૬. ૧૫૭. ૧૫૮. ૧૫૯. ૧૬૦. ૧૬૧. ૧૬૨. ૧૬૩. ૧૬૪. ૧૬૫. ૧૬૬. ૧૬૭. ૧૬૮. ૧૬૯. ૧૭૦. ૧૭૧. ૧૭૨. ૧૭૩. ૧૭૪. ૧૭૫. ૧૭૬. ૧૭૭. ૧૭૮. ૧૭૯. ૧૮૦. ૧૮૧. ૧૮૨. ૧૮૩. ૧૮૪. ૧૮૫. ૧૮૬. ૧૮૭. ૧૮૮. ૧૮૯. ૧૯૦. ૧૯૧. ૧૯૨. ૧૯૩. ૧૯૪. ૧૯૫. ૧૯૬. ૧૯૭. ૧૯૮. ૧૯૯. ૨૦૦. ૨૦૧. ૨૦૨. ૨૦૩. ૨૦૪. ૨૦૫. ૨૦૬. ૨૦૭. ૨૦૮. ૨૦૯. ૨૧૦. ૨૧૧. ૨૧૨. ૨૧૩. ૨૧૪. ૨૧૫. ૨૧૬. ૨૧૭. ૨૧૮. ૨૧૯. ૨૨૦. ૨૨૧. ૨૨૨. ૨૨૩. ૨૨૪. ૨૨૫. ૨૨૬. ૨૨૭. ૨૨૮. ૨૨૯. ૨૩૦. ૨૩૧. ૨૩૨. ૨૩૩. ૨૩૪. ૨૩૫. ૨૩૬. ૨૩૭. ૨૩૮. ૨૩૯. ૨૪૦. ૨૪૧. ૨૪૨. ૨૪૩. ૨૪૪. ૨૪૫. ૨૪૬. ૨૪૭. ૨૪૮. ૨૪૯. ૨૫૦. ૨૫૧. ૨૫૨. ૨૫૩. ૨૫૪. ૨૫૫. ૨૫૬. ૨૫૭. ૨૫૮. ૨૫૯. ૨૬૦. ૨૬૧. ૨૬૨. ૨૬૩. ૨૬૪. ૨૬૫. ૨૬૬. ૨૬૭. ૨૬૮. ૨૬૯. ૨૭૦. ૨૭૧. ૨૭૨. ૨૭૩. ૨૭૪. ૨૭૫. ૨૭૬. ૨૭૭. ૨૭૮. ૨૭૯. ૨૮૦. ૨૮૧. ૨૮૨. ૨૮૩. ૨૮૪. ૨૮૫. ૨૮૬. ૨૮૭. ૨૮૮. ૨૮૯. ૨૯૦. ૨૯૧. ૨૯૨. ૨૯૩. ૨૯૪. ૨૯૫. ૨૯૬. ૨૯૭. ૨૯૮. ૨૯૯. ૩૦૦. ૩૦૧. ૩૦૨. ૩૦૩. ૩૦૪. ૩૦૫. ૩૦૬. ૩૦૭. ૩૦૮. ૩૦૯. ૩૧૦. ૩૧૧. ૩૧૨. ૩૧૩. ૩૧૪. ૩૧૫. ૩૧૬. ૩૧૭. ૩૧૮. ૩૧૯. ૩૨૦. ૩૨૧. ૩૨૨. ૩૨૩. ૩૨૪. ૩૨૫. ૩૨૬. ૩૨૭. ૩૨૮. ૩૨૯. ૩૩૦. ૩૩૧. ૩૩૨. ૩૩૩. ૩૩૪. ૩૩૫. ૩૩૬. ૩૩૭. ૩૩૮. ૩૩૯. ૩૪૦. ૩૪૧. ૩૪૨. ૩૪૩. ૩૪૪. ૩૪૫. ૩૪૬. ૩૪૭. ૩૪૮. ૩૪૯. ૩૫૦. ૩૫૧. ૩૫૨. ૩૫૩. ૩૫૪. ૩૫૫. ૩૫૬. ૩૫૭. ૩૫૮. ૩૫૯. ૩૬૦. ૩૬૧. ૩૬૨. ૩૬૩. ૩૬૪. ૩૬૫. ૩૬૬. ૩૬૭. ૩૬૮. ૩૬૯. ૩૭૦. ૩૭૧. ૩૭૨. ૩૭૩. ૩૭૪. ૩૭૫. ૩૭૬. ૩૭૭. ૩૭૮. ૩૭૯. ૩૮૦. ૩૮૧. ૩૮૨. ૩૮૩. ૩૮૪. ૩૮૫. ૩૮૬. ૩૮૭. ૩૮૮. ૩૮૯. ૩૯૦. ૩૯૧. ૩૯૨. ૩૯૩. ૩૯૪. ૩૯૫. ૩૯૬. ૩૯૭. ૩૯૮. ૩૯૯. ૪૦૦. ૪૦૧. ૪૦૨. ૪૦૩. ૪૦૪. ૪૦૫. ૪૦૬. ૪૦૭. ૪૦૮. ૪૦૯. ૪૧૦. ૪૧૧. ૪૧૨. ૪૧૩. ૪૧૪. ૪૧૫. ૪૧૬. ૪૧૭. ૪૧૮. ૪૧૯. ૪૨૦. ૪૨૧. ૪૨૨. ૪૨૩. ૪૨૪. ૪૨૫. ૪૨૬. ૪૨૭. ૪૨૮. ૪૨૯. ૪૩૦. ૪૩૧. ૪૩૨. ૪૩૩. ૪૩૪. ૪૩૫. ૪૩૬. ૪૩૭. ૪૩૮. ૪૩૯. ૪૪૦. ૪૪૧. ૪૪૨. ૪૪૩. ૪૪૪. ૪૪૫. ૪૪૬. ૪૪૭. ૪૪૮. ૪૪૯. ૪૫૦. ૪૫૧. ૪૫૨. ૪૫૩. ૪૫૪. ૪૫૫. ૪૫૬. ૪૫૭. ૪૫૮. ૪૫૯. ૪૬૦. ૪૬૧. ૪૬૨. ૪૬૩. ૪૬૪. ૪૬૫. ૪૬૬. ૪૬૭. ૪૬૮. ૪૬૯. ૪૭૦. ૪૭૧. ૪૭૨. ૪૭૩. ૪૭૪. ૪૭૫. ૪૭૬. ૪૭૭. ૪૭૮. ૪૭૯. ૪૮૦. ૪૮૧. ૪૮૨. ૪૮૩. ૪૮૪. ૪૮૫. ૪૮૬. ૪૮૭. ૪૮૮. ૪૮૯. ૪૯૦. ૪૯૧. ૪૯૨. ૪૯૩. ૪૯૪. ૪૯૫. ૪૯૬. ૪૯૭. ૪૯૮. ૪૯૯. ૫૦૦. ૫૦૧. ૫૦૨. ૫૦૩. ૫૦૪. ૫૦૫. ૫૦૬. ૫૦૭. ૫૦૮. ૫૦૯. ૫૧૦. ૫૧૧. ૫૧૨. ૫૧૩. ૫૧૪. ૫૧૫. ૫૧૬. ૫૧૭. ૫

၁၄၁ ရှိသော

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the world are the historians. They are the people who study the past and write about it. They are the people who tell us what happened and why it happened. They are the people who help us to understand the world and ourselves.

• • • • •

કુળમાં ઉત્પન્ન થયો, અને રૂપના મદથી તે બેડોળ, કાળો અને કદરૂપો થયો. તેનું બેડોળપણ જોઈને તેના માળાપ અને સ્વપર જનો સૌ કોઈ તેની સામે તિરસ્કારની નજરે જોતું. એકવાર ગામમાં કંઈક ઉત્સવ હતો. એટલે અધા ચંડાળો એક સ્થળે એકઠા થઈ મોજ શોખ કરી રહ્યા હતા. નાના છોકરાઓ નિર્દોષ રમત રમતા હતા. તેવામાં હરિકેશ તેમની પાસે આવ્યો. હરિકેશનો સ્વભાવ તોફાની હતો, તેથી તે છોકરાઓને મારીને રંજાડવા લાગ્યો. છોકરાઓ રડતાં રડતાં પોતાના માળાપ પાસે ગયા અને હરિકેશ માયાનું કહ્યું. તેમના માળાપોએ બળકેટને ફરિયાદ કરી. એટલે બળકેટ ક્રોધાયમાન થઈને હરિકેશને મારવા દોડ્યો. પણ હરિકેશ ત્યાંથી દૂર નાસી જઈને ધૂળના એક ઊંચા ઢગલા પર બેઠો, અને એકઠા થયેલાં સ્વશાંતિજનો તરફ દૂર નજરથી તે જોવા લાગ્યો. સઘળા ચંડાળો ટોળે મળીને આનંદ કરી રહ્યા હતા, તેવામાં ભયંકર ધુન્ધાડા મારતો એક વિષધર સર્પ તે ટોળામાં આવ્યો. માણસો ભયભીત બનીને આમ તેમ નાસવા લાગ્યા. એક જોરાવર ચંડાળે આવી તે વિષધર સર્પ ઉપર લાકડીનો ઘટકો લગાવ્યો અને સાપના ઢુકડે ઢુકડા કરી નાખ્યા.

ચોડીવારે ફરીથી ત્યાં એક ખીજે સર્પ આવ્યો. એક બે માણસો બોલી ઉઠ્યા:—મારો, મારો. ત્યારે ખીજાઓએ કહ્યું:—કોઈઓ, આ સર્પને કોઈ મારશે નહિ, કારણ કે તે ઝેરી નથી. એટલે તે કોઈને હાનિ કરશે નહિ. સર્પ ધીરે ધીરે ત્યાંથી ચાલ્યો ગયો. માણસો પુનઃ પ્રભોદ કરવા લાગ્યા.

આ સઘળું દસ્ય ધૂળના ઢગલા પર દૂર બેઠેલો હરિકેશ જોઈ રહ્યો હતો. તેણે વિચાર્યું કે, અહો! જેનામાં ઝેર હોય છે, તેની પુરી દવા થાય છે, અને જેનામાં ઝેર હોતું નથી, જે સ્વર્દા માંત છે, તેને કોઈ મળાવતું નથી. અરેબર, હું ઝેરી છું. મારો અભાવ

મંદિર હતું, તેમાં હરિકેશ મુનિ ક્ષયોત્સર્ગ ધ્યાનમાં લીન રહ્યા. તિંદુક નામનો યક્ષ હરિકેશ મુનિની તપશ્ચર્યા અને ચારિત્રથી પ્રસન્ન થઈ તેમનો ભક્ત બન્યો અને મુનિની સેવા ચાકરી કરવા લાગ્યો.

હવે તે નગરના રાજાની પુત્રી લદ્દા કેટલીક સખીઓ સાથે તિંદુક યક્ષની પૂજા કરવા આ ઉદ્યાનમાં આવી. ત્યાં તેણે મેલાં ઘેલાં વૃક્ષવાળા અને કદરૂપા શરીરવાળા હરિકેશને જોયા, તેમને જોતાંજ તે ધૂણી પામી અને મુનિની નિંદા કરવા લાગી. પેલા યક્ષથી મુનિની થતી નિંદા સહન થઈ નહિ. તેથી તે રાજપુત્રી પર ગુસ્સે થયો, અને ક્ષણભરમાં તેને જમીન પર પછાડી દીધી. બાળા મૂર્છા પામી, અને બેહોશ બની ગઈ. તેના શરીરમાંથી રૂધિર નીકળવા માંડ્યું. આ જોઈ તેની સખીઓ ગભરાઈ ગઈ અને રાજા પાસે જઈ સઘળી વાત નિવેદન કરી. રાજા તિંદુક ઉદ્યાનમાં આવ્યો. તેણે જાણ્યું કે પુત્રીએ આ તપસ્વી સાધુની નિંદા કરી હશે, તેથી સાધુએ દોષાધમાન થઈ આ પ્રમાણે કહ્યું લાગે છે. એમ ધારી રાજા બે હાથ જોડી મુનિ પ્રત્યે કહેવા લાગ્યો. હે મહારાજ, મહારી પુત્રીનો અપરાધ ક્ષમા કરો. તરત પેલો યક્ષ રાજપુત્રીના શરીરમાં પેસી ગયો અને બોલ્યો:—હે રાજા! જા, તુ ત્હારી પુત્રીને આ મુનિ સાથે પરણાવે તોજ તે બચે. આ સાંભળી રાજા પોતાની પુત્રીને મુનિ સાથે પરણાવવા કબુલ થયો, એટલે યક્ષ તે બાળાના શરીરમાંથી નીકળી મુનિના શરીરમાં પેડો. પુરોહિતને બોલાવી રાજાએ મુનિ સાથે તે બાળાનું લગ્ન કર્યું. તરતજ તિંદુક યક્ષ મુનિના શરીરમાંથી નીકળી સ્વસ્થાનકે ગયો. બાળાએ મુનિને કહ્યું: મહારાજ! મેં તમારી નિંદા કરી હતી, તો મારો અપરાધ ક્ષમા કરો અને મારો પ્રેમ સ્વીકારો. આ સાંભળી હરિકેશ મુનિ બોલ્યા:—હે બાળા, તું જે મહાવ્રતધારી સાધુ છું અને અદ્વયચારી છું. અમારાથી મન વચન કાપાએ સ્ત્રી સમાગમ થઈ શકે નહિ. બાળા! મેં તારી સાથે

[illegible]

1. The first part of the document is a letter from the author to the editor, dated 1954. The letter discusses the author's interest in the subject of the book and the author's intention to write a book on the subject. The letter is signed by the author, and the date is given as 1954.

[illegible]

1. *Journal of the American Medical Association*, 1990; 263: 1025-1028.

[illegible]

‘હે જૂદેવો, હું બ્રહ્મચારી છું, નિરંતર તપશ્ચર્યા કરું છું, અસત્ય બોલતો નથી, અને વધેલાં અન્નમાંથી નિર્દોષ ભોજન લઉં છું. તમે તો યજ્ઞમાં હિંસા કરો છો, જીવું બોલો છો, બ્રહ્મચર્ય માળતા નથી, માટે હું પવિત્ર છું તો અને તમારા માટે નીપજાવેલાં ભોજનમાંથી થોડુંક આપો.’

આ સાંભળતાં બ્રાહ્મણો વધુ ગુસ્સે થયા અને મુનિને સાંથી દોડી ઠાઠવા તત્પર થયા. યુવાન બ્રાહ્મણો એકદમ યજ્ઞ મંડપમાંથી બહાર નીકળી આવ્યા, અને સૌ કોઈ મુનિને મારવા લાગ્યા. આ આ દૃશ્ય તિલ્લુક યજ્ઞના જોવામાં આવ્યું. તેથી તે મુનિની વહારે આવ્યો અને મુનિના શરીરમાં પેસી ગયો. પેસતાં જ તેણે પોતાના પ્રયંત્ર બળથી અનેક બ્રાહ્મણોને ભોંય ભેગા કરી દીધા. કેટલાકના નાક, કાન, મ્હોં છુંદી નાખ્યાં, કેટલાકના શરીરમાંથી લોહિતી ધારાઓ વહેતી કરી દીધી. એટલાંમાં રૂદ્રદત્ત બ્રાહ્મણ અને રાજકન્યા ભદ્રા સાં આવી પહોંચ્યા. ભદ્રા હરિકેશ મુનિને ત્યાં ઉભેલા જોઈ આશ્ચર્ય પામી અને તેમને બોળખી તેમના ચરણમાં તેણીએ વંદન કર્યું.

ભદ્રાએ બીજા જૂદેવાને કહ્યું: ત્હમે આ મહામુનિની નિંદા શા માટે કરો છો? આ તો મહાવ્રતાપી તપસ્વી મહાત્મા છે, અને બાળ બ્રહ્મચારી છે. યજ્ઞના પ્રભાવે તે મ્હને પરપ્રમાદતા, પરંતુ પોતે બ્રહ્મચારી હોવાથી તેમણે મારો સ્વાગ કરેલો. માટે આ પવિત્ર મુનિને જે જોઈએ તે પુરીથી આપો. એમ કહી તે ભદ્રા મુનિની ક્ષમા માગવા લાગી. યજ્ઞ આ વખતે મુનિના શરીરમાંથી પલાયન કરી ગયો. એટલે કુનિએ બાળાને કહ્યું:—હે બાળા, હું ત્યાગી અને તપસ્વી છું, આશ્ચર્ય કીધ યજ્ઞ શકે નહિ; પણ યજ્ઞના પ્રવેશવાથી આમ બન્યું હતું. મારે માનસમણનું આજે પારણું છે. માટે તમે યજ્ઞ માટે નિપજાવેલાં અન્નમાંથી મને થોડુંક આપો. તરત રાજકન્યાએ હરિકેશ મુનિને બિસાદાન આપ્યું. સુખાત્ર દાનના પ્રભાવે ‘અદો-દાન, મહાદાન’ એવા ત્યાં આકાશ ધ્વનિ થયો. યજ્ઞ પાદમાં

દિવ્ય સુવર્ણની વૃષ્ટિ મુખે, એ કોઈ સ્વપ્ન નહોતે મુનિ
 જાગરા લાખ્યા, હરિદાસ મુનિએ તેમને મુખપોષ આપ્યો
 જાગરોને મુનિનો ઉપદેશ કર્યો, તેથી તેમને દીપ્તિ લોપી મે
 જાગરોને પ્રતિષેધ પમાડી, અહમ્મત લખમણાં કરી, શ્રી
 મુનિ મહારાજ કુમાર, ઉપદેશ લઈ આત્માની તરંગવત
 જ, રત, રીતવદાન પામ્યા, અને નિર્લજ્જલન રહ્યા
 જે હરિદાસ મુનિ મહારાજ મહાન તરંગી સમાજમય
 જ, રત, રીતવદાન પામ્યા, અને નિર્લજ્જલન રહ્યા

સુમાર.

કલ્યાણ સાધના

તારાં સર્ગાંસર્ગથી, વિષયભોગો કે દ્રવ્યસંપત્તિ તારૂં રક્ષણ કરી
 રક્ષતાં નથી, કે તને બચાવો રક્ષતાં નથી; તેમજ, તું પણ તેમનું
 રક્ષણ કરી રહ્યો નથી, કે તેમને બચાવી રહ્યો નથી. દરેકને
 પોતાનાં સુખ દુઃખ જાતેજ ભોગવવાં પડે છે. માટે, જ્યાં સુધી
 પોતાની જાંઘર હજી મૃત્યુથી ઘેરાઈ નથી, તથા શ્રોત્રાદિ ઇન્દ્રિયોનું
 બળ તેમજ પ્રજ્ઞા સ્મૃતિ-જ્ઞાન શક્તિ વગેરે કાયમ છે, ત્યાં સુધી,
 અવસર ઝોળખી, શાણા પુરમે પોતાનું કલ્યાણ સાધી લેવું જોઈએ.
 —શ્રી આચાર્ય સૂત્ર.

* * *

જેને તું હણવાનો વિચાર કરે છે, તે તું પોતેજ છે; જેને તું
 આશા આપવા માગે છે, (જેના પર તું અધિકાર ભોગવવા માગે
 છે) તે તું પોતેજ છે; જેને તું સંતાપ આપવા ચાહે છે, તે તું
 પોતેજ છે; જેને તું દયાવવા ઇચ્છે છે, તે તું પોતેજ છે અને
 જેને તું ઉપદ્રવ કરવા માગે છે તે પણ તું પોતેજ છે.

સત્જનન માણસ આ પ્રમાણે સમજીને પોતાનું જીવન વીતાવતો
 હોય, કોઈ પણ જીવને મારતો નથી, ખીજની પાસે મરાવતો નથી
 અને (ખીજ જીવ પ્રતિ આચરેલું દુઃખાદિ) પોતાને-આત્માને
 પાછળથી ભોગવવું પડે છે એમ સમજીને તેને ચાહતો પણ નથી.
 —શ્રી આચાર્ય સૂત્ર.

* * *

અંતઃકરણપૂર્વક સત્યની અન્વેષણા કર! અને સર્વ જીવો પર
 નૈરીશ્વાર્ય ધારણ કર!
 —શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર.

* * *

પીજું છું પાંદડું જેમ રાત્રિના સમૂહો પસાર થયે (કાળ
 પૂરો થઈ ગયા પછી) પડી જાય છે. તેમ મનુષ્યોનું જીવિત પણ
 અનુપમ પૂર્ણ થયેથી પડી જાય છે. માટે હે ગૌતમ, સમય માત્રનો
 પ્રયત્ન ન કર.
 —શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર.

પુરવાણી અને શુદ્ધિ

વાર્તા-નં. ૧—અકંપિત ૩૦૦ શિષ્યોના અધ્યાપક હતા. ૪૯ મા વર્ષે દીક્ષા લઈ, ૫૮ મા વર્ષે કૈવલ્યજ્ઞાન પામ્યા. ૨૧ વર્ષે કૈવલ્ય પ્રવલ્લ્યા પાળી, ૭૮ વર્ષની ઉંમરે મોક્ષમાં ગયા.

વાર્તા-નં. ૨—ગોઅરગામ મગધદેશનું હતું. અગ્નિભૂતિ ૫૦૦ શિષ્યોના અધ્યાપક હતા. ૪૭ મે વર્ષે દીક્ષા લઈ ૫૯ મા વર્ષે કૈવલ્યજ્ઞાન પામ્યા. ૧૬ વર્ષે કૈવલ્ય પ્રવલ્લ્યા પાળી, ૭૪ વર્ષે વૈભા-ભારગિરિ પર એક માસના અનશનને અંતે મોક્ષમાં ગયા.

વાર્તા નં. ૩—કૌશંબી નહિ, પણ કૌશલા (અયોધ્યા) નગરી જોઈએ. અયળબ્રાતાને ૩૦૦ શિષ્યો હતા. ૪૭ મા વર્ષે દીક્ષા, ૫૯ મા વર્ષે કૈવલ્યજ્ઞાન, ૧૪ વર્ષની કૈવલ્ય પ્રવલ્લ્યા અને ૭૨ મા વર્ષે મુક્તિપદ પ્રાપ્ત કર્યું.

વાર્તા નં. ૬—અજીતનાથ ઉઘા તીર્થંકર નહિ, પણ ખીળ તીર્થંકર છે.

વાર્તા નં. ૧૮—અભગસેન અથવા અભગસેન.

વાર્તા નં. ૨૦—અભિય, અભિય અથવા અભિજી પણ કહે છે.

વાર્તા નં. ૩૦—અનુનમાળીના ૭ મિત્રો હતા એમ નહિ, પણ ખીળ કૌર્મ ૭ મિત્રો હતા.

વાર્તા-નં. ૪૩—અબઝ સાથે નહિ, પણ અબઝ વિના શિષ્યો તૃપાતુર હતા.

વાર્તા નં. ૫૬—બ્રાહ્મણ મંડાલ નહિ, પણ કરકંડુને મંડાલ ધારી દધિનાદન ઉચ્છેદાયો હતા.

વાર્તા નં. ૯૨—ગૌતમસ્વામી કેદીસ્વામી પાસે આત્મા, પણ વંદન કરવા જવું જોઈએ અને ભાવગુણ વંદન કર્યું એ દર્શાવન આગમપાઠે નથી. બ્વહાર હોયો મંજરિન છે.

વાર્તા નં. ૯૨ તથા વાર્તા નં. ૨૩૨—મહાભારતુનિ અને મંથતિરામ પીની વાત આ મંથમાં લખ્યા અનુચાર ૫૨૫૨૫૨

અગાઉથી થયેલા ગ્રાહકોની નામાવળી

૧૫૨ ચોટીલા

૧૫૨ શેઠ નેમચંદભાઈ દાકરશી

૩૪ બોટાદ

- ૧ જનલાલ ભુદરભાઈ શેઠ
- ૧ વકીલ હિંમતજીલ વેલશી
- ૧ દોશી સોમચંદ માણેકચંદ
- ૪ સ્થા. જૈન પાઠશાળા
- ૧ શા. લખમોચંદ દેવશી
- ૧ વૈદ ગીરધરલાલ છગનલાલ
- ૧ વોરા વખતચંદ લક્ષ્મીચંદ
- ૧ શા. જયંતિલાલ ધનજીભાઈ
- ૧ શા. ગાંડાલાલ નાનચંદ
- ૧ શા. ગાંડાલાલ જશા
- ૧ ખંધાર મોહનલાલ જીવાભાઈ
- ૧ ખંધાર ચતુર કલાણુ
- ૧ ગોપાણી ભુદર દાકરશી
- ૧ ગોપાણી લખમીચંદ ચતુર
- ૧ ગોપાણી ઓધડ મુળચંદ
- ૧ દોશી નરેશભ નરશી
- ૧ ભારતર સુખજીલ શાવજીલ
- ૧ શા. ગુલાબચંદ કાગીદાસ
- ૧ ગોપાણી નાગર વિંહલ
- ૧ શા. અમનજીલ દીપચંદ
- ૧ પા. રતનશી નયુ બાવસાર
- ૧ બાવસાર વીંહલ નરશી
- ૧ „ ખીમચંદ નીમજી

- ૧ ગાંધી અનોપચંદ ચત્રભુજ
- ૧ મણીયાર નાનચંદ બાવાભાઈ
- ૧ પારેખ જગજીવન નાનચંદ
- ૧ વસાણી કસ્તુર હરીચંદ
- ૧ નાગલપુર સ્થા. જૈન સંઘ
- ૬. સલોટ મોહનલાલ પાનાચંદ

૧ શા. મુળચંદ હીરાચંદ
બોટી પીપરડી

૧ શા. પ્રેમચંદ તારાચંદ

૧ ભા. ત્રીભોવન વેલશી

૩૭ અમદાવાદ

- ૫ શેઠ આત્મારામ માણેકજીલ
- ૫ હિંમતજીલ ગીરધરજીલ પારેખ
- ૨ ભા. છગનજીલ શામળદાસ સરસપુર
- ૨ સધવી ધરમશી માણેકચંદ
- ૨ મોતીચંદ ધારશીભાઈ દોશી
- ૧ મોરારજી ધનજીભાઈ પટ્ટીમા
- ૧ સ્થા. જૈન મિત્ર મંડળ
- ૧ લખમીચંદ જવેરચંદ

મંપરી

- ૧ શા. પ્રેમચંદ મુંડગચંદ
- ૧ શા. અણેકજીલ પ્રેમચંદ
- ૧ મેડી નાદાલાલ મદારેવ

- ૧ ત્રીકમજી અમીચંદ
 ૧ મયાચંકર લીલાધર
 ૧ પારેખ ઉત્તમચંદ ત્રીભોવન
 ૧ સંઘવી ગોકળદાસ નેણુચી
 ૧ લાલજી સુંદરજી નાથજી
 ૧ શેઠ હગનલાલ લાલચંદ

૮ વાંકાનેર

- ૧ સંઘવી યુગ્ગાભાઈ સોમચંદ
 ૧ વખારીયા જટાચંકર જગજીવન
 ૧ સંઘવી વીકમચંદ જેચંદ
 ૧ સંઘવી મોહનલાલ શામજી
 ૧ સંઘવી અમૃતલાલ શામજી
 ૧ મેતા કાંતિલાલ કપુરચંદ
 ૧ મેતા વાઘજી ગુલાબચંદ
 ૧ શા. મગનલાલ કાલીદાસ

૯ કંત્રાસગઢ

- ૧ દેવચંદ અમુલખ મહેતા
 ૧ કુલચંદ કીરચંદ દોશી
 ૧ પાનાચંદ ખોડીદાસ મહેતા
 ૧ રતીલાલ કેસવજી મહેતા
 ૧ દરમુખલાલ દરખચંદ દોશી
 ૧ ચંકરલાલ ઉમિયાચંકર મહેતા

૪ ઝરીઆ

- ૧ વપાચંકર કાલીદાસ ખોખાણી
 ૧ જમજીવન માણેકચંદ મહેતા
 ૧ નાગરદાસ એચ શાહ
 ૧ લવજી વલ્લભજી માટલીયા
 ૭ રાયપુર

- ૧ બાઈ મુલતાનચંદ લખખીચંદ
 ૧ બાઈ જસકરજી અગા

- ૧ ભાઈ ખુશાલચંદ માણેકચંદ
 ૧ ભાઈ હગનભાઈ મુળચંદ
 ૧ ભાઈ નાગજી પાનાચંદ
 ૧ ભાઈ પરસોતમ જીવન
 ૧ ભાઈ શામજી કાલીદાસ

૭ સરસાઈ

- ૧ શ્રી સરસાઈ જૈન લાયબેરી
 ૧ ગાંધી જેચંદ ટીકાભાઈ
 ૧ શાહ મોતીચંદ સોમજી
 ૧ શાહ મોનજી પરસોતમ
 ૧ શાહ રતીલાલ શામજી
 ૧ બદાણી રામજી હીરાચંદ
 ૧ ગાંધી રાધવજી કાલાભાઈ
 -મોણીયા

૭ ગઢડા

- ૧ નારણદાસ બીખાભાઈ પોરટ
 ભારતર
 ૧ કામદાર માણેકચંદ ટાકરશી
 ૧ ગોસલીયા નરસીદાસ ગોકળ
 ૧ શા મોહનલાલ ગ્રેમચંદ
 ૧ જૈન સ્વંકળી વધમાન
 ૧ કેરોસીન જૈનચાગા ૬.
 પોપટલાલ

- ૧ રાધવજી વાલજી

૭ પુના

- ૭ કાવેડીયા ગુલરાજ સતોકચંદજી
 અદડીચાગા

૧૧ ઉપલેલા

- ૨ દોશી દેવચંદ દરખચંદ
 ૧ દોશી મુળજી મકન
 ૧ શ્રી નેમચંદ

- ૧ શા. વીરજીભાઈ ખીમચંદ—
નાવડા
- ૧ કમદાર મોહનલાલ હીરાચંદ
બાબરા
- ૧ શા. ત્રંબકલાલ કુંવરજી—રસોલ
- ૧ દેસાઈ જગજીવનજીચંદભાઈ—
બગસરા
- ૧ શા કુંવરજી બદવજી—પાલેજ
- ૧ કોશીરી વજરાજ કાલીદાસ—
વડાલ
- ૧ ગુલાબચંદ ગુલસીદાસ ગાંધી
ધોધતા (દોવ)
- ૧ શા દામેદર મુળચંદ „
- ૧ શા ધીરજીલાલ લખમીચંદ—
વૌંછીયા
- ૧ રથા. જૈન મંધ—સુદામડા
- ૧ શા. મગનલાલ લખમીચંદ
બોડેલી
- ૧ ગો. રવજી નારજીજી, સેક્રેટરી
રથા. જૈન સંધ—મોંગરોળ
- ૧ જોડાલાલ ગુલાબચંદ શાહ—
નાર
- ૧ દોશી જીવરાજ લાલચંદ—
સોલુંદ
- ૧ શા વાડીલાલ આચારામ „
- ૧ રૂપાણી પ્રાગજી રવજી પુરતકા—
લય—એસાણી
- ૧ વેરા મુળચંદ હરખચંદ—
જામદણી
- ૧ બા. ચંપકલાલ મગનલાલ—વમો
- ૧ શા. હરજીવન ધરમજી—પીપરડી

- ૧ શા. ત્રેમચંદ વસનજી—
વેરાવળ બંદર
- ૧ રથા. જૈન હિપાશ્રય હ. શા.
વાલજી મનજી—કાંટકોરા
- ૧ લલુભાઈ નાગરદારા—ચંદરવા
- ૨ શ્રી શ્રે. રથા. જૈન પાર્શ્વનાથ
મિત્ર મંડળ—બદનાવર
- ૧ અંબાલાલ રજુજોડભાઈ
શીવરાજપુર
- ૧ રથા. જૈન સંધ. ક. પુંજીલાલ
હિંમતલાલ—પ્રાંતીજ
- ૧ શેક આત્મારામ મોહનલાલ કસોલ
- ૧ શ્રી લવજી સ્વામી જૈન ક્રી
લાયજેરી—ચોટીલા
- ૧ શ્રી લવજી સ્વામી રમારક
લાયજેરી—જુનાગઢ
- ૧ શ્રી લવજી સ્વામી રમારક જૈન
લાયજેરી—આબુ દપુર
- ૧ „ „ બાડલા
- ૧ „ „ ખીરમરા
- ૧ „ „ ખાંટડી
- ૧ „ „ રામપુરા
- ૧ „ „ મેઝકપુર
- ૧ „ „ ખોડુ
- ૧ „ „ વસુનડી
- ૧ „ „ દેડાદરા
- ૧ „ „ અંદેરાગીયા
- ૧ „ „ રાજપુરા
- ૧ „ „ જામડીરાજી

એક વખત એલ્લણાએ વિચાર કર્યો કે આ બાળકે ગર્ભમાંથીજ પિતાનું માંસ ખવડાવ્યું, આગળ જતાં આ પુત્ર શો જુલમ નહિ કરે ! માટે આ ગર્ભને અત્યારથી જ નાશ કરવો શ્રેયસ્કર છે, એમ ધારી એલ્લણા તે બાળકના નાશ માટે ઔષધ ખાવા લાગી, પરંતુ તેમાં તે સફળ થઈ નહિ. અનુક્રમે નવ માસે પુત્રનો જન્મ થયો. જન્મ થતાંજ એલ્લણાએ આ બાળકને કુળનાશક ધારીને ઉકરડામાં ફેંકી દેવાચ્છો. ત્યાં કુકડાએ આ બાળકની આંગળી કરડી ખાધી અને તેમાંથી સોઢી વહેતું હતું.

બાળકને ઉકરડામાં ફેંકીને જેવી દાસી પાછી ફરતી હતી તેવામાંજ તેને શ્રેણિક રાજા મળ્યા. શ્રેણિકે પૂછતાં દાસીએ સર્વ હકીકત જાહેર કરી. રાજા 'દાસી સાથે ઉકરડામાં ગયા. ત્યાં આ બાળક દુગ્ધથી રડતું હતું. તરતજ શ્રેણિકે તેની આંગળી મોંમાં ધાસી સોઢી ચુસી લીધું અને બાળકને લઈને અંતર્યુરમાં એલ્લણા પાસે આવ્યા. એલ્લણાને ઠપકો આપીને આ બાળકનું રક્ષણ કરવાનું કહ્યું. એલ્લણા રાણી ઉદાસભાવે બાળકનું રક્ષણ કરવા લાગી.

આ બાળકની આંગળી કુકડાએ કરડી ખાધી હતી, તેથી તેનું નામ 'કુણિક' પાડ્યું. બાલ્યાવસ્થા વીતાવી કુણિક યુવાવસ્થાને પામ્યો, ત્યારે તેને આઠ સ્ત્રીઓ પરણાવવામાં આવી. કુણિક યુવરાજ પદે હતો, અને રાજ્યકારભારમાં પણ પુરતું લક્ષ આપતો હતો.

એકવાર કુણિકને વિચાર થયો કે ત્યાંસુધી શ્રેણિક રાજા રાજ્યાસન પર છે ત્યાંસુધી મારાથી રાજ્ય ભોગવી શકાશે નહિ, માટે શ્રેણિકને કેદખાનામાં પૂરીને હું રાજગાદી પર બેસું. એવો વિચાર કરી પોતાના ઝોરમાન વગેરે દર બાધ્યોને બોલાવી પોતાની ઈચ્છા જાહેર કરી. સર્વેએ અનુમતિ આપી.

પ્રસંગ સાધીને કુણિકે શ્રેણિક મહારાજને કેદખાનામાં પૂરી દીધા, અને પોતે રાજ્યગાદી પર બેસી ગયો. પછી તેણે નગરમાં પોતાની

સખ્ત ધાક બેસાડી દીધી. ક્રોધપિણ્ણ માણસ શ્રેણિક મનને મળવા જઈ શકે નહિ, તેમજ તેમને ખાનપાન આપવાનું પણ કુણિકે બંધ કરાવ્યું, આ સાંભળવાથી ચેલ્લણા ગણીના કુખને પાર રહ્યો નહિ, તે ખુબ આર્ત ધ્યાન કરવા લાગ્યો પણ શો ઉપાય છતાં તેણી હિમતવાન બનીને કુણિક પાસે ગઈ, અને શ્રેણિકને મળવા જવાની રમ માગી. કુણિક ના કહી શક્યો નહિ, તેથી ચેલ્લણા રાણી રાજ શ્રેણિકને મળવા જાય અને છાની રીતે ખાવાનું ન જઈને તેમને આપે.

આ પ્રમાણે કેટલાક દિવસ વીતી ગયા. કુણિકને એક પુત્ર હતો. તેના પર કુણિકને ઘણીજ પ્રીતિ હતી. તે આગળને માન્ય હતો. પામે ચેલ્લણા રાણી બેઠેલી હતી. તેને જોઈને કુણિક ખાંચા દે માતા, માગ જોડેલી પ્રીતિ જગતમા કોઈને પુત્ર પર હશે ' નાણી ચેલ્લણાએ જવાબ આપ્યો:-કુણિક, પુત્ર પ્રેમ તો મદાગત શ્રેણિકનાં ' બાકીનો બીજનો પ્રેમ તો સ્વાર્થી અને લાલ્ચજન. કુણિકે કાગળ પૂછ્યું. રાણી ચેલ્લણાએ કુણિકનો જીવનજ્ઞતાન કહ્યો અને કહ્યું કે શ્રેણિકનાજ પ્રતાપે તું જીવતો રહ્યો છે, નહિ તો ક્યાંનોયે ન્યાય પહોંચી મર્યા જોત. વળી રાજ્ય પણ તનેજ આપવાની ઈચ્છા મદાગત શ્રેણિકની હતી. પણ તું તો બહુ સારો પુત્ર થયો, એટલે રાજ્યસંભાળે ખાનર પિતાને કેટલાં પુત્રાં પણ તને દયા ન આપી. આ બાજી કુણિક હજુજર સ્થળી મર્યા અને પોતાના પ્રમાણ પિતાને કુખ આપ્યા બદલ પોતાનાજ કમલ લાખ્યા. તમતજ તે ચેલ્લણા રાણીને કહીને શ્રેણિકને કેટલાંજાઈથી જુગા કરવા માટે રોડ્યો. સુદાને કોણાવસ જતાં પોતું કાલ તેથી તે પોને લાચમાં એક કોણાને રાં જઈને જોડ તમ જવાના હતા.

શ્રેણિકનાજ કમનું વિચિત્ર નિધનિ કુરર વિચર કરવા હતા અને તેને પછર જોઈને જીવનજન જવાથી મધ્ય કુખ મદાગત

પૂર્વકે સહન કરતા હતા, તેવામાં રાજા શ્રેણિકે કુણ્ણિકને હાથમાં લેવાનો હંડ લઈ જલ્દીથી પોતાની સામે દોડતો આવતો જોયો. શ્રેણિકે વિચાર કર્યો કે ખરેખર, આ પુત્ર બાપનો પૂર્વલવનો વૈરીજ છે; અને જરૂર મારો લયંકર રીતે તે સંહાર કરશે, તેથી પુત્રના હાથથી મરવું તેના કરતાં પોતે જાતેજ મરી જવું બહેતર છે, એમ ચિંતવી તેણે તાલ પુદ વિષ પોતાના મોંમાં નાખ્યું અને મરણને શરણ થયો.

કુણ્ણિક, પિતાના પાંજરા પાસે પહોંચ્યો, ત્યાં તો શ્રેણિક ને મૃત અવસ્થામાં જોયા. અંતિમ સમયે પણ પિતાનો મેળાપ ન થયો જાણી તરતજ તે મુઠ્ઠા ખાઈ જમીન પર પડી ગયો. શુદ્ધિમાં આવતાં તે આકંઠ વિલાપ કરતો પોતાના પાપનો પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યો. ઘેર આવી ચેલ્લણાને વાત કરી. ચેલ્લણા પણ દુઃખ પામી. કાળાન્તરે કુણ્ણિક શોકમુક્ત થયો અને રાજ ભોગવવા લાગ્યો.

૭૬ કૌશલ્યા.

અયોધ્યાના દશરથ રાજાની તે રાણી અને શ્રી રામચંદ્રજીની માતા હતી. તે મહા પતિવ્રતા અને ધર્મપરાયણ હતી. સોળ સતીઓની પ્રશસ્તિમાં તેનું નામ મુખ્ય છે. તેનું શોક્ય પ્રત્યેનું, શોક્યના પુત્રો પ્રત્યેનું અને ઈતર જનો પ્રત્યેનું પ્રશંસનીય વર્તન એજ તેના ઉદારપણાનો પરિચય કરાવે છે. કૌશલ્યા જેવી સન્મારીઓ આ જગત પર જન્મે અને પ્રેમ-વાત્સલ્યથી પોતાની સુમધુરતાનો પરાગ જગત પર વહેતો કરે એજ બોધ કૌશલ્યાના જીવનમાંથી સૌ કોઈને મળે છે.

૭૭ કંસ.

મથુરા નગરીમાં હિમ્મતેન રાજા રાજ્ય કરતો. તેને ધારિણી નામની રાણી હતી. તેનાથી કંસનો જન્મ થયો. કંસ બ્યારે ગર્ભમાં હતો, ત્યારે તેની માતા ધારિણીને પિતાના કાળજનું માંસ

ખાવાનો દોહદ થયેલો. આથી ગજને અનિદ્રાકારી સમજી, કંઠને
 વચ્ચે ચતાંજ રાણીએ તેને કાંસાની પેટીમાં ઘાલી, કંઠના પિતાના
 નામની મુદ્રિકા તેને પહેરાવો, નદીમાં તરતો મુકયો. તરતી તરતી
 તે પેટી સૌરીપુરના એક વણિકને હાથ આવી, તેણે તેમાંથી આ
 બાગકને કાઢ્યો અને તેનું પાલન કરવા લાગ્યો. આગળ જતાં તે
 તોડાની યવાથી વણિકે તેને વસુદેવ રાજાને સોંપ્યો. વસુદેવે તેને
 સુદક્ષિણા શીખરી. ત્યાગપછી કંઠે સિદ્ધિ રાજાને પકડ્યો
 અને શ્રવણના નામક ગાગકન્યા પરણ્યો. પછી તેણે ઉત્તમેન
 પામેથી મધુગનું રાજ્ય મેળવ્યું, અને પિતાને કેદમાં પૂર્યો. વસુદેવ
 અને કંઠને મિત્રાચારી હતી. આ મિત્રાચારીના બદલામાં કંઠે પોતાના
 કાકા દેવક ગાગની દીકરી દેવકી વસુદેવને પરણાવી.

આ ઉત્તમેન વખતે શ્રવણનાએ અતિમુક્ત મુનિની મજકરી કરેલ,
 તેના બદલામાં અનિદ્રા મુનિએ તેને કન્યા કે આ સ્વર્ગનો માન્ય
 મર્મ નમાગ કુળનો અને નમાગ પનિનો નામ કર્યો. આથી શ્રવણ
 મજકરી મર્મ. આ વાત તેણે પોતાના પતિ કંઠને કહી કંઠે સ્વર્ગના
 સુવાચકો પોતાને ત્યાં કગારી, પરંતુ તેનો નામ કરનાર રાજા
 દેવકોને શ્રવણે જ નહીં મર્મ દેવકોને અવગણ્યા પ્રથમના નામ
 ખાલી વડે સુદક્ષિણે ત્યાં મુક્તિ દત્તા, અને સુવચના મર્મ નામ
 દેવકીને સુદક્ષિણે પંચા દત્તા, જેને પંચદ નામ અને તેને કંઠ
 ને નામ દેવકોને સુદક્ષિણે પાડીને કંઠે રાજા નામ નામ
 સુદક્ષિણે દેવકોને સુદક્ષિણે નામ નામ નામ નામ નામ નામ
 નામ અને કંઠે દેવકોને સુદક્ષિણે પૂર્વ દેવકીને સુદક્ષિણે
 સુદક્ષિણે સુદક્ષિણે સુદક્ષિણે પંચદ કંઠે ત્યાં આજે અને
 સુદક્ષિણે તેણે તે પૂર્વનું નામ દેવકીને સુદક્ષિણે
 અને સુદક્ષિણે કંઠે સુદક્ષિણે સુદક્ષિણે સુદક્ષિણે

પિતાને બોલાવ્યા, ત્યારે દ્રાઈ બીજા એક નૈમિત્તિકને કંસે કહ્યું કે આ જગતમાં મને મારનાર હવે દ્રાઈ છે ? ત્યારે તે નૈમિત્તિકે મુનિનું કહેલું વચન મિથ્યા ન જાય. માટે તું તારો અશ્વ અને બળદ છૂટા મુક તેને, નેમજ તારા મસ્તકને જે દ્રાઈ મારશે તે તારો વૈરી સમજવો. આથી કંસે અશ્વ અને બળદ છૂટા મુક્યા, તેને શ્રી કૃષ્ણ અને બળભદ્રે માર્યા. પરંતુ કંસના જાણુવામાં આ આવ્યું નહિ. તેથી તેણે પોતાની એન સત્યભામાના સ્વયંવરની રચના કરી. તેમાં ઘણા રાજાઓ આવ્યા. વસુદેવે પણ પ્રસંગ જાણી પોતાના ભાઈ સમુદ્ર-વિજય વગેરેને બોલાવ્યા. શ્રી કૃષ્ણ અને બળદેવ પણ ત્યાં ગયા. તેમણે નગરમાં પ્રવેશતાંજ દરવાજા પર ઉન્મત્ત હાથીને માર્યો, આથી કંસ વધારે સાવધાન થયો. કૃષ્ણ બળભદ્ર સ્વયંવર મંડપમાં આવ્યા, ત્યાં મધ્ય સાથે યુદ્ધ કરી મઠને માર્યો. આખરે કૃષ્ણે કંસ ઉપર હુમલો કરી તેને પછાડ્યો અને તેના પર ચડી ત્યાં જ તેને મારી નાખ્યો. ત્યાર પછી, મથુરાનું રાજ્ય રાજા ઉગ્રસેન જે કેદમાં હતો તેમને આપ્યું અને શ્રી કૃષ્ણ સત્યભામાને પરણ્યા. આખરે કુષ્ઠ કર્મ સેવનાર કંસ મૃત્યુ પામી નરકમાં ગયો.

૭૮ ખંધક મુનિ.

શ્રાવસ્તિ નગરી. જીતશત્રુ રાજા, તેમને ધારિણી નામે સ્ત્રી. તેમને એક પુત્ર અને એક પુત્રી. પુત્રનું નામ ખંધકકુમાર અને પુત્રીનું નામ પુરંદરચંદ્રા, જાને ઉમ્મર લાયક થયાં. ખંધકકુમાર ખૂબ લણ્યા. તેમનામાં ધર્મના સંસ્કારો પણ ઘણા સારા. જૈન ધર્મમાં તેમને સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા હતી. પુરંદરચંદ્રાએ પણ જ્ઞાન સારું મેળવ્યું. પુત્રીની પુખ્ત ઉમ્મર થવાથી દંડક દેશમાં કુંભકાર નામની નગરીમાં દંડક રાજા સાથે તેનું લગ્ન કર્યું. તે દંડક રાજાને પાલક નામનો એક પ્રધાન હતો. તે અલખી અને જૈન ધર્મનો દેશી હતો. એકવાર તે

મુનિ વેશમાં માણસો છે, અને બગીચામાં હથીયાર દાટ્યા છે, ચાલો
હું તમને બતાવું. રાજાને પાલકના આ કપટની ખબર ન હતી. રાજા
ત્યાં ગયો અને પાલકે હથીયાર બતાવ્યાં. તેથી રાજા ક્રોધે ભરાયો
અને કહે તે શિક્ષા કરવાનું પાલક પ્રધાનને જણાવી દીધું.

પ્રધાને બગીચામાં એક ઘાણી ઉભી કરાવી અને ખંધક આદિ
પાંચસો શિષ્યોને જણાવી દીધું કે રાજાના તમે ગુન્હેગાર છો, તેથી
આ ઘાણીમાં તમને બધાને પીલીને મારી નાખવાના છે, માટે
બધા મરવા માટે તૈયાર થઈ જાવ. આ સાંભળી ખંધક આદિ
અણગારો વિચારમાં પડી ગયા; ખંધકે જાણ્યું કે પ્રભુએ કહેલો આ
મરણાંતિક ઉપસર્ગ આવ્યો. કર્મ દોષને છોડવાનું નથી. તેથી તેમણે
પાંચસો શિષ્યોને ધર્મબોધ આપીને મરવા માટે તૈયાર થઈ જવાનું
કહ્યું. સઘળા શિષ્યો તૈયાર થયા. પાલકે એક પછી એક ૪૯૯ મુનિ-
ઓને ઘાણીમાં પીટ્યા. મુનિઓ આત્મભાવના ભાવતાં કૈવલ્યજ્ઞાન
પામી મોક્ષમાં ગયા. હવે પાછળ ખંધક મુનિ અને તેમના ન્હાના
પ્રિય શિષ્ય બાકી રહ્યા. ખંધક મુનિને ઘણું લાગી આવ્યું, તેથી
તેમણે પાલકને કહ્યું, કે મ્હને આ શિષ્ય ઉપર ઘણો પ્રેમ છે, માટે
પહેલાં મને ઘાણીમાં પીલી નાખ, અને પછી આ શિષ્યને પીલજે,
ત્યારે પાલકે કહ્યું. તમને દુઃખ આપવા માટેજ મેં આ બધું કર્યું
છે, અને જેમ તમને વધારે દુઃખ ઉપજે, તેમ કરવાનો મારો ઈરાદો
છે, માટે મારે પ્રથમ તે શિષ્યને જ પીલવાનો છે. એમ કહી શિષ્યને
પાલકે ઘાણીમાં ધાલી પીલી નાખ્યો. તે શિષ્ય પણ શુભ ધ્યાનના
યોગથી કૈવલ્યજ્ઞાન પામી મોક્ષમાં ગયો. પછી ખંધક મુનિનો વારો
આવ્યો. પાંચસો શિષ્યોના ભયંકર રીતે જાન જવાથી ખંધક મુનિને
ઘણો દીધ ચડ્યો. તે બોલ્યા કે જો મારા તપ સંયમનું ફળ હોય તો
હું આવતા ભવમાં આ દંડક દેસને બાળનારો ચાહું. આવું નિયાણું
કરી ખંધક મુનિ ઘાણીમાં પીલાયા અને મૃત્યુ પામીને અગ્નિકુમાર

નામે દેવ થયા. નિયાણા મુજબ અગ્નિકુમાર દેવે દંડક દેસ બાળી મૂક્યો અને ત્યારથી દંડકારણ્ય હાલ કહેવાય છે.

૭૬ બંધક સન્યાસી.

તેઓ આવસની નગરીમાં મદં નામના પરિવાજનના શિષ્ય હતા. આર વેદાદિ ૭ શાસ્ત્રમાં પારંગત હતા. એકવાર પ્રભુ મદાવીરના પૌંગવ નામના સાધુ સાથે તેમનો મેળાપ થયો, તે વખતે પૌંગવ મુનિએ બંધકને પૂછ્યું કે આ લોક અનત છે કે અત સદિત છે ? એવ અંત સદિત કે અંત રદિત છે ? નિઃશિષ્યા અત સદિત છે કે રદિત છે ? મિદના છવો અંત નદિત છે કે રદિત છે ? અને કેવા મગ્નથી એવ સંભાર વધારે તથા નવા મગ્નથી એવ મન્યર ઘટારે ? આ દસ પ્રશ્નો પૂછ્યા. તેનો જવાબ બંધક પરિવાજક આપે મહત્વા નહિ, આથી તેમની મુગ્ધવત્ત વધી. એવામાં આવસના નગરના શ્રોત્રે બોમવા લાગ્યા કે ભગવાન મદાવીર અદિંગી થાડક દૂર ૪૫ મત્રા નમરીમાં પધાર્યો છે. આ વાત અંતથી બંધક પ્રભુ મદાવીરના ગતે જતા આથી નીકળ્યા, એ અગમ્યમાં ભગવાન મદાવીર જે તોત્રને કહ્યું કે તમારો પૂર્વગેહી બંધક પરિવાજક અદિંગી આ. ૭ અ. ૧૦ થી મૈત્રે પ્રશ્ન કરેલ-પ્રભુ, તે અદિંગી ક્યારે આવશે અને આત્રે પાને તે અપુષ્પક અંત્રીકર કરે. કે કેમ ? જવાબમાં ભગવાન મદાવીર નમરોત્રે થયેા જગત તે વડાવી ચૂક્યો છે અને ન મૈત્રે પાને પ્રવર્તિત થયે. આ અંત્રીક્રી મૈત્રે તે બંધકના નામે કરેલ. આ જવાબ નીકળ્યા, ત્યાં મુગ્ધવત્ત નહક બંધકન. મ. ૧ કરે. મ. મૈત્રેને ખેલકને પૂછ્યું-અને 'કેક અનત છે કે અત સદિત છે ?' જનરે પ્રશ્નનું નિગંકન કરવા આપ્યા હો. ૧ કરે કરે. નહ, ત્યાં કેમ જાણ્યું ? મૈત્રેને કહ્યું-અગ્ર પદ્મકર્મ, વનકે મ. ૨ કરે. કેમ જાણ્યું. તે જાણ્યું. બંધકે કહ્યું ત્યારે મ. ૨,

આપણે શ્રી મહાવીર દેવ પાસે જઈએ. બંને જણા પ્રભુ મહાવીર પાસે આપ્યા. ખંધકે પ્રભુને વિનયપૂર્વક વંદન નમસ્કાર કર્યા અને તેમની સન્મુખ બે હાથ જોડી ઉભા રહ્યા. તરતજ પ્રભુએ કહ્યું:-દે આર્ય! પાંગળ નામના સાધુએ તમને જે દશ પ્રશ્નો પૂછ્યા છે તેના ઉત્તર આ પ્રમાણે છે. એમ કહી પ્રભુએ તે દશે પ્રશ્નોના વિસ્તાર પૂર્વક જવાબ આપ્યા. તે સંભળી ખંધક સન્માસી સંતોષ પામ્યા. ત્યાર પછી પોતાને વીતરાગ ધર્મ સંભળાવવાની ખંધકે પ્રભુને વિનંતિ કરી એટલે પ્રભુએ તેમને પંચમહાવ્રત રૂપ સાધુ ધર્મ સંભળાવ્યો. આથી ખંધકને જૈનધર્મની પ્રવળ્યા શ્રેણી અભિલાષા ધર્મ. તરતજ તેમણે પોતાનો પરિવાજક વેશ દૂર કર્યો અને પંચમુઠિ શોથ કરી પ્રભુ સમીપ ઉભા રહી પોતાને જૈન મતની દીક્ષા આપવાની પ્રભુને વિનંતિ કરી, એટલે ભગવાને તેમને દીક્ષા આપી. તે પછી ખંધક યુનિએ સામાયકાદિ ૧૧ અંગનો અભ્યાસ કર્યો. ત્યારબાદ ભિક્ષુની આકરી બાર પ્રતિભાઓ આદરી અને ગુણ-સંવત્સર નામક મહાતપ કરી શરીરને શોસવી નાખ્યું. શરીર છેકજ દુર્બળ ધર્મ જતાં, તેમણે પ્રભુની રજા લઈ રાજગૃહી પાસેના વિપુલ-ગિરી પર્વત પર આવી સંધારો કર્યો. એક માસના સંધારાને અંતે, એકંદર ૧૨ વર્ષનો સંયમ પાળી તેઓ કાળધર્મ પામ્યા અને બારમા દેવલોકમાં દેવ થયા. ત્યાંથી મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જન્મ લઈ તેઓ મોક્ષમાં જશે.

૮૦ ગર્ગાચાર્ય.

જૈન સંતપુરુષોમાં પૂર્વકાળે ગર્ગ નામના મહા વિદ્વાન આચાર્ય વિચરતા હતા. તેમને ઘણા શિષ્ય થયા હતા; પરંતુ પૂર્વના કર્મ-સંધિએ બધાએ શિષ્યો અવિનિત અને ગુરુને અસમાધિ ઉપજાવે તેમ હતા. આથી ગુરુ તે સર્વ શિષ્યોનો ત્યાગ કરીને એકલવિહારી

યથા, અને પ્રભુની આજ્ઞા પ્રમાણે સમાધિપૂર્વક વિચરતા લાગ્યા-
મુકેમળ, વિનિત, નિર્ગુણિયાની, સમતાવાન, ચારિત્રવાન એવા
અનેક ગુણોથી અલક્ષ્ય તે મુનિ તપ અને ચારિત્રને દીપાવતા ક્ષપક
શ્રેણિમાં પ્રવેશી કૈવલ્યજ્ઞાન પામ્યા અને મોક્ષમાં ગયા.

૯૧ ગજસુકુમાર.

માખાલ દેવલોક સમી હાગિકા નામની નગરી હતી. એકાદ
શ્રી અરિષ્ટનેષિ ભગવાન આમાનુષામ વિદાર કરતા ત્યા પધાયાં. તેમની
માથેના માપુ સમુદાયમાં છ માધુઓ બીજા પાળુ દત્તા જેઓ એક
ઉદરથી જન્મેલાં મગા બાઈઓ દત્તા. તે છએ ૩૫, ૨૭, ૬૭ મગાં
એકજ મગીઆ સુગામિન અને સુકેમળ દત્તા તેઓ દિશા નેત્રે
તન્નજ છઃછઃની તપશ્વયાં કરી વિચરતા દત્તા. એકવાર ના લાગ
જાને દિવસે પ્રભુની આજ્ઞા લઈ તેઓ ૮ જગત્તે જાનુજ મુગી
જુદી જળુ દુકરીઓ કરી હાગિકા નમરજા બિદાય ન જળુ જાં
પ્રદમ બે માધુઓની જોડીએ વસુદેવ મગતના દવડા મળા ન મદદમાં
મૈયરી આદે પ્રવેશ કર્યું દેવકીજી આ બે મુનિવર ન ન ન ન ન
પામી અને નમરજા કરીને તેમને જોગતમુદલાય ન ન ન ન ન
વરે, મગા, આ મુનિઓ મગા બાઈ બેઠી જોડી રતી રતી ન ન ન
ત્યાં આદે પતે, મી, દેવકીજીએ આત્મ્ય કે આ રતે, ન ન ન ન ન
મેં આદે, ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન
અંજુ જોડી પતે, આદે આદે મગા જોડી ન ન ન ન ન
જોડી પતે, ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન
જોડે વતે ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન
ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન
૩ ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન
આદે, ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન ન

હે દેવાનુપ્રિય ! આ નગરીમાં અમને આદારપાણી ન મળે એવું કંઈ નથી. વળી અમે તો આ પહેલીજ વાર અહિં આત્મા છીએ. અમારા પહેલા આવેલા સાધુઓ અમે નહિ પણ બીજાનાં તે સાંભળી આશ્ચર્ય પામી દેવકીજી બોલ્યા:—મહારાજ, ત્યારે આપ બધા એકજ સરીખા લાગે છે તો આપ કેમ છો તે કૃપા કરી કહેશો ? સાધુઓ બોલ્યા:—અમે ભદ્રીલપુર નગરના રહેવાસી, નાગ ગાથાપતિ અને સુલસા દેવીના ૩ પુત્રો, એકજ ઉદરથી ઉત્પન્ન થયા છીએ, અને દીક્ષા લઈને છઠ્ઠાના પારણા કરીએ છીએ. આજે પારણાનો દિવસ હોવાથી અમે છ સાધુઓની જુદી જુદી ત્રણ જોડી કરીને ભિક્ષાર્થે નીકળ્યા છીએ. એટલું કલા બાદ તેઓ ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા.

દેવકીજી વિચારમાં પડ્યા કે અતિમુક્ત સાધુએ મળે કહેલું કે તમે નળકુબેર સરીખા સુસ્વરૂપવાન આઠ પુત્રોને જન્મ આપશો અને તેવા પુત્રો આ ભરતક્ષેત્રમાં કોઈ માતા જન્મશે નહિ. તો શું તે મહાત્માનું વચન મિથ્યા ગયું ? કેમકે મને લાગે છે કે મહારા કૃષ્ણ વાસુદેવ જેવા પુત્ર જન્માવનાર બીજી માતા હજી ભરતક્ષેત્રમાં છે. માટે હું શ્રીનેમનાથ ભગવાનને પૂછી આ શંકાનું સમાધાન કરું.

એમ ધારી દેવકીજી રથમાં બેસી પ્રભુ પાસે આત્મા અને વંદન કૃપા તરતજ પ્રભુએ કહ્યું, હે દેવકીજી, ત્હમને સંદેહ થયો હતો કે અતિમુક્તમુનિનું વચન મિથ્યા ગયું ? દેવકીજીએ કહ્યું, સત્ય વાત છે ભગવાન !

ભગવાને કહ્યું:—ભદ્રીલપુર નગરમાં નાગ નામે ગાથાપતિને સુલસા નામે સ્ત્રી હતી. સુલસાને ન્દાનપણમાં એક નિમિત્તિયાએ કહ્યું હતું કે ત્હને મરેલાં બાળકો અવતરશે. ત્યારથી સુલસા હરિષ્-ગમેશી દેવની આરાધના કરવા લાગી. દેવ પ્રસન્ન થયા. દેવકીજી, તમે અને સુલસા બંને એકીજ સાથે ગર્ભ ધારણ કરતાં. તે વખતે સુલસા

રાત્રે ન વધે એટલો દિવસે વધે. દેવકીજીએ જાજરનેહના મીઠાં કાક પૂરા કર્યાં. જાણ્યાવરયા વીતાવી કુમારે યૌવનાવસ્થામાં પ્રવેશ કર્યો.

દ્વારિકા નગરીમાં સોમિલ નામે શ્રાદ્ધજ્ઞ હતો, તેને સોમા નામે એક પુત્રી હતી. તે રૂપરૂપનો જંડાર હતી. શ્રીકૃષ્ણે એકદા તેને જોઈ. ગજસુકુમાર સાથે લગ્ન કરવા ઇચ્છ્યું. સોમાને લઈ રાજમહેલમાં સ્થાપી અને લગ્ન કરવાનો નિશ્ચય કર્યો. તેવામાં અરિષ્ટનેમિ ભગવાન પધાર્યા. શ્રીકૃષ્ણ તથા ગજસુકુમાર વંદન કરવા ગયા. પ્રભુએ ધર્મબોધ આપ્યો. ગજસુકુમાર વૈરાગ્ય પામ્યા. ઘેર આવી દીક્ષાની રત્ન માગી. માતા તથા શ્રીકૃષ્ણે દીક્ષા નહિ લેવા ધણું સમજાવ્યા. પણ જેનું હૃદય વૈરાગ્યરસથી તરખોળ જની ગયું હોય તેને શું? દેવકીજીએ સોમા સાથે લગ્ન કરવાનું કહ્યું, પણ જેના હૃદયમાં વિકારમાત્રને સ્થાન ન હોય તેને શું? આખરે રત્ન મળી. ગજસુકુમારે માતા, પિતા, બાઈ, સગાં, સ્ત્રી, રાજવૈભવ, એ તમામનો ત્યાગ કરી પ્રભુ પાસે દીક્ષા લીધી. પોતાના કર્મને જલ્દીથી જાળી, બરમ કરી, જન્મ, જરા, મૃત્યુના ભયંકર કુખોથી જેમને બચવું છે તે શું શું નથી કરતા? ગજસુકુમાર પ્રભુની આજ્ઞા લઈ તેજ રાત્રીએ સ્મરણમાં ગયા, અને જારમી તિશ્તુક પ્રતિમા ધારણ કરીને કાયોત્સર્ગ ધ્યાનમાં સ્થિર થઈને રહ્યા અને ઉત્તમ ભાવના ભાવવા લાગ્યા.

ગજસુકુમારની દીક્ષાની વાત પેલા સોમિલ શ્રાદ્ધજ્ઞે જાણી, નથી તેને યજ્ઞેજ્ઞ ક્રીધચર્યો. પોતાની પુત્રીને રખડતી મૂકી તે માટે તેને ધણું જ લાગી આવ્યું અને વૈર-ભાવના તેનામાં જાગૃત થઈ. સોમિલ શ્રાદ્ધજ્ઞ લગ્નની તૈયારી કરવા માટે દીક્ષા સમય પહેલાં બહાર ગયેલ, અને છેક મોડી રાત્રે તે સ્મરણ આગળ થઈને ઘેર જતા હતા, તેવામાં ત્યાં ગજસુકુમારને ધ્યાનરૂપ જોયા. જોતાંજ તે કાંઈ જાણ્યો; અને ક્રોધ પણ રોને તેણે વેર લેવાનું ઇચ્છ્યું, સોમિલે

તેણે શ્રીકૃષ્ણનો ઉપકાર માન્યો. ત્યાંથી શ્રીકૃષ્ણ પ્રભુ પામે
 હુંઆ અને વંદન કર્યું. ત્યાં પોતાના બાઈ ગજસુકુમારને શ્રીકૃષ્ણે
 નેપા નહિ, તેથી ક્યાં છે તે જાણવા પ્રભુને પૂછ્યું. પ્રભુએ કહ્યું:
 કૃષ્ણ, ગજસુકુમારે પોતાનું કામ સિદ્ધ કર્યું. શ્રી કૃષ્ણે પૂછ્યું:—
 કવી રીતે જગવાન? પ્રભુએ કહ્યું:—ગજસુકુમારને બલ્લી મોક્ષ
 જાગવાની ઈચ્છા હતી, તેથી તે બારમી સાધુ પ્રતિમા પ્રહણ કરી,
 મ્હારી રાજ લઈ સ્થાપનામાં ગયા. ત્યાં એક પુરને તેમને સદાય
 કરી. પરિણામે તેમનું કાર્ય સિદ્ધ થયું. જેવી રીતે પેલા વૃદ્ધની
 ઇંટા ઉપાડી તમે તેનું કામ પૂરું કર્યું તેવી રીતે.

શ્રીકૃષ્ણનાં નેત્રો લાલ થયાં, હૈમને ક્રોધ ચડ્યો. જગવાને
 ક્રોધ ન કરવા સમજાવ્યું. શ્રીકૃષ્ણે કહ્યું, જગવાન. ત્યારે હું તે પુરુષને
 કેમ ઓળખી શકું? પ્રભુએ કહ્યું. હૈમને તે પુરુષ રસ્તામાં મળશે,
 અને તમને દેખીને તે જાણ પામી મૂર્છાગત બની ત્યાં જ મરણ
 પામશે. શ્રીકૃષ્ણ પ્રભુને નમસ્કાર કરી ત્યાંથી ઉડી સ્વસ્થાનકે જવા
 આમ્યા. સોમિતને પણ વિચાર થયો કે શ્રીકૃષ્ણ, જગવાનને પાત
 પૂછશે અને જગવાન સઘળી હકીકત તેમને કહેશે. તેથી તે જાણીત
 બની ઘેરથી નીકળી ગયો. ત્યાં રસ્તામાં જ શ્રીકૃષ્ણનો ભેટો થયો.
 સોમિત ગભરાયો અને ત્રાસ પામી એકદમ ત્યાં મૂર્છિત થઈ જમીન
 પર પડ્યો અને મરણને શરણ થયો. શ્રી કૃષ્ણે તેને ઓળખ્યો.
 ગુરસાના આવેશમાં તેમણે તેના મૃત શરીરના હુકડેહુકડા કરી
 નાખ્યા અને ચંડાળો પાસે તે ફેંકાવી દીધા, તથા તે જગ્યાએ પાણીનું
 સિંચન કરાવી શ્રીકૃષ્ણ સ્વસ્થાનકે ગયા.

શ્રી ગજસુકુમારનો દેહ વિલય પામ્યો પણ તેમનો અમર
 આત્મા અમરધામ (મોક્ષ)માં પહોંચી ગયો. ધન્ય છે ગજસુકુમાર
 સમા મહા ક્ષમાસાગર સાધુને!

૮૩ ગોશાળો (ગોશાલક)

રાજગૃહી નગરીની સમીપમાં અવલુ નામનું એક ગામ હતું. ત્યાં મંખડી નામે ચિત્રકાર હતો. સાધારણ ચિત્રકામ કરે, દેશ પરદેશ ફરે અને જોમ તેમ કરી પોતાની આજીવિકા ચલાવે. એકવાર મંખડી તથા તેની સ્ત્રી સુભદ્રા પર્યટન કરવા નીકળ્યાં. સુભદ્રા ગર્ભવતી હતી, ગર્ભકાળ સમીપ આવી રહેલો જોઈ એક ગામમાં ગોમહૂલ નામના ધનાઢય બ્રાહ્મણને ત્યાં ઉતારો કર્યો. બ્રાહ્મણે તેઓને પોતાની ગોશાળાના એક વિભાગમાં ઉતારો આપ્યો. સુભદ્રાએ અર્ધીયાં એક પુત્રનો જન્મ આપ્યો. તેનું નામ ગોશાળો. બાલ્યાવસ્થા વીતાવી ગોશાળો ત્યારે યુવાવસ્થાને પામ્યો ત્યારે તે હાથમાં એક ચિતરેલું પાટીયું લઈને બિશ્વા અર્થે દેશ પરદેશ ફરવા લાગ્યો.

એકદા પ્રભુ મદાવીર દીક્ષા લઈને પહેલું ચાતુર્માસ અસ્થિ ગ્રામમાં કરીને, ખીન્નું ચાતુર્માસ રાજગૃહી નગરમાં એક વણકરની શાળામાં રહ્યા હતા, તે વખતે આ ગોશાળો ફરતો ફરતો ત્યાં આપ્યો અને પોતાનો સામાન-વસ્ત્ર વગેરે તેજ શાળાના એક વિભાગમાં મુકી ત્યાં નિવાસ કર્યો. પ્રભુએ માલખમણનું પહેલું પારણું વિનય શોધે ત્યાં વહોરીને કર્યું. સુપાત્ર દાન દેવાયા રત્ન, ધન, પુષ્પ વગેરે પંચ દ્રવ્યની વિનય-શોધે ત્યાં દિવ્ય વૃષ્ટિ મળી. ગામમાં ખજર પડવાથી તો કોઈ વિનય શોધે ધન્યવાદ દેવા લાગ્યા.

ગોશાળો પણ આ વાત જાણી. તેણે વિચાર્યું કે જો હું પ્રભુનો શિષ્ય થાઉં, તો મને બહુજ લાભ થાય. તેથી તે મદાવીર પાસે આપ્યો અને કયું:- 'હે પ્રભુ, હું તમારો શિષ્ય થવા માગુ છું, પ્રભુએ આદર ન આપ્યો. કેટલાક વખત બાદ ફરીથી તેણે પ્રભુને એજ વાત કરી. પ્રભુએ હા કહી. એટલે ગોશાળો તેમનો શિષ્ય બન્યો. ગોશાળો સાધુ છતાં દરેક વાતમાં અવજો જ હતો. પ્રભુની પ્રશંસા

સેવી. પારણાના દિવસે મુકી અડદના બાકાના આહાર કરવો. ગોશાળે તે મુળ્ય કર્યું તેથી તેને તેજુલેસ્થા પ્રાપ્ત થઈ.

તેજુલેસ્થાનો તે દુરુપયોગ કરવા લાગ્યો. એકવાર પ્રભુને તેણે પૂછ્યું, ભગવાન ! આજે હું શેનો આહાર કરીશ ? ભગવાને કહ્યું, માંસનો ! પ્રભુનું વચન મિથ્યા કરવાને ગોશાળો એક ધનવાન શ્રાવકને ત્યાં ગયો. તેની સ્ત્રીને બાળક જન્મતું ન હતું, તેથી કાર્ધ એ તેને કહેલું કે માંસની ખીર બનાવીને કાર્ધ સાધુને વહોરાવે તો તારા પુત્રા જન્મતા રહે. તેથી તે શેઠની સ્ત્રીએ તેજ દહાડે માંસની ખીર બનાવેલી. ગોશાળાનું આગમન થતાં તે ખીર તેણે વહોરાવી. ગોશાળો તે હસ્ત સંપદમાં લઈ ત્યાંજ ખાઈ ગયો. તે પછી તેણે પ્રભુ પાસે આવીને કહ્યું, ભગવાન, મેં તો ખીરનો આહાર કર્યો. ભગવાને કહ્યું, ખીરનો નહિ, પણ માંસનો ! ગોશાળે ઉલ્ટી કરી તો મહેંધી માંસના કકડા નીકળ્યા. આથી ગોશાળો પેલા શેઠને ત્યાં ગયો. શેઠની સ્ત્રીએ સાધુના શાપના લયથી મકાનનું બારણું બદલી નાખેલું. ગોશાળે ત્યાં ઘણી તપાસ કરી. પણ ઘરનો પત્તો લાગ્યો નહિ. તેથી તે વધારે ક્રોધાવમાન બન્યો અને તેજુલેસ્થા મૂકીને તેણે આખો મહોલો બાળી નાખ્યો.

ગોશાળાના આ દુષ્કૃત્યથી સર્વાનુશ્રુતિ અજુગારને ખૂબ લાગી આવ્યું. તેથી તેમણે ગોશાળાને દપકો આપ્યો. ગોશાળાને ક્રોધ અડ્યો અને અજુગારને પણ તેજુલેસ્થાથી બાળ્યા. એકવાર પાર્શ્વનાથ પ્રભુના સિધ્ધો ગોશાળાને મળ્યા. વાદવિવાદ થયો. ગોશાળે તેમના પર તેજુલેસ્થા છોડી; પણ તેમને તે સ્પર્શી શકી નહી. ગોશાળો દડો ધર્ષ ગયો. તેણે પ્રભુને પૂછ્યું, પ્રભુએ કહ્યું કે તેમનું તપોબળ ભારે છે. ત્હારી તેજુલેસ્થાને તું દુરુપયોગ કરે છે માટે તે ટકી શકશે નહી. ગોશાળાને આથી પ્રભુ પર રીસ ચડી. તેણે પ્રભુને કહ્યું કે તું છ માસમાં મરી જઈશ. પ્રભુએ જવાબ આપ્યો, 'દે ગોશાલક, હું છ માસમાં નહિ મરું પણ ખીન્ન' એજ વર્ષ સુધી જીવીશ. પણ તું સાત દિવસમાં પિત્તવ્વરથી પીગાઈને

દેશના સાંભળી વૈરાગ્ય પામ્યા અને નેમ પ્રભુ પાસે દીક્ષા લીધી. સ્યવિર મુનિ પાસે તેઓ ૧૧ અંગ લખ્યા. ૧૨ વર્ષનું ચારિત્ર પાળ્યું. અંતિમ સમયે શત્રુંજય પર્વત પર અનશન કર્યું અને તેઓ મોક્ષમાં ગયા.

૮૬ ગૌરીરાણી

ગૌરી એ શ્રી કૃષ્ણ વાસુદેવની રાણી હતી. તેમણે શ્રી નેમનાથ પાસે દીક્ષા લીધી અને મહાણી નામક આર્યાશ્રમ પાસે રહ્યા. વીશ વર્ષનું ચારિત્ર પાળ્યું. ઘણો તપ કરી અંતિમ સમયે એક માસનો સંત્રાસ કરી તેઓ તેજ લવમાં મોક્ષ ગયા.

૮૭ ગંગદત્ત

હસ્તિનાપુરમાં ગંગદત્ત નામે ગાથાપતિ હતા. એકવાર ભગવાન મુનિસુવ્રત સ્વામી તે નગરમાં પધાર્યા. અન્ય લોકોની જેમ ગંગદત્ત પણ ભગવાનનું વ્યાખ્યાન સાંભળવા ગયા. દેશનાને અંતે તેઓ વૈરાગ્ય પામ્યા અને પ્રભુને કહ્યું—ભગવાન, મને આપનો ધર્મ રચ્યો છે. માટે હું ઘેર જઈ, જ્યેષ્ઠ પુત્રને શૃલકાર્યભાર સોંપી, આપના ધર્મની દીક્ષા લેવા ઇચ્છું છું. જવાબમાં ભગવાને કહ્યું:—જેમ સુખ ઉપજે તેમ કરો.

ગંગદત્ત ઘેર આવ્યા. એક મ્હેટો જમણવાર કરવામાં આવ્યો. જેમાં કુટુંબીઓ વગેરેને જમાડયા. ત્યારપછી તેમણે સર્વ કુટુંબીઓ સમક્ષ પોતાના ત્યાગ ભાવની વાત જણાવી. અને શૃલકાર્યભાર મોટા પુત્રને સોંપ્યો. ત્યાંથી સર્વની રજા લઈ તેઓ પ્રભુ પાસે આવ્યા અને દીક્ષિત થયા. ત્યાં-જાદ ૧૧ અંગનો અભ્યાસ કર્યો. તપશ્ચર્યાને અંતે એક માસનો અનશન કરી, કાળ ધર્મને પામી ગંગદત્ત સાતમા દેવલોકમાં ગયા. ત્યાં ૧૭ સાગરની સ્થિતિ ભોગવી, તેઓ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં અવતરશે અને તેજલવમાં મોક્ષ જશે.

૮૮ ચિત્ત અને બ્રહ્મદત્ત

[illegible][illegible]

ત્યારે તે મહારીજ સ્ત્રી સાથે પ્રેમ બાંધવા તત્પર થયો ! ધિક્કાર છે એ દુષ્ટાત્માને, હું હવે તેને તેના પાપનો ચોગ્ય બદલો આપીશ. અને સમય આવતાં તેનો ઘાટ થડી નાખીશ. આમ વિચારી તે ચંડાળ પ્રધાનને મારી નાખવાની તક શોધવા લાગ્યો. આ વાતની ચંડાળના બંને પુત્રોને ખબર પડી, એટલે તેમણે વિચાર્યું કે આપણે વિદ્યાગુરુનો બચાવ કરવો જોઈએ. એમ ધારી પિતાની ઈચ્છા તેમણે પ્રધાનને કહી અને છાનીરીતે છટકી જવાનું પ્રધાનને કહ્યું; એટલે તેજ રાત્રે પ્રધાન ગુમરીતે ભોંયરામાંથી બહાર નીકળી ગયો, અને દેશ પરદેશ ફરવા લાગ્યો. કેટલાક વખતે તે હસ્તીનાપુર નગરમાં આવી પહોંચ્યો. અહિં સનંતકુમાર નામે ચક્રવર્તી રાજા રાજ્ય કરતો હતો. પ્રધાન તેની પાસે આવ્યો અને દીન વદને તેણે નોકરીની માગણી કરી. સનંતકુમારે તેને સામાન્ય સીપાઈની નોકરી આપી; પણ પ્રધાન પોતાની બુદ્ધિ અને ખટપટના પરિણામે ચોડાજ વખતમાં સનંતકુમારનો પ્રધાન બન્યો, અને સુખ ભોગવવા લાગ્યો.

આ તરફ બંને ચંડાળ પુત્રો સંગીત, નૃત્ય આદિ કળામાં કુશળ બન્યા હતા. એક વાર વારાણસી નગરીમાં પ્રમોદ મહોત્સવ હતો. સર્વ નગરજનો આનંદમાં મશગૂલ હતા. તે વખતે આ બંને ચંડાળ પુત્રો નગરજનોને પોતાની સંગીત કળા બતાવવા માટે શહેરમાં આવ્યા અને મુખ્ય રસ્તા પર ઉભા રહી હાથમાં વીણા લઈ સુમધુર કંઠે ગાન તાન કરવા લાગ્યા. સંગીતના મધુર સૂરથી પુષ્કળ માણસો મુગ્ધ બની ગાન તાન સાંભળવા લાગ્યા. તેવામાં કેટલાક લોકોએ આ ચંડાળોને ઝોળખી કાઢ્યા. તેથી એકદમ તેઓ ગુરૂએ યંચા અને પોતાને અલગવ્યા ને માટે કીધાયમાન ચર્મ હાથમાં લાકડી પત્થર જે કંઈ આવ્યું તે લઈ આ ચંડાળ પુત્રોને મારવા માટે પાછળ પડ્યા. બીકના માર્યા ચંડાળ પુત્રો ત્યાંથી નાસી ગયા અને જંગલમાં આવી પહોંચ્યા.

એક સંજ્ઞાતિમુનિ શિક્ષાર્થે શહેરમાં ફરવા લાગ્યા. તેવામાં નામુચિ નામના પ્રધાને પોતાના મહેલની બારીમાંથી આ મુનિને જતાં જોયાં. તરત જ તેણે મુનિને ઝાળખી કાઢ્યા, અને વિચાર કર્યો: અરે ! આ તો પેલો ચંડાળનો પુત્ર, તેણે દીક્ષા લીધી લાગે છે, મારી બધી વાત આ જાણે છે, અને કદાપિ તે મારી વાત રાખને કહેશે તો મારે અહિંથી નાસી જવું પડશે. માટે મારે આ મુનિને ગામમાંથી હાંપી કાઢવા જોઈએ. એમ વિચારી પ્રધાન પોતાના અનુચરો સાથે નીચે આવ્યો અને મુનિ પાસે જઈ તેમને ખૂબ માર મારવા લાગ્યો. મુનિ નિઃશસ્ત્ર હતા, તપસ્વી હતા. ત્હેમનાથી માર સહન થઈ શક્યો નહિ. એટલે તરત તેમને અંગે અંગમાં ક્રોધની જ્વાળા વ્યાપી ગઈ. પોતાની તેજસ્વિતાના બળે તે મોઢામાંથી ધૂમાડાના ગોટગોટા કાઢતાં ઉઘાન તરફ જવા લાગ્યા. ધુમાડાથી આખું આકાશ અને શહેર છવાઈ ગયું. ચક્રવર્તીએ અનુચર મારફત જાણ્યું કે કોઈએ જનમુનિને સતાવ્યા છે; તેથી આમ બન્યું છે. એટલે ચક્રવર્તી ઉઘાનમાં સંજ્ઞાતિ મુનિ પાસે આવ્યા. તે વખતે બંને મુનિવરોએ અનશન કરેલું. ચક્રવર્તીએ સંજ્ઞાતિ મુનિને વંદન કરી કહ્યું. મહારાજ, અમારો અપરાધ ક્ષમા કરો અને શાંત થાઓ. તથાપિ સંજ્ઞાતિ મુનિ શાંત થયા નહિ, એટલે ચિત્ત મુનિએ સંજ્ઞાતિ મુનિને કહ્યું: હે ક્ષમાત્રમણ, અનત પુણ્ય બળે પ્રાપ્ત થયેલું ચારિત્ર શા સારું બાળીને ભસ્મીભૂત કરો છો. માટે સમજો અને શાંત થાવ. ઉક્તા શબ્દોથી સંજ્ઞાતિ મુનિ શાંત પડ્યા. ફરી ચક્રવર્તીએ તેમને વંદન કર્યું, ચક્રવર્તીની સ્ત્રી સુનંદાએ પણ મરતક નભાવીને સંજ્ઞાતિ મુનિના ચરણમાં વંદન કર્યું. સંજ્ઞાતિમુનિ તે વખતે ધ્યાન દશામાં લીન થયેલા હતા. જે વખતે ચક્રવર્તીની સ્ત્રી સુનંદાએ મુનિને વંદન કર્યું, તે વખતે તેના માથામાં નાખેલ ચંદન બાવનાના તેલનું ટીપું સંજ્ઞાતિ મુનિના ચરણ પર પડ્યું. તેલની ઠંડક અને સુગંધથી સંજ્ઞાતિ મુનિનું ચિત્ત વિદ્વલ બન્યું. તેમણે નેત્ર ખોલી ઉઘે જોયું.

દીર્ઘરાગને કાળ વ્યાખ્યો. તેણે સઘળા વાત યુદ્ધણીને કરી. યુદ્ધણીએ દીર્ઘરાગને કહ્યું: સ્વામીનાથ, તહમે દીકર શીદને કરો છો? હું અહ્મદતનો થોડાક વખતમાં જ પ્રાણ લઈ લઈશ અને આપણે સુખ એનથી હંમેશની માફક રહીશું. યુદ્ધણી રાણી અહ્મદતનો જાન લેવાની યુક્તિ શોધવા લાગી. તેણે નગર બહાર એક સુંદર લાખાગૃહ તૈયાર કરાવ્યું અને ત્યાં અહ્મદતને રહેવા કહ્યું. અહ્મદત ત્યાં રહેવા ગયો. આ વાત દીર્ઘરાગના પ્રધાન મારહત અહ્મદતે જાણી, એટલે તેમણે રાતોરાત તે લાખાગૃહમાંથી છેક શહેર બહાર બાગોળ સુધીની એક સુરંગ ખોદાવી. રાત્રે અહ્મદત અને પ્રધાનપુત્ર બંને તેમાં સૂઈ રહ્યા.

મધ્યરાત્રિનો સમય થયો. રાણી યુદ્ધણી તે લાખાગૃહ પાસે આવી પહોંચી. એક દિવાસળી તે મહેલને ચાંપી; ચાંપતાં જ બડબડ બડકા થવા લાગ્યા અને ફાણવારમાં આખો મહેલ સળગી ઊઠ્યો. પ્રધાન પુત્ર અને અહ્મદત બચીત થઈ ગયા. પ્રધાન પુત્રે સુરંગનું દાર અહ્મદતને બતાવ્યું, અહ્મદતે પગની એક ઠોકર મારી વજનદાર દાર ખોલી નાંખ્યું, બંને તેમાં દાખલ થયા અને સુરંગ વાટ શહેર બહાર નીકળી પરદેશને પંથે પડ્યા. પોતાની અજળ સંકિતના બળે તેણે દેશપરદેશના અનેક રાજ્યો જીત્યા, અનેક સ્ત્રીઓને પરણ્યા અને સૈન્ય લઈને તે દીર્ઘરાગ પર ચડી આવ્યો. તેને મારીને તે રાજ્યાસને બેઠો. પોતાના અપૂર્વ બળથી અને ચક્રરત્નના પ્રભાવથી અહ્મદતે એક પછી એક અનેક દેશો જીત્યા અને હખંડ સાધી તે ચક્રવર્તી તરીકે દિગ્વિજયી થયો.

એકવાર અહ્મદત રાજસભામાં બેઠો છે, તેવામાં નાટકીયો ભોડો ત્યાં નાટક કરવા આવ્યા. નાટકના વિધવિધ પાંડોનું આત્રેદુબ્ય સિત્ર દેખી પૂર્વભવમાં દેવલોકમાં નાટક દેખ્યાનું તેને સ્મરણ થયું, અને તરત જ તેને જાતિસ્મરણ ગાન ઉત્પન્ન થયું. તે વડે અહ્મદતે

છે. આ સામગ્રી રાજ્યએ ખેડુતને થોડુંક ધન આપી વિદાય કર્યો અને પોતે અશ્વારૂઢ ચર્ધ ઉગ્રાનમાં આવ્યો. ત્યાં ધ્યાનરૂપ બેઠેલા ચિત્ત મુનિને તેણે વંદન કર્યું અને કહ્યું:—

અહો બાંધુ! આપણે પાંચ ભવોથી ભેગા હતા. ૧ લા ભવમાં દાસ. ૨ મૃગ. ૩ હંસ. ૪ ચંડાળ. ૫ દેવ. અને ૬ ઠા ભવમાં આપણે બંને જુદા પડ્યા તેનું શું કારણ?

ચિત્ત—અહો બ્રહ્મદત્ત! સનંતકુમાર ચક્રવર્તીની સુનંદા સ્ત્રીને દેખી મુનિપણમાં તું મોહ પામ્યો અને તેને મેળવવાનું તેં નિર્માણું કર્યું. તેથી આપણે બંને આ ભવે જુદા પડ્યા.

બ્રહ્મદત્ત—હે ભાઈ, ગત જન્મમાં મેં ચારિત્ર પાળ્યું તેનું ફળ મને પ્રત્યક્ષ મળ્યું. પણ તમે ગત જન્મમાં ચારિત્ર પાળી શિશુક બન્યા અને આ જન્મમાં પણ શિશુકજ રહ્યા, તો તેનું ફળ તમે કેમ ન પામ્યા?

ચિત્ત—હે બ્રહ્મદત્ત. કરેલાં કર્મનું ફળ તો અવશ્ય છે. તું એમ ન સમજતો કે હું સુખી છું અને ચિત્ત દુઃખી છે, મારે પણ પણી ઋદ્ધિ હતી. પણ એકવાર સાધુ મહાત્માએ મને રમગમ્યું કે પ્રભુની વાણી અને જ્ઞાનદર્શનચારિત્રની લીનતામાં અપૂર્વ સુખ છે; તેથીજ મેં જગતની દાણબંધુર ઋદ્ધિ છોડીને દીક્ષા લીધી છે.

બ્રહ્મદત્ત—મહારાજ. મારે ત્યાં દેવચિમાન જેવાં સુંદર મહેલો છે. અનુપમ લાવણ્યવાળી સ્ત્રીઓનાં જંદ છે. અમલિન લક્ષ્મી છે. મારે આપ પણ સાધુ ધર્મ છોડી મારી સાથે રહો. મને આધુપણું દુઃખમય દેખાય છે.

ચિત્ત—હે રાજા! સર્વ ઝીનગાન વિજ્ઞાપ સમાન છે. નારા-રણ વિટંબજ્ઞા માત્ર છે. અલંકારો ભાર રૂપ છે. દામ બોગો દુઃખ આપનારા છે. જ્યાં તેમાં મોહ ન પામ. તે મધ્યજાનું પરિજ્ઞામ કેવળ

૮૯ સુદક્ષણીપીતા.

વારાણસી નગરીમાં સુદક્ષણી પીતા નામે ગાથાપતી હતા. તેમને સ્વામા નામે સ્ત્રી હતી. તેઓ સિદ્ધિ સિદ્ધિમાં આણુંદ આવકથી બમણા હતા. એક વાર પ્રભુ મહાવીર પધાર્યા. સુદક્ષણીપીતા વંદન કરવા ગયા, અને પ્રભુતા ઉપદેશથી વૈરાગ્ય પામી બારવતધારી આવક થયા. જ્યેષ્ઠ પુત્રને કાર્યભાર સોંપીને પૌષ્ઠશાળામાં આવીને તે ધર્મ ધ્યાન કરવા સાગ્યા. અર્ધ રાત્રી વીત્યા બાદ એક દેવ પ્રગટ થયો. તેણે ભયંકર રૂપ બતાવી કામ-દેવની માફક સુદક્ષણીપીતાને વ્રત ભંગ કરવાનું કહ્યું. પરંતુ તે જરા પણ ડગ્યા નહિ, આથી દેવે તેના જ્યેષ્ઠ પુત્રને તેની સામે લાવીને મારી નાખ્યો, અને તેના ત્રણ દુકડા કરી, તેના માંસને એક ધગધગતી કડાઈમાં તળીને, તેના સોદીના છાંટા સુદક્ષણીપીતાના શરીરપર છાંટ્યા. પરિણામે તેને ઘણી વેદના થઈ, છતાં પણ પોતાના વ્રતથી તે જરા પણ ચળ્યા નહિ. પછી તે દેવે, તેના બીજા પુત્રને લાવી જ્યેષ્ઠ પુત્રની માફક કર્યું. છતાં સુદક્ષણીપીતા ક્ષેષ માત્ર ડગ્યા નહિ. પછી દેવે તેના ત્રીજા પુત્રને લાવી તેની પણ તેવીજ દશા કરી. તેનું સોદી સુદક્ષણીપીતાના શરીર પર છાંટ્યું, તો પણ સુદક્ષણીપીતા જરા પણ ક્ષોભ પામ્યા નહિ. તેથી તે દેવ વધારે દોષાયમાન થયો, અને સુદક્ષણીપીતાને તેની માતાને મારી નાખવાનો ભય બતાવ્યો. સુદક્ષણીપીતા માતાનું નામ સંજ્ઞાનીને ક્ષોભ પામ્યા અને વિચાર કર્યો કે આ દેવ અનાર્થ છે, અને જેથી રીતે આ ત્રણ પુત્રોને મારી નાખ્યા, તેવીજ રીતે મ્હારી દેવગુરુમાન ન્હાણી માતાને પણ તે મારી નાખશે; એમ ધારી સુદક્ષણીપીતા તે દેવને પકડવા ઉઠ્યો; તરતજ તે દેવ આકાશખણી ન્હાસી ગયો, અને સુદક્ષણી પીતાના હાથમાં એક સ્તંભ આવ્યો; તેથી તેને મોટા શબ્દો વડે કોણાહસ કર્યો. આ સંજ્ઞાની તેમની માતા દોડી આવ્યાં અને ભયંકર કોણાહસ કરવાનું કારણ પૂછ્યું, સુદક્ષણીપીતાએ અનેથી

સર્વ દરીદ્રતા કરી, ને આંસગી તેમની માન્ય એ કરુ. હે
 કોઈએ તારા પુત્રાને ધેરથી લઈ જઈને માયો તથી
 કોઈ પુત્રે તને ઉપચાર આપ્યો છે અથવા કોઈ
 દેવ તારી પરીક્ષા કરત. આમ કર્યુ સાને છે મોટા દેવ પુત્ર,
 જતને આ રીતે બચાવે છે મોટા પ્રાણીને મુદ્દ
 મુદ્દાને પાત્રે આત્માનુ વચન મનીને પ્રાણીને પાત્રે
 ૧૧ પ્રાણીને પાત્રે કરી, કાળાને મથાને ન મુખા રીતે
 કાળાને પાત્રે કરી, કાળાને મથાને ન મુખા રીતે
 ૧૨ પ્રાણીને પાત્રે કરી, કાળાને મથાને ન મુખા રીતે
 ૧૩ પ્રાણીને પાત્રે કરી, કાળાને મથાને ન મુખા રીતે

૬૦ મુદ્દાગી મનક

૬૦ મુદ્દાગી મનક
 ૧ મુદ્દાગી મનક ૨ મુદ્દાગી મનક ૩ મુદ્દાગી મનક
 ૪ મુદ્દાગી મનક ૫ મુદ્દાગી મનક ૬ મુદ્દાગી મનક
 ૭ મુદ્દાગી મનક ૮ મુદ્દાગી મનક ૯ મુદ્દાગી મનક
 ૧૦ મુદ્દાગી મનક ૧૧ મુદ્દાગી મનક ૧૨ મુદ્દાગી મનક
 ૧૩ મુદ્દાગી મનક ૧૪ મુદ્દાગી મનક ૧૫ મુદ્દાગી મનક
 ૧૬ મુદ્દાગી મનક ૧૭ મુદ્દાગી મનક ૧૮ મુદ્દાગી મનક
 ૧૯ મુદ્દાગી મનક ૨૦ મુદ્દાગી મનક ૨૧ મુદ્દાગી મનક
 ૨૨ મુદ્દાગી મનક ૨૩ મુદ્દાગી મનક ૨૪ મુદ્દાગી મનક
 ૨૫ મુદ્દાગી મનક ૨૬ મુદ્દાગી મનક ૨૭ મુદ્દાગી મનક
 ૨૮ મુદ્દાગી મનક ૨૯ મુદ્દાગી મનક ૩૦ મુદ્દાગી મનક
 ૩૧ મુદ્દાગી મનક ૩૨ મુદ્દાગી મનક ૩૩ મુદ્દાગી મનક
 ૩૪ મુદ્દાગી મનક ૩૫ મુદ્દાગી મનક ૩૬ મુદ્દાગી મનક
 ૩૭ મુદ્દાગી મનક ૩૮ મુદ્દાગી મનક ૩૯ મુદ્દાગી મનક
 ૪૦ મુદ્દાગી મનક ૪૧ મુદ્દાગી મનક ૪૨ મુદ્દાગી મનક
 ૪૩ મુદ્દાગી મનક ૪૪ મુદ્દાગી મનક ૪૫ મુદ્દાગી મનક
 ૪૬ મુદ્દાગી મનક ૪૭ મુદ્દાગી મનક ૪૮ મુદ્દાગી મનક
 ૪૯ મુદ્દાગી મનક ૫૦ મુદ્દાગી મનક ૫૧ મુદ્દાગી મનક
 ૫૨ મુદ્દાગી મનક ૫૩ મુદ્દાગી મનક ૫૪ મુદ્દાગી મનક
 ૫૫ મુદ્દાગી મનક ૫૬ મુદ્દાગી મનક ૫૭ મુદ્દાગી મનક
 ૫૮ મુદ્દાગી મનક ૫૯ મુદ્દાગી મનક ૬૦ મુદ્દાગી મનક

ચેડારાજ (ચેટકરાજ)

તેઓ બંગાળ દેશની વિશાળા નામક નગરીના રાજા હતા. તેઓ ભગવાન મહાવીરના મામા થતા હતા. ચેડા રાજા જૈન ધર્મી હતા, એટલું જ નહિ પણ તેમણે શ્રાવકના બાર વ્રત ધારણ કર્યા હતા. વ્રતધારી છતાં તેમને અનેક રાજાઓ સાથે યુદ્ધમાં ઉતરવું પડ્યું હતું. વ્રતધારી વિના અપરાધે કાઠના પર ધા ન કરે, કે વિના અપરાધે કાઠને હણે નહિ. પ્રતિપક્ષી લડવાનું કારણ ઉત્પન્ન કરે તો જ તે વ્રતધારી રાજાઓ વિગ્રહમાં ઉતરતા. ચેડા રાજા મહા સમર્થ અને પરાક્રમી હતા. તેઓ એવા નિશાનખાજ હતા, કે તેમણે ફેંદેલું બાણ કદી નિષ્ફળ ન જતું. કોણિક 'સાથેના યુદ્ધમાં કાલિ આદિ કુમારોને પોતાના તરફ પહેલું બાણ છોડવાનું ચેડારાજએ કહેલું', અને તેઓના બાણો આવ્યા પછી જ, તે બાણો ચૂકાવીને પોતે બાણો છોડી તેમનો સંહાર કરેલો. ચંડપ્રહોતાદિ અનેક રાજાઓને તેમણે ક્ષમા આપીને છોડી મૂકેલા. કોણિક સાથેના વિગ્રહમાં દેવો તેમને વિશાળા નગરીમાંથી ઉઠાવી ગયા હતા; અને ઈતર પ્રદેશમાં તેમણે પોતાનું જીવન પુરું કર્યું હતું. મહારાજા ચેટકને સાત પુત્રીઓ હતી. જૈન-ધર્મીઓને જ પોતાની કન્યા આપવાનો ચેડારાજનો નિરધાર હોવાથી પોતાની છ કન્યાઓ જૈન રાજાઓ વેરે પરણાવી હતી. માત્ર એક ચેલણા અભયકુમારની સુક્રિતથી ન્દારી જઈને રાજા શ્રેણિક (બૌદ્ધધર્મી) ને પરણી હતી, પણ પછીથી તે રાજા જૈનધર્મી થતાં ચેલણા જૈનમાર્ગાનુયાયિની બની રહી હતી.

૯૨ ચેલણા (ચિલ્લણા દેવી)

તે વિશાળા નગરીના મહારાજા ચેટકની પુત્રી હતી. ચેલણાની બીજી બહેન સુભ્યેદા અતિ રૂપવાન હતી, તેનાથી મોહિત બનીને શ્રેણિક રાજાએ તેણીને પરણવાનો નિશ્ચય કર્યો. આ માટે અભય

કુમારે એક સુરંગ વાટે સુખ્યેશાનુ હરણુ કરી જવા માટે શ્રી રત્ની. આ વાતની ચેત્કણ્યને ખજર પડતાં તેણે સુખ્યેશાને તે સાથે લઈ જવાનું કહ્યું. સુખ્યેશાએ તે કબુલ કર્યું. અને બને જ સુરંગના મુખ દ્વાર સુધી ગયા. તેવામા સુખ્યેશ પોતાનો દાર જ જવાથી તે લેવા માટે પાછી કરી આ તરફ ઐશ્વર્યાનામએ ઉતા થમાં ચેત્કણ્યને સુખ્યેશ ધાગેને ઉઘાડી અને ગથમા નાખી. ત્યાં રાજગૃહમાં આવી ઐશ્વિક નામને માધવ પંચનથા ચંત્રમાનુ પાપ મળ્યું કહ્યું.

[illegible]

— *Chrysomelidae* (see *Chrysomelidae*)

અને તે સાધુની સાથે તેજ કોટડીમાં એક વેશ્યાને પૂરી, કોટડીના દ્વાર બંધ કરાવ્યા. ત્યારપછી શ્રેણિકે મહેલમાં આવીને ચેલણાને કહ્યું કે તારા ગુરૂ સ્ત્રીઓ સાથે રાત રહે છે અને વ્યભિચાર સેવે છે. જવાબમાં ચેલણાએ કહ્યું કે અમારા ધર્મગુરૂ કદી સ્ત્રીઓનો સ્પર્શ ન કરે, પરંતુ તમારા જ ધર્મગુરૂઓ સંબંધમાં આવું હોય. બંનેએ આ વાતની સવારમાં પ્રત્યક્ષ ખાત્રી કરવાનું નક્કી કર્યું.

રાત્રીએ શહેરના લોકોને જૈન ધર્મના સાધુઓનું દુષણ નિહાળવા પ્રાતઃકાળે બહેલાસર કોટડી આગળ આવવાનું સૂચન કરાવી દીધું હતું.

આ તરફ સહજાએ મુનિ લખ્ધિવંત. હતા. તેથી જૈનધર્મ પરનું કલંક ટાળવા તેમણે પોતાની પાસેનો સાધુવેશ લખ્ધિ વડે બાળી મૂક્યો. આથી પેલી વેશ્યા ભય પામીને દૂર ઉભી રહી. સાધુએ પોતાનું રૂપ પણ ફેરવી નાખ્યું. સવારે લોકોની દૃઢ કોટડી પાસે જમા થઈ.

રાત્રી અને રાણી તે સ્થળે આવ્યા. રાણીના દેખતાં રાત્રીએ સીલ કરાવેલી કોટડી ઉઘડાવી, તો તેનાં બારે આશ્ચર્યવશ્ચે રાત્રીએ જૈન સાધુને જોયા નહિ, પણ અન્ય સાધુને વેશ્યા સાથે બહાર નીકળતાં જોયા. આથી રાત્રી લજ્જા પામ્યા. ત્યારથી તેમને જૈન ધર્મ પ્રત્યે કંઈક પ્રેમાનુરાગ થયો અને ત્યારબાદ શ્રેણિકગણ, અનાથી મુનિના સત્સંગથી ચૂરત જૈન બન્યો.

ચેલણા પર રાત્રીને અત્યંત રોષ હોવાથી તેને પદરાણી પદે સ્થાપી હતી. ચેલણાથી શ્રેણિકને, કોણિક, દલ અને વિદલ નામના ત્રણ પુત્રો થયા હતા. કોણિક ઉદર સ્થાનમાં આવતાં, સતી ચિદ્ર-ણાને શ્રેણિકના કાગળનું માંસ ખાવાનો દોહદ ઉત્પન્ન થયેલો, તે વિચક્ષણ અન્નમકુમારે પૂરો કર્યો હતો. ચેલણા એક અભાવશાળી અને સતી સિરોમણી સનારી હતી.

૯૩ ચ પ્રશ્નોત્તર

ते हिन्दुधर्मीनां गण दत्ता यन्ने यत्नः ॥ १ ॥
 देवीने पञ्चमो दत्ता यत्नः ॥ २ ॥
 भूजावर्तने भूजावर्त भाटे दौष्टर्षी नन्दः ॥ ३ ॥
 मेधाः दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ ४ ॥
 तेने कोलेके दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ ५ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ ६ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ ७ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ ८ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ ९ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ १० ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ ११ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ १२ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ १३ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ १४ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ १५ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ १६ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ १७ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ १८ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ १९ ॥
 दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता दत्ता ॥ २० ॥

1. 1945년 8월 15일 일본 제국주의 패망으로 인하여
 2. 1945년 8월 15일 일본 제국주의 패망으로 인하여
 3. 1945년 8월 15일 일본 제국주의 패망으로 인하여
 4. 1945년 8월 15일 일본 제국주의 패망으로 인하여
 5. 1945년 8월 15일 일본 제국주의 패망으로 인하여
 6. 1945년 8월 15일 일본 제국주의 패망으로 인하여
 7. 1945년 8월 15일 일본 제국주의 패망으로 인하여
 8. 1945년 8월 15일 일본 제국주의 패망으로 인하여
 9. 1945년 8월 15일 일본 제국주의 패망으로 인하여
 10. 1945년 8월 15일 일본 제국주의 패망으로 인하여

વેશ્યાએ ઝડપ્યું. તે વેશ્યા એક શ્રાવિકા હોવાનો દંભ કરી અભય-
કુમાર પાસે રાજગૃહમાં આવી. અભયકુમારે તેણીનો યોગ્ય સત્કાર
કર્યો. વેશ્યા પણ અભયકુમારને આદરભાવ આપતી, અને ધાર્મિક
ક્રિયાઓ કરતી અભયકુમારને ત્યાં રહી. દરમ્યાન લાગ સાધી તેણીએ
અભયકુમારને એકવાર ઘેન ઉત્પન્ન કરનારા પદાર્થો ખવરાવ્યા.
આથી અભયકુમાર ખેલાન બન્યો, આ તકનો લાભ લઈ યુક્તિ-
પૂર્વક તે વેશ્યા અભયકુમારને ઉત્તજિનીમાં લઈ ગઈ અને રાજ
ચંડપ્રધોતને સોંપ્યો. છતાં ચંડપ્રધોતે વેશ્યાના આ કૃત્યને ઈષ્ટ ન
ગણ્યું. અહિં અભયકુમારે કેટલીક બાબતોમાં ચંડપ્રધોતને બચાવ્યો,
તેથી તેણે અભયકુમારને છોડી મૂક્યો. પણ ચંડપ્રધોતના જીભી
વર્તાવથી અભયકુમારે ક્રોધપણુ ઉપાયે ચંડપ્રધોતને તેજ ઉત્તજિની
નગરીની મધ્યમાંથી બાંધીને લઈ જવાનો નિરધાર કર્યો.

કેટલાક વખત પછી અભયકુમાર પોતાની સાથે બે સ્વરૂપવાન
વેશ્યાઓને લઈ, વણિકના વેશમાં ઉત્તજિનીમાં આવ્યો અને ત્યાં
ચોટા વચ્ચે દુકાન કરીને રહ્યો. તે દરમ્યાન એકવાર ચંડપ્રધોત
રાજની દષ્ટિ આ વેશ્યા પર પડી, તેથી તે કામાંધ થયો અને ક્રોધ
પણુ રીતે આ વેશ્યાને મેળવવાનો તેણે નિશ્ચય કર્યો. એકવાર અભ-
યકુમારની ગેરહાજરીમાં રાજએ વેશ્યાને પોતાની સાથે પ્રેમ સંબંધ
બાંધવા કહ્યું, ત્યારે વેશ્યાએ કહ્યું કે આ અમારો લાઈ આજથી
સાતમે દિવસે બહાર ગામ જવાનો છે; તે જય એટલે મુખેથી તમે
અમારા મકાને આવજો. અહિં અભયકુમારે એક બીજી યુક્તિ કરી
રાખી હતી. તે એ કે, તેણે એક બીજો માણસ નોકર તરીકે રાખી
લીધો હતો અને તેનું પ્રધોત એવું કૃત્રિમ નામ ધારણ કરાવ્યું હતું.
તેમજ તેને ગાંઝ જેવો બનાવી “હું ઉઘોત છું” એમ બોલતો
બોલતો ખાટલામાં સુવાડી રાજ તેને વેદને ત્યાં લઈ જવામાં
આવતો. બરોબર સાતમે દિવસે પ્રધોત રાજ અભયકુમારના

આપમે આપ્યો, એટલે ત્રાગ નેની અમયકુમારના સુખોએ
 આપ્યો અને ખાટલામા મુવાડો થાગે વિષમે મજા રહેયો
 લઈ જવા લાગ્યા. તે પ્રથમ રાત્રી 'હુ પ્રથમ' મને
 લઈ જવા છે, કોઈ હોયવો' અને મોટા અવાજે
 લાગ્યો, પરંતુ લોકો માઠા પ્રથમ આગમના દવા
 તેને હોડાઓ નહિ. આખરે અમયકુમાર નીચે
 પેલિંગને મહાપ્રભોર સુપ્રત કયો પાવડા નામ
 પરંતુ મુદ્દિઆન અમયકુમારે મમ પાવડા નામ
 કોઈએ અને પાવડા રો પા. કોઈએ સાવડા
 કોઈએ અને પાવડા વિનાન આ કયા આ
 ને એ દુમ્મને અપનાવ કામ સામનાના પાવડા

૬૬ ચંદ્રકાશિકસર્પ

૧. એક મનુષ્ય દુનિ. એક માનુષ્ય
 ૨. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય ના દુનિ. ૧૦. ૧૦
 ૩. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૪. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૫. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૬. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૭. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૮. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૯. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૧૦. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૧૧. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૧૨. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૧૩. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૧૪. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૧૫. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૧૬. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૧૭. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૧૮. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૧૯. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦
 ૨૦. એક માનુષ્ય કો. માનુષ્ય કો. ૧૦. ૧૦

હોય. વળી રાતના પશુ ગુરને વારંવાર તે કહેવા લાગ્યો, કે મહારાજ, તમે તો વિરાધિક છો, દેડકીનું પ્રાયશ્ચિત્ત તો લ્યો. આથી ગુરનું મન કાબુમાં રહી ન શક્યું. શિષ્ય ઉપર ક્રોધ ચડ્યો. તેથી તે હાથમાં રત્નેહરણુ લઈ શિષ્યને મારવા દોડ્યા. શિષ્ય નાસી ગયો. ઉપાશ્ર-શ્રયમા અંધાઈ હોવાથી ગુર કમસંયોગે એક ચાંલલા સાથે અથડાયા. માથું કુટી ગયું, ખૂબ લોહી નીકળ્યું; છતાં તેમનો ક્રોધ તો પ્રચંડ જ હતો. સખ્ત વાગવાને લીધે ગુરએ ત્યાંજ દેહ મૂક્યો. ત્યાંથી મરીને તે જ્યોતિષી દેવતા થયો. ત્યાંથી અમ્બી ચંડકૌશીક નામે તાપસ થયો, તે પશુ ઘણો ક્રોધી હતો. એકવાર બાગમાં રાજકુંવરને કુલ મુટતો દેખી, તાપસ ક્રોધે ભરાયો, અને હાથમાં ફરસી લઈને મારવા દોડ્યો. રસ્તામા પગ લપસી ગયો, તેથી તે એક અંધ કુવામાં પડ્યો. ફરસી પોતાનેજ વાગી અને આત્મધ્યાનથી મરણ પામીને તે ચંડકૌશિક સર્પ થયો. ક્રોધ તો મ્હાતો નથી, જે ક્રોધને દેખે તેને બાળીને ભસ્મ કરે છે, એવા તે સર્પે ઘણા તાપસોને બાળ્યા અને ફરતા એકેક ગાઉ સુધી તેની ધાક બેસી ગઈ. કોઈ પણ માણસ ત્યાં આગળ જઈ શકતું નથી.

એકવાર શ્રી મહાવીર પ્રભુ ફરતા ફરતા વર્ધમાન ગામ પાસે પધાયાં. ત્યાંથી જવાને માટે બે રસ્તાઓ હતા. એક વહમાર્ગ, બીજો સરળ માર્ગ. લોકોએ પ્રભુને કહ્યું કે આ સરળ માર્ગે જશો નહિ, ત્યાં તો એક વિષધર-ઝેરી સર્પ રહે છે. તે લોકોને ભસ્મ કરી દે છે. પ્રભુને તો કંઈ ડર ન હતો. તેથી તેઓ સરળ માર્ગે ચાલ્યા, અને જ્યાં ચંડકૌશિક સર્પનો રાફડો હતો, ત્યાં આવી પહોંચ્યા. સર્પને માણસની ગંધ આવતા, ક્રોધથી ઝેર વર્ધાવતો, ડુંકાડા મારતો બહાર નીકળ્યો. પ્રભુ મહાવીરને ધ્યાનસ્થ બેતાં જ તેમને દેરથી ડંખ માર્યો, તત્કાળ પ્રભુના અંગુષ્ઠમાંથી લોહીના બદલે દૂધનો પ્રવાહ છૂટી નીકળ્યો. તે સામે દષ્ટિ ફરતાંજ ચંડકૌશિક અમક્યો, અને મન સાથે વિચાર કર્યો:—મહા,

પણ કાચો નહિ. પોતાનું લશ્કર મરાયું તેથી જયવાની આશાએ દધિવાહન રાજ-નગર છોડીને નાસી ગયો. લશ્કર ગામમાં પેહું અને હુંટ ચલાવવા લાગ્યું. ધારિણી રાણી અને વસુમતિ મહેલમાં કલ્પાંત કરે છે, તેવામાં તે લશ્કરમાંનો એક ઘોડેસ્વાર તે મહેલમાં પેહા, અને બંનેને પકડીને બાંધ્યા. તે ઘોડેસ્વારે ધારિણીને કહ્યું, આજ મારી સાથે, હું તને મારી સ્ત્રી બનાવવાનો છું. આ સાંભળતાં રાણીને ધ્રાસકો પડ્યો, અને ત્યાંજ જીલ કચરીને તે મરી ગઈ. વસુમતિ ગભરાઈ ગઈ, ઘોડેસ્વારે વિચાર્યું કે તેની માની માથક અને પણ હું કહીશ, તો તે મરી જશે. તેથી તેણે બહુજ મીઠાશથી વસુમતિને આશ્વાસન આપ્યું, અને કૌશાંબી નગરીમાં લઈ ગયો. ત્યાં ઘોડેસ્વારે વિચાર કર્યો કે આ કન્યા બહુજ ખુબસુરત છે, માટે જો તેને હું વેચું તો માફ દારિદ્ર જાય અને હું એક આરામ ભોગવું, નોકરી કરતાં તો જાહેંગી ગઈ, પણ કંઈ વળ્યું નહીં. તેથી તે વસુમતીને વેચવા કૌશાંબીનગરીની બજારમાં આવ્યો અને લીલામ બોલવા લાગ્યો. (ત્યાં પણ, પક્ષીઓ, ધન, માલ ઉપરાંત મનુષ્યોનું પણ તે વખતે લીલામ થતું) એવામાં એક વેચાએ આવી વસુમતીને ખુબ સુંદર દેખીને મ્હોટી ખીટ મૂકી, અને તે લઈ જવાની તૈયારીમાં હતી, તેવામાં ત્યાં ધનાવહ નામનો એક ધનાઢય શેઠ આવ્યો, વસુમતીની આકૃતિ જોતાંજ તેને લાગ્યું કે આ એક સુશીલ અને સાધ્વી સ્ત્રી જેવી લાગે છે; અને જરૂર તે ખાનદાન કુટુંબની હોવી જોઈએ. જો તેને વેચ્યા લઈ જશે તો મહા અનર્થ થશે, તેમ ધારી તેણે મ્હોટી રકમ આપીને વસુમતીને ખરીદી લીધી.

વસુમતીને તેનું નામ દામ ગામ પૂછતાં તેની આંખોમાં આંસુ જરાઈ આવ્યાં, અને તે બોલી રાખી નહિ. મેક નેને ગમરાયલી જાણીને વધુ પૂછ્યા વગર પોતાને ઘેર લઈ ગયો અને પોતાની સ્ત્રી મૂળાને સોંપી, અને તેને પ્રેમપૂર્વક પુત્રી તરીકે ગુખવા મૂચના કરી.

માથે મુડા જોઈ તથા તેની આ દશા જોઈ શેઠનું હૈયું દુઃખથી ભરાઈ આવ્યું.

શેઠ ચંદનબાળાને કહ્યું:-બહેન, ધીરજ રાખ. હું બધી વ્યવસ્થા કરું છું. તું ત્રણ દિવસથી શૂખી લઈશ, માટે રસોડામાં કંઈ હોય તો તને આપું. શેઠે તપાસ કરી, પણ ખાવાનું કંઈ મળ્યું નહીં, માત્ર ત્રણ દિવસના બાફેલા બાકળા હતા, તે લઈને તેણે ચંદનબાળાને આપ્યા, અને એક સુપકું આપ્યું, જે વડે બાકળા સાફ કરીને ખાવાનું જણાવ્યું અને તે દરમિયાન પોતે છુદારને બેડીએ તોડવા માટે બોલાવી લાવવાનું કહીને શેઠ ગયા.

અહિં ચંદનબાળા એક પગ ઉંબરામાં અને એક પગ ઉંબરાની બહાર રાખીને, સુપડા વતી બાકળા સાફ કરી ખાવાનો વિચાર કરે છે. પણ જમતા પહેલાં સાધુ મુનિને તે જૂલતી ન હતી, તેણે વિચાર્યું કે જો દોઈ સાધુ મુનિરાજ શિક્ષા અર્થે અહિં આવે તો હું આ બાકળા તેમને વહોરાવી મ્હારો જન્મ સાર્યક કરું.

એવામાં એક અભિગૃહધારી મહાત્મા ત્યાંથી નીકળ્યા, ચંદનબાળા પ્રત્યે જોયું, ચંદનબાળા આનંદ પામી. પરંતુ તે વખતે ચંદનબાળાની આંખમાં આંસુ ન હતાં, તેથી તે મહાત્મા ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા. આ જોઈને ચંદનબાળા પથાત્તાપ કરવા લાગી અને બોલી: અહો, ધિછાર છે મારા જીવનને, આ રંક સામે દોષપિણુ જોતુ નથી! એમ કહેતાં તેણી રૂદન કરવા લાગી. તત્કાળ તે મહાત્મા પાછા ફર્યો અને ચંદનબાળા પાસે આવી પહોંચ્યા. ચંદનબાળાએ પોતાના જીવનનું અહોભાગ્ય માનીને તે મહાત્માને આ બાકળા વહોરાવી દીધા.

આ મહાત્મા દ્રાણુ ? સર્વજ્ઞ શ્રી પ્રભુ મહાવીર, તેમણે ઉપરના સપગાં બોલેલો મહાન અભિગૃહ ધાર્યો હતો. પાંચ માસ અને

મળ્યાં, તે તેણે દેશમાં આવી ચંદ્રછાયા રાજાને ભેટ આપ્યા. રાજાએ રોહને કાંઈ નવાઈ ઉપજાવે તેવી વસ્તુ પરદેશમાં જોવામાં આવી હતી કે કેમ, તે સંબંધી પૂછ્યું. વેપારીએ કહ્યું કે મિથિલા નગરના કુંભરાજાની પુત્રી મલ્લીકુમારી જંગતને આશ્રય ઉપજાવે તેવી રૂપ-સુંદર કન્યા છે. આ સાંભળી રાજાને તેણીને પરણવાની મનોભાવના થઈ, તેથી તેણે કુંભરાજાને ત્યાં પોતાનો દૂત મોકલ્યો. કુંભરાજાએ ના કહેવાથી જિતશત્રુ વગેરે રાજાઓ સાથે મળી જઈને ચંદ્રછાયાએ મિથિલાપર ચડાઈ કરી. ત્યાં મલ્લીકુંવરીએ સોનાની પ્રતિમા વડે તેને બોધ પમાડ્યો, પરિણામે ચંદ્રછાયાએ દીક્ષા લીધી. સખ્ત તપ તપ કરી, અંત સમયે અનશન કરી તેઓ મોક્ષમાં ગયા.

૯૭ ચંદ્રપ્રભુ.

ચંદ્રાનના નામની નગરીમાં મહાસેન નામે રાજા હતા. તેમને લક્ષ્મણા નામે રાણી હતી, તેમની કુક્ષિમાં વૈજયંત વિમાનમાંથી ચંચીને ચૈત્ર વદિ પાંચમે થી ચંદ્રપ્રભુ ઉત્પન્ન થયા. માતાએ ચૌદ સ્વપ્ન જોયાં. પોપ વદિ ૧૨ના રોજ પ્રભુનો જન્મ થયો. ૫૬ દિગ્ગુમારિકાઓએ સૂતિકાકર્મ કર્યું. ૬૪ છદ્મોએ આવી બાવી તીર્થ-કરનો જન્મોત્સવ ઉજવ્યો. ગર્ભ વખતે માતાને ચંદ્ર પીવાનો દોહદ ઉત્પન્ન થયેલો, તેથી પુત્રનું નામ “ચંદ્રપ્રભ” પાડ્યું. બાલ્યકાળ પીતાવી સુવાવરથા પામતાં ચંદ્રજીને યોગ્ય રાજકન્યાઓ સાથે લગ્ન કર્યું. તેમનું દેહમાન ૧૫૦ ધનુષ્યનું હતું.

અઢી લાખ પૂર્વ સુધી તેઓ કુમારપણે રહ્યા. તે પછી પિતાની ગાદીએ આવ્યા. સાઠ છ લાખ પૂર્વ ઉપર ચોત્રીસ પૂર્વોગ સુધી તેમણે રાજ્ય કર્યું. પછી પ્રભુએ વાર્ષિક દાન આપી પોપ વદિ ૧૨ને દિવસે એક હજાર રાજાઓ સાથે ચારિત્ર મહાત્મ્ય કર્યું. ત્રણ માસ ઉદ્દમરથ અવરથામાં રહેતાં જ થી ચંદ્રજીને શાશ્વત વદિ

મનમે કૈવલ્યજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. તેમને ૬૩ ગણધરો દત્તા. તેમ
તેથી મોટા દન દત્તા.

મંદોદરીના મધ પરિવારમાં ગા લાખ માધુ. ૩૮૦ દત્તા
મંદોદરીએ ગા લાખ આવશે અને ૪૬૧ દત્તાર આવશે. ૬૧
એક ૧૦૫ પૂરક. ૨૪ પૂરક અને ૧૫ મામ મોટા. ૧૫
મધુ, ૩૬૦ કૈવલ્યજ્ઞાનપણે વિગયા અને પછી એક દત્તાર મળે
અને મંદોદરીએ ૫૩ એક મળે. મળે. ૬૩૦ ૫૩૦
૧૩૦ ૩૬૦ મિત્રે ન-મોટા પાળ્યા ૧૩૦ ૫૩૦
પૂરક ૬૩

૬૬ ચૈત્રવતી

૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦
૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦
૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦
૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦
૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦
૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦
૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦
૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦
૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦
૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦

૬૬ કૌતુહલ

૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦
૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦ ૬૬૦

કરતાં કરતાં ત્યાં પધાર્યા. પરિવહ વંદન કરવા ગઈ. જમાલી પણ
 વાત જાણવાથી અથ પર આરૂઠ થઈને પ્રભુને વાંદવા ગયો. પ્રભુએ
 દેશના આપી. જમાલી પ્રતિબોધ પામ્યો. ત્યાંથી ઘેર આવી માતા
 પિતાની રમ મેળવી, પાંચસો માણસો સાથે દીક્ષિત થયો. દીક્ષા
 લઈને જમાલીપુત્ર પ્રભુ મહાવીરની સાથે તપ સંયમથી આત્માને
 ભાવતાં વિચરવા લાગ્યા. એકવાર જમાલીએ પ્રભુ મહાવીરને કહ્યું કે
 મ્હારે જન પદ દેશમાં વિહાર કરવાની ઈચ્છા છે. પ્રભુ મહાવીર
 જાણતા હતા કે મેર જેમ નિશ્ચળ પુરુષો જ જન પદ દેશમાં ટકી
 શકશે. તેથી તેઓએ તે વાતને આદર આપ્યો નહિ, અને મૌન રહ્યા.
 જમાલી અણગાર પોતાની સાથે પાંચસો શિષ્યોને લઈ પ્રભુ મહા-
 વીરની પણ અવગણના કરીને જનપદ દેશમાં વિહાર કરવા લાગ્યા.
 કરતા કરતા તે શ્રાવસ્તિ નગરીના કોષ્ઠક ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. તે સમયે
 નિરસ અને તુચ્છ આહાર જમવાથી જમાલીના શરીરમાં રોગ
 ઉત્પન્ન થયો અને અસહ્ય વેદના થવા લાગી, તેથી પોતાને માટે
 પથારી કરવાનું તેમણે બીજા મુનિને કહ્યું. પીડા અત્યંત થતી
 હોવાથી બે ત્રણ વાર તેમણે મુનિને કહ્યું: મારી પથારી કરો છો
 કે કરી છે ? મુનિએ જવાબ આપ્યો. તમારી પથારી કરી નથી પણ
 કરીએ છીએ.

જમાલીને પ્રભુ વચનમાં તરત યંત્રા થઈ કે પ્રભુ મહાવીર
 પ્રશ્ને છે કે 'ચાલવા માટે તેને ચાલ્યો દેહીએ. નિર્જરિતો હોય તેને
 નિજરિતો દેહીએ' તે જોડું છે. કેમકે પથારી કરતા યજ્ઞ કરી નથી.
 પાથરતા હતાં પાથરી નથી. આ વાત તેમણે બીજા સાધુઓને
 સમજાવી. તે વાત કેટલાકને રૂચી અને કેટલાકને ન રૂચી. ન રૂચી
 તેઓ ચાલ્યા ગયા અને રૂચી તેઓ જમાલી પાસે રહ્યા. જમાલી
 વિશદ પ્રશ્નજ્ઞા કરવા લાગ્યા. ત્યાંથી તે પ્રભુ મહાવીર પાસે આવ્યા
 અને કહ્યું કે મને કેવલ્યજ્ઞાન થયું છે, હું અરિહંત, જિન, કેવળી છું.

અજ્ઞાનતા મારે ટાળવી જોઈએ, અને અંધશ્રદ્ધાથી બ્રાહ્મણોની સાન ઠેકાણે લાવી મોક્ષનો સાચો માર્ગ મારે બતાવવો જોઈએ, એ આશયથી જયધોષ મુનિ ત્યાંથી ખસ્યા નહિ, પણ તેમણે વિજય-ધોષને કહ્યું:-વિષ્ણુ, વેદમાં મુખ્ય કોણ? યજ્ઞમાં મુખ્ય કોણ? નક્ષત્રમાં મુખ્ય કોણ? ધર્મમાં મુખ્ય કોણ? અને સંસાર સમુદ્રથી ઉદ્ધારનાર કોણ? તે તું જાણે છે? જો જાણતો હોય તો આ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપ. વિજયધોષ આ પ્રશ્નોના જવાબો આપવા માટે અસમર્થ હતો. તેણે જયધોષને કહ્યું:-મુનિ, તહિમેજ આના જવાબો કૃપા કરીને આપો.

મુનિ બોલ્યા:-વેદમાં અગ્નિહોત્ર મુખ્ય છે. અગ્નિહોત્ર દેવો હોય તે સાંભળ. ૧ જીવરૂપ કુંડ. ૨ તપરૂપ વેદિકા. ૩ કર્મરૂપી ઈધણ. ૪ ધ્યાન રૂપ અગ્નિ, ૫ શરીરરૂપ ગોર, ૬ શુભયોગ રૂપ ચાટવા, ૭ શુભ ભાવના તથા જીવદયા રૂપી આહુતિ, એવો અગ્નિ-હોત્ર વેદમાં મુખ્ય છે. જે વેદમાં આવો અગ્નિહોત્ર કહ્યો હોય તે વેદ પ્રમાણુ છે વળી એ સંમતરૂપ યજ્ઞના અર્થો સાધુઓ યજ્ઞને પ્રવર્તાવનાર છે, નક્ષત્રમાં ચંદ્રમા મુખ્ય છે, ધર્મના પ્રરૂપકોમાં જી. ઋષભદેવ અને જી. મહાવીર પ્રમુખ તીર્થંકરો મુખ્ય છે; જેમ મહા, નક્ષત્ર, અને તારાઓ ચંદ્રમાની સેવા કરે છે, તેમ ઈદ્રાદિ દેવો તીર્થંકરોની સેવા કરે છે. જેઓ વેદ તત્ત્વના અજ્ઞાણ છે, મોહવંત છે અને જેમના હૃદયમાં કપાયરૂપી અગ્નિ ભરેલો છે, જેઓ સ્વાધ્યાય અને તપ કરતા નથી, એવા વિષ્ણુ, જેઓ તપ કરે છે તેમને હું વિષ્ણુ કહેતો નથી; પણ જેઓ સ્વચ્છનાદિના રચા-નકે જવાથી નારાજ ન થાય અને ત્યાં રહેવામાં આસક્ત ન બને એવા તીર્થંકર દેવોએ કહેલા બ્રાહ્મણોને જ હું બ્રાહ્મણ કહું છું. જેણે તપ રૂપ અગ્નિ વડે કર્મરૂપ મેલને જાળ્યો છે, તેમજ રાગ, દ્વેષ અને લોભાદિક સાત જય તાળ્યા છે, તેને હું બ્રાહ્મણ કહું છું. જેઓ ઈદ્રિયોને દમનાર, તપશ્ચર્યામાં આનંદ પ્રાપ્તનાર અને કપાયોને

હતું. એકવાર ભગવાન મહાવીર તે કૌશામ્બી નગરીમાં પધાર્યા. જયંતી આવિકા ઉદાયન રાત્ર, મૃગાવતી વગેરેની સાથે ભગવાનને વંદન કરવા ગઈ. ભગવાને ધર્મકથા કહી. સર્વ પરિષદ દેશના સાબળી પાછી વળી. ત્યારબાદ જયન્તીએ ભગવાનને વંદણા-નમસ્કાર કરો પૂછ્યું:-ભગવાન, જીવ બારેપણું સાચી પામે? ભગવાને જવાબ આપ્યો:-પ્રાણાતિપાતાદિક હિંસા કરવાથી તથા મિથ્યાત્વ, દર્શન અને શસ્ત્રથી. પુનઃ જયન્તીએ પૂછ્યું:-પ્રભુ, જીવ હલકો સાચી થાય? સંસાર કેવી રીતે વધારે તથા પરિત્યાગી કેમ થાય? આ પ્રશ્નોના થોડા જવાબો પ્રભુએ આપ્યા. પુનઃ જયન્તીએ પૂછ્યું: પ્રભુ, જીવને ભવસિદ્ધિપણું સ્વભાવથી હશે કે પરિણામથી? સધળા બધા જીવો સિદ્ધ થશે? પ્રભુએ કહ્યું:-હા, ત્યારે જયન્તીએ કહ્યું કે શુ ત્યારે આ ભોક બધા જીવો વિનાનો થશે? ભગવાને કહ્યું: ના. વળી જયન્તીએ પૂછ્યું:-પ્રભુ, જીવ જાગતા બધા કે ઉંધતા બધા? પ્રભુએ કહ્યું કે ધર્મી જીવો જાગતા બધા અને અધર્મી જીવો ઉંધતા બધા. ફરી તેણે પૂછ્યું કે જીવ બળીયા બધા કે દુબળા બધા? જીવ ઉભરી બધા કે આગસુ બધા? ભગવતે જાગતા ઉંધતા જીવોની માફક જવાબ આપ્યો. આ પ્રમાણે પ્રભુને અનેક પ્રશ્નો પૂછી, તેનું સમાધાન પામી જયંતી સ્વગૃહે ગઈ. કેટલાક વખત પછી તેણે પ્રભુ પાસે દીક્ષા લીધી. ત્યારબાદ સખત તપ જપ ક્રિયાઓ કરીને તેઓ મોક્ષમાં ગયા.

૧૦૨ જયસેન.

શ્રી નમિનાથ ભગવાનના તીર્થમાં જય નામે ખીજી ચકવર્તી થયા. તેઓ રાજગૃહ નગરના વિજય નામક રાજાની વપ્રા નામક રાણીના પુત્ર હતા. પિતાની પછી તેઓ રાજગાદી પર આવ્યા. કેટલાક સમય પછી તેમને ચક્રરત્ન વડે ચકવર્તીની ઝાદિ મળી. ૭ ખંડનું રાજ્ય બોમવી આખરે તેમણે ચારિત્ર લીધું અને દેવગદાન પામી મોક્ષમાં ગયા.

૧૦૪ જરાસંધ.

રાજગૃહ નગરના બૃહદ્રથ રાજાનો તે પુત્ર હતો. પિતાની પછી તે ગાદીએ બેઠો અને અર્ધ જીવનના ત્રણ ખડ જીતી પ્રતિવાસુદેવ થયો. તેને જીવયશા નામે પુત્રી હતી. એક વખત તેણે સમુદ્રવિજય રાજાને સિંહપુરના રાજા સિંહરથને હરાવી, પકડી લાવવાનું કહ્યું અને તે સાથે જણાવ્યું કે તેને પકડી લાવનારને હું મારી જીવયશા નામક પુત્રી પરણાવીશ. શ્રીકૃષ્ણના પિતા વસુદેવે પોતે લડવા જવાની સમુદ્રવિજય પાસે માગણી કરી અને તે કંસને લઈને સિંહરથ સામે લડવા ગયા. લડાઈમાં સિંહરથ રાજાને ક્રેદ કરી જરાસંધ આગળ રજી ક્યો. જરાસંધે વસુદેવને પોતાની પુત્રી જીવયશા આપવાનું કહ્યું, ત્યારે વસુદેવે કહ્યું કે સિંહરથને પકડનાર ઉમ્મસેન રાજાનો પુત્ર આ કંસ છે, માટે તેમની સાથે આપની પુત્રી જીવયશા પરણાવો. આથી જરાસંધે પોતાની પુત્રી કંસને પરણાવી. અને નગરની માગણીમાં કંસે મથુરા માગ્યું તે જરાસંધે તેને આપ્યું. કંસ લશ્કર લઈ મથુરા આવ્યો અને ઉમ્મસેનને ક્રેદ કરી પોતે રાજા થયો. પાછળથી કંસને શ્રીકૃષ્ણે માર્યો, તેથી જીવયશા પોતાના બાપ જરાસંધ આગળ ફરિયાદ કરવા ગઈ. આથી જરાસંધે સમુદ્રવિજય પાસે રામ (બળભદ્ર) તથા કૃષ્ણની માગણી કરી, પણ સમુદ્રવિજયને પુત્રાને સંહાર માટે સોંપવા ઉચિત ન લાગવાથી તેમ જ જરાસંધ જેવા સમર્થ પ્રતિવાસુદેવ સામે લડવા જેટલું સામર્થ્ય ન હોવાથી, એક નૈમિત્તિકની સલાહથી તેઓ મથુરા અને સૌરીપુરથી નાસી પશ્ચિમ ભણી આવ્યા ગયા. તેમને પકડવા જરાસંધે પ્રથમ પોતાના પુત્ર કાળને મોકલ્યો, પણ શ્રીકૃષ્ણના પુણ્ય બળે રસ્તામાં દેવાએ તેને માર્યો. યાદવો આગળ વધ્યા. સમુદ્રકાંડે આવી શ્રીકૃષ્ણે આમ તપ ક્યો. આથી દેવે આવી તેમને દારિદ્ર નગરી વસાવી આપી. યાદવોએ દારિદ્રમાં કૃષ્ણને રાજા કરાવ્યો. આ વાત જરાસંધે જાણવાથી તે

જે કાઈ સાધુ ન થાય, તો તેને મારી નાખે છે. આ પ્રમાણે
કહેવાથી બંને પુત્રો સાધુથી હંમેશાં સાવધાન રહેતા. ભૃગુ પુરોહિતે
પણ નગરમાંથી નીકળી બહાર પરામાં વાસ કર્યો હતો. એક પ્રસંગે
બંને ભાઈઓ શહેરમાં આવતા હતા, તેવામાં એક જૈન મુનિ
શહેરમાંથી ગોચરી લઈ સ્વસ્થાનકે જતાં તેમને સામા મળ્યા. પોતાના
પિતાએ આપેલી શીખામણથી જશોભદ્ર અને દેવભદ્ર નામના બંને
બ્રાહ્મણ પુત્રો ભયભીત બની પાછા ફરી, આડે રસ્તે ચાલ્યા. મુનિને
પણ તેજ રસ્તે જવાનું હતું, આથી તેઓ બંને વધુ ભયભીત બન્યા,
અને ઉતાવળે દોડવા લાગ્યા. કેટલેકે દૂર ગયા પછી તેઓ એક
ઝાડ પર ચઢી ગયા. મુનિએ પણ અળણુતાં તેજ ઝાડ તળે વિસામે
લીધી અને રળેહરણુ વડે જમીન પુંછને ત્યાં પોતાની ઝાળી મૂકી.
ત્યારબાદ તેઓ ખાત્ર ખુલાં કરી લાવેલ આહારનું ભોજન કરવા
બેઠા. મુનિની શાંત મુદ્રા અને ઝાળીમાં શસ્ત્રને બદલે આહાર ભેઈ
બંને ભાઈઓ વિસ્મય પામ્યા અને પોતાના પિતાનું વચન તેમને
'ખાટું' માલમ પડ્યું. મુનિ આહાર કરી રહ્યા બાદ બંને ભાઈઓએ
નીચે ઉતરી મુનિના પગમાં વંદન કર્યું. મુનિએ તેમની હકીકતથી
વાંકે થઈ સંસારનું અસારપણું સમજાવ્યું. આથી બંને ભાઈઓને
ત્યાં જાતિસ્મરણુ જ્ઞાન થયું. ઘેર આવી માળાપ પાસે ચારિત્ર ગ્રહણ
કરવાની તેમણે રજા માગી. માળાપે તે માટે આનાકાની કરી અને
તમને પરણાવી આપી સંસારસુખનો લહાવો લેવાનું કહ્યું. પરંતુ
વૈરાગ્યવાન બંને ભાઈઓને તે રુચ્યું નહિ, એટલું જ નહિ પણ
તેમણે સંસારનું અનિત્યપણું માતા પિતાને સમજાવ્યું; અને પોતાનો
દીક્ષા લેવાનો દદ મનોભાવ વ્યક્ત કરી માતા પિતાને પણ દીક્ષિત
થવા ઉપદેશ આપ્યો. આખરે બંને ભાઈઓ સાથે તેમના માતા
પિતાએ દીક્ષા લીધી. તેમનું ધન ઈપુદાર રાજાએ ગ્રહણ કર્યું; તે
ઉપરથી ઈપુદાર રાજાની રાણી કમળાવતીએ (પૂર્વવત) રાજાને
બોધ આપી વૈરાગ્ય પ્રેરિત કર્યો, આખરે રાજારાણી, પુરોહિત તથા

તે રાજા પેલી દુર્ગધમય ખાઈ પાસે ચમને નીકળ્યો. ખાઈની દુર્ગધીથી
 રાજાએ નાક આડું વચ્ચે ધ્યુ અને આગળ જઈને પ્રધાનને કહ્યું
 કે આ ખાઈનું પાણી દુર્ગધવાળું છે. કેમ ખઈ કે નહીં ? પ્રધાને
 જવાબ આપ્યો કે પુદ્ગળનો સ્વભાવ છે તેમાં આશ્ચર્ય પામવા
 જેવું કંઈ નથી. રાજાને આ સાંભળી નવાઈ લાગી. તેણે કહ્યું કે
 પ્રધાનજી, તમે કદાચહી છો. પ્રધાને ત્રિચાર્યુ કે રાજા જિનપ્રણિત
 ભાવોને જાણતો નથી. માટે તેમને સમજાવવાં. પ્રધાને કુંભારને ત્યાંથી
 ઘડો મંગાવ્યો અને સંધ્યાકાળે, જે વખતે માર્ગ શાંત હતો, અને
 મનુષ્યોના પગરવનો સંચાર ન હતો, તે વખતે પોતે પેલી દુર્ગધી
 ખાઈની પાસે ગયો અને તેમાંથી પેલા ઘડામાં પાણી ભર્યું. તેમાં રાખ
 નાખીને ઘડાને બંધ કર્યો, અને સાત દિવસ સુધી રાખ્યો. ત્યારબાદ
 તેમાંનું પાણી હલવીને ખીજા ઘડામાં નાખ્યું અને તેમાં રાખ નાખીને
 ઘડાને બંધ કરી સાત દિવસ સુધી રાખ્યો. એમ વારંવાર કરતાં
 સાત આઠવાડીયા સુધી પાણી બદલાવ્યાં કર્યું. પરિણામે તે પાણી
 આરોગ્યકારી, સ્વચ્છ સ્ફટિક રંગ સમાન, દુર્ગધ વગરનું બની ગયું.
 પછી સુબુદ્ધિપ્રધાને માણસોને કહ્યું કે આ પાણી જિતરાત્રુ રાજાને
 બોજન વખતે આપજો. માણસોએ તે પ્રમાણે કર્યું. રાજાએ પાણી
 પીધું અને ઘણો જ વિરમય પામ્યો અને કહ્યું કે આ પાણી ઘણું
 જ આનંદકારી છે. ક્યાંથી લાવ્યા ? માણસોએ કહ્યું કે આ પાણી અમને
 સુબુદ્ધિપ્રધાને આપ્યું છે. રાજાએ પ્રધાનને બોલાવીને પૂછ્યું. સારે પ્રધાને
 કહ્યું કે આ પેલી ખાઈનું પાણી છે. રાજાએ માન્યું નહીં. પ્રધાને સર્વ
 દકીકત કહી. છતાં રાજાને વિશ્વાસ ન આવ્યો તેથી રાજાએ માણસો
 દ્વારા ખાઈનું પાણી મંગાવ્યું અને ઘડામાં ભરી સ્વચ્છ કરાવ્યું. તો
 પાણી સ્વચ્છ, પીવા યોગ્ય થયું. રાજા આશ્ચર્ય પામ્યો. પ્રધાને જિન-
 પ્રણિત ધર્મ સંભળાવ્યો. રાજા તે સાંભળી બારવતધારી આવક
 થયો. કેટલાક સમય બાદ દોષ સ્થવીર મહાત્મા ચંપાનગરીમાં પધાર્યા.
 સુબુદ્ધિપ્રધાન અને જિતરાત્રુ રાજા વંદન કરવા ગયા. મુનિએ ધર્મ

રાજા સમક્ષ વર્ણન કર્યું. આથી મોક્ષ પામી નિતશત્રુ રાજાએ મહીકુંવરીનું માથું કરવા કુંલ રાજા પાસે પોતાનો દૂત મોકલ્યો. કુંલરાજાએ પોતાની પુત્રી તેને પરણાવવાની ના કહી, એટલે નિતશત્રુએ અદીનશત્રુ, રૂપી, ચંદ્રલાલા, પ્રતિષ્ઠિદિ, તથા શંખ વગેરે રાજાઓ સાથે સંકેત કરીને મિથિલા પર ચડાઈ કરી. ત્યાં મહીકુંવરીની સુક્તિ તથા બોધથી નિતશત્રુ વૈરાગ્ય પામ્યો અને તેણે બીજા રાજાઓની સાથે દીક્ષા લીધી.

૧૧૦ જિનદાસ.

તે સૌગંધી નામક નગરીના અપ્રતિહત નામના રાજાના મહાયદ્રકુમારના પુત્ર હતા. તેમની માતાનું નામ અર્હદતા. એકવાર ભગવાન મહાવીર તે નગરમાં પધાર્યા. જિનદાસ દેશના સાંભળવા ગયા. અને વૈરાગ્ય પામી તેમણે આવકધર્મ અંગીકાર કર્યો. પૂર્વભવમાં મનિઝમિકા નામક નગરીમાં મેઘરથ રાજાના ભવમાં સૌધર્મ નામક અણુગારને તેમણે સુપાત્ર દાન આપ્યું હતું, તેથી તેઓ અત્યંત સુખસાલબી પામ્યા હતા, પરંતુ તેમાં ન લોભાતા પાછળથી જિનદાસે પ્રભુ મહાવીરદેવ પાસે ચારિત્ર અંગીકાર કર્યું, અને તેજ ભવમાં તેઓ મોક્ષ ગયા. (સુખવિપાક).

૧૧૧ જિનરક્ષ, જિનપાત્ર.

કૃષિક રાજાની ચંપાનગરીમાં માકંડિય નામનો એક સાર્થવાહ રહેતો હતો. તેને બદા નામની સ્ત્રી હતી. તેનાથી તેને બે પુત્રો થયા હતા. એકનું નામ જિનરક્ષ અને બીજાનું નામ જિનપાત્ર. તેઓ ઉમર લાયક થતાં વ્યાપારાર્થે અગ્યાર વખત લવણ સમુદ્રમાં જઈ આવ્યા હતા અને પુષ્કળ દ્રવ્ય લાવ્યા હતા. એક વખત તેઓ બંનેએ બારમી વખત લવણસમુદ્રમાં જવાનો નિશ્ચય કર્યો. માતાપિતાને પૂછ્યું. માતાપિતાએ કહ્યું કે તમારી આ બારમી મુઆફરી કુખદાયક

અને શુળી ઉપર એક માણસને ચઢેલો જોઈને આ જાને લયલિત થયા. પેલા માણસને કારણ પૂછ્યું ત્યારે તેણે કહ્યું કે આ વધરયાન રત્નદીપા નામની દેવીનું છે. હું કાકડી નગરીનો એક ધોડાનો વેપારી છું. લવણસમુદ્રમાં મુસાફરી કરતાં વહાણ ભાંગવાથી એક પાટીયાને આધારે આ દીપમાં આવ્યો. અહિં મને આ દેવી લાઇ ગઈ અને એક અલ્પ અપરાધને ખાતર તે દેવીએ મ્હારી આ કુર્દશા કરી છે ! આ સાંભળી તેઓ જાને વધારે લયલીત થયા અને દેવીના પંજમાંથી છૂટવાનો તેમણે વિચાર કર્યો. છૂટવાનું કારણ પૂછતાં, પેલા શુળી પર ચઢેલા પુરુષે કહ્યું કે પૂર્વ દિશાના ખડમાં શેલગ નામના યક્ષનું મંદિર છે. તેની પૂજા કરશો તો તમે છૂટશો. તે મુજબ તેઓએ કર્યું, પરિણામે શેલગ યક્ષ પ્રસન્ન થયો, અને તેઓને પોતાની પીઠ પર બેસાડી લવણ સમુદ્રમાં થઈ અપાનગરી તરફ ચાલ્યો.

હવે પેલી રત્નદીપા દેવી બહાર ફરીને ઘેર આવી. સાં પેલા બે પુત્રાને જોયા નહી. તેથી તે ચારે દિશાના વનખડમાં જઈ આવી, પણ ક્યાઈ તેમનો પત્તો લાગ્યો નહી. તેથી અવધિગ્ધાન મૂકી જોયું તો તેમને શેલગ યક્ષની પીઠ પર બેસીને લવણસમુદ્રમાં જતાં જોયા, તેથી દ્રાપાયમાન થઈ હાથમાં તરવાર લઈ શીઘ્રગતિથી દોડતી તે કુમારો પાસે આવી પહોંચી. પ્રથમ તો તેણી તે જાનેને મૃત્યુનો ભય દેખાડવા લાગી. પણ યક્ષના વચન મુજબ તેમાંના ક્ષેત્રએ તેણીના સામું જોયું નહી, પછી જાને જણા પ્રત્યે તે દેવી હાવભાવ કરતી, શોક વિનાય કરતી કરુણ સ્વરે પોતાની પાસે આવવા વિનવવા લાગી. આથી જનરક્ષનું મન ચલિત થયું. આ વાત યક્ષના જાણવામાં આવવાથી તેણે જનરક્ષને ડોડી દીધા. રત્નદીપા જનરક્ષને પ્રદણ કરીને બોલી:-રે દાસ, હવે તું મૃત્યુના મુખમાં આવ્યો છે. એમ કહી તેને ઉપાડી આકાશમાં ઉછાળ્યો અને પછી તેના શરીરના ડુકડે ડુકડા કરી મારી નાખ્યો.

ખીજી બાજુ જનપાગ ડબ્બો નહી, તેથી યજ્ઞે તેને ચપા નગરીમાં

છતાં સોકબ્યવહારે તેણે દાસીને કહ્યું કે:-જા, પેલા આંગણે આવેલા
ભિખારીને ઘરમાં જ કાંઈ હોય તે આપ. શેઠના હુકમથી દાસીએ
ભગવાનને અડદના બાકળા વહોરાવ્યા. ભગવાને ત્યાંજ તે બાકળાનું
બોજન કર્યું, કે તરત જ તે સ્થળે દેવે પંચ દ્રવ્યની વૃષ્ટિ કરી અને
ઉદ્ધોષણા કરી, કે ‘અહોદાન’, મહાદાન’ અર્થાત્ ધન્ય છે,
સુપાત્રને દાન દીધું-મહાદાન દીધું. આ શબ્દો શ્રવણ શેઠના સાંભ-
ળવામાં આવતાં તે ચમક્યા. તેમણે જાણ્યું કે જાન મહાવીરે પુરણ
શેઠને ત્યાં પારણું કર્યું, મહારી ભાવના ન ફળી! અહો હું કેવો
નિર્ભાગી! એમ ચિંતવી તે શોક કરવા લાગ્યા. કાળાન્તરે શ્રવણ
શેઠ સુપાત્ર દાન આપવાની ભાવનાએ મૃત્યુ પામી દેવસોકમાં ગયા.
ત્યાંથી તેઓ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જન્મ લઈ તેજ ભવમાં મોક્ષ જશે.

૧૧૩ જીવંતશ્રાવક.

પ્રભુ નેમનાથના સમયમાં હરિદ્વપુર નગરમાં એક ધનાઢ્ય
ગાથાપતિ હતા. તેમની પાસે ૧૬ કરોડ સોના મહોરોની રોકડ,
તેટલી જ કિંમતની ધરવખરી, અને તેટલી જ મુડી વ્યાપારમાં
રોકાયેલી હતી. તે ઉપરાંત માથોના ૧૬ બોકુળ હતા. તેઓ ૩૨
સ્ત્રીઓ સાથે સંસાર સંબંધના વિવિધ સુખ ભોગવતા હતા. પ્રભુ
નેમનાથની દેશના સાંભળવાથી તેમને રથૂસ વૈરાગ્ય રૂપોં અને પ્રભુ
પાસે શ્રાવકના આરમત ધારણ કર્યા. તેમાં તેમણે માત્ર ચણાની
દાળ, ચોખા અને પાણી એ ત્રણ જ વસ્તુઓની ખાવા માટે છૂટ
રાખી, બાકીના સઘળાં દ્રવ્યોનો ત્યાગ કર્યો, તેમજ એક વીંટી
સિરાયના બીજા તમામ આભરણો ત્યાગ્યા, બદ્ધમૂલાં વસ્ત્રો ત્યાગ્યા;
નૈયુનનો સર્વથા ત્યાગ કર્યો, વળી છંદ, અદ્ભુત સપ્ત તપશ્વર્ગો
કરીને તેમણે સરીરને શોષવી નાખ્યું, સરીર કૃષ્ણચર્મું જેવું નેમની
સ્ત્રીઓએ સરીર દુર્ગંધ થવાનું કારણ પ્રહયું, ત્યારે જીવંત શ્રાવકે
પ્રભુ નેમનાથ પાસે પોતે શ્રાવકમત અંગીકાર કર્યાની હકીકત કહી.

સગપણ કરવા માટે ઋષભદત્ત શેઠને ત્યાં આવ્યા; અને વિનંતિ કરી. તેમની વિનંતિ માન્ય રાખી ઋષભદત્ત શેઠે પોતાના પુત્ર જંબુકુમારનું સગપણ પ્રસ્તુત શ્રેષ્ઠિઓની આઠ પુત્રીઓ સાથે કર્યું. શ્રેષ્ઠિઓ આનંદ પામી સ્વસ્થાનકે ગયા.

આ અવસરમાં લબ્ધ પ્રાણીઓને ઉપદેશ આપતા, શ્રી સુધર્મા-સ્વામી રાજગૃહ નગરના ઉગ્રાનમાં સમોસયાં. આ સમાચાર સાંભળતાં જંબુકુમાર અતિ હર્ષ પામ્યા અને એક વાયુ સરખા વેગવાળા રથમાં બેસીને શ્રી સુધર્મ ગણધરને વંદન કરવા ગયા. દેશના સાંભળી જંબુકુમારને સસાર પર તિરસ્કાર છૂટ્યો. ઘેર આવી તેમણે દીક્ષા લેવાની વાત પોતાના માતાપિતાને કહી. માતાપિતાએ લગ્ન કરવાનો આગ્રહ કર્યો. જંબુકુમાર માતાપિતાની ઇચ્છાને તાબે થયા. ઋષભદત્તે પેલા આઠ શ્રેષ્ઠિઓને બોલાવીને કહી દીધું કે મારો પુત્ર લગ્ન કર્યા પછી તરત જ દીક્ષા લઈ ચાલી નીકળવાનો છે, માટે તમારો વિચાર હોય તોજ લગ્ન કરો. પેલા શ્રેષ્ઠિઓએ આ હકીકત પોતાની પુત્રીઓને જણાવી. પુત્રીઓએ કહ્યું કે તેઓ દીક્ષા લેશે, તો અમે પણ લઈશું, પરંતુ જે વિવાહ થયો તે થયો જ. આખરે જંબુકુમારનું તે આઠ સ્ત્રીઓ સાથે લગ્ન થયું. જેણે સંસારના વિષયબોગ વિષસમાન ગણ્યા છે એવા ધર્મનિષ્ઠ જંબુકુમારે તે રાત્રિયે બ્રહ્મચર્ય પાળ્યું, એજ વખતે પ્રભવ નામનો મુખ્ય ચોર પોતાના ૫૦૦ સામીત ચોરો સાથે જંબુકુમારનો ધનભંડાર લૂંટવા આવ્યો. પ્રભવ પાસે અવરજાવિની વિદ્યા હોવાથી, તેણે વિવાહમાં આવેલા તમામ માણસોને ઘેનમાં નિદ્રાધિન કરી દીધા. જંબુકુમાર પર આ વિદ્યાની અસર થઈ નહિ. પ્રભવ ચોરે પુષ્કળ ધન એકઠું કર્યું. અને જેવો જ તે ચાલવા ગય છે, કે તરત જ જંબુકુમારની બ્રહ્મચર્ય રૂપી રથબલ વિદ્યાના બેરે પ્રભવચોરના પગ ત્યાંજ ચોટી ગયા. પ્રભવે જંબુકુમારને પોતાને છોડવા વિનંતિ કરી, બદલામાં જંબુકુમારે સંસારની

પણ તે શ્રી કૃષ્ણની લબ્ધિનો છે, એમ કહી સવિસ્તર વાત કરી. ઢંઢણે કહ્યું : પ્રભુ ! મને ક્યાં કર્મને કારણે આહારની પ્રાપ્તિ નહિ થતી હોય ! પ્રભુએ જવાબ આપ્યો :—મગધ દેશના પૂર્વાર્ધ નગરમાં પૂર્વભવે તું પારાશર નામે એક સુખી ખેડૂત હતો. તારા તાબામાં ૬૦૦ હજી હતા. એકવાર હજી ખેડનાર ૬૦૦ માણસો માટે ભાત આપ્યું. સખ્ત ઉનાળો હતો; ખેડૂતો યાકી ગયા હતા, છતાં તેં એ બધાને ખેતરનો એક આટો વધુ ફેરવી જીખતું કુખ આપ્યું. આ રીતે તેં ૬૦૦ ખેડૂત અને ૧૨૦૦ બળદ એમ ૧૮૦૦ જીવોને ભાત પાણીને અંતરાય પાડ્યો. તે નિકાચિત કર્મનું ફળ હે મુનિ, આ વખતે તમારે ભોગવવું પડે છે. ઢંઢણમુનિ ચેત્યા. તેમણે લાવેલા લાકડાં જીલ્લો કરી એક જગ્યાએ પરઠવી દીધા, અને પશ્ચાત્તાપની ભાવના ભાવતાં આત્માની અદ્ભુત શ્રેણિમાં પ્રવેશ્યા, કે તરત જ તેમને કૈવલ્યજ્ઞાન થયું. કેટલોક વખત કૈવલ્યપણે વિચરી તેઓ મોક્ષમાં ગયા.

૧૧૬ તામલી તાપસ.

જંબુદ્વીપના ભરતક્ષેત્રમાં તામલીપ્તી નામની નગરી હતી. તે નગરીમાં મૌર્યપુત્ર તામલી નામનો મદાક્રાદિવંત ગાથાપતિ રહેતો હતો. એકવાર મધ્યરાત્રીએ ત્હેને એવો વિચાર થયો કે મેં પૂર્વ જન્મમાં દાનાદિ સુકૃત કર્યું છે. તપશ્ચર્યા કરી છે. તેનાં શુભ ફળ આપારે હું ભોગવી રહ્યો છું. તો હવે મ્હારે આ જન્મમાં પણ પર-ભવને માટે શુભ કૃત્ય કરવું જોઈએ.

સૂર્યોદય થયો. તામલી ગાથાપતિ સ્વસ્થ થયો. જ્યેષ્ઠપુત્રને બોલાવી આત્મસાધના કરવાનો વિચાર જણાવ્યો. જ્યેષ્ઠપુત્રને ગૃહ-શાસ્ત્રનાર મેંપી સન્મત્ય-ધર્મની દીક્ષા લાંબે ને સાક્ષી નીકળ્યા. હાથમાં શાસ્ત્રનું પાત્ર રહી ગયું છે. પગમાં પાદુદા પહેરી છે. ભગવાં

મનઃકલ્પિત પ્રવચ્ચાં લાદને અને અજ્ઞાન તપશ્ચર્યા કરીને તામલીતાપસ
 ઈશાન દેવલોકમાં દેવ થયો છે, આ પ્રભાણે તેની નિંદા કરી દેવો
 સ્વસ્થાનકે ગયાં. ઈશાનના દેવદેવીઓએ જાણ્યું કે અમારા ઈંદ્ર તામ-
 લીતાપસના મૃતદેહની દુર્દશા યદ્ધ છે ! તેથી તેમણે તે વાત તામ-
 લીતાપસને કરી. તેથી તે ક્રોધથી લાલચોળ બની, લલાટમાં બકુટી
 ચડાવી, બક્ષીચંચાને હાથે નીચે ચોતરફ જોવા લાગ્યો. તેના દિવ્ય
 પ્રભાવથી તે રાજ્યધાની અગ્નિના અંગાર જેવી લાગવા લાગી. તેથી
 ત્યાંના દેવદેવીઓ બીકથી ધરધરવા લાગ્યા. ઈશાન-ઇંદ્રનો ક્રોધ જાણી
 તેઓ તેમની પાસે આવ્યાં અને ક્ષમા માગી. પુનઃ આવું કામ નહિ
 કરવાનું કહ્યું. ઈશાનઇંદ્રે તેજુલેસ્યા પાછી ખેંચી લીધી. તે વખતથી
 બક્ષીચંચાના દેવો ઈશાનઇંદ્રની આજ્ઞા પાળે છે.

૧૧૭ ત્રિપૃષ્ઠ વાસુદેવ.

પોતાનપુર નગરમાં પ્રજાપતિ નામે રાજા હતો. તેને મૃગાવતી
 નામની રાણી હતી. તેનાથી ત્રિપૃષ્ઠ નામે મહા બલિષ્ઠ પુત્ર થયો.
 તેઓ અશ્વઝીવ નામના પ્રતિવાસુદેવને મારી પહેલા વાસુદેવ થયા.
 ભગવાન ઋષભદેવના પુત્ર ભરત, અને તે ભરતના પુત્ર મરિચિનો
 જીવ તે આ ત્રિપૃષ્ઠ, તથા ભૃમહાવીરનો દેટલાક ભવો પહેલાનો
 જીવ તે પણ આ ત્રિપૃષ્ઠ. ત્રિપૃષ્ઠને સંગીતનો ધણો શોખ હતો. તેણે
 એકવાર પોતાના શય્યા પાલકને કહ્યું કે હું હિંદી જઈ ત્યારે આ
 ગરૈયાનું ગાન બંધ કરાવજો. ગરૈયાના મધુર સંગીતના સ્વાદમાં
 ત્રિપૃષ્ઠ હિંદી જવા છતાં શય્યા પાલકે ગાન બંધ ન કરાવ્યું, આથી
 ત્રિપૃષ્ઠ જાગી જતાં તેને પારાવાર ક્રોધ ચડ્યો અને તે શય્યા પાલ-
 કના કાનમાં હિનું-ધગધગનું મીસું રેડાવ્યું. શય્યાપાલક ત્રાસ પામી
 મરણ પામ્યો. આ નિકાચિત કર્મબંધનો હિંદવ જ. મહાવીરના જન્મમાં
 તેને આવ્યો, અને તે શય્યાપાલકના જીવે ભરવાડ રૂપે પ્રજા મહાવીર-
 ના કાનમાં જણની ખીણીઓ ટોડી દારણુ વેદના ઉપજાવી અને પોતાનું

વૈર વાળું ત્રિપૃષ્ઠ, ઐયામનાથ તીર્થકરના વખતમાં ૮૪ સામ
આયુષ્ય બોચરી મૃત્યુ પામ્યા અને માતમી નરકે ગયા.

૧૧૮ ત્રિશક્તિદેવી.

ત્રેલોકી સુવિધકૃત નમસ્ત્રા નિદામ નામની માતૃા અને
અદારીએલી આના દત્તા. નમન ન રાધન અને રાધાના મન
મેળ મેળ પૂરા કરીને તે બેકે કુલ દત્તા. રાગાવર અને રા
દિના મેળ કરાવના, અર્જુન યુદ્ધ દત્તા અને મન રાધા સાથે
અન. એ રાધાનું પા. ન. એ અદર ન. રા. રા. રા. રા.
ત્રેલોકી સુવિધકૃત નમ. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા.

૧૧૯ ભૈરવીનંધાન.

૧. ભૈરવીનંધાન નામની માતૃા અને
૨. અદારીએલી આના દત્તા. નમન ન રાધન અને રાધાના મન
૩. મેળ મેળ પૂરા કરીને તે બેકે કુલ દત્તા. રાગાવર અને રા
૪. દિના મેળ કરાવના, અર્જુન યુદ્ધ દત્તા અને મન રાધા સાથે
૫. અન. એ રાધાનું પા. ન. એ અદર ન. રા. રા. રા. રા.
૬. ત્રેલોકી સુવિધકૃત નમ. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા.
૭. ભૈરવીનંધાન નામની માતૃા અને
૮. અદારીએલી આના દત્તા. નમન ન રાધન અને રાધાના મન
૯. મેળ મેળ પૂરા કરીને તે બેકે કુલ દત્તા. રાગાવર અને રા
૧૦. દિના મેળ કરાવના, અર્જુન યુદ્ધ દત્તા અને મન રાધા સાથે
૧૧. અન. એ રાધાનું પા. ન. એ અદર ન. રા. રા. રા. રા.
૧૨. ત્રેલોકી સુવિધકૃત નમ. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા.
૧૩. ભૈરવીનંધાન નામની માતૃા અને
૧૪. અદારીએલી આના દત્તા. નમન ન રાધન અને રાધાના મન
૧૫. મેળ મેળ પૂરા કરીને તે બેકે કુલ દત્તા. રાગાવર અને રા
૧૬. દિના મેળ કરાવના, અર્જુન યુદ્ધ દત્તા અને મન રાધા સાથે
૧૭. અન. એ રાધાનું પા. ન. એ અદર ન. રા. રા. રા. રા.
૧૮. ત્રેલોકી સુવિધકૃત નમ. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા.
૧૯. ભૈરવીનંધાન નામની માતૃા અને
૨૦. અદારીએલી આના દત્તા. નમન ન રાધન અને રાધાના મન
૨૧. મેળ મેળ પૂરા કરીને તે બેકે કુલ દત્તા. રાગાવર અને રા
૨૨. દિના મેળ કરાવના, અર્જુન યુદ્ધ દત્તા અને મન રાધા સાથે
૨૩. અન. એ રાધાનું પા. ન. એ અદર ન. રા. રા. રા. રા.
૨૪. ત્રેલોકી સુવિધકૃત નમ. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા.
૨૫. ભૈરવીનંધાન નામની માતૃા અને
૨૬. અદારીએલી આના દત્તા. નમન ન રાધન અને રાધાના મન
૨૭. મેળ મેળ પૂરા કરીને તે બેકે કુલ દત્તા. રાગાવર અને રા
૨૮. દિના મેળ કરાવના, અર્જુન યુદ્ધ દત્તા અને મન રાધા સાથે
૨૯. અન. એ રાધાનું પા. ન. એ અદર ન. રા. રા. રા. રા.
૩૦. ત્રેલોકી સુવિધકૃત નમ. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા. રા.

અને સદાકાળ અંતઃપુરમાં જ પડી રહેતો, વળી તેને પુત્ર ઉપર અલાય હતો. એટલે કોઈપણ પુત્રનો જન્મ તેને ત્યાં થાય, તો તે તેના હાથ અગર પગની આંગળીઓ કાપી નાખે અગર તો અંગુડો કાપે, અગર નાક કાપે, અગર કાન કાપે. એકાદ અંગ તો ઓછું કરેજ કે જેથી તે રાજ્યને માટે લાયક રહે નહિ. એકદા તેની પદ્માવતી રાણીને એવો વિચાર થયો કે રાજા, પુત્ર થાય તો તેના અગોપાંગનું છેદન કરે છે, માટે મારે પુત્ર કદાપિ થાય તો અગાઉથી તેનો પ્રખંધ કરવો જોઈએ, તેમ ધારી તેતલીપુત્ર પ્રધાનને બોલાવી બદોબસ્ત કર્યો. હવે પોદીલાને (પ્રધાનની સ્ત્રી) તથા પદ્માવતી એ બંનેને સાથેજ ગર્ભ રહેલો. પોદીલાએ મૃત પુત્રીને જન્મ આપ્યો. અને પદ્માવતીએ જીવિત પુત્રને જન્મ આપ્યો. પદ્માવતીએ પુત્ર જન્મતાની સાથેજ દાસી દ્વારા તેતલીપુત્રને બોલાવી પુત્રને સોંપ્યો. તેતલીપુત્ર ખાનગી રીતે પુત્રને લઈ ગયો અને પોતાને ત્યાં જન્મેલી મૃતપુત્રી પદ્માવતીને સોંપી ગયો. રાજાને મૃતપુત્રી જન્મ્યાની ખબર આપી અને તેની નિવારણ ક્રિયા કરી. તેતલીપુત્રે રાજાનાં પુત્રને પોતાને ઘેર લઈ જઈ પોદીલાને સોંપ્યો, અને સત્ય હકીકત કહીને ઉછેરવા કહ્યું. તે કુમારનું નામ 'કનકધ્વજ' પાડવામાં આવ્યું. કુમાર બાલ્યાવસ્થા વીતાવી, ૭૨ કળા શાખી યૌવનાવસ્થાને પામ્યો અને આનંદ કરવા લાગ્યો.

કાળાન્તરે તેતલીપુત્રને પોદીલા સ્ત્રી પર અજાવ થયો. પોદીલા આત્મધ્યાન ખ્યાતી શોકમાં દીવસો વીતાવવા લાગી. એકદા સુત્રતા નામના ગાંધીજી પોદીલાને ઘેર વહોરવા પધાર્યા. પોદીલાએ નમસ્કાર કરી આનંદપૂર્વક દાન દીધું અને પૂછ્યું ! અહો આર્થાંજી, આપ દોષ વરીકરણ મંત્ર મ્હને આપશો કે જેથી મહારા પર દોષેલા સ્વામી મારો સ્વીકાર કરે ! આર્થાંજીએ કહ્યું, દે દેવાલપ્રિય ! અમે મતધારી આર્થાંજીઓ છીએ; અમારે તે સંબંધી કંઈ પણ કહી શકાય

પાણીની વર્ષાધારા ચાલી રહી છે, ગામ અગ્નિથી બળી રહ્યું છે અને અટવીમાં મોટો દવ લાગ્યો છે. તે સમયે ક્યાં જવું ? તેતલીપુત્રે જવાન આપ્યો:-ભયભિત મનુષ્યને તેવા સમયે ચારિત્રનું જ શરણુ છે. પોદીએ કહ્યું:-સત્ય છે, ત્યારે તમે ચારિત્ર અંગીકાર કરો. એમ કહીને તે સ્વસ્થાનકે ગયો. તેતલીપુત્ર આત્મચિંતન કરવા લાગ્યો અને શુદ્ધ ધ્યાનના યોગથી તેને જાતિ સ્મરણ જ્ઞાન થયું. પૂર્વભવ થાદ આપ્યો. તેણે તરત સ્વયંમેવ પંચમુષ્ટિ લોચ કરી પંચમહાવ્રત ધારણ કર્યાં, અને શુભ પરિણામની ધારા વર્ષાવતાં, જ્ઞાનાવરણીય આદિ ચાર કર્મનો ક્ષય કરી, કૈવલ્યજ્ઞાન, કૈવલ્ય દર્શનને પામ્યા.

કનકધ્વજને આ વાતની ખબર પડી, તેથી તે ચિંતાતુર થઈ તેતલી-પુત્ર પાસે ક્ષમા માગવા આવ્યો. તેણે વંદન કર્યું અને અવિનયની ક્ષમા માગી, ભક્તિ કરવા લાગ્યો. તેતલીપુત્રે તેને ધર્મબોધ આપ્યો. રાજ્યએ બારવ્રત અંગીકાર કર્યાં. ધણી વર્ષ સુધી કેવળ પ્રવળ્યાં પાળાને તેતલીપુત્ર સિદ્ધ થયા.

૧૨૦ થાવર્યાપુત્ર.

સુવર્ણના કોટવાળા મલિરત્નના કાંગરાવાળા, ધનપતિ કુબેરની બુદ્ધિથી ઉત્પન્ન થયેલી દારિકા નામની નગરી હતી. તે નગરીમાં એક મહા રિદ્ધિવંત થાવર્યા નામની ગાથાપતિનીને એક પુત્ર હતો, તેનું નામ થાવર્યાપુત્ર. યૌવનાવસ્થાએ પામતાં થાવર્યાપુત્રને બત્રીસ સ્ત્રીઓ પરણાવવામાં આવી. તે સ્ત્રીઓના પ્રેમસૌંદર્યમાં થાવર્યાપુત્ર સમય પસાર કરતો હતો. એકદા પ્રસંગે દારિકા નગરીના નંદનવન નામના ઉદ્યાનમાં ૨૨ મા તીર્થંકર થી નેમનાથ પ્રભુ પધાર્યા. પરિવ્રજ દર્શન કરવાને નીકળી. જેમ મેઘકુમાર દર્શન કરવાને નીકળ્યા હતા, તેમ થાવર્યાપુત્ર પણ નીકળ્યા. પ્રભુએ ધર્મોપદેશ આપ્યો. થાવર્યાપુત્રને વૈરાગ્ય થયો. ઘેર આવી માતા પાસે દીક્ષાની

અદ્ભુત જ્ઞાનશક્તિથી શુક પ્રતિબોધ પામ્યો અને તેણે પોતાના હજાર પરિવારજન સહિત ચાવચ્ચાપુત્ર પાસે જૈનમતની દીક્ષા લીધી. ચાવચ્ચાપુત્ર ધણાજીવેને પ્રતિબોધ પમાડી, ધણા વર્ષ સંયમ પાળી, ઉગ્ર તપશ્ચર્યા કરી, પાદોપગમ સંચારો કરી કૈવલ્યજ્ઞાન પામ્યા અને સર્વ દુઃખોથી રહિત બની સિદ્ધગતિને વર્ધા.

શુક અણગાર એકદા વિહાર કરતાં કરતાં શેત્રગપુર નગરના ઉદ્યાનમાં આવ્યા. પરિપદ વાંદવા આવી. શેત્રગ નગરીનો રાજા શેત્રગ પણ દર્શન કરવા આવ્યો. શુક અણગારે ધર્મોપદેશ આપ્યો. રાજા ખુશ્ચો. અને પોતાના પાંચસો મંત્રિઓ સાથે તેણે દીક્ષા લીધી. શુકઅણગાર શેત્રગ રાજર્ષિને પાંચસો મંત્રિસાધુઓ શિષ્યપણે સોંપી પોતે એક હજાર શિષ્યો સાથે વિહાર કરતાં ખુંડરિક પર્વતપર સિદ્ધ થયા.

એક વખત શેત્રગ રાજર્ષિને લુખ્ખો, સુદ્ધ, અનિયમિત આહાર વ્રતનાર્થી તેમના દોમળ શરીરમાં વેદના ઉત્પન્ન થઈ. તેમનું શરીર નિર્બળ બની ગયું. ફરતાં ફરતાં તેઓ પોતાના શેત્રગપુર નગરના ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. પરિપદ વાંદન કરવા આવી. તેમાં તેમનો પુત્ર મંદુક પણ આવ્યો. રાજર્ષિનું રોગિષ્ટ અને વ્યાધિમય શરીર જોઈને પુત્રે કહ્યું:—આપ મારી દાનશાળામાં પધારો, હું આપના આચારને યોગ્ય દવા વગેરેથી ચિકિત્સા કરાવીશ. આપ નિર્દોષ શય્યા સંચારો વગેરે લઈ લ્યો, શેત્રગ ઋષિએ કપુલ કર્યું, અને તેઓ પોતાના શિષ્યો સાથે શહેરમાં ગયા. તેમના પુત્રે વૈદો વગેરેને બોલાવી ઉપચાર કરાવ્યા. પરિણામે શેત્રગ રાજર્ષિનો રોગ શાંત થયો. રોગ શાંત થવાથી તે વિપુલ અન્ન, પાણી તથા સ્નાદિષ્ટ આહારમાં લુખ્ખ થઈ ક્રિયા રહિત સિધિલાચારે વિચરવા લાગ્યા. અને પ્રાસુક પીઠ વગેરે ને કંઈ લાવેલ તે ખાઈ આપ્યા નહિ. તેથી પંચક નિવાપના તેમના ૪૯૯ શિષ્યો તેમને છોડીને ચાલ્યા ગયા. એક વખત સિધિલાચારી શેત્રગ

કુમેર સાથે જુગાર રમ્યા, પરિણામે નળને રાજ્યપાટ હારીને વનમાં ગઈ રહેવું પડ્યું. સતી દમયંતી તેમની સાથે વનમાં આવી અને ત્યાં અનેક સંકટો સહ્યાં. પારથી, વ્યાપારી, વ્યાધિ આદિ અનેકના ત્રાસદાયક પંજમાંથી બચી, શિયળનું રક્ષણ કરી તે અચળપુરમાં ઋતુપર્ણ રાજાને ત્યાં પોતાની માસીને ઘેર આવી. ત્યાં પણ કર્મવશાત્ તેના પર હાર ચોર્યાનો આરોપ આવ્યો. સતીના શિયળ પ્રજાવે હાર જડ્યો અને તેની માસીને આ આરોપ બદલ પશ્ચાત્તાપ થયો. આખરે પોતાના પિતા ભીમક-રાજાના માણસોની સાથે તે પિતાના રાજ્યમાં ગઈ. ત્યાં નળના મેળાપ માટે ફરી સ્વયંવર મંડપની કૃત્રિમ યોજના કરી. કુબડા સ્વરૂપે નળરાજા સ્વયંવર મંડપમાં હાજર થયા. બંને મળ્યા. અને અત્યંત આનંદ થયો. વનવાસ કાળ પૂરો થયે નળ તથા દમયંતી પોતાના રાજ્યમાં ગયા. રાજ્ય પ્રાપ્ત થયું. મનુષ્ય સંબંધી સુખ ભોગવતાં આખરે દમયંતીને વૈરાગ્ય થયો; અને તેણે દીક્ષા લીધી. પ્રત નિયમેનું સુંદર પાલન કરી, યથાસમયે કાળધર્મ પામી દમયંતી દેવલોકમાં ગઈ. તે મહાસતી તરિકે જન્મપ્રસિદ્ધ બની.

૧૨૩ દશરથરાજા.

તેઓ અયોધ્યા નગરીના અજ રાજાના પુત્ર હતા. તેમને કૌશલ્યા, સુમિત્રા, અને કૈકેયી એ ત્રણ રાણીઓ હતી. તેમાં કૌશલ્યાથી રામ, (૫૬મ) સુમિત્રાથી લક્ષ્મણ અને શત્રુઘ્ન, તથા કૈકેયીથી બરત એમ ચાર પુત્રો થયા. પોતે જુદા યવાથી રામને ગાદી આપી દીક્ષા લેવાનો વિચાર કર્યો, આથી પ્રજાવર્ગ તથા અંતઃપુરમાં આનંદ થયો, પરન્તુ કૈકેયીને મનમાં અદેખાઈ આવી, તેથી તેણે અગાઉ મળેલાં વચનનો દુરુપયોગ કરી 'રામને વનવાસ અને બરતને રાજ્ય' એ પ્રકારની માગણી કરી, સત્યવાદી પુત્રો જીવન દરતા વચનની કિંમત વધારે ગણે છે,' એ મુજબ દુઃખીન મને

અને જી.મથુલા સ્વામીદેવી તેમજ પોતાના વચનનું પાલન
મથુ. સ્વામી : અને જીના વન નજીક વિરામ થયા પછી
પૂજારી વિરદેવે દશરથમાલ મૂકી પાંચવા અને એકાદશ
મથુ. સ્વામી :

१३.४ दशमोत्तमः.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

૧૨૫ દ્વિપૃષ્ઠ.

દારિકાનગરીમાં બ્રહ્મ નામે રાજા હતા. તેમને પદ્માદેવી નામક રાણી હતી. તેનાથી એક મહા બલિષ્ઠ પુત્ર થયો. નામ દ્વિપૃષ્ઠ. દ્વિપૃષ્ઠે રાજા થયા પછી તારક નામના પ્રતિવાસુદેવને માર્યો અને બીજાને વાસુદેવ થયો. વાસુપૂજ્ય પ્રભુના વખતમાં ૭૨ લાખ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી, મરણ પામીને તે છઠી નરકે ગયો.

૧૨૬ દ્વિમુખ (પ્રત્યેક પુર્ણ)

પાંચાળ દેશના કંપિલપુર નગરમાં જય નામે રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તેને ગુણમાળા નામે રાણી હતી. ઉભય દંપતી બહુજ ધર્મિષ્ઠ હતા. તેમને જૈન ધર્મ પ્રત્યે ધણો પ્રેમ હતો. એકવાર રાજા કચેરી ભરીને સભામાં બેઠો છે, તેવામાં એક પરદેશી ચારણ રાજસભામાં દાખલ થયો, અને મહારાજાના ગુણોની પ્રશંસા કરવા લાગ્યો. આ સાંભળી રાજા બોલ્યો:—બારોટજી, તમે દેશ દેશાવરમાં ફરો છો, અનેક રાજસભામાં જાઓ છો, તો તમે મારી સભામાં કોઈ વસ્તુની ઉણપ જોઈ શકતા હો તો જરૂર કહો, કેમકે માત્ર આત્મશુદ્ધિ મેળવે પસંદ નથી. આ સાંભળી બારોટ રાજસભામાં ચોતરફ નજર કરી, તો તેને એક વસ્તુની ઉણપ લાગી. એટલે તે રાજા પ્રત્યે બોલ્યો:—મહારાજા, આપની રાજસભામાં બધુંયે સુંદર અને વ્યવસ્થિત છે, પણ એક ચિત્રશાળા નથી, તેજ મોટી ઉણપ છે. આ સાંભળી રાજાએ કહ્યું : બરાબર છે બારોટજી, તમારું કહેવું બરાબર છે. એમ કહી તરત જ રાજાએ કુશળ ચિત્રકારોને બોલાવ્યા. અને સભાના હોલમાં એક ચિત્રશાળા તૈયાર કરવાનું કહ્યું.

ચિત્રકારોએ આવી કામ શરૂ કર્યું. પ્રથમ તે મકાનનો પાયો બોદવા માંડ્યો કે તરતજ તે પાયામાંથી એક રત્નનિષ્પન્ન મુગટ નીકળ્યો. કારીગરોએ તે મુગટ રાજાને આપ્યો. દિવ્ય મુગટ જોઈ

રાજા આશ્ચર્ય પામી મન સાથે બોલી ઉઠ્યો. પેલાં ભવ્ય અને સુંદર સ્તંભની આખરે આ દશા ? શું ત્યારે તે માત્ર વસ્ત્ર અને અલંકારોથી જ સુંદર લાગતો ? ખરેખર માઈ શરીર પણ એક વખત આ દશાને પામશે ! અત્યારે સુશોભિત દેખાતાં મહારા આ શરીરની પણ આખરે આ લાકડાનાં કુંદા જેવી દુર્દશા થવાની જ ! તો પછી આજેજ, અરે અત્યારે જ શા માટે આ શરીર પરથી મમતા ન ઉતારવી ? કાળનો ક્યાં લશ્સો છે ? ખરેખર પર વસ્તુઓ જ માત્ર આ જીવને મુઝવે છે, પૌદ્ગણિક વસ્તુઓના મોહમાં અંધ બની ખરેખર મેં આત્મકલ્યાણ સાધ્યું નહિ.

(એક મુમુક્ષુએ ખઈજ કહ્યું છે કે—

પર વસ્તુમાં નહિ મુઝવે, એની દયા મુજને રહી;
એ ત્યાગવા સિદ્ધાંત કે પશ્ચાત્ત દુઃખ તે સુખ નહી.
હું કોણ છું ? ક્યાંથી થયો ? શું સ્વરૂપ છે માઈ ખઈ ?
કોના સખધે વળગણા છે ? રાખું કે એ પરિહઈ ?

હા. ખરેખર એ બધી વળગણાઓ ત્યાગવા ચોગ્ય છે.) એમ કહી દ્વિમુખ રાજાએ ત્યાંજ પોનાના સઘળાં વસ્ત્રાલંકારો ઉતારી નાખ્યા, અને ધંચમુષ્ટિ ક્ષોચ કરી સ્વયંમેવ દીક્ષા લઈ ચાલતા થયા. ખૂબ તપ, જપ, સંવર કરી કૈવલ્યજ્ઞાનને પામી દ્વિમુખ પ્રત્યેકબુદ્ધ મોક્ષપદને પામ્યા.

૧૨૭ દેવદત્તા.

સુપ્રતિષ્ઠિત નામનું નગર હતું. મહાસેન નામે રાજા હતો. તેને ધારિણી પ્રમુખ એક હજાર રાણીઓ હતી. ધારિણીને એક પુત્ર થયો હતો. તેનું નામ સિંહસેન, કુમાર યુવાવસ્થા પામતાં તેને ૫૦૦ રાજકન્યાઓ પરણાવી, પાંચસો સુંદર મહેલો બંધાવી આપ્યા, પાંચસો કોઠ સોનૈયાં, પાંચસો હાથી, એમ દરેક પાંચસો પાંચસો

ચી-ને આપી. કુમાર મુખપૂર્વક રહેવા લાગ્યો. મુખપૂર્વક
 મૃત્યુ પામ્યા અને નિદમેનકુમારને ગાદી મળી. પાંચમે
 મામદેવી તેની પટંગબી હતી. નિદમેન મામદેવી મળે
 જાયો દરેક અને જાણીનો નામ જોના તે આ
 તેથી જાણીનો જલદી ઓઝાઝા મળે નામ રોને
 વિનાયક દેવે રમ્યા વાનની મામદેવીને અવર
 જુવનકા જલદીને જાન આપાન કરી અનામત
 આ, ના, નિદમેનકુમાર ૧૧૧ ના જાલદીને
 ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧ ૧૧૧

[The page contains faint, illegible markings, possibly bleed-through from the reverse side.]

રાજાએ પોતાના યુવરાજને માટે દત્તને ત્યાં તે પુત્રીનું માગું કરાવ્યું. ત્ત સાથેવાદ કર્યુલ થયો. વિવાદ નક્કી થયો. અને ઘણીજ ધામ-ધુમથી દેવદત્તા તથા યુવરાજ પુસનંદી લગ્નથી જોડાયાં.

ત્યારબાદ સમણુંદત્ત રાજા મરી ગયો. પુસનંદી રાજગાદીપર આવ્યો. અને તે પોતાની મા' શ્રીદેવીને લક્ષ્મી બની ગયો. રાજા શ્રી-દેવીના પગમાં પડે, તેને વંદન કરે અને ઘણો વખત તે ત્યાંજ ગાળે. આથી દેવદત્તાને અદેખાઈ થઈ આવી, અને તેણી શ્રીદેવીનો ઘાંટ ધડવાનો વિચાર કરવા લાગી. એકવાર શ્રીદેવી એકાંતમાં બેઠી હતી. પાસે દાર્દ્ર્ય ન હતું. આ તકનો લાભ લઈ દેવદત્તા ત્યાં આવી પહોંચી. તેણે એક ક્ષેપડો ખીસો તપાવ્યો. અને જ્યારે તે ખીસો ખૂલ્ય લાલચોળ થયો, ત્યારે તેણે તે લઈને શ્રીદેવીના ગુલ્લ અંગમાં પેસાડી દીધો. તેથી તે ખૂબ જોરથી કારમી ચીસ પાડીને મૃત્યુને શરણ થઈ ગઈ. આ ભયાનક ચીસ સાંભળીને દાસી એકદમ ત્યાં દોડી આવી. એવામાં દેવદત્તાને તેણે નાસતી જોઈ. શ્રીદેવીને મરણ પામેલી દેખીને તેને ધણું દુઃખ થયું. આ વાત તરતતેણે રાજા પાસે જઈને જાહેર કરી. વાત સાંભળતાંજ પુસનંદી મૂર્છિત થઈને જમીન પર ઢળી પડ્યો. કેટલીક વારે શુદ્ધિ આવ્યા બાદ તે ધણું રાયો. પછી તેણે માતાની મૃત્યુદિયા કરી. રાજાએ દેવદત્તાને પકડી મંગાવી. તેને બાંધી, અને ફાંસીનો દુકમ કરાવ્યો.

દુકમ મુગળ તેને ફાંસીએ ચડાવવામાં આવી. અને મરીને તે પહેલી નરકે ગઈ. ત્યાંથી નીકળીને તે પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ અને વનસ્પતિમાં થઈ પશુ, પક્ષી, તિર્યચાદિ યોનીમાં ભટકી, અનંત સંસાર પરિભ્રમણ કરતો ચાવર મોક્ષમતિને પામશે.

સાર:—ઈર્ષ્યા અને કામ્યાદિ કેટલા જ્વરંકર છે, તે આ વાત જાણી સમજી.

੧੨੮ ਏਵਫੀ.

ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ ਉਥੇਯੋਗ ਗਾਯਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੧੧
 ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੧੨
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੧੩
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੧੪
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੧੫
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੧੬
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੧੭
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੧੮
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੧੯
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੨੦
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੨੧
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੨੨
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੨੩
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੨੪
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੨੫
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੨੬
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੨੭
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੨੮
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੨੯
 ਸੇਵਾ, ਫਾਇਜ਼ਾਨਾ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ । ੩੦

યા. તીર્થંકરની માતાની જેમ દેવાનંદાએ ૧૪ સ્વપ્ન દીધાં. લિપ્તુક
 જમાં સર્વેશ તીર્થંકરે કહી જન્મે નહિ, પણ આ વખતે એક
 મહેરૂં (આશ્ચર્ય) થયું જણી, હરિણગમેધી દેવે ૮૨મી રાત્રીએ
 મહાવીરના આ ગર્ભનું સાહરણ કર્યું અને ક્ષત્રિયકુટુંબમાં ત્રિશલાદેવીની
 ક્ષિમાં તે ગર્ભ મૂક્યો. તે વખતે ત્રિશલાની કુક્ષિમાં પુત્રીનેા જે ગર્ભ
 હતો, તે દેવે દેવાનંદાની કુક્ષિમાં મૂક્યો, આ વખતે દેવાનંદાએ પ્રથમ
 આવેલાં સ્વપ્ન નાશ પામતાં હોય તેવાં સ્વપ્ન જોયાં, તેથી તેણે
 શોક કર્યો. જ. મહાવીર કેવલ્યજ્ઞાન થયા પછી એક પ્રસંગે માહણ્ય-
 કુટુંબ (બ્રાહ્મણકુટુંબ)માં પધાર્યા. ત્યાં દેવાનંદા પોતાના સ્વામી સાથે
 પ્રભુના દર્શને ગઈ. ભગવાનને દેખી દેવાનંદાના સ્તનવિભાગમાંથી
 પુત્રપ્રેમની જેમ દૂધની ધારાઓ છૂટી. તેણીના અંગે પ્રપ્રસ્થિત થયાં.
 આ દેખાવ શ્રી ગૌતમે જોયો તેથી તેમણે ભગવાનને તેનું કારણ
 પૂછ્યું. ભગવાને કહ્યું કે તે આ ભવની મારી માતા છે, એમ
 કહી સર્વ દહીકત કહી. આથી દેવાનંદાને ધણેા દર્પ થયો. તેણે
 દીક્ષા લીધી અને તેજ ભવમાં દેવાનંદા કર્મનેા ક્ષય કરી મોક્ષ પામી.

૧૩૦ દ્રૌપદી.

અંપા નામની નગરી હતી. તેમાં ત્રણ બ્રાહ્મણો રહેતા હતા.
 નામ. ૧ સોમ ૨ સોમદત્ત ૩ સોમજૂત. તેઓ ધણાજ ધનાઢ્ય હતા.
 તેઓને ત્રણ સ્ત્રીઓ હતી. તેમનાં નામ અનુક્રમે. ૧ નાગશ્રી, ૨
 જૂતશ્રી, ૩ ચક્ષુશ્રી. એકદા તે બધાએ વિચાર કર્યો કે આપણી
 પાસે પુત્રજન દ્રવ્ય છે. માટે વારાફરતી દરેક ઘેર બધાંએ જન્મવું. તે
 પ્રમાણે એક પછી એક વારા ફરતી દરેકને ઘેર બધા સાથે જન્મતા.
 એક વખત નાગશ્રી બ્રાહ્મણીને ત્યાં બધાએ જન્મવાનેા વારો
 આવ્યો. નાગશ્રીએ જાતજાતની સ્વાદિષ્ટ રસોઈ બનાવી, વળી ખૂબ
 સંજાર નાખીને તુંગડીનું શાક બનાવ્યું, સ્વાદ માટે ચાખી બેતાં તે
 શાક કડવું રેર જેવું લાગ્યું. તેથી વિચાર કર્યો કે આવું શાક હું

જાણી, તેથી ક્રોધાતુર જનીને તેમણે નાગશ્રીને માર મારીને ઘરમાંથી દાઢી મૂકી. રસ્તામાં પણ ધણા લોકો તેને ખીજવતાં, મારતાં, અને ધિક્કારતાં હતાં. ક્યાંઈ તેને આશ્રય ન મળ્યો. જ્યાં ત્યાં તે ભટકવા લાગી. તેને સોળ રોગ ઉત્પન્ન થયા. તે મહાવેદનાના પરિણામે મૃત્યુ પામી, અને મરીને છઠી નરકમાં ગઈ.

ત્યાંથી નીકળી અનેક તિર્યચ નરકના ભવ કરતી તે અંપાન-ગરીમાં સાગરદત્ત સાર્થવાહને ત્યાં પુત્રીપણે અવતરી. તેનું સુકુમારીકા નામ પાડવામાં આવ્યું. બાલ્યાવસ્થા વીતાવી તેણે યુવાવસ્થામાં પ્રવેશ કર્યો. પછી તેને તેજ નગરીમાં જનદત્ત શેઠના સાગર નામનાં પુત્ર સાથે પરણાવી. સુકુમારીકાના શરીરમાં પાપના ઉદયે અમિતજ્વર હતો. એટલે કોઈ માણસ તેને અડકે તો અમિતની માફક તે દાઝે. તેના શરીરનો સ્પર્શ માત્ર તરવારની ધાર સમાન લાગે. માગરપુત્ર સુકુમારીકાનો સ્પર્શ કરવા જતાં દાઝ્યો. તેથી ભય પામ્યો, અને સુકુમારીકાને છોડી તેજ રાત્રીએ ઘરમાંથી ચાલી ગયો. આ વાતની જનદત્ત શેઠને તથા ધણાને ખબર પડી. સાગરદત્ત સાર્થવાહે વાત જાણી તેથી પોતાની પુત્રીને ઘેર લાવ્યો અને ખીજે પરણાવવાનો વિચાર કર્યો. તેવામાં એક ભટકતો બીખારી સાર્થવાહે જોયો, તેથી તેને બોલાવી માન પાન આપી જમાડ્યો. સુંદર વસ્ત્રો પહેરાવી સુકુમારીકા સાથે તેના લગ્ન કર્યા. લગ્નની પહેલી રાત્રીએ તે દરિદ્રી સુકુમારીકા પાસે જતાં, તે પણ દાઝ્યો અને વેદના પામ્યો. તેથી તે પણ ત્યાંથી નાસી પલાયન કરી ગયો.

સુકુમારીકા હવે પોતાના કમનો પચાત્તાપ કરવા લાગી. તેવામાં ગોવાસિકા નામના સાધ્વીજી ત્હેને ત્યાં પધાર્યા. સાધ્વીજીએ ઉપદેશ આપ્યો. સુકુમારીકાને વૈરાગ્ય થયો અને પિતાની આજ્ઞા ધર્મને નેણીએ દીક્ષા લીધી. એકવખત નગરીની બહાર ઉદ્યાનની પાસે છઠ્ઠાનો તપ કરી આતાપના સેવાનો વિચાર તેણે સાધ્વીજી પાસે જાહેર કર્યો.

અગતીએ જણાવેલા નદિ એના, અમુકાપમા મ્હી તા ૧૧૧
 ૬૧. ૫૨૫ ને નદિ માનના સુકમારીકા માગીએ જણાવે
 ૫૨૬ ૧૮૮ નજી કાગા ગામ

એકાગ્ર ને કુદ નાગે ૫, ૨૫ ૨, ૩ ૧૦૫ ૧ ૨ ૧૨૫ ૧ ૩
 ૧૨૬ ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦
 ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦
 ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦

૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦
 ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

૧૦૧ ૧૦૨ ૧૦૩ ૧૦૪ ૧૦૫ ૧૦૬ ૧૦૭ ૧૦૮ ૧૦૯ ૧૧૦

૧૧૧ ૧૧૨ ૧૧૩ ૧૧૪ ૧૧૫ ૧૧૬ ૧૧૭ ૧૧૮ ૧૧૯ ૧૨૦

૧૨૧ ૧૨૨ ૧૨૩ ૧૨૪ ૧૨૫ ૧૨૬ ૧૨૭ ૧૨૮ ૧૨૯ ૧૩૦

૧૩૧ ૧૩૨ ૧૩૩ ૧૩૪ ૧૩૫ ૧૩૬ ૧૩૭ ૧૩૮ ૧૩૯ ૧૪૦

૧૪૧ ૧૪૨ ૧૪૩ ૧૪૪ ૧૪૫ ૧૪૬ ૧૪૭ ૧૪૮ ૧૪૯ ૧૫૦

૧૫૧ ૧૫૨ ૧૫૩ ૧૫૪ ૧૫૫ ૧૫૬ ૧૫૭ ૧૫૮ ૧૫૯ ૧૬૦

૧૬૧ ૧૬૨ ૧૬૩ ૧૬૪ ૧૬૫ ૧૬૬ ૧૬૭ ૧૬૮ ૧૬૯ ૧૭૦

૧૭૧ ૧૭૨ ૧૭૩ ૧૭૪ ૧૭૫ ૧૭૬ ૧૭૭ ૧૭૮ ૧૭૯ ૧૮૦

૧૮૧ ૧૮૨ ૧૮૩ ૧૮૪ ૧૮૫ ૧૮૬ ૧૮૭ ૧૮૮ ૧૮૯ ૧૯૦

૧૯૧ ૧૯૨ ૧૯૩ ૧૯૪ ૧૯૫ ૧૯૬ ૧૯૭ ૧૯૮ ૧૯૯ ૨૦૦

પ્રણામ કર્યો. ત્યારબાદ પુષ્પમાળા કોને પહેરાવવી તે માટે દરેક રાજાઓને વટાવીને પૂર્વના નિયાણા (સંકલ્પ)ને વશ થઈને, તે પાંચ પાંડવોની પાસે આવી, અને તેમના કંઠમાં પુષ્પમાળા પહેરાવી. દ્રુપદરાજાએ પાંચ પાંડવોને સન્માનપૂર્વક રાજ્યભુવનમાં લાવીને દ્રૌપદીનું પાણીગ્રહણ કરાવ્યું. પાંચ પાંડવો દ્રૌપદી સાથે પોતાના હસ્તીનાપુર નગરમાં ગયા અને સુખ ભોગવવા લાગ્યા.

એકવાર પાંચ પાંડવો દ્રૌપદી સાથે અંતઃપુરમાં બેઠા હતા. તેવામાં નારદજી આવ્યા. પાંડવોએ ઉભા થઈ નમસ્કાર કર્યો. નારદને અર્થાત્, અસંપત્તિ, અગત્યાખ્યાની જાણીને દ્રૌપદીએ વંદન ન કર્યું. આથી નારદને લાગ્યું કે પાંચ પાંડવોની સ્ત્રી થઈ છે. તેથી તેને અભિમાન આવ્યું જણાય છે, માટે તેને વિપત્તિ આપવી જોઈએ, એમ ચિંતવી નારદ ત્યાંથી રજા લઈને ગયા.

ત્યાંથી તે અમરકંઠા રાજ્યધાનીમાં જઈ પદ્મનાભ રાજા પાસે આવ્યા, અને દ્રૌપદીના રૂપના ઘણાજ વખાણ કર્યો. રાજાને દ્રૌપદી મેળવવાની ઇચ્છા થઈ. તેણે દેવની સહાય માગી. દેવે કહ્યું કે દ્રૌપદીને હું લાવી આપીશ, પરંતુ તું તેની સાથે સ્નેહ બાંધવામાં સફળ થઈશ નહિ. તે મહા સતી અને પતિવ્રતા છે. પદ્મનાભના તપથી દેવ આવ્યો. તેણે હસ્તિનાપુરમાંથી પદ્મગમાં સૂતેલી દ્રૌપદીને ઉપાડી અમરકંઠામાં લાવ્યો. રાજાએ દ્રૌપદીને ઘણું સન્માનવી. પણ તે સફળ થયો નહિ. પાંડવોને ખબર પડી. નારદજી આવ્યા. વાત કરી, નારદે અમરકંઠામાં એકવાર દ્રૌપદીને જોઈ હતી તેમ કહ્યું. પરિણામે પાંડવો તથા સ્ત્રી કૃષ્ણ મદામદેનને ત્યાં ગયા અને દ્રૌપદીને લાવ્યા. અનુક્રમે સુખ ભોગવતાં દ્રૌપદીને પુત્ર થયો. પાંડુસેન તેનું નામ પાડ્યું. કુમાર યુવાવસ્થાને પામ્યો.

એકવાર સ્થવીર મહાત્મા પદ્માર્ચ્યો. પાંડવો દ્રૌપદી સાથે વંદન

પોતાના પુત્રો, પુત્રવધુઓ વગેરેને લઈ મળુરી કરવા માટે દેશાવર
જવા નીકળ્યો. ફરતા ફરતા સઘળાં ઉગ્ગચિનીમાં આવ્યા, અને ત્યાં
મળુરી કરવા લાગ્યા. એકવાર ધનકુમારે તેમને ઓળખ્યા. માતા-
પિતા તથા ભાઈઓની આવી દુર્દશા ચાંચેલી જોઈ તે ખેદ પામ્યો.
તેણે સઘળાઓને પોતાના મહેલમાં રાખ્યા. અહિં પણ ધનાના
ભાઈઓ તેની અદેખાઈ કરવા લાગ્યા. તેઓએ ધનાની મુડીમાં
ભાગ માગ્યો. ક્ષેષના લાયે ધનાએ સઘળાં સંપત્તિ તેમને સ્વાધીન
કરી દીધી અને પોતે પરદેશ જવા નીકળ્યો. ગંગા નદીના કિનારાં
પર આવતાં ગંગાદેવીએ તેનાં સત્યની પરીક્ષા કરવા માટે પોતાની
સાથે ગ્રેમ સંબંધ બાંધવા કહ્યું, પરંતુ ધન્યકુમાર પોતાની ટેકમાં
વિચલિત ન થયો. આથી પ્રસન્ન થઈને ગંગાદેવીએ તેને ચિતામણી
રત્ન આપ્યું. તે લઈ તે રાજગૃહ નગરમાં આવ્યો, ત્યાં કુસુમપાળ
નામક શેઠના બગીચામાં તેણે વિશ્રાન્તિ લીધી. ધનાના પગલાથી
સૂકાઈ ગયેલો બગીચો નવપલ્લવિત થયો. બાગરક્ષકે શેઠને આ
ખબર આપ્યા. શેઠે ધનાને પોતાને ત્યાં તેડી જઈ, ભાગ્યશાળી
માની તેને કુસુમશ્રી નામની પોતાની પુત્રી પરણાવી. ધનો અહિં
સુખ ભોગવવા લાગ્યો.

એ ખરસામાં શ્રેણિક મદારાજનો હાથી મસ્તીએ ચડ્યો અને
બધન તોડાવી નાંચે; તેને ધનાએ વશ કર્યો. (આ વખતે અક્ષય-
કુમાર ઉગ્ગચિનીમાં કેદ હતો) તેથી શ્રેણિક રાજાએ પોતાની સોમશ્રી
નામક પુત્રી ત્હને પરણાવી. તે રાજગૃહમાં શાંતિમદના પિતા ગોખદ્ર
શેઠ રહેતા હતા. તેને એક કાણો દગ દગવા આવેલો, તેનાથી ધનાએ
શેઠને બચાવ્યા, તેથી ગોખદ્રશેઠે ધનાને પોતાની પુત્રી સુમદ્રા પર-
ણાવી. ધન્યકુમાર મનુષ્ય સંબંધીના સુખ ભોગવતો સુખેથી દિવસો
પતાર કરવા લાગ્યો. પરંતુ હજુયે તેને માટે શાંતિથી બેસવાનું
ન હતું. ઉગ્ગચિનીમાં રહેલા તેના ભાઈઓ યોગજ્ઞ વખતમાં બધો

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

$$24 \frac{1}{2} \text{ } 10 \frac{1}{2} \text{ } 14 \frac{1}{2} \text{ } 22 \frac{1}{2} \text{ } 24 \frac{1}{2} \text{ } 24 \frac{1}{2}$$
[illegible]
$$\hat{A} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}, \quad \hat{B} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}, \quad \hat{C} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}, \quad \hat{D} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}.$$

$\frac{d^2}{dt^2} \left(\frac{1}{r} \right) = -\frac{v^2}{r^3}$

[illegible]

1 2 3 4

2. —

• • •

• • •

+ • =

• •

•

1

• •

2 3

1

પ્રિય્યા. છેવટે ધનાએ સઘળી હકીકત જણાવી, આથી ભાઈઓ તથા માતા પિતા પ્રસન્ન થયા. ધનાએ પોતાને મળેલાં ૫૦૦ ગામો-માંથી દરેક ભાઈને ભાગ વહેંચી આપ્યો. છતાં પણ દુર્જનોએ પોતાની દુર્જનતા છોડી નહિ, તેથી ધનો પુનઃ રાજગૃહમાં આવ્યો. રસ્તામાં લક્ષ્મીપુરના રાજાની દીકરી ગુણાવળી તથા તેના મંત્રીની પુત્રી સરસ્વતીને તે પરણ્યો. આ ઉપરાંત તે બે શ્રેષ્ઠિવર્થોની કન્યાઓ પરણ્યો, એકંદર ધનો આઠ સ્ત્રીઓ પરણ્યો, અને રાજગૃહમાં આવી સુખપૂર્વક રહેવા લાગ્યો.

એકવાર ધન્યકુમાર સ્નાન કરે છે, સુભદ્રા તેને તેલનું મર્દન કરે છે, તેવામાં એકાએક સુભદ્રાની આંખોમાંથી ઉબ્બુ આંસુઓ ટપક્યાં અને ધન્નાના શરીર પર પડ્યા. ધનાએ ચમકીને સુભદ્રાને પૂછ્યું:-શા દુઃખે ચક્ષુઓમાં આંસુ ભરાયાં છે ?

સુભદ્રાએ કહ્યું:-નાથ, દુઃખની વાત છે કે મારા ભાઈ શાળીભદ્રને વૈરાગ્ય થયો છે અને તે દરરોજ એક એક પત્નીને ભાગ કરે છે, એ રીતે ૩૨ દિવસે ૩૨ સ્ત્રીઓનો ત્યાગ કરીને તે દીક્ષા લેશે, એ દુઃખે હું રડું છું.

ધનો સંસારની અસારતાના તરંગે ચડ્યો. વિચાર કરી તે બોલ્યો:-પ્રિયા, શાળીભદ્ર રોજ એકેક સ્ત્રી ત્યાગે, એ તો કાયરતાની નિશાની કહેવાય.

સુભદ્રા બોલી:-નાથ, કહેવું સહેલું છે, પણ કરવું અઘરું છે.

ધનાએ કહ્યું:-એ, તારે, મેં આજથી મારી આંખે સ્ત્રીઓને ત્યાગી. હું હવે દીક્ષા લઈશ.

સુભદ્રા બોલી:-નાથ ! એકાએક આમ ન થાય.

“વીર પુરુષનું વચન મિથ્યા ન થાય” એમ કહી ધના ઉભો થયો. કપડાં પહેતાં, અને શાળીભદ્રને દારે જઈ તેને વૈરાગ્યનો

જોયે આપણે આપણા અને પાસાંએ મુલની રજા માં
 જેમ જાણીએ અને એ વાતની આપણા પાસાં આપણા મા
 રૂં પાસાં આપણા એ જાણીએ એ આપણા મા
 વિશેષ વાત આપણા મા આપણા મા

૧૩૦ પાસાં આપણા

જોયે આપણે આપણા અને પાસાંએ મુલની રજા માં
 જેમ જાણીએ અને એ વાતની આપણા પાસાં આપણા મા
 રૂં પાસાં આપણા એ જાણીએ એ આપણા મા
 વિશેષ વાત આપણા મા આપણા મા

શ્રેણિક ખૂબ આનંદ પામ્યા અને ધના અણુગાર પાસે જઈ વંદન કરી બોલ્યા:-હે મહા મુનિ, હે મહા તપસ્વી, આપનો જન્મ સાર્ય છે. એ પ્રભાણે વંદન-સ્તુતિ કરી શ્રેણિક સ્વસ્થાનકે ગયા. ત્યારબાદ શરીર હાડપિંજર જેવું થઈ ગયેલું બાણી ધના અણુગાર પ્રભુની આગા લઈ વિપુલગીરી પર્વત પર ગયા અને ત્યાં અનશન કર્યું. એક માસના અનશનને અંતે તેઓ કાળધર્મ પામ્યા. અને ફક્ત નવ માસનું ચારિત્ર પાળ્યું હોવા છતાં, ઉત્કૃષ્ટ તપના પ્રભાવે તેઓ સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનમાં દેવ થયા. ત્યાંથી મહાવિદેહમાં અવતરી તેઓ મોક્ષમાં જશે.

૧૩૩ ધના સાર્યવાહ

રાજગૃહી નગરીમાં મહા ઋદ્ધિવંત ધના નામનો સાર્યવાહ રહેતો હતો, તેને ભદ્રા નામની સુસ્વરૂપવાન સ્ત્રી હતી. તેને કોઈ પણ જાતની કમીના ન હતી. વિપુલ ધન, ધાન્ય, નોકર ચાકર, સુદર સ્ત્રી ઇત્યાદિ સર્વ વાતે તે સુખી હતો, પરંતુ તેને એકેય પુત્ર ન હતો, એ જ તેને મુખ્ય દુઃખ હતું. ભદ્રા અદર્નિય ચિંતવતી કે ધન્ય છે તે માતાને કે જેને ઘેર પારણું મુકે છે, જે પુત્રને સ્તનપાન કરાવે છે, બાળકને રમાડે છે અને જીવનનો અણુમોક્ષો આનંદ ભોગવે છે. ભદ્રાને પુત્ર ન હોવાથી તે અદર્નિય શોકમાં દીવસો વીતાવતી.

એક દિવસ ભદ્રા પોતાના ભરથારની આગા લઈને રાજગૃહી નગરીની બહાર યક્ષના મંદિરમાં ગઈ. તેની પૂજા કરી સેવા ભક્તિ કરવા લાગી. જે પોતાને પુત્ર પ્રાપ્તિ યાય તો મંદિરના લંડરમાં વિપુલ દ્રવ્ય અર્ચવાની ભદ્રાએ ત્યાં પ્રતિજ્ઞા કરી અને પોતાને ઘેર આવી. કાળાન્તરે તે ગર્ભવતી થઈ. ગર્ભધારણના બે માસ પછી તેને યક્ષના દર્શન કરવાનો દોહદ થયો. તેથી તે સુંદર વસ્ત્રાવંશર પહેરી યક્ષના મંદિરે ગઈ, યક્ષની ધૂપ વજ્રેથી પૂજા કરી સ્વસ્થાનકે આવી. અનુક્રમે

મારનારના પગરવનો કોટવાળે કીનો લીધો, અને વિજય ચોર જે જગ્યાએ રહેતો ત્યાં જ તે ગયો. ચોરને પકડીને ખાંધ્યો અને તપાસ કરતાં સર્વ આજરણો નીકળ્યાં. ત્યાંથી તે ચોરને ખાંધી રાજ્ય દરબારમાં લાવ્યો અને તેને કેદખાનામાં પૂરવામાં આવ્યો. કાળાન્તરે ધના સાર્થ-વાહનો શોક વિસારે પડ્યો.

એક દિવસ ધના સાર્થવાહ રાજ્યના દાણ ચોરી જેવા કોઈ અલ્પ ગુન્હા માટે અપરાધમાં આવ્યો, તેથી કોટવાળે તેને કેદખાનામાં લઈ ગયો અને જ્યાં વિજય ચોરની કોટડી હતી તેમાં જ તેની સાથે ધના સાર્થવાહને પણ ખાંધીને પૂરવામાં આવ્યો. ધના સાર્થવાહની સ્ત્રી પોતાના પતિ માટે વિવિધ જાતની રસોઈ જનાવીને પંથક નામના દાસની જોડે મોકલાવતી, જે સાર્થવાહ જમતો અને દિવસો વ્યતિત કરતો.

એક વખત વિજય નામના ચોરે, બુખ્તવાથી પીડાતો હોઈને, આવેલાં ભોજનમાંથી પોતાને થોડુંક આપવા ધનાને વિનંતિ કરી. ધનાએ ગુસ્સામાં જવાળ આપ્યો કે હું આ અજ વધે તો ફેંકી દઉં, પરંતુ તને તેમાંથી લગાર માત્ર પણ ન આપું. કેમકે તું મારા પુત્રનો ધાતક છે, તેમ કહી તેણે વિજય ચોરને અજ ન આપ્યું. ખોરાક ખાવાથી ધનાને જંગલ જવાની ઇચ્છા થઈ, તેથી તેણે વિજય ચોરને સાથે આવવા વિનંતિ કરી, પણ વિજય ચોરે તેનું કહેવું માન્યું નહિ. અંતે બહુ આજીજી કરવાથી ધના સાર્થવાહ પોતાને માટે આવેલ ખોરાકમાંથી તેને આપે, એવી સરતે વિજય ચોર ધના સાર્થવાહની સાથે ગયો. બીજે દિવસે જાત લઈને પંથક આવ્યો અને ધનાને આપ્યું. ધનાએ પંથકના દેખતા વિજય ચોરને તેમાંથી ભાજ આપ્યો. પંથક થેર ગયો અને ભદ્રાને આ વાત કરી; ભદ્રાને શોકનો પાર ન રહ્યો.

કેટલોક વખત વીસા બાદ ધનાના સર્ગાસંજીઓએ રાજને

૧૩૪ ધર્મનાથ

રત્નપુર નગરના લાનુરાજની સુવતા રાણીના ઉદરમાં ભગવાન ધર્મનાથ વૈજયંત વિમાનમાંથી ધ્યવી વૈશાક શુદ્ધિ સાતમે ઉત્પન્ન થયા. માતાએ ચૌદ સ્વપ્ન દીધાં. મહા શુદ્ધિ ત્રીજે પ્રભુને જન્મ થયો. દિગ્ગુભારી દેવીઓએ સુતિકાકર્મ કર્યું. ઈંદ્રોએ પ્રભુને મેરૂ પર્વત પર લઈ જઈને જન્મોત્સવ કર્યો. પિતાએ પણ જન્મોત્સવ ઉજવ્યો. માતાને પ્રભુ ગર્ભમાં આવતાં ધર્મ કરવાનો દોહદ થએલો હોવાથી આ ભાવી તીર્થંકરનું “ધર્મનાથ” એવું નામ પાડ્યું. ધર્મનાથ યોવનાવસ્થા પામ્યા ત્યારે તેમને અનેક રાજકન્યાઓ પરણાવવામાં આવી. અઢી લાખ વર્ષ વ્યતીત થયા પછી ધર્મનાથ પિતાની રાજગાદી પર આવ્યા. પાંચ લાખ વર્ષો સુધી રાજ્ય ભોગવ્યું. તે પછી વરસીદાન આપી, મહા શુદ્ધિ ૧૩ ના રોજ ૭૬ તપ કરી ૧ હજાર પુરુષો સાથે તેમણે દીક્ષા લીધી. પ્રભુ એ વર્ષ ૭૬ મર્યાદાવસ્થામાં રહ્યા. ત્યારબાદ પોતા શુદ્ધિ પુનમે તેમને કૈવલ્યજ્ઞાન થયું. તેમને અરિષ્ટ આદિ ૪૩ ગણધરો થયા. અઢી લાખમાં એ વર્ષ આઠા સમય સુધી તેઓ કૈવલ્ય પ્રવળ્યામાં વિચર્યા. અનેક ભવ્ય જીવોનો ઉદ્ધાર કર્યો. ધર્મનાથ પ્રભુના સંઘ પરિવારમાં ૬૪ હજાર સાધુ, ૬૨૪૦૦ સાધ્વીઓ, ૨૪૦ હજાર આવડો અને ૪૧૩ હજાર શ્રાવિકાઓ હતા. ઉંચે ૧૦૮ મુનિઓ સાથે એક માસના અનશને જેદ શુદ્ધિ પાંચમે, પ્રભુ સમેત સિખર પર સિદ્ધ થયા. ધર્મનાથ જિનનું એકંદર આયુષ્ય દસ લાખ વર્ષનું હતું.

૧૩૫ નમિ, વિનમિ.

અયોધ્યાની આસપાસના પ્રદેશમાં વસતા કચ્છ નામક રાજાને નમિ નામનો પુત્ર હતો. ભગવાન ઋષભદેવે દીક્ષા લીધી ત્યારે તે પ્રભુની આગાથી મહાકચ્છ રાજાના વિનમિ પુત્ર સાથે દેશાવર મસો હતો. પાછા આવતાં તેણે પોતાના પિતાને વનમાં

વ્યતિત થતાં જ માગશર સુદિ ૧૧ ના રોજ તેમને કૈવલ્યરાન થયું. પ્રભુના સંઘ પરિવારમાં ૨૦ હજાર સાધુઓ, ૪૧ હજાર સાધ્વીઓ, ૧૭૦ હજાર શ્રાવકો અને ૩૪૮ હજાર શ્રાવિકાઓ હતા. ૨૫૦૦ વર્ષનું ચારિત્ર પાળી, સમેતશિખર પર એક માસનો સંચારો કરી શ્રી નમિનાથ તીર્થંકર વૈશાક વદિ ૧૦ મે મોક્ષ પધાર્યા. તેમનું એકંદર આયુષ્ય દશ હજાર વર્ષનું હતું.

૧૩૭ નમિરાજ.

માળવા દેશના સુદર્શન નગરમાં મણીરથ રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તેને યુગખાડુ નામે નહનો લાઈ હતો. તે યુગખાડુને મદનરેખા નામની સ્ત્રી હતી. તે રૂપરૂપનો લાંબર હતી. તેનું મુખ પૂર્ણિમાના ચંદ્રને સરખાવે તેવું હતું. એકવાર મદનરેખાનું દેદિધ્ય-માન મુખાર્ચિંદ મણીરથના જોવામાં આવ્યું. જોતાંજ તે ચક્રિત થઈ ગયો. તેના હૃદયમાં વિકાર ઉત્પન્ન થયો. અને કોઈપણ રીતે તેણે મદનરેખાની સાથે રોહ બાંધવાનું ઇચ્છ્યું. તે રાજમંદિરમાં આવ્યો. પણ તેને ક્યાંઈ એન પડ્યું નહિ. પછેપછે મદનરેખાનું મુખાર્ચિંદ તેની નજર સામે તરવા લાગ્યું. મદનરેખાનો પોતાના પર રોહ થાય તે સાઈ તે અનેક પ્રકારના સુંદર વસ્ત્રો, આભુષણો, મેવા, મીઠાઈ વગેરે મોકલવા લાગ્યો. મદનરેખા પતિવ્રતા સ્ત્રી હતી. તે સ્વપ્નેય અન્યને ચાહે તેવી ન હતી. મણીરથ જે જે સ્ત્રીને મોકલે, તેનો મદનરેખા સદર્પ સ્વીકાર કરતી. તે એમ સમજતી હતી કે પોતાના પરના નિર્દોષ રોહને લીધે મણીરથ આ સધળું મોકલે છે; પણ તેને મણીરથની અધમ વાસનાની ખબર ન હતી. વખત જતાં મણીરથને લાગ્યું કે મદનરેખા મને ચાહે છે. તેથીજ મર્વ વસ્ત્રોનો તે રોહપૂર્વક સ્વીકાર કરે છે. એકવાર મણીરથે ઠાસોને મદનરેખા પાસે મોકલી કહાવ્યું કે મણીરથ તમને પ્રેમથી રહાય છે, માટે તમે તેમની પાસે જઈ આનંદ કરો અને મન-

રીને ઉઘાનની બહાર નીકળી અને જંગલમાં ચાલી ગઈ. માઈના ગળા પર તરવાર ચલાવી મણીરથ મદનરેખા મેળવવાના સ્વપ્ન સેવતો ઉઘાનમાંથી પૂર ઝડપે દોડતો રાજમહેલ તરફ આવતો હતો. તેજ વખતે એક ભયંકર સર્પ પર તેનો પગ પડ્યો. સર્પ ક્રોધાયમાન થયો અને તરતજ તેણે જોરથી મણીરથના પગને ડંખ દીધો. મણીરથ ભયંકર ચીસ પાડી તત્કાળ મરણને શરણુ ધર્મ ગયો, અને નરકમાં ગયો.

જંગલના ભયાનક કબ્રો સહન કરતી મદનરેખાએ એક વૃક્ષની ઓથે આશ્રય લીધો. ત્યાં તેણે એક પુત્રરત્નનો જન્મ આપ્યો. આ પુત્રને એક ચીરમાં વીંટી તેણે વૃક્ષ નીચે મૂક્યો. પોતાના પતિની વીંટી તે પુત્રને પહેરાવી અને તે સ્નાન કરવા માટે નજીકના સરોવર પર આવી. તેવામાં એક મદોન્મત્ત યથેક્ષો હાથી ત્યાં આવી પહોંચ્યો. અને મદનરેખાને તેણે પોતાની સુંદમાં લઈ અધર આકાશમાં ઉડાળી. મદનરેખા ભયભીત બની. તેવામાં મણિપ્રભ નામના વિદ્યાધરનું વિમાન આકાશમાર્ગે ઉડતું હતું. તે વિમાનમાં મદનરેખા જઈને પડી. મૃત્યુલોકની અપ્સરા જેવી સ્ત્રીને દેખી વિદ્યાધરનું મન ચક્રિત થયું, અને મદનરેખાને પોતાની સ્ત્રી બનાવવાનું તેણે ચિંતયું. તરત તેણે પોતાનું વિમાન પાછું ફેરવ્યું. મદનરેખાએ વિદ્યાધરને પૂછ્યું. આપ ક્યાં જાઓ છો ? મણિપ્રભ બોલ્યો : હે દેવી ! હું મહારા સાધુ યથેક્ષા પિતાને વંદન કરવા જાઉં છું. પરંતુ તમારા જેવી સુંદર સ્ત્રીનો મને લાલ મળ્યો, તેથી આ વિમાન પાછું વાળી ઘેર લઈ જઉં છું. તમને ત્યાં મૂકીને પછીજ હું પિતાના દરને જઈશ. આ સાંભળી મદનરેખાએ કહ્યું. મને પણ સાધુદર્શનની ઇચ્છા છે. તો કૃપા કરી મને સાથે લઈ જાવ. વિદ્યાધર કમુલ થયો. વિમાન સીધે રસ્તે ચાલવા લાગ્યું અને થોડા વખતમાં તેઓ મણિપ્રભના દીક્ષિત પિતા મણ્ડિચૂડ પાસે આવી પહોંચ્યા. બંનેએ તેમને વંદન કર્યું. સાધુ ઝાની હતા. તેઓ મણિપ્રભનો દુષ્ટ દેવ

제 24 조 제 2 단

제 25 조 제 1 단

제 26 조 제 1 단

제 27 조 제 1 단

제 28 조 제 1 단

제 29 조 제 1 단

제 30 조 제 1 단

제 31 조 제 1 단

제 32 조 제 1 단

제 33 조 제 1 단

제 34 조 제 1 단

제 35 조 제 1 단

제 36 조 제 1 단

제 37 조 제 1 단

제 38 조 제 1 단

제 39 조 제 1 단

제 40 조 제 1 단

제 41 조 제 1 단

제 42 조 제 1 단

제 43 조 제 1 단

제 44 조 제 1 단

제 45 조 제 1 단

제 46 조 제 1 단

제 47 조 제 1 단

અહિં નમિરાજ અનેક સુખમય સામગ્રીમાં વૃદ્ધિ પામ્યા. મુલાવરથાએ પહોંચતા તેમને એક હજાર ઓંઓ પરણાવવામાં આવો. કેટલાક સમય બાદ પદ્મવર રાજા નમિરાજને રાજ્યાસને સ્થાપી દીક્ષા લઈ આવી નીકળ્યા. એકવાર નમિરાજનો મુલદ્ર નામનો હાથી મદોન્મત્ત થઈને નાસી ગયો. તે હાથીને સુદર્શન નગરના સૂર્યવંશ રાજાના મુલદોએ પકડીને બાંધ્યો. નમિરાજને આ વાતની ખબર પડી. એટલે પોતાનો હાથી પાછો મોકલવાનું સૂર્યવંશને તેણે કહેવડાવ્યું; પણ સૂર્યવંશે તે માન્યું નહિ. પરિણામે બન્ને વચ્ચે યુદ્ધ શરૂ થયું. સૌ પોતપોતાનું લશ્કર લઈ લડવા માટે રણસંગ્રામમાં આવી પહોંચ્યા. આ વાતની મદનરેખાને ખબર પડી; બંને બાંધ્યોને લડતા અટકાવવા માટે તે પ્રથમ નમિરાજની છાવણીમાં ગઈ. નમિરાજે તેને દેખી વંદન કર્યું અને અયોગ્ય સમયે છાવણીમાં આવવાનું પ્રયોજન પૂછ્યું. જવાબમાં સાધ્વીએ કહ્યું. નમિરાજ, તને ખબર છે કે તું કેની સાથે આ યુદ્ધ ખેલે છે ? હા. સુદર્શનના રાજા સૂર્યવંશ સાથે.

પણ તે તારો સગો બાઈ થાય છે. બાઈ બાઈની સાથે લડવું શું ઉચિત ?

જરૂર નહિ. સતીજી. આસો હું અત્યારે જ લડત બંધ કરી મ્હારા બાઈને મળવા આવું છું.

સત્પુર. હમણાં નહિ. મ્હને પ્રથમ જવા દે સૂર્યવંશની છાવણીમાં.

મદનરેખા સૂર્યવંશની છાવણીમાં ગઈ. સૂર્યવંશે સાધ્વીને દેખી વંદન કર્યું. મદનરેખા બોલી: સૂર્યવંશ. હું ત્હારી માતા મદનરેખા છું.

સૂર્યવંશ—તો ત્હારો મર્ત કયદાં ?

આ નમિરાજ, તેજ મ્હારો મર્ત અને ત્હારો ન્હાનો બાઈ!

2014. 12. 24. 11:00 ~ 12:00
 2014. 12. 24. 12:00 ~ 13:00
 2014. 12. 24. 13:00 ~ 14:00
 2014. 12. 24. 14:00 ~ 15:00

2014. 12. 24. 15:00 ~ 16:00
 2014. 12. 24. 16:00 ~ 17:00

2014. 12. 24. 17:00 ~ 18:00

2014. 12. 24. 18:00 ~ 19:00

2014. 12. 24. 19:00 ~ 20:00

2014. 12. 24. 20:00 ~ 21:00

2014. 12. 24. 21:00 ~ 22:00

2014. 12. 24. 22:00 ~ 23:00

૧૩૮ નળરાજ્ય.

તે અયોધ્યાપતિ નૈપથ રાજ્યના સુવરાજ પુત્ર હતા; અને
 નૈપથ રાજ્યની પુત્રી મહાસતી દમયંતીને પરણ્યા હતા. સંસાર
 મુખ ભોગવતાં તેમને ૧ પુત્ર અને ૧ પુત્રી એમ બે બાળકો થયા
 હતા. પિતાની માદીએ આવતાં, સત્ય અને ન્યાયમૂર્તિ રાજ્ય
 વધાવવાથી તેઓ લોકપ્રિય રાજ્ય તરીકે સર્વત્ર પ્રશંસા પામ્યા
 હતા. પરંતુ કર્મવશાત્ એક દિવસે તેમનામાં દુર્બુદ્ધિએ વાસ
 કર્યો; તેથી તેઓ પોતાના ભાઈ કુબેર સાથે જુગાર રમ્યા.
 પરિણામે રાજ્યપાટ સર્વ જુમાવીને તેમને વનને પંથ સ્વીકારવો
 પડ્યો. છોકરાંઓને તેમના મોસાળ મોકલાવી, સતી દમયંતી વનના
 દુઃખ સહન કરવા પતિ સાથે ચાલી. એક રાત્રે દમયંતીને વગડામાં
 એકાકી મૂકી, નળરાજ્ય તેને છોડી ચાલી ગયા. રસ્તે જતાં નળને
 પિતા નૈપથ, કે જે બ્રહ્મ નામના દેવલોકમાં દેવ થયો હતો, તેણે
 અવધિજ્ઞાનથી નળ પર આવેલી આશ્રત જોઈ, તેથી તેણે બળતા
 અગ્નિમાં સર્પનું રૂપ વિકૃત્તી જૂમ પાડી, આથી તે સર્પને બચાવવા
 નળરાજ્ય ત્યાં ગયા અને સર્પને બહાર કાઢી બચાવ્યો, પરંતુ તેના
 બદલામાં સર્પે નળને ડંશ મારી કુબેર બનાવી દીધો. નળે આશ્ચર્ય
 અકિત બની કહ્યું: શાહ્યાશ, સર્પ! ઉપકારનો બદલો તેં બહુ સારો
 આપ્યો. 'સર્પે પોતાનું દેવસ્વરૂપ પ્રગટ કરી કહ્યું:—હે નળ, આ
 રૂપથી તને લાજ છે, કેમકે શત્રુઓથી ગુપ્ત રહી શકાશે, એમ કહી
 તે દેવે નળને એક કરંડીઓ અને શ્રીફળ આપ્યું, તે સાથે તેણે કહ્યું,
 કે તારે મૂળ સ્વરૂપ પ્રગટ કરવું હોય ત્યારે આ શ્રીફળ ફેંકી,
 એટલે તેમાંથી વસો નીકળશે તે પહેરજો, અને કરંડીયામાંનો હાર
 પહેરતાં તારું મૂળ સ્વરૂપ સ્પષ્ટ થશે. નળે સર્પનો આભાર માન્યો. સર્પ
 બદલ્ય થતાં. પછી નળરાજ્ય ગુપ્તમાં નામક નગરમાં ગયા, ત્યાં એક
 ઉન્નત હાથીને વસી રહ્યો. આથી ત્યાંના દક્ષિણ રાજ્યે નળને
 શીરપાત આપી, પોતાની પાસે રાખ્યા. આખરે દમયંતીના પિતાએ

[illegible]

7. 2. 1125

ઘોડાઓ લઈ વેચવા આવ્યો, તેમાંનો એક સુંદર ઘોડો રાજાએ ખરીદ્યો, અને તેની પરીક્ષા કરવા માટે, રાજા તે ઘોડાને લઈ શહેર બહાર આવ્યો અને ઘોડા પર બેસી તેણે લગામ ખેંચી, કે તરતજ તે ઘોડો પવન વેગે ઉડ્યો. તેને ઉભો રાખવા રાજાએ લગામ ખેંચી, પણ તે અવળી લગામનો હોવાથી ઉભો ન રહ્યો, આખરે રાજાએ બપુનું કે તે અવળી લગામનો હોવા જોઈએ, એમ ધારી અવળી લગામ ખેંચતા ઘોડો ઉભો રહ્યો. આ વખતે રાજા હજારો ગાઉ દૂર નીકળી ગયો હતો; અને એક વિશાળ પહાડ પર આવ્યો હતો. રાજા ઘોડા પરથી નીચે ઉતર્યો, તો તેણે બાજુમાં એક મોટો રાજ-મહાલય જોયો: રાજા તે મહેલમાં દાખલ થયો. આખો મહેલ સુનકાર હતો. તે જોઈ રાજા આશ્ચર્ય પામ્યો, તેવામાંજ એક નવસુવાન સુંદરીએ રાજા સામે આવી, તેને આવકાર આપ્યો.

રાજાએ આશ્ચર્ય પામી તે સુંદરીનો પરિચય પૂછ્યો, એટલે સુંદરીએ કહ્યું: રાજન્ ! હું વૈતાલ્ય પર્વત પરના તોરણપુર નામક નગરના રાજાની પુત્રી છું. મારું નામ કનકમાળા છે. મારા ૩૫ પર મોહિત થઈ વાસવદત્ત નામનો વિદ્યાધર મને પરજીવાની ઈચ્છાથી અહિં લઈ આવ્યો છે. આ વાતની મારા ભાઈને ખબર પડતાં તે મને બચાવવા આવ્યો, પરિણામે બેઉ વચ્ચે યુદ્ધ થયું. તેમાં વિદ્યાધર તથા મ્હારો ભાઈ મૃત્યુ પામ્યા. રાજન્ ! હું હવે અહિં એકલીજ છું. હું તમારા ૩૫ પર પ્રસન્ન થઈ છું, માટે આપ મારી સાથે લગ્ન કરો. રાજાએ કનકમાળાની વિનંતિ સ્વીકારી, તેની સાથે ગાંધર્વ લગ્ન કર્યું. સાંજના ૬ અને રાત્રીમાં આવ્યા અને હમેશાં વિમાનમાં બેસી ફરવા જતા લાગ્યા, તેથી સિદ્ધરથ રાજાનું 'નિર્ગતિ' એવું નામ પડ્યું.

નિર્ગતિ રાજાને બગીચામાં ફરવાનો બહુ શોખ હતો. તે રાજા બગીચામાં આવે અને દીલીપમ જેવી વનરપતિ દેખી આનંદ પામે. એકવાર નિર્ગતિ (નિર્ગતિ) રાજાની દષ્ટિ રંગમૂલ્યથી ખીલેલા એક

લગવાન નેમિનાથને પૂછ્યું:—પ્રભુ, નિષધકુમાર આવું સુંદર રૂપ
શાથી પામ્યા ?

પ્રભુએ જવાબ આપ્યો: આ જંબુદ્વીપના ભરતક્ષેત્રમાં રોહીડ
નગરમાં મહાબળ નામે રાજા હતો. તેને પદ્મા નામની રાણી હતી,
તેનાથી તેમને વીરંગત નામે પુત્ર થયો. તેને બત્રીસ કન્યાઓ પરણા-
વવામાં આવી. સ્ત્રીઓ સાથે સુખ ભોગવતો, તે કુમાર આનંદમાં
પોતાના દિવસો પસાર કરતો હતો. તેવામાં કોઈ એક પ્રસંગે સિદ્ધાર્થ
નામના મહાગુણ્વંત આચાર્ય તે રોહીડ નગરમાં પધાર્યા. પરિવ્ર-
વંદન કરવા ગઈ, તેમની સાથે વીરંગત કુમાર પણ ગયો. મુનિની
દેશના સાંભળી વીરંગતે વૈરાગ્ય પામી દીક્ષા લીધી, અને છક્ર,
અકમાદિ હિમ તપશ્ચર્યા કરવા માંડી. અંતિમ સમયે બે માસનું અન-
શન કરી, શુદ્ધ આરિત્ર પાળી વીરંગત મુનિ કાળધર્મપામી પાંચમા
દેવલોકમાં દેવ થયા. ત્યાંથી ચ્યવી તપને પ્રભાવે તે અહિં અવતર્યા છે.

પ્રભુ નેમનાથ ત્યારપછી પોતાના શિષ્ય સમુદાય સાથે ત્યાંથી
વિહાર કરી ગયા. નિષધકુમાર નિરતિત્યારપણે આવકના પ્રતોનું
પાલન કરે છે. એકવાર પૌષધક્રિયામાં તેમણે ભાવના બાવી કે ધન્ય
છે તે નગર, ગ્રામ, પ્રજાજનોને કે ક્યાં પ્રભુ બિરાજતા દશે;
લગવાનની અમૃત દેશનાનો લાભ લઈ કહ્યું પવિત્ર કરતા દશે !
ગદારાં એવાં ક્યાંથી પુણ્ય હોય કે પ્રભુ આ સમીપના નંદનવનમાં
પધારે અને હું ત્હેમના દર્શન કરી જન્મ સફળ કરું. બરાબર એજ
વખતે દીનદયાળ પ્રભુ નંદનવનમાં પધાર્યા. નિષધકુમારને પ્રાતઃકાળે
સમાચાર મળ્યા, એટલે તે પૌષધ પારી ઘેર આગ્યા; પછી તે હાર્દ
સહિત પ્રભુ દર્શને જવા તત્પર થયા. તેઓ ચાર ઘંટવાળા એક
સુંદર રથમાં બેઠા અને ગોટા સમારંભપૂર્વક ભગવાનના દર્શને ગયા.
દેશના સાંભળી વૈરાગ્યવાન જન્યા અને માનાપિનાની રત્ન મેગચી
દીક્ષિત થયા. તે પછી તેઓ ૧૧ અંગ જળ્યા, હિમ તપશ્ચર્યા કરી,
અને નવ વર્ષનું આરિત્ર પાળી, ૨૧ દિવસનું અનશન કરી, સર્વાધ-

ମିତ୍ର ମିତ୍ରମାନେ ଦେଖନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି
ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି

୧୨୨ ନଂ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୩୩

ମିତ୍ର ମିତ୍ରମାନେ ଦେଖନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି
ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି

୧୨୩ ନଂ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୩୩

ମିତ୍ର ମିତ୍ରମାନେ ଦେଖନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି
ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି ଯେଉଁଠି

તેને ધણી જ તૃપ્તા લાગી. તેને વિચાર થયો કે ધણુ પરોપકારી પુરુષો રાજરાજેશ્વરો રાજગૃહ નગરની બહાર વાવ, તળાવો બંધાવે છે. જેમાં ધણુ લોકો સ્નાન કરે છે અને પાણી પીએ છે. તેથી હું પણ શ્રેણિક રાજાને પૂછીને એક સુંદર વાવ બંધાવું. એમ ચીંતવતાં તેણે બાકીનો દિવસ અને રાત્રી પૂરી કરી. બીજા દિવસનું પ્રભાત થયું. નંદમણિયાર પૌષધ પારીને ઘેર ગયો. દંતમંજન આદિ ક્રિયાઓથી પરવારી, સુંદર વસ્ત્રાલંકારો પહેરી તથા મુલ્યવાન બેટ લઈને તે શ્રેણિક મહારાજા પાસે ગયો. બેટ મૂકી. રાજા પ્રસન્ન થયો. નંદમણિયારે શહેરની બહાર વાવ બંધાવવાનો પોતાનો વિચાર શ્રેણિક રાજા પ્રત્યે જાહેર કર્યો. રાજાએ પરવાનગી આપી. નંદમણિયારે એક સુંદર વાવ બંધાવી. તેને ફરતી ચારે દિશામાં અનુક્રમે ચિત્રશાળા, ભોજનશાળા, ચિકિત્સા કરવાની શાળા, અને અલંકારશાળા બનાવરાવી. આનો લાભ લઈ ધણુ લોકો નંદમણિયારના વખાણુ કરવા લાગ્યા. આ સાંભળી નંદમણિયારના આનંદનો પાર રહ્યો નહિ.

એક વખત નંદમણિયારના શરીરમાં સોજા પ્રકારના રોગ ઉત્પન્ન થયા. આખા ગામમાં ઢંઢેરો પીટાવ્યો કે નંદમણિયારના સોજા રોગમાંથી એક પણ રોગ દોષ મટાડશે તો તેને પુષ્કળ ધન આપવામાં આવશે. ધણુ વૈદો દાકતરો આવ્યા, ધણુ ઉપચારો કર્યા પણ તેમાંના દોષ તેને એકપણ રોગ મટાડી શક્યા નહિ. વેદનાની મહા પીડાથી નંદમણિયાર મૃત્યુ પામ્યો અને નંદપુષ્કરણી નામની વાવમાં મૃદિત બન્યો હોવાથી, તે મરીને તેજ વાવમાં દેહપ્રવેશ ઉત્પન્ન થયો. આ દેહને ગર્ભ મુક્ત થઈ, બાલ્યાવસ્થા વીતાવી યુવાવસ્થા પ્રાપ્ત થવાથી વાવમાં ફરવા લાગ્યો. તે વાવમાં સ્નાન કરતાં, પાણી પોતાં ધણુ લોકો શાંતિ પામી બોલતા કે નંદમણિયારને ધન્ય છે કે તેણે આવી સુંદર વાવ બંધાવી. ધણુ માનુષો પાસેથી આવું સાંભળીને દેહકાને વિચાર થયો કે આવા શબ્દો મેં પૂર્વે ક્યાંક સાંભળ્યા છે. એમ

1. 在 1970 年，美国人口约为 2 亿。到 1980 年，人口增加到约 2.2 亿。
 2. 在 1970 年，美国的平均寿命为 72 岁。到 1980 年，平均寿命增加到约 75 岁。
 3. 在 1970 年，美国的出生率约为每千人 16 人。到 1980 年，出生率下降到约 14 人。
 4. 在 1970 年，美国的死亡率约为每千人 10 人。到 1980 年，死亡率下降到约 8 人。
 5. 在 1970 年，美国的自然增长率（出生率减去死亡率）约为每千人 6 人。到 1980 年，自然增长率下降到约 6 人。
 6. 在 1970 年，美国的总人口增长率为 1.3%。到 1980 年，总人口增长率下降到约 0.8%。
 7. 在 1970 年，美国的生育率（每个妇女一生中的孩子数量）约为 2.1 个。到 1980 年，生育率下降到约 1.8 个。
 8. 在 1970 年，美国的婴儿死亡率（每千名活产婴儿中的死亡人数）约为 26 人。到 1980 年，婴儿死亡率下降到约 12 人。
 9. 在 1970 年，美国的青少年怀孕率（每千名 15-19 岁少女中的怀孕人数）约为 18 人。到 1980 年，青少年怀孕率下降到约 12 人。
 10. 在 1970 年，美国的离婚率（每千对夫妇中的离婚人数）约为 10 人。到 1980 年，离婚率上升到约 15 人。

નિવૃત્ત થઈ ગયા, અને પૌષ્ઠશાળામાં જઈ પ્રતિમા ધારણ કરીને આત્માના અપૂર્વ ભાવમાં વિચરવા લાગ્યા. છેલ્લી પ્રતિમા પૂરી થતાં, તપથી શરીર ક્ષીણ બનવાથી નંદિનીપિતાએ અંતિમ સંચારો શરૂ કર્યો. એક માસનો સંચારો ભોગવી, જ્ઞાનદર્શનચારિત્રની આરાધનામાં તલ્લાલીન બની નંદિનીપિતા મૃત્યુ પામ્યા અને પહેલા દેવસોકમાં દેવપણે ઉત્પન્ન થયા. ત્યાંથી મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જન્મ પામી, ચારિત્ર લઈને તેજ ભવમાં તે મોક્ષગતિને પામશે.

૧૪૫ નંદીવર્ધન.*

સિંહપુર નામનું નગર હતું. સિંહરથ નામે રાજા હતો. ત્યાં દુર્યોધન નામે ક્રોટવાળા હતો. તે ધણે જ પાપી, જુલ્મી અને દુરાચારી હતો. તેણે અપરાધીઓને શિક્ષા કરવા માટે ગરમ તાંબુ, ગરમ સીસુ ગરમ પાણી, ઘોડાનો પેશાબ, બેંચ બકરી વગેરેનું મૂત્ર, હાથકડીઓ, સાંકળો, હાંટર, રસી, તલવાર, છરી, ખીલા, હથોડા વગેરે વસ્તુઓ રાખી હતી જેનાથી તે ચોર, જુગારી, રાત્નપ્રેમી, પરત્વી લપટ આદિ અપરાધીઓને ત્રાસ ત્રાસ વર્તીવતો હતો. કોઈના મ્હોંમાં તે હતું ધગધગતું સીસું રેડતો. તો કોઈના મ્હોંમાં ઉકળતું તાંબુ રેડતો. કોઈને હાથકડી પહેરાવવી, તો કોઈને સાંકળથા બાંધવા, કોઈને રૂવામાં ઉંધાં લટકાવવા, કોઈના કપાળમાં ખીસા દોકવા, કોઈના નાક કાન કાપવા, તો કોઈને ઘોડાનો પેશાબ પાવો, વગેરે પ્રકારના મહા જુલ્મ વર્તીવતાં આ ક્રોટવાળે પાપના પુષ્કળ દળ ભેગાં કર્યાં. પરિણામે એકત્રીસ સો વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી તે ક્રોટવાળા મૃત્યુ પામીને, છડી નરકમાં ગયો.

ત્યાંથી નીકળીને તે અધુરા નગરીમાં મીઠાસ રાજાની બંધુશી નામની રાણીને પેટે પુત્રપણે આવતથો. તેનું નામ પાડ્યું નંદીવર્ધન. અનેક સાતનપાતનમાં ઉછરી કુમાર સુવાવરથા પામ્યો. ત્યારે તે અંતઃપુરમાં

* ખીલ નંદીવર્ધન પ્રભુ મદારીના જાદુ દલા. તેમનું ચરિત્ર હીંચું નથી.

મૂર્છિત બન્યો. તે યુવગઝ છતાં જાદવી રાજ્ય મેળવવા ખાતર પોતા પિતાનું મૃત્યુ ઈચ્છી, મારી નાખવાની યુક્તિ યોગવા લાગ્યો. તે મિત્ર નામના એક હન્રમને બોલાવ્યો. જે ગરબનો વિધામુ હતો અને અંતઃપુરમાં પણ જતો. નંદીવર્ધને પોતાનો વિચાર જણાવ્યો અને હન્રમત કરતાં કરતાં પોતાના પિતાના ગળામાં એ જોસી દેવા હન્રમને કહ્યું, સાથે સાથે અર્ધું રાજ્ય આપવાની ક્ષા બતાવી. હન્રમે તે કબુલ કર્યું; પરંતુ પાછળથી તેને વિચાર થયો જે રાજા આ વાત જાણે તો મારા ગળા ગળા જેવડા કુકડા તેથી તે ખીન્યો અને રાજા પાસે જઈ તેણે નંદીવર્ધને દુષ્ટતાની વાત જાહેર કરી. આથી રાજા ધગ્ગા ગુસ્સે અને નંદીવર્ધનને પકડી મંગાવ્યો. તેના હાથ પગ બાંધી અને તેને લોખંડના ધગધગતા સિદ્ધાસન પર બેસાડ્યો. તેના ધગધગતું સીસું, તાંબુ રેડાવ્યું અને ખૂબ ઉકાળેલા તેલથી અભિષેક કરાવ્યો. લોખંડના ધગધગતા દાર તેના કાન પહેરાવ્યાં લોખંડનો ગરમ મુગટ પણ પહેરાવ્યો, નંદીવર્ધન ખૂબ પોતાના લાગ્યો, પણ કર્મના કાયદાની મામે કાર્મિક શિક્ષા નથી. પાંચ કાળને અવસરે તે કાળ કરીને પહેલી નરકમા મયો ત્યાંથી અમંચારમાં બટકી આખરે મુક્તદેશને પામશે.

સાર:—રાજયવ્રોહ એ જુરી વસ્તુ છે. (૨) ગુન્હેગારને અલ્પ કાળ જલ્દીમાં બચકર સિદ્ધ કરવો એ પણ એક મહાન ગુન્દો છે.

૧૪૬ નંદીપેણ મુનિ.

મગધ દેશમાં નંદી નામે ગામ હતું ત્યાં એક મર્ગીય હતો, તેને મોમિકા નામની સ્ત્રી હતી તેમને નંદીપેણ નામે પૂર્વના પાપકર્મના ઉચ્ચ નંદીપેણનું મર્ગીય કદવું હતું પેટ નાક વાંકું, કાન વટેલા, આખ ત્રાગી, માથાના ચામડા દીમત્તું, આવી બેટાગ સ્થિતિ બંધ નો કાળે નંદીપેણ ની અંતી. કાળાન્તરે મગધ મર્ગી જતા નંદીપેણ એકલા રહે

ઝેટલે તેના મામાને દયા આવવાથી તે તેને પોતાને ઘેર લઈ ગયો. તેના મામાને સાત પુત્રીઓ હતી, તેમાંની કોઈ એકને તેણે આ નંદીપેલુ સાથે લગ્ન કરવાનું કહ્યું, પરંતુ કોઈ પુત્રીએ તે કબુલ કર્યું નહિ. આથી પોતાના કર્મને દોષ આપી નંદીપેલુ મામાના ઘરમાંથી ચાલી નીકળ્યો.

ફરતો ફરતો તે રત્નપુર નગરના એક ઉદ્યાનમાં આવ્યો. ત્યાં એક સુખી ગૃહસ્થનું યુગલ એકબીજાને આલિંગન આપી ક્રીડાસુખ ભોગવતું હતું, તે જોઈ નંદીપેલુને પોતાના દુઃખી જીવન પર કંટાળો આવ્યો, તેણે આત્મહત્યા કરવાનો વિચાર કર્યો અને નજીકના જંગલમાં આવ્યો, ત્યાં સુસ્થિત નામના એક મુનિના તહેને દર્શન થયા. મુનિએ તેનો પરિચય પૂછી અનુબ્રાજના કામભોગ અને સંપત્તિ અનિષ્ટકારી હોવાનો અદ્ભુત બોધ આપ્યો, પરિણામે વૈરાગ્ય પામી નંદીપેલે દીક્ષા લીધી. દીક્ષા લઈ તેમણે જીવનભર છક છકના પારણા કરવાનો અભિગ્રહ લીધો, અને ગુરૂની સેવા કરતાં આમાનુષામ વિચરવા લાગ્યા. તેમને એવો નિયમ હતો કે એકાદ મુનિની વૈયાવન્ધ્ય (સેવા) કર્યા પછી જ પોતાને આદાર કરવો. આમ ઘણાં વર્ષ સુધી તેમણે કર્યું, પરિણામે તેમની ભક્તિના સ્થળે સ્થળે વખાણ થવા લાગ્યા.

એકવાર દરૂની સભામાં આ નંદીપેલુ મુનિના વખાણ થયા. તે એક મિથ્યાત્વી દેવને રૂઝ્યા નહિ. તેણે મુનિની પરીક્ષા કરવાનો નિશ્ચય કર્યો, અને એક રોગગ્રસ્ત સાધુનું રૂપ ધરી તે રત્નપુરીના ઉદ્યાનમાં બેઠો, વળી તે દેવ બીજા એક સાધુનું રૂપ ધરી, નંદીપેલુ પાસે આવ્યો. તે વખતે નંદીપેલુ મુનિ પારણ કરવા બેસતા હતા. દેવ બોલ્યો: રે, નંદીપેલુ, આવો જ તારો સેવાભાવ કે? મારા ગુરૂ અતિસારના રોગથી પીગ્રમ છે, ને તું નિરંતરે ભોજન કરે છે? નંદીપેલુ ચમકીને બોલ્યા: મહારાજ, મારું કરો. ચાલો જતાવો, ક્યા છે તે ગુરૂ મહારાજ?

તેમના પર મુગ્ધ બની. એકંદરે તેઓ બહોતેર હજાર સ્ત્રીઓના સ્વામી થયા. સૌથી છેલ્લી તેઓ દેવક રાજની પુત્રી દેવકીને પરણ્યા. નિયાણાના પ્રતાપે ત્હેમને સંસાર વધારવો પડ્યો.

૧૪૭ નંદીપેણુ કુમાર.

તેઓ શ્રેણિક રાજના પુત્ર હતા. લ. મહાવીરની દેશના સાંભળી, તેમને વૈરાગ્ય થવાથી દીક્ષા લેવા તત્પર થયા. તેવામાં એક દેવે અંતરિક્ષમાંથી નંદીપેણુને કહ્યું: હે કુમાર, હમણા તું દીક્ષા ન લે, તારે હજુ ભોગાવલી કર્મ બાકી છે, છતાં નંદીપેણુ તે માન્યું નહિ. ભગવાન મહાવીરે પણ તેને ધીરજ ધરવાનું કહેવા છતાં, તેણે દીક્ષા લીધી, અને આકરી તપશ્ચર્યાઓ કરવા માંડી. એકવાર ગૌચરી અર્થે નીકળતાં તેઓ એક વેશ્યાને ઘેર જઈ ચડ્યા. મુનિને દેખી વેશ્યાને વિકાર થયો. વેશ્યાએ કહ્યું: મહારાજ, અહિં તો અર્થની ભિક્ષા છે. સમન્થા ? એમ કહેતા જ તે દસી પડી. મુનિ લોભાયા. ત્હેમણે પોતાના તપશ્ચર્યા ઉત્પન્ન થયેલી લબ્ધિનો ઉપયોગ કરી તે સ્થળે ધનનાં એક મોટો ઢગલો કર્યો અને તેઓ રસ્તે પડ્યા. વેશ્યાએ મુનિ પાસે જઈ કહ્યું: મહારાજ, આ તમારું ધન તમે લઈ જાઓ, મારે ન જોઈએ. જો તમે અહિં મારી સાથે રહેવાનું કબુલ કરો, તો જ હું આ ધન લઉં. નંદીપેણુ વેશ્યાનું કથન કબુલ કર્યું. તેમણે પોતાનો સાધુવેશ ઉતારી નાખ્યો, અને તેઓ વેશ્યાને ત્યાં રહ્યા. પરંતુ એવો નિયમ કર્યો કે હમેશાં ૧૦ પુરોને બુઝરી દીક્ષા અપાવ્યા પછી જ પોતાને આહાર કરવો. આ આકરી પ્રતિજ્ઞા પણ નંદીપેણુ પોતાના તપોચળ અને જ્ઞાનના પ્રભાવે પાળવા લાગ્યા. માત્ર એક દિવસે તેમણે ૯ પુરોને બુઝવ્યા અને દીક્ષિત બતાવ્યા, પરંતુ એક વાણે દીક્ષા આપવાનું બાકી રહ્યું. નંદીપેણુ દુઃખી પ્રયત્ન કર્યો, પણ દીક્ષા દેનાર દશમે પુરુષ દોષ નીકળ્યો નહિ. આથી નંદીપેણુ પોતે જ દીક્ષા લીધી; અને પ્રભુ પાસે જઈ પોતાના પૂર્વ

પાપની આલોચના કરી. અને ગુહ ચારિત્ર પાળી નંદોનેણ કાગધમાં
પાની દેવસોકમા ગયા.

૧૮૮ પ્રતિષ્ઠા.

તે ક્રાન્તિ દેવની સાકેતપુરી નગરીનો રાજા હતો. પૂર્વજવમાં
નકા પગ કુમારનો તે મિત્ર હતો. ત્યાં સંયમ પાળી, ધર્મોત્તમ કરવાથી
તે જયન વિમાનમાં દેવપણે ઉત્પન્ન થયો હતો. ત્યાંથી સ્વર્ગી અર્ધિ
તે ગાન થયા હતા. તેને પદ્મા નામની રાણી હતી. તે સાકેતપુરમાં
રાજાવનું એક દેવગ હતું, રાજા અને રાણી એકઠા તે નામદેવના
રાજા નામે ગયા. ત્યાં દેવગમાં શોભાયમાન એવો એક દામકાંડ
રાજાના આકૃતિવાળો ચિત્રસો વિભાગ) હતો. તે જોઈ રાજાએ
પર્યુ કે તદ્દમે આવો દામકાંડ કયાંય જોયો છે? પ્રધાને
મિથિલા નગરીમાં મહાકુવરીની વર્ષગાંઠ વખતે જોવામાં
આવેલા આગળ આ કાંઈ દિસાગમાં નથી, એમ કહી મૂકે
પ્રધાને મહાકુવરીનાં રૂપ, ગુણની પ્રશંસા કરી. તે
જાને તે મહાકુવરી પગપાતી ઇચ્છા થઈ. આથી તેને
જે દૂત મોકલી મહાકુવરીનું માથું કર્યું. રાજાએ તે
જુદે જિતસત્તુ વગેરે રાજાઓ મળે સધી કરી
જાણ કરી. તેમાં મહાકુવરીએ મોનાની જાણ
તે જુદા રાજાને પુછ્યો અને તેને દીસા લીધી. અને
અતઃ સમયે સમેતશિખરે પર મંધારો કરી પ્રતિ

૨૦૬

૧૮૯ પદ્મકુમાર.

જે પુત્ર કાળીકુમારની પદ્માવતી માતૃની કનિષ્ઠ
દેવો. આત્માએ નિદનું અર્પણ જોયું. અને
અવનનું, એવું તે સ્વપ્નનું ૧૭ ૧૬

ખનુકમે નવમાસ પૂરા થયે બાળકનો જન્મ થયો. માતાના નામ પરથી તેનું પદ્મકુમાર એવું નામ આપ્યું. ઉંમર લાયક થતાં તેને આઠ કન્યાઓ પરણાવવામાં આવી.

એકવાર ભ. મહાવીર ચંપાનગરીમાં પધાર્યા. રાજા કોણિકની સાથે પદ્મકુમાર પણ પ્રભુને વંદન કરવા ગયો. પ્રભુની દેશના સાંભળી તેને વૈરાગ્ય થયો અને ઘેર આવી માતા પિતાદિકની રજા મેળવી દીક્ષા લીધી. રથવિર મુનિ પાસે ૧૧ અંગ ભણ્યા. હૃદ, અકમ આદિ ઉગ્ર તપશ્ચર્યા કરવા લાગ્યા. અંતિમ સમયે વિપુલગીરી પર એક માસનું અનશન કર્યું અને ૫ વર્ષનું ચારિત્ર પાળી કાળને અવસરે કાળ કરીને તેઓ પહેલા સૌધર્મ નામક દેવસોકમાં બે સાગરના આયુધ્યે દેવ થયા. ત્યાંથી મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જન્મ લઈ તેઓ મોક્ષમાં જશે.

૧૫૦ પદ્મપ્રભુ.

વર્તમાન એવિસીના હટ્ટા તીર્થકર શ્રી પદ્મપ્રભુ કૌશાંબી નગરીમાં ધર નામના રાજાની સુસીમા નામક રાણીની કુક્ષિમાં, નવમા પ્રિયેષક વિમાનમાંથી અવતરીને મહા વદિ હાને રોજ ઉત્પન્ન થયા. માતાને ચૌદ સ્વપ્ન આવ્યાં. માતાને પદ્મની શમ્પામાં સુવાનો દોહદ થયો; તે દેવોએ પૂરો કર્યો. તેમનો જન્મ કાર્તિક વદિ બારશના રોજ થયો. ૫૬ કુમારિકા દેવીઓએ અને છત્રોએ આવી પ્રભુનો જન્મોત્સવ ઉજવ્યો. પિતાને અતિશય આનંદ થયો, અને પદ્મનાથ એવું તેમને નામ આપ્યું. તેમનું દેહમાન ૨૫૦ ધનુષ્યનું હતું. ચૌવનવય પ્રાપ્ત થતાં માતાપિતાના આગ્રહથી અનેક રાજકન્યાઓ સાથે તેમણે લગ્ન કર્યું. જા લાખ પૂર્વ તેઓ કુમારાવસ્થામાં રહ્યા. ૫૯ પિતાનું રાજ્ય મદ્યુ હતું. ૨૧૧ લાખ પૂર્વ અને ૧૬ પૂર્વાંગ સુધી તેમણે રાજ્ય બોગવ્યું. કૌશાંતિક દેવોની સૂચનાથી પ્રભુએ એક વરમ સુધી અનંતક દાન આપ્યું. ૫૯ હૃ ભક્ત કરી કાર્તિક વદિ ૧૩ ના રોજ

વિનાશ થશે. તે સાંભળી કૃષ્ણ ત્રિચારવા લાગ્યા કે ધન્ય છે જાલી, મયાલી, પ્રભુમ્ન, દ્રવનેત્રિ આદિ કુમારોને, કે જેઓએ રાજવૈભવનો ત્યાગ કરી પ્રભુ પાસે દીક્ષા લીધી ! હું તો અલાગ્યવાન, અપુણ્યવંત છું અને કામભોગોમાં મૂર્છા પામ્યો છું, જેથી દીક્ષા લેવા સમર્થ નથી. પ્રભુએ તેનો મનોભાવ તરતજ કહી દીધો અને કહ્યું કે વાસુદેવો દીક્ષા લેતા નથી, લીધી નથી અને લેશે પણ નહિ. કૃષ્ણે કહ્યું:- ત્યારે હે પ્રભો ! હું અહિંથી મૃત્યુ પામીને ક્યાં જઈશ ? પ્રભુએ કહ્યું:-હે કૃષ્ણ, દારિકા નગરી જગતી હશે ત્યારે તું તારા માતાપિતા અને ભાઈની સાથે નીકળી જઈશ. રસ્તામાં તારા માતાપિતા મરણ પામશે. ત્યાંથી તું અને બળદેવ પાંડવ મધુરા બણી જતાં ઠાસંખીવનના વૃક્ષની નીચે પૃથ્વીશિલા પર જરાકુમારના બાણથી વીંધાઈને તું મરણ પામીશ અને મરીને ત્રીજી નરકમાં જઈશ. આ સાંભળી શ્રીકૃષ્ણ ત્રાસ પામ્યા અને ચિંતા કરવા લાગ્યા. પ્રભુએ કહ્યું. ચિંતા ન કર કૃષ્ણ. ત્યાંથી તું નીકળીને જંબુદ્વીપના ભરતક્ષેત્રમાં પાંડુદેશના શતદ્વાર નગરમાં આમમ નામે અરિહંત-તીર્થંકર થઈશ અને મોક્ષમાં જઈશ. આ સાંભળી કૃષ્ણને ઘણો દર્ધ આવી ગયો. તેમણે સાયળ પર હાથ પછાડી દર્ધમય શબ્દોઆર વડે સિંહનાદ ક્યો. ત્યાંથી પ્રભુને વંદન કરી શ્રીકૃષ્ણ ઘેર આવ્યા.

શ્રીકૃષ્ણે રાજ્યમાં આવી ઢંદેરો પીટાવ્યો કે અગ્નિકુમાર દેવના પ્રેક્ષપથી દારિકા નગરી જગીને ભરમ થવાની છે, માટે જેને દીક્ષા લેવી હોય તે તૈયાર થઈ જાય અને તેમના કુટુંબના નિર્વાહની સુધગી વ્યવસ્થા હું કરીશ.

શ્રી કૃષ્ણની રાણી પદ્માવતીને વૈરાગ્ય થયો હતો તેથી તે દીક્ષા લેવા માટે તૈયાર થઈ અને શ્રીકૃષ્ણની આજ્ઞા માર્ગી. શ્રીકૃષ્ણ વાસુદેવે પામધૂમપૂર્વક પદ્માવતીનો દીક્ષા-મહોત્સવ ક્યો અને તેમનાથ પ્રભુ

નામની સ્ત્રીને સોંપ્યો. તે ત્યાં મોટો થવા લાગ્યો. અહિં થોડીવારે
 રૂકિમણીએ કૃષ્ણ પાસે પુત્રને પાછો માગ્યો, ત્યારે કૃષ્ણે કહ્યું કે
 તમને હમણા જ ત્વેને લઈ ગયા છે ને ? રૂકિમણીએ કહ્યું: નાથ,
 મને છેતરો છે શાને ? આ સાંલળી કૃષ્ણ ચમક્યા. તેમણે વિચાર્યું
 કે જરૂર કોઈએ દગો કર્યો છે, એમ ધારી પ્રણમની સધળે ઠેકાણે
 તપાસ કરાવી, પણ ક્યાંય ખતો ન લાગ્યો. આખરે થોડાક વખત
 પછી નારદઋષિ ત્યાં આવ્યા. તેમને પૂછતાં નારદે કહ્યું:—રાજન,
 ગણરામ્યો નહિ. પ્રણમ જીવતો છે અને ૧૬ વરસે તે તમારે ઘેર
 આવશે. રૂકિમણીએ નારદને પૂછ્યું. ઋષિદેવ, મને પુત્રનો આટલો
 લાભો વિયોગ થવાનું શું કારણ ? નારદે કહ્યું.—દેવી, તમે પૂર્વભવમાં
 મોરલીના ઈડાં રમાડવા માટે હાથમાં લીધાં હતાં, તે વખતે તમારો
 હાથ કંકુવાળો હોવાથી તે ઈડાં લાલચોળ(મતાં) બની ગયાં; જેથી
 મોરલીએ તે ઝોળખ્યાં નહિ, આખરે વરસાદ થવાથી તે ઈડાં
 ધ્રાવાયા, જેથી મોરલીએ ઝોળખ્યાં, ને સેવ્યાં. પણ તેટલામાં ૧૬
 વડીનો સમય પમાર થયો, તેના રૂળ રૂપે તમને તમારા પુત્રનો ૧૬
 વર્ષનો વિયોગ થશે, એવું સીમંધર દવામીએ મને કહ્યું હતું, એમ
 બ્રહ્મા નારદ ઋષિ ત્યાંથી વિદાય થયા.

પ્રણમ અદિયાં ૧૬ વર્ષનો થયો, તે વખતે તેનું અધ્યાગ
 ૨૫ જોઈ, કનકમાળાની દષ્ટિમાં વિકાર ઉત્પન્ન થયો; અને તેથીએ
 પ્રણમ પાસે પ્રેમસંબોગની માગણી કરી; પોતાની ઈચ્છા તૃપ્ત
 કરવા કનકમાળાએ તેને ગૌરી અને પ્રણમિએ નામની બે વિદ્યાઓ
 માંખવી. આ વિદ્યા મળવા છતાં પણ પ્રણમને અનાયારનું સેવન
 કર્યું નહિ અને તે બધાર જતો રહ્યો. કનકમાળાએ ત્રી ચરિત્ર કરી
 પ્રણમ સાથે લડવા પોતાના પુત્રને હરીયાં. બંને વચ્ચે યુદ્ધ થયું,
 તમા પ્રણમને તેના પુત્રને હરાવી મારી નાખ્યા. તેવામાં સમય પૂરો
 થયો હોઈ નારદ ઋષિ ત્યાં આવી ચડ્યા. તેમને પ્રણમને તેની માતાનો

૧૫૪ પ્રભાવતી.*

વિશાળા નગરીના એટક રાજાને ૭ પુત્રીઓ હતી. તેમાં એક પ્રભાવતી પણ હતી. તેને સિંધુ-સેવીર દેશના ઉદાયન રાજા વેરે પરણાવવામાં આવી હતી. તેમને અભિયિ નામે પુત્ર થયો હતો. જ. મહાવીરની દેશના સાંજળી પ્રભાવતીને દીક્ષા લેવાની અભિલાષા થઈ અને ઉદાયન રાજા પાસે રાજા માગતાં તેણે કહ્યું કે ત્હમે દેવપદ્યો પામે તો મને પ્રતિજ્ઞા આપના આવજો. રાણીએ આ કબુલ કર્યું અને દીક્ષા લીધી. ખૂબ તપશ્ચર્યા અને અંતિમ સમયે અનશન કરી પદ્મપ્રભાવતી દેવલોકમાં ગઈ, એટલે આપેલાં વચન પ્રમાણે તેણે ઉદાયન રાજાને પ્રતિજ્ઞા પમાડ્યો.

૧૫૫ પ્રભાસ ગણપુર†

રાજશૂદ્ધિ નગરીમાં જસ નામના બ્રાહ્મણને અતિભદ્રા નામની પત્ની હતી, તેનાથી તેમને એક પુત્ર થયો. તે કર્કરાશી તથા પુષ્ય નક્ષત્રમાં જન્મવાથી તેનું નામ પ્રભાસ પાડ્યું. અનુક્રમે તે વેદાદિ સર્વ શાસ્ત્રોમાં પારંગત થયા. આ પ્રભાસ બ્રાહ્મણ ૩૦૦ શિષ્યોના

* જૈનાગમમાં પ્રભાવતી, ધારિણી જગેરે નામનાં ચરિત્રો પમાં આવે છે, પરંતુ તે બહુ જ ઓછી માહિતીવાળાં, અને ખાસ આપણ જેવાં ન દોઢ અંગે આધ્યાત્મિક. —સં.

† જ. મહાવીરને જે ૧૧ ગણપુરો થયા તે સર્વ બ્રાહ્મણો દતા. તે અગીયારે સમર્થ અધ્યાપકો અથવા નગરીમાં સોમિલના વજ્રમાં આવેલા, દૈનંદે જુદી જુદી રાંઠાએ હતી, તે સખળી જ. મહાવીરે દૂર કરી, તેથી તે બધાઓએ પોતાના ૪૮૦૦ શિષ્યો સદિત પ્રજા પાસે દીક્ષા લીધી હતી, અને તેઓ પોતાના જ્ઞાન, ચારિત્રના બળે પ્રજા મહાવીરના ગણપુરો (૫૬ શિષ્યો) થયા હતા. —સં.

અધ્યાપક હતા. તેમને 'મોક્ષ છે કે નહિ' એ બાબતનો સં
દો. તે ભગવાન મહાવીરે નિવાર્યો. એટલે તેમણે ૧૧ વર્ષ
નંદાની વચે દીક્ષા લીધી. તેઓ પ્રભુ મહાવીરના ૧૧ મા મહુપર
આગ્યા. ૮ વર્ષ છદ્મસ્થાવરથામાં રહ્યા. તે પછી ૨૫મા વર્ષે તે
કૈવલ્યગાન થયું. ૧૬ વર્ષ કૈવલ્ય પ્રવળ્યામાં વિચર્યા, એકદર
વધતું આયુષ્ય ભોગવી તેઓ મોક્ષમાં ગયા.

૧૫૬ પ્રદેશી રાજ

મ્હેતાજિકા નામની નગરી હતી. ત્યાં પ્રદેશી નામે
રાજ્ય કરતો હતો તે રાજા રણેશ અધર્મી હતો, સાંચ કરે
તેમજ કૈવલ્ય પામેલા જુલમ કરી ખૂબ કર ક્રિયાવતો તેને
લેશ માત્ર કર ન હતો, તે કેવળ નારિક હતો. પત્નીકા
નહો. શુભાશુભ કર્મના કરને પણ માનતો નહિ. જ્ય
કર્મને, માત્ર દાસ પાકને, મોક્ષશાખમાં આ પ્રદેશી ન
કરન વિભાવતો હતો. તેને મુર્ચ્છિનતા નામની માત્રા હતી
મુર્ચ્છાનતા નામનો ત્રણ હતો, અને વિભાવતા માત્રા એ
શાળી મર્ત રત્ના આ નામને કુ-૧૧ કરના આ વિ
કરનશુભ ગણ નામે નામે - મધ્ય હતો એના નામે
વિભાવતા નામે મદ્ય મુદ્ધ નામે નામે નામે નામે નામે
આપતા આ કે નામે નામે નામે પ્રય નામે નામે
કરને અશુભતા નામે નામે નામે નામે નામે નામે
કરને તેને નામે નામે નામે નામે નામે નામે નામે
૧૫૬ અને વિભાવતા નામે નામે નામે નામે નામે
નામે નામે નામે નામે નામે નામે નામે નામે

પૂર્વના જાણનાર શ્રી કેશીસ્વામી આવસ્તિ નગરીનાં ક્ષેત્રક ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. લોકોના ટોળેટોળાં શ્રી કેશી સ્વામીને વંદન કરવા જવા લાગ્યા. આ દ્રશ્ય ચિત્ત સારથીના જોવામાં આવ્યું. માણસોને પૂછતાં જણાયું કે શ્રી કેશી સ્વામી નામના વિદ્વાન મહાત્મા પધાર્યા છે. ચિત્ત સારથી સ્નાન કરી, વસ્ત્રાલંકારો પહેરી ક્ષેત્રક ઉદ્યાનમાં ગયા. શ્રી કેશી સ્વામીને વંદન કર્યું. કેશી સ્વામીએ દેશના આપી, ચિત્ત સારથી પ્રતિજ્ઞા પામ્યો, અને કેશી સ્વામીને વંદન કરી તેણે કહ્યું:—પ્રભુ, તમારો ઉપદેશ ખરેખર છુડતા જીવોને આધારભૂત છે, મ્હને તમારા ધર્મ પ્રત્યે માન અને શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થયાં છે. માટે હું સાધુ ધર્મ શકતો નથી; પરંતુ આવકના બાર વ્રત અંગીકાર કરાવો, કેશી સ્વામીએ તેને બાર વ્રત ધરાવ્યા. ચિત્ત સારથી તેમનો ઉપાસક થયો અને પછી તે સ્વસ્થાનકે ગયો.

કેટલોક વખત વીત્યા બાદ ચિત્ત સારથી શ્વેતાંબિકા નગરીમાં જવા તૈયાર થયો. અન્ધ રથ પર બેસીને માણસો સાથે તેણે પ્રયાણ કરવા માડ્યું. પ્રથમ તે કેશી સ્વામીને વંદન કરવા આવ્યો, તેમને વંદન કરીને કહ્યું:—પ્રભુ, હું શ્વેતાંબિકા નગરીમાં જાઉં છું, આપ સાં કૃપા કરી પધારશી. કેશી સ્વામી આ સાંભળી મૌન રહ્યા. ચિત્તે ફરીથી આમંત્રણ કર્યું. છતાં તેઓ મૌન રહ્યા. ત્યારે ત્રીજી વખત કહ્યું, ત્યારે કેશી સ્વામી બોલ્યા:—હૈ ચિત્ત સારથી, ભયંકર વન દોષ, જેમાં વાઘ, વશ, સિંહ રહેતા હોય અને જીવોનો મંદાર કરતા હોય, સાં પણ પક્ષીઓ આવે ખરાં ? ચિત્તે કહ્યું:—ન આવે, પ્રભુ.

કેશી—તો પછી તમારી નગરીનો ગજા અધર્મો છે, તો હું સાં કેવી રીતે આવું ?

ચિત્ત—પ્રભુ, આપને પ્રદેશી રાજા સાથે શું નિરજાત છે ? ત્યાં ઘણા સાર્યવાદ, શેઠ, શાહુકારો રહે છે તે બધા આપને વંદન કરવા આવશે અને આદાર પાછી વહોગવશે.

ત્યારે કેશી સ્વામીએ કહ્યું કે સમય જોઈને તે તરફ વિદ્ય કરીશ. ત્યાંથી ચિત્ત સારથી શ્વેતાંબિકા નગરીમાં ગયો. પછી નગરીના મૃગ નામના ઉદ્યાનમાં આવ્યો અને ચિત્ત સારથીએ ઉદ્યાનના માળીને કહ્યું કે અહીંયા કેશી નામના સ્વામી પધારે છે તું વંદન કરી તેમનો આદર સત્કાર કરજો. પાટ, પાટલા, મશન આમંત્રણ કરજો, પછી મહને ખબર આપજો. આટલી સૂચના આપી ચિત્ત સારથી રાજદરબારમાં આવ્યો. આવરિતના રાજ તરફ મળેલું નજરાણું તેણે પ્રદેશી રાજાને ચરણે મૂક્યું. રાજા પ્રસન્ન થયે

કેટલોક સમય વીત્યા બાદ શ્રી કેશી સ્વામી ગ્રામાનુભા વિદાર કરતા કરતા શ્વેતાંબિકા નગરીના મૃગ ઉદ્યાનમાં પધાર્યા વ પાસકે લેખને જોઈ વંદન કર્યું. પાટ, પાટલા વગેરે ચીજોનો ખરો ન કરી આવ્યો, અને ત્યાંથી નીકળી તરતજ તેણે કેશીસ્વામી પધાર્યા ચિત્ત માગ્યોને ખબર આપી. ચિત્ત માગ્યીનું હૃદય પોતાના ધર્મચાર્ય આવાગમનના સમાચારથી આનંદથી પ્રકુલિત થયું. આમન પધાર્યા કૃતિ ધર્મ લેણે કેશી સ્વામીને આવપૂર્વક વંદન કર્યું પછી વસ્ત્રાવરણ પહેરી અશ્વચરમાં બેઠી તે વાંચતા ગયો ત્યાં કેશી સ્વામીને આવક નમસ્કાર કરીને તેણે કહ્યું - પ્રભુ, અમાના રાજા અધર્મી છે, તે આપ ધર્મબોધ આપે તેા થઈ શકે ત્યાં જોઈ ત્યાં જોઈ - કે ચિત્ત, શુભ વાર પ્રકારે સ્વર્ગી પ્રાપ્તિ થઈ શકે તે નથી (૧) આનંદ અથવા કુશાનના નંદને (૨) પાંચે શત્રુને વશના નમસ્કાર ન કરે (૩) કુપાત્રના નમસ્કાર ન કરે, (૪) નૈયમ અથવા અન્ય ન્યાય મુનિના નમસ્કાર ન કરે (૫) અન્ય નમસ્કાર ન કરે (૬) મન ન કરે તે ત્યાં તેને વંદન ન કરે અન્ય નમસ્કાર ન કરે (૭) મન ન કરે તે શુભ થઈને નહીં

ઉપાશ્રયમાં વંદણા, સેવા ભક્તિ કરે, (૩) ગોચરી વખતે સાધુમુનિની સેવા કરે, ભાત પાણી વહોરાવે. (૪) ન્યાં ન્યાં સાધુ મુનિને દેખે ત્યાં ત્યાં પ્રેમપૂર્વક વંદન કરે. હે ચિત્ત. ત્હમારા પ્રદેશી રાજા આરામમાં પડ્યા રહે છે. સાધુ મુનિનો સત્કાર કરતા નથી, તો હું તેમને કહી રીતે ધર્મ બોધ આપું? ત્યારે ચિત્ત સારથીએ કહ્યું. પ્રભુ, મારે તેમની સાથે ઘોડા બેવાને માટે ફરવા નીકળવું છે, તો તે રીતે હું તેમને આપની પાસે લાવીશ. આપ ધર્મબોધ આપજો. એટલું કહી ચિત્ત વંદન કરીને સ્વસ્થાનકે ગયો.

પ્રભાત થયું. ચિત્ત સારથીએ પ્રદેશી રાજાને કહ્યું કે કંબોજ દેશથી જે ચાર ઘોડા આવ્યા છે, તે ઘોડાઓ આશ્વવામાં કેવા છે તે બેવા સાફ પધારો. આપણે બંને જઈએ. પ્રદેશી રાજા તે સાંભળી તૈયાર થયો. રાજા અને ચિત્ત એક રથમાં બેસી તે ઘોડાઓ તે ગ્યને બેઠી ફરવા માટે આલી નીકળ્યા. ઘોડાઓ પાણીદાર હતા તેથી લગામ મુક્તાની સાથે પૂરપાટ દોડવા લાગ્યા અને ઘોડાક વખતમાં તો હજારો ગાઉ નીકળી ગયા. રાજાને બૂખ, તરસ અને થાક લાગવાથી રથને પાછો ફેરવવા ચિત્તને કહ્યું. ચિત્તસારથીએ રથને પાછો ફેરવ્યો, અને ન્યાં મૃગવન નામનું ઉદ્યાન હતું. અને જેમાં શ્રી કેશી સ્વામી ઉતરેલા, ત્યાં રથને લાવ્યા. ઘોડાઓ ત્યાં છટા કર્યા અને બંને જણા એક વૃક્ષની નીચે વિસામો સેવા બેઠા. અહિંયા કેશી સ્વામી બુલંદ અવાજથી લોકોને ધર્મોપદેશ આપી રહ્યા હતા. અવાજ સાંભળી પરદેશી રાજા મનમાં વિચારવા લાગ્યો કે આ જડ જેવો લાગે છે. તેમજ તેને સંભળનારા લોકો પણ જડ ન, કે જેઓ માત્ર જડની જ ઉપામના કરે છે. વગી આ ભાવજી કરનારા માણસે મારા બાગની કેટલી બધી જમીન રોકી છે. પણ આ માણસ દેખાવમાં ધણેજ કાંતિવાળો જણાય છે, એમ ધારી તે માણસને ઓળખવા માટે રાજાએ ચિત્ત પ્રધાનને પૂછ્યું. ચિત્તે કહ્યું,

પ્રભાણે તે નારકીમાં હશે. તો મને આવીને તે એમ કેમ નથી
કહેતા કે તું અધર્મ કરીશ નહિ. નહિતો નારકીમાં જઈશ.
જો તે આવીને મને કહે, તો હું જીવ શરીર જુદા માનું.

કેશી—હે રાજન, તારી સ્ત્રિકાન્તા નામની રાણી કોઈ ખીજ પુરુષ
સાથે કામભોગ સેવે તો તું શું કરે ?

પ્રદેશી—હું તે પુરુષના હાથ પગ કાપી તેને રાણી પર ચઢાવી દઉં.

કેશી—જો તે પુરુષ તને કહે કે મને થોડાક વખત જીવતો રાખો,
હું મારા સગા સંબંધીઓને કહી આવું કે વ્યભિચાર કોઈ કરશે
નહિ. નહિતો મારા જેવી દુર્દયા થશે. તો હે રાજન, તું તેને
થોડાક વખત માટે પણ છૂટો કરે ખરો ?

પ્રદેશી—જરા પણ નહિ.

કેશી—તારા દાદા અહિ આવવાની ઇચ્છા કરે છે, પણ પરમાધામી
લોકો તેને ખૂબ માર મારે છે, એક ક્ષણ પણ તેને છૂટો કરતા
નથી, તો તે અહિં કેવી રીતે આવે ?

પ્રદેશી—ભગવાન ! તમે કહો છો કે નરકમાંથી આવી શકે નહિ, તો
મારી દાદી પણીજ ધર્મિષ્ઠ હતી. તે દેવલોકમાંથી આવીને
મને ધર્મ કરવાનું કેમ કહેતી નથી ?

કેશી—હે રાજન ! તમે સ્નાન કરી, સ્વચ્છ વસ્ત્ર પહેરી, દેવમંદિરમાં
જતા દો, તે વખતે કોઈ માણસ પાપખાનામાં ઉભો રહીને
તમને ત્યાં બોલાવી બેસવાનું કહે તો જાવ ખરા ?

પ્રદેશી—નહિ, રાહેજ. તે તો અશ્વત્થિ સ્થાનક છે તેથી હું ત્યાં
જાઉં જ નહિ.

કેશી—તેવી રીતે તારી દાદી મનુષ્યલોકમાં આવવાની ઇચ્છા કરે

છે, પણ તેદેવની રિદ્ધિ મિદ્ધિમાં મૂઠી પામવાથી આ ફોર
વાળા મનુષ્યલોકમાં આવી શકતી નથી, માટે નરેન્દ્ર
જીવ જુદા છે એમ જરૂર માન.

પ્રદેશી—એકવાર મારો કોટવાળ એક ચોરને પકડી નાખ્યો ન
હોદાની કુંભીમાં ધામ્યો, અને નાજીક દાડાડે ન
કોટલાક વખત પછી મેં જોયું તો ચોર મરી ગયો ન
કુંભીને ક્યાંઈ ઊંડ ન હતું, તો ક્યે મરેલો ન
નીકળી ગયો ?

કેશી—એક દાનશાળા દોષ, તેને બારી બારખા દોષ નહિ,
ક્યાંઈ ઊંડ દોષ નહિ. તેમાં પેમીને એક માખન તે
તો બહાર સ્વભાવ કે નહિ.

પ્રદેશી—હા, તેનો અવાજ બહાર સ્વભાવ.

કેશી—તેવી રીતે જીવની ગતિ છે. નવાગાના વચને
જેમ બહાર નીકળી જાય છે. તેમ પ્રમાણે તે
જીવ જુદા છે.

પ્રદેશી—એકવાર મારો કોટવાળ ચોરને પકડી નાખ્યો મેં નુ
કરું. પછી મેં ચોરને મારી નાખ્યો, અને નાજીક
પડેલા અને પડીના વગનમાં કંઈ જ ન હતું
અને જાને છે કે શરીર અને જીવ જુદા નથી.

કેશી—મનુષ્યની ખાલી મુઠક દોષ, તેમાં પવન જાય ન
તો વગનમાં કંઈ કેર જાય છે ? જો ન જાય તો
મનુષ્ય અને જીવ જુદા છે.

પ્રદેશી—જો મેં એક ચોરને મારી તેના મેં કંઈ કર્યું ન
જીવ જીવનું અંગ નહિ, પછી તમ કંઈ કર્યું નહિ.

કેશી—એક વાર એક પુરુષે સંધ્યા માટે લાકડાં સળગાવ્યાં. પછી તે કામસર ક્યાંય ગયો, ત્યારબાદ આવીને જોયું તો લાકડાં બુઝાઈ ગયેલાં, તેણે લાકડાંને ફેરવીને ચોતરફ જોયું, પણ ક્યાંઈ અગ્નિ દેખાયો નહિ. માટે હે રાજા, તું મુંઢ ન થા, અને સમજ કે શરીર અને જીવ જુદાં છે.

પ્રદેશી—મહારાજ ! ક્ષત્રિય, ગાથાપતિ, બ્રાહ્મણ અને ઋષિ એ ચાર પ્રકારની પરિવ્રજા તમે અને મુંઢ કહીને મ્હાઈ અપમાન ન કરો.

કેશી—હે પ્રદેશી, તમે જાણો છો, છતાં મારી સાથે વક્તાથી (આગાધથી) કેમ વર્તો છો ?

પ્રદેશી—મહારાજ, મેં પ્રથમથી જ વિચાર કરેલો કે હું વક્તાથી વર્તીશ તેમ તેમ અને જ્ઞાનનો લાભ મળશે.

કેશી—રાજા, વ્યવહાર કેટલા પ્રકારનો છે તે તમે જાણો છો ?

પ્રદેશી—હા, ચાર પ્રકારનો (૧) માગનારને આપે પણ વચનથી સંતોષે નહિ. (૨) વચનથી સંતોષ પમાડે, પણ કંઈ આપે નહિ. (૩) આપે અને સંતોષ પમાડે, (૪) આપે નહિ અને સંતોષ પણ પમાડે નહિ. તેમાં આપે અને સંતોષે તે ઉત્તમ અને છેલ્લો કનિષ્ઠ છે.

પ્રદેશી—પ્રભુ, હાથી અને કંથવાનો જીવ પણ સરખો દરો ?

કેશી—હા, રાજા, જેમ એક મકાનમાં દીવો મૂકી મકાન બંધ કરે તો તેનો પ્રકાશ બહાર નહિ આવતાં તે મકાનમાં જ રહે. વળી તે દીવો ઉપર ટોપલો ઢાંકી દે તો તે ટોપલા જેટલી જ જગ્યામાં પ્રકાશ આપે, તેવી રીતે જીવ કર્મોદયથી જે શરીરનો બંધ કરે, તેટલામાં જ અવગ્રાહીને રહે.

રહ્યા. તેવામાં શ્રેણિક મહારાજ પોતાના સુમુખ અને દુર્મુખ નામના બે સૈનિકો સાથે પ્રભુના દર્શને જવા નીકળ્યા. ત્યાં રસ્તામાં ધ્યાનરથ પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિને જોઈ દુર્મુખ બોલ્યો:—અરે સુમુખ, જો તો ખરો કે આ ધ્યાનમાં બેઠેલા મુનિને તેના બાળપુત્રની જરાયે દયા નથી, દુસ્મનો તેની નગરી પર ચડી આવ્યા છે, અને તેઓ તેના બાળપુત્રનું રાજ્ય લઈ લેશે, તેમજ તેની પત્ની પણ કપાઈ ચાલી ગઈ છે. સૈનિકના આ શબ્દો પ્રસન્નચંદ્રે સાંભળ્યા કે તરત જ તેનું ધ્યાન ભંગ થયું. મુનિ આત્મધ્યાન ધરવા લાગ્યા. આ વખતે શ્રેણિકે પ્રભુ મહાવીરને પૂછ્યું:—ભગવાન, આ વખતે પેલા ધ્યાનરથ મુનિ કાળધર્મ પામે તો કઈ ગતિમાં જાય ? પ્રભુ બોલ્યા:—“સાતમી નરકો.” શ્રેણિક આ સાંભળી આશ્ચર્યોન્વિત બન્યા, તેણે વિચાર્યું કે માધુની સાતમી નરક હોય નહિ, માટે મારા સાંભળવામાં ભૂલ થઈ દશે, એમ વિચારી પુનઃ શ્રેણિકે પૂછ્યું: પ્રભુ, કઈ ગતિ ? ભગવાને કહ્યું—અત્યારે તેઓ કાળધર્મ પામે તો સર્વોર્થસિદ્ધ વિમાનમાં જાય. શ્રેણિકને આ બેદની ખબર પડી નહિ. તેણે ભગવાનને તેનું કારણ પૂછ્યું ભગવાને કહ્યું: હે શ્રેણિક, ત્હારા દુર્મુખ સૈનિકે ત્યારે કહ્યું કે આ મુનિના સાંસારિક બાળપુત્ર પર દુસ્મનો ચડી આવ્યા છે, ત્યારે પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિ આત્મધ્યાન ધરવા લાગ્યા, અને મનના પ્રજાભો વડે હચિયારો બનાવી દુસ્મનો પર ફેંકવા લાગ્યા. આથી તેઓ સાતમી નરકના અધિકારી થયા, પણ ત્યારે પોતાના માન-નિક કલ્પનાના હચિયારો ખૂટી ગયા ત્યારે તેઓ પૂર્ણ ક્રોધાવમાન થઈને પોતાનાં માથા પરનો લોખંડી મુગટ શત્રુઓ પર ફેંકી તેમનો નાશ કરવાનું ઇચ્છ્યું, તે વખતે જ્યેષ્ઠ તેમણે માથા પર પોતાનો દાય મૂક્યો, કે તરત જ તેમનું અતક લોચ કરેલું જાણી, તેમને મનપણાનું જ્ઞાન આવ્યું. તેઓ મુનિપદ્મામાં કલ્પેલી દુર્ભાવનાનો ત્યાગ કરી શુકલ લેસ્યામાં અત્યારે પ્રવૃત્ત થયા છે તેથી તેઓ જો આ વખતે કાળધર્મ પામે તો સર્વોર્થસિદ્ધ વિમાનમાં જાય. આમ વાત કરે છે,

ત્યાં તો પ્રસન્નચંદ્ર મુનિને કૈવલ્યજ્ઞાન થયું, તેનો ઉત્સવ ઉત્તમ
 દેવતાઓ જતા હતા, વાજિંત્રી સામળી શ્રેણિકે પૂછયું: પ્રભુ, આ શું
 પ્રભુએ કહ્યું: પ્રસન્નચંદ્ર મુનિને કૈવલ્યજ્ઞાન થયું તેનો દેવતાઓ ઉત્સવ
 કરે છે. આ સામળી શ્રેણિકરામ પ્રમત્ત થયા, અને પ્રવૃત્તે નમસ્કાર
 કરી સ્વસ્થાનકે ગયા. જોનાગમનું રહસ્ય જાણનાના બાળ ૫૦ માં
 સંખેલું છે ને આ વાત પરથી સમજાશે.

૧૫૮ પાર્શ્વનાથ.

વારાણસી નગરીના અશ્વમેધ મગ્ધને વામાદેવ નામની પત્ની
 હતી. તે ગામીએ એકવાર ચૈત્ર વદિ ચાચની ગતિએ સુખ
 મૂના થયા, ચૌદ અમ્ર જોયા. અમ્રપાંકજે અમ્રે ગામી
 ગામીને કંઈ કે નમારે ત્યાં મદાન નીર્ધરનેનો જન્મ થયું
 ગામ ગામીને અત્યંત દર્શ થયા. નામ મખરવક મજ
 કરવા સાગી. નવ નવ માન પોત વદિ ૧૦ ના રાત્રી
 નીર્ધર આ પાર્શ્વનાથનો જન્મ થયા કંઈ એ બાઈ મો
 ભવ ઉત્તમો પિતાએ ન મર્ધ, નેનોનો આ ૧૧૩૬
 કૃષ્ણપદની એકે ગતિએ સ્વતંત્ર ૧૧૩૬ થયે મારા
 પુત્રનું નામ ૧૫૫૫૫ ૧૧૩૬ મ ૨ ૧૧
 સુવાવરથા પાંચ ૧૧૩૬ નેનો જન્મ થયે મારા પ્ર
 પોતાની પ્રજાવત ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬
 મનુષ્ય મનુષ્યના મનુષ્ય મ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬
 મેળવે એ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬
 દર્શકે કહે ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬
 કે કમ, નામને એક ૧૧૩૬ ૧૧૩૬
 દેને ૧૧૩૬ છે આ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬
 નાથને કહે છે, ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬
 કે એ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬
 દેને ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬ ૧૧૩૬

કરો છો, પણ તેમાં જીવની હિંસા થાય છે, એનો આપને ખ્યાલ છે ? એમ કહી પાર્શ્વકુમારે પોતાના સેવક પાસે સર્પવાળું પોહું લાકડું લોકોના દેખતાં બહાર કઢાવ્યું અને ધીરેથી તે ચીરાવ્યું, તો અર્ધ દાઝેલો એવો એક સર્પ તેમાંથી નીકળ્યો. પાર્શ્વકુમારે તેને નવકાન્નમંત્ર સંભળાવ્યો, જેને પ્રભાવે તે સર્પ સદ્ભાવનાએ મૃત્યુ પામીને ધરણેન્દ્ર નામે દેવ થયો. લોકોએ ત્યાં તાપસની નિંદા કરી. હઠધુત થયેલા તાપસે અન્ય રથને જઈને ધોર તપશ્ચર્યા કરવા માંડી. યથા સમયે તે મૃત્યુ પામીને અગ્નિ કષ્ટસહનને કારણે ભુવનપતિ દેવલોકમાં મેઘમાળી નામનો દેવ થયો.

પાર્શ્વકુમાર ઘેર આવ્યા. પોતાને ભોગાવણી કર્મ પુરું થયું જાણી તેમણે દીક્ષા લેવાનો વિચાર કર્યો. તે વખતે અવસર જાણી લોકાતિક દેવાએ આવી તેમને પ્રાર્થના કરી કે હું સ્વામી, તીર્થ પ્રવર્તાવો. જૈન માર્ગનો ઉદ્ધાર કરો. આથી પાર્શ્વનાથે વાર્ષિક દાન આપવું શરૂ કર્યું. ત્યારબાદ તેઓ દીક્ષિત બની ચાલી નીકળ્યા. તેમની સાથે બીજા ૩૦૦ રાજાઓએ પણ દીક્ષા લીધી. પાર્શ્વપ્રભુએ ૩૦ વર્ષ પૂરા થતાં સંયમ ગ્રહણ કર્યો. તેજ વખતે તેમને મનઃ પર્યાવગાન પ્રાપ્ત થયું.

મામાનુષામ વિહાર કરતાં પાર્શ્વપ્રભુ એકવાર એક તાપસના આશ્રમ પામે આવ્યા અને ત્યાં કાયોત્સર્ગ ખ્યાને ઉભા. આ વખતે પેલા મેઘમાળી દેવે પ્રશ્નને ખ્યાનમાં ઉભેલા જોયા. તરત જ તેને પોતાનું પૂર્વ ભવનું વૈર યાદ આવ્યું, એટલે તેણે ભગવાનને ઉપસર્ગ આપવા માટે હાથીઓ તથા સિંહો વગેરેના અનેક રૂપો ધરી ઉપદ્રવ કરવા લાગ્યો. પણ ભગવાન પોતાના ખ્યાનથી લેશ પણ ચલિત ન થયા. એટલે તેણે આકાશમાં વિજળીઓ તથા ગર્જનાઓ સાથે મુશગધાર મેઘની રૂઢિ કરી. જોતજોતામાં મેઘના અરજમિત પ્રવાહે પ્રભુના શન મુખી પાણી આવી ગયું; છતાં પ્રભુ કંપ્યા નહિ. બ્યારે તે પાણી નાશના અમ્બલામ ઉપર પહોંચ્યું, ત્યારે ધરણેન્દ્ર દેવનું આસન ચાંચ્યું. તેણે અવધિગાનથી જોતાં જાણ્યું કે કમઃ તાપસનો જીવ મેઘમાળી

સાધ્વીનું વસ્ત્ર બળવા લાગ્યું. એટલે તેમણે ઢંકને કહ્યું કે તમારા પ્રમાદથી મારું વસ્ત્ર બળ્યું. ઢંકે કહ્યું: મહાસતીજી, ત્હમે મૃત્યા બોલો છો. તમારા મત પ્રમાણે તો આખું વસ્ત્ર બળ્યા પછીજ વસ્ત્ર બળ્યું કહેવાય. ‘બળવા માંડ્યું ત્યાંથી બળ્યું’ એવો તો પ્રભુ મહાવીરનો મત છે. આથી ત્રિવદર્શનાએ પોતાની શૂલ જોઈ અને પ્રભુ પાસે પ્રાયશ્ચિત લીધું.

૧૬૦ પુંડરીક, કુંડરીક.

પૂર્વ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં પુડરીકિની નામની રાજધાની હતી. ત્યાં મહાપદ્મ નામે રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તેને પદ્માવતી નામે રાણી હતી, તેનાથી તેને બે પુત્રો થયા. ૧ પુંડરીક, ૨ કુંડરીક. તે સમયે ધર્મધોષ નામના સ્થવીર તે નગરીના નલિનીવન ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. પદ્મરાજ વંદન કરવા આવ્યા. મુનિએ ધર્મ બોધ આપ્યો. રાજા વૈરાગ્ય પામ્યો અને પુંડરીકને રાજા અને કુંડરીકને યુવરાજા પદે સ્થાપી તે દીક્ષિત થયો. પુનઃ ધર્મધોષ સ્થવીર ફરતા ફરતા તે નગરીમાં પધાર્યા. પુંડરીક અને કુંડરીક વાંદવા ગયા. ધર્મબોધ સાંભળી પુંડરીક આવક થયો અને કુંડરીકે દીક્ષા લીધી. નિઃરસ આહાર કરવાથી કુંડરીકને એકવાર શરીરમાં દાહજ્વર થયો. જેથી મહા વેદના ધર્મ અનુક્રમે શરીર ફીણુ થયું. કેટલેક કાળે ફરીથી સ્થવીર ભગવાન કુંડરીક સાથે તે નગરીમાં પધાર્યા. પુંડરીક વંદન કરવા આવ્યો. પોતાના ભાઈની વ્યાધિમય સ્થિતિ જોવાથી પોતાની દાન-શાળામાં યોગ્ય ઔષધથી ઉપચારો કરવાનું તેણે સ્થવીરને જણાવ્યું. સ્થવીર ભગવાને રાજા આપી. કુંડરીક પોતાના સસારી ભાઈની દાનશાળામાં ગયા. અનેક પ્રકારની વિશુદ્ધ દવાઓથી શરીર સાફ ધર્મ ગયું. પછી કુંડરીક ભાતગાતના સ્વાદિષ્ટ ભોજનન નમવા લાગ્યા. પરિણામે સંયમમાં સ્થિર ન રહેતાં તેઓ શિથિલાચારી બની ગયા, તેમજ દીક્ષા છોડીને સંસારમાં પ્રવેશવાના સંકલ્પે કરવા લાગ્યા. એકદા તેઓ પુડરીકિની નગરીના રાજમહેલ પાછળના

ન્યાય—કુંડરીકની માફક કાઠ સાધુ સાધ્વીજી દીક્ષા લઈને કામ ભોગમાં મૂર્છિત બન્યો તો આલોક પરલોકમાં દુઃખી થયો અને કામભોગમાં કુંડરીકની માફક મૂર્છિત નહિ બને તો ચારે તીર્થમાં સત્કાર સન્માન પામી સંસાર સાગર તરી પાર પામ્યો.

૧૬૧ પુરુષોત્તમ.

હારિકા નગરીમાં સોમ નામે રાજા હતા, તેમને શીતાદેવી નામે રાણી હતી. તેમનાથી પુરુષોત્તમ નામના યોથા વાસુદેવનો જન્મ થયો. તેઓ મધુ નામના પ્રતિવાસુદેવને મારી ગાદીએ બેઠા અને વાસુદેવ ઠડેવાયા. અનંતનાથ પ્રભુના સમયમાં ૩૦ લાખ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી તેઓ મૃત્યુ પામ્યા અને છઠી નરકે ગયા.

૧૬૨ પુરુષ પુંડરિક.

ચક્રપુરી નામની નગરીમાં મહાસિંહ રાજાની લક્ષ્મીવતી રાણીના એ પુત્ર હતા. યુવાન વય થતાં તેમણે પાંચ નામના પ્રતિવાસુદેવને માર્યો અને ૬ ઠા વાસુદેવ તરીકે નામાંકિત થયા. ૬૫ હજાર વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી અરનાથ અને મહિષનાથ પ્રભુના આંતરામાં મૃત્યુ પામીને તેઓ છઠી નરકે ગયા.

૧૬૩ પુરુષસિંહ.

એ અમ્બપુર નગરના ત્રિવરાજ નામના રાજાની અમૃતદેવી નામક રાણીના પુત્ર હતા. નિષ્કુલ નામના પ્રતિવાસુદેવને મારી પાંચમા વાસુદેવ તરીકે તે પ્રસિદ્ધ થયા. ધર્મનાથ પ્રભુના સમયમાં ૧૦ લાખ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી, મૃત્યુ પામી તેઓ ૬ ઠી નરકમાં ગયા.

૧૬૪ બળભદ્ર.

શ્રી નેમનાથ પ્રભુના સમયમાં દ્વારિકા નગરીના રાજા શ્રી
 કૃષ્ણ વાસુદેવના મોટા ભાઈ બળભદ્ર નામે નવમા બળદેવ હતો.
 તેમના પિતાનું નામ વસુદેવ, અને માતાનું નામ રોહિણી. તે
 અને બળભદ્રને અત્યંત સ્નેહ હતો. (વાસુદેવ અને બળદેવ જેવી
 પ્રીતિ બીજા કોઈને હોય નહિ) જ્યારે દ્વારિકા નગરી બળી,
 અને કૃષ્ણ તથા બળદેવ તે અગ્નિ સમાવવા અસમર્થ બન્યા ત્યારે
 તેઓ પોતાના માતાપિતાને સ્થળોં બેસાડી, અગ્નિને બંદરે પોત
 સ્થળે બેઠી, ત્વરાએ બહાર નીકળતા હતા, તે વખતે નમરોત્ર
 દરવાજાની તરી પડવાથી તેમના માતાપિતા ચગતાર્થને મરણ પામ્યા
 અને બંને ભાઈઓ જાલદીથી નાગરી છૂટી વનમાં આવ્યા. ત્યાં
 કૃષ્ણનું મૃત્યુ થયું. બળદેવ પોતાના ભાઈના રાજા (મતક) પર અત્યંત
 આંતના સિદ્ધિવત્ બેઠી રહ્યા. તે વખતે તેમને બાધ આપવા દેવામાં
 ત્યાં એક ધાણી ઉભી કરી તેના પૈત્રી પીયવા તરવાર બાધ
 બળદેવે તેમને કહ્યું કે જ્યાં મહેનત કેમ કરે છા ? શું કરે ?
 રેલી પીયવાથી તેમ નીકળે તેમ છે ? ત્યારે તે દરોએ કહ્યું કે
 ભાઈના મૃત્યુ પર દિવસોના દિવસો સુધી આસુ પાડી બેઠી
 મૃત્યુને જીવંત રાખ નહિ. આથી બળદેવ નમ્રતાથી અને
 શ્રી કૃષ્ણની અત્યંત કિંમત કરી ત્યારબાદ બળદેવ દેવતા

મુનંદાએ જે જોડકાનો જન્મ આપ્યો તેના નામ ૧ બાહુબળી ૨ મુંદરી. ત્યારે તેઓ કળા શીખવાની ઉંમરે પહોંચ્યા ત્યારે શ્રી ઋષભદેવજીએ બ્રાહ્મીને ૧૮ જાતની લેખનકળા અને મુંદરીને ગણિત વિદ્યા શીખવી.

ત્યારે આદિનાથ પ્રભુએ પહેલ વહેલી ધર્મદેશના આપી, તે વખતે બાર પરિવહ પૈકાની મનુષ્યની પરિવહમાં બેઠેલા ભરતરાજના ૫૦૦ પુત્રો તથા ૭૦૦ પૌત્રોએ વૈરાગ્ય પામી પ્રભુના હાથથી દીક્ષા લીધી. તે વખતે બ્રાહ્મીએ પણ ભરતરાજની આગ્રાથી દીક્ષા અંગીકાર કરી હતી. મુંદરીનું ૩૫ અયાગ હતું. તેણીને પણ દીક્ષા લેવાની ઇચ્છા થઈ, તેને બાહુબળીએ અનુમોદન આપ્યું, પરંતુ ભરતને લાગ્યું કે જે મુંદરી પણ દીક્ષા લેશે, તો સ્ત્રીરત્ન બનાવે એવી સર્વોત્તમ-સદ્ગુણ સંપન્ન કોઈ સ્ત્રી નથી, એમ ધારી તેમજો રત્ન ન આપી. આથી મુંદરી ચિંતા કરવા લાગી. તેણે વિચાર્યું કે ખરેખર, માફ મુંદર સ્વરૂપ જ મારા વિચારોને આડે આવે છે, માટે એ રૂપને નષ્ટ કરવું, જેથી ભરતજી પોતે મને સ્ત્રી-રત્ન થવાની ના પાડશે. આવો વિચાર કરી મુંદરીએ તપ કરવાનો નિશ્ચય કર્યો.

એ અરસામાં ભરતરાજ છ ખંડ સાધવા માટે નીકળ્યા; અને તે છ ખંડ સાધતા તેમને સાઠ દગ્ગર વર્ષ વીતી ગયા. આ તકનો લાભ લઈ મુંદરીએ દૂધ, દહીં, ઘી, તેલ, ઝોળ અને કડા વિગત એ છ વસ્તુઓનો ત્યાગ કર્યો, અર્થાત્ તેણીએ સાઠ દગ્ગર વર્ષ સુધી આયંબિલ તપ કર્યો. આથી મુંદરીનું મુકામળ અને સ્વરૂપવાન શરીર કરમાઈ ગયું. તેણી લોહી માંસ વગરના હાડપિંજર જેવી દેખાવા લાગી. ભરત મહારાજ અત્યંત બની શ્રાન્ત્યમાં આવ્યા, તે વખતે મુંદરીનો સિધિલ બનેલો દેહ જોઈ, તેણીની વૈરાગ્ય દશાની તેમને ખબર પડી. આથી ભરતરાજએ આનંદપૂર્વક મુંદરીને દીક્ષા

ઉદાયનની સ્ત્રી પદ્માવતી પર તે આરાકત થયો. એક વાર પદ્માવતી સાથે જૃહરપતિદત્તને ભોગ ભોગવતો ઉદાયને જોયો. આથી તે અત્યંત ક્રોધે ભરાયો અને જૃહરપતિદત્તને યજ્ઞીએ ચડાવવાનો હુકમ કરાવ્યો.

જૃહરપતિદત્તને યજ્ઞી પર ચડાવવામાં આવ્યો. તે ધણેજ આકંઠ વિશાપ કરવા લાગ્યો. પણ 'કર્મ' દ્રોષને છોડતું નથી.' એ ન્યાયે તે ત્યાં મરણ પામ્યો અને પહેલી નરકમાં ગયો. ત્યાંથી નીકળી, અનંત સંસાર પરિભ્રમણ કરી આખરે તે કર્મ રહિત થયો.

૧૬૭ બહુપુત્રી દેવી.

વારાણસી નગરીમાં ભદ્ર નામે સાર્થવાહને સુભદ્રા નામે સ્ત્રી હતી. તે ધણી જ સુક્રામળ અને સૌન્દર્યવાન હતી. તેને ત્યાં શિદ્ધિ-સિદ્ધિ પણ ધણી હતી. પરંતુ સુભદ્રાને એકે પુત્ર કે પુત્રી ન હતી, તેથી તે શાળ આર્તધ્યાન ધરતી હતી. તે સમયે સુવ્રતા નામના સાધ્વીજી તેને ત્યાં પધાયાં. સુભદ્રા હર્ષ પામી. તેણે સાધ્વીજીને ભાવયુક્ત વંદણા કરી નિર્દોષ આહારપાણી વહેરાવ્યાં. ત્યારબાદ સુભદ્રાએ સાધ્વીજીને પૂછ્યું:—હે સતીજી, મ્હારે પૂર્વના પાપના ઉદ્યે એકે પુત્ર પુત્રી નથી. માટે આપની પાસે વિદ્યામંત્ર હોય તો કૃપા કરી આપો, જેથી મને પુત્ર કે પુત્રીનો પ્રસવ થાય. ત્યારે સાધ્વીજીએ જવાબ આપ્યો. હે ભદ્રા, અમે નિર્મયિની છીએ. અમારે આવી વાત સાંભળવી પણ દષ્ટિ નહિ, તો પછી તેનો ઉપાય તો શી રીતે જતાવી શકાય ? તમે કહો તો તમને સર્વજ્ઞ પ્રણિત ધર્મ સંભળાવીએ. સુભદ્રાએ ઈચ્છા જતાવી, તેથી સાધ્વીજીએ તેને ધર્મ સંભળાવ્યો. તે ધર્મ પામી અને બારવ્રતધારી શ્રાવિશ બની.

પણ કાળ વીતી ગયો, છતાં સુભદ્રાને કંઈ પ્રસવ થયો નહિ. એકદા ધર્મ જાગરણ જાગતાં સુભદ્રાને દીક્ષા લેવાનો ભાવ થયો.

પતિની આગ્રા માગી. પતિએ અનુમતિ પ્રથમ આપી નહિ, પણ
 મુલદ્રાએ હક પકડી. તેને સમજાવી ન શકવાથી ઉવટે દીપ્ત
 અનુમતિ આપી. મુલદ્રા મુનતા આપાંછ પાસે દીક્ષિત બની અને
 સયમમાં વિચરવા લાગી. દીક્ષિત થવા છતાં નાના આગ્રમે પ્રવે
 તેનો રામ જગાયે ઓછો ન થયો. તે આગ્રદોષા મૂંડાત અને
 અને નગરજનોના જ્યાં જ્યાં આગ્રદો દેખે, ત્યાં ત્યાં તે નમત
 લાગી. ઉપાશયમા આગ્રદોને જે તા ને તે કદાચકે ન,
 કેટલાકના કાચપગ રંગે, કદલાડના ઢો. રંગે, કદલાડના આંગે
 કાજગે આંગે, કદલાડને પોતની મોડના રંગે મુગા
 ખવડાવે, કૃષ્ણ પીવડાવે આવી કેવળ કુલ કર્મ આગ્રમે
 તે આનંદ મેળવવા પાગી. આ રાતના મુનતા નમતે
 પડવાથી તેને નેમ ન કરવા કહેવામાં આવ્યું હતું.
 કમરી તેને પ્રાપ્તિ થઈ રહી હતી. તે નમતે
 પુનઃ તે પ્રમાણે કરવા નમતે ન કરવા નમતે
 આપાંછનો મતકાર કહેો નહિ નમતે, નમતે
 જુદી પડી, અને એક નમતે નમતે નમતે
 પતિ-મામે તે શિથિલાચાર નમતે નમતે
 પાંડને, પાંડ દિવસનો નમતે નમતે
 સુધર્મ દેવદોષ. અદ્યુત નમતે નમતે

ધન્યવાદ' આપશે. એવામાં સુધતા નામના કોઈ સાધ્વીજી પધારશે. બહુપુત્રીદેવી ધર્મ સાંભળી વૈરાગ્ય પામશે અને દીક્ષા લેશે. સખ્ત, તપ, જપ, ધ્યાન ધરી ઘણા વર્ષ સંયમ પાળી એક માસનો સંયારો કરશે અને કાળ કરીને ચક્રેન્દ્ર દેવના સામાનિક દેવપણે ઉત્પન્ન થશે. સાંધી મહાવિદેહમાં જન્મ લઈ, સંયમ લઈને તે મોક્ષમાં જશે.

૧૬૭ ભરત અને બાહુબળ.

ભરત અને બાહુબળ એ રૂપભદ્રેવ ભગવાનના પુત્રી હતા. રૂપભદ્રેવ ભગવાન પોતાનું રાજ્ય આ બે પુત્રોને સોંપી, દીક્ષા લઈ આસી નીકળ્યા હતા. ભરત અને બાહુબળના બળતી આખા જગતમાં જોડી નહિ. રાજ્યાસને આવ્યા પછી ભરત રાજ્યએ મોટી મોટી લડાઈઓ કરી. મોટા મોટા રાજ્યો જીત્યા અને ૭ ખંડ જીતીને છેવટે તેઓ ચક્રવર્તી થયા. બાહુબળ પણ ઘણા જળારા હતા. એકવાર ભરત રાજ્યને વિચાર થયો કે ૭ ખંડ રાજ્યોને હું જીત્યો. પણ મારા ભાઈ બાહુબળનું બળ વધારે છે માટે તેમને જીતું તોજ હું ખરો કહેવાઈ. એમ ધારી બાહુબળને પોતાની સાથે લડવાનું આમંત્રણ મોકલ્યું. બાહુબળ પણ ભરતથી ગાંઠ્યા જાય તેમ ન હતા. તે ભરતને નમે તેવા ન હતા. બંને ભાઈઓ યુદ્ધ કરવા તૈયાર થયા. યુદ્ધમાં અનેક માણસોના સંહાર થાય, તે કરતાં બંનેએ સામસામા લડવું એમ ઉચિત ધારીને બંને ભાઈઓ લડવા માટે રણમેદાનમાં ઉતરી પડ્યા.

ભરતે પોતાનું ચક્ર સણસણ કરતું બાહુબળ પર ઇડાડ્યું; પણ એકજ ઉદરથી ઉત્પન્ન થયેલા ભાઈ પર તે ચક્ર કંઈ પણ અસર કરી શકે નહિ, તેવો નિયમ હોવાથી ભરતનું તે ચક્ર બાહુબળના સરીરની આસપાસ ફરીને પાછું ભ્રમત પાસે આવી ગયું. આથી બાહુબળને ધજો ક્રોધ ચડ્યો. તેમણે ભ્રમતને મારવા માટે પોતાની વજ્ર સુમાન મુઠી ઉપાડી. ત્યાંજ બાહુબળને લાગ્યું કે માત્ર ગાંઠ્ય

લોભને ખાતર લાઈને મુદ્દિ મારવી હીક નહિ, ભણે ભગવદ્ ગાથ
 ભોગવે. મ્હારે રાજ્ય જોઈતું નથી. ત્યારે શુ આ છિપાડેલી મુદ્દિ
 વીર પુત્રો પાછી મૂકે ખરા ? એ પણ કાયરતાની નિશાની છે. તેમ
 ધારી તરત જ તે મુદ્દિ વડે આદ્યગજએ પોતાના માથાના ફેટેને
 લોચ કયો અને દીક્ષા લઈ ચાલી નીકળ્યા. તેમને રૂપભદ્રે ભગવાન
 નને વંદન કરવા જવાની હજી થઈ પણ તેમને વિચાર થયે
 રૂપભદ્રે ભગવાન પામે મારા નાના બાદમાંએ દીક્ષા
 અને નિયમ મુજબ મારે તેમને વંદન કરવું પડશે તો મેં
 અને તેઓ નાના છે. તો તું તેમને મા મારે વંદન કરે
 નપમયો કરે તેમના પદોક્ષા જેવગજાન પામ. એક બેમજાન
 આદ્યગજને આજી આધી તેઓ રોડ નપ કરતા ર મા મા

નરે ખાત, નરે રીત, કિયા દાય પામ્યાની
 આવી રીત કરતા જાન માન મહિના થઈ ગયા માન મા
 અયુ પરિણામે તેમના માથા ન મા મા ર મા
 આવી જોખા જવા થઈ ગયા ર માન માન ર મા મા મા
 જાતી આદ્યગજને મા મા મા મા મા મા

રૂપભદ્રે ભગવાન
 રૂપભદ્રે ભગવાન મા મા મા મા મા મા
 અને આદ્યગજને મા મા મા મા મા મા
 રૂપભદ્રે ભગવાન મા મા મા મા મા મા
 મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા
 રૂપભદ્રે ભગવાન મા મા મા મા મા મા
 મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા
 રૂપભદ્રે ભગવાન મા મા મા મા મા મા
 મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા
 રૂપભદ્રે ભગવાન મા મા મા મા મા મા
 મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા મા

ઉપર ચડ્યો છું, નાના ભાઈને વંદન ન કરવું એ માન છે. માટે ખરાબર છે. માન એજ મને તુકથાન કરે છે. એમ કહી બાદુબાગ-જીએ ન્હાના ભાઈઓને વાંદવા જવા માટે જેવો પગ ઉપાડ્યો કે તરતજ તેમને દેવસ્થાન ઉત્પન્ન થયું.

હવે ભરતજી રાજ્યાસન પર રહીને બહુજ ન્યાય અને નીતિપૂર્વક રાજ્ય ચલાવે છે. તેમનું રાજ્ય રામ રાજ્ય જેવું વખણાય છે. પ્રજા પણ સુખી છે. એકવાર ભરતરાજા સુંદર વસ્ત્રાલંકારો પહેરી પોતાનું રૂપ જોવા અરીસાભૂવનમાં જાય છે. અરીસામાં પોતાનું રૂપ ધારી ધારીને જુવે છે અને પોતાના રૂપની પ્રશંસા કરે છે, ગુણની પ્રશંસા કરે છે, અધિકારની પ્રશંસા કરે છે, તેવામાં તેમની નજર આંગળી તરફ મળે, આંગળીમાં વીંટી પહેરવી શૂલી ગયા છે. તેથી તેઓ વિચારવા લાગ્યા કે વીંટી વિના આ આંગળી કેવી ખરાબ લાગે છે ? ત્યારે શું આ અલંકારોથી જ હું શોભાયમાન લાગું છું ? અલંકારો ન હોય તો શું હું ખરાબ લાગું ? જોવા તો દે. એમ ધારી તેમણે મુગટ, કુંડળ, હાર વગેરે એક પછી એક અલંકારો ઉતારી નાખ્યા. પછી સરીર સામે જોઈ તેઓ વિચારવા લાગ્યા. આ સરીર, આ રૂપ, કેટલો ફેર ? ત્યારે શું બાહ્ય વસ્તુમાંજ હું લોભાયો ? બહારના સુખમાંજ હું મોહ્યો ? ત્યારે ખરું સુખ કયું ? આત્માનું સુખ કયું ? વિચાર કરતાં જણાયું કે જ્ઞાન દર્શન અને ચારિત્ર એ જ આત્માનું ખરું સુખ છે. આ લક્ષ્મી, આ રાજવૈભવ, બધીયે ઉપાધિ માત્ર છે, તેનો ત્યાગ શા માટે ન કરવો ? અને ખરું અશ્વ સુખ કેમ ન મેળવવું ? એમ વિચારતાં ચોમદયામાં ભરતજી ચડ્યા અને ત્યાં જ અરીસાભૂવનમાં તેમને દેવસ્થાન થયું.

ધન્ય છે, ભરત અને બાદુબાગ સમા ભડવીર મદાપુરોને તેમને આપણા વંદન હો !

૧૬૬ ભૂગુ પુરોહિત

તે દેવકાન્ત ગામના પુરોહિત હતા. તેમના પત્નીના નામ
 માંથી એવર્ષી અર્ધિ દિવસ યજ્ઞ કરવા ને તેમની
 હતી. તેનાથી તમને મેં જાણ કરાવ્યું છે. તેમની પત્ની
 પછી, બંને પુત્ર દીકરા પ્રગટ થયા. તેમની પત્ની
 પુરોહિતને પાનુ વૈગવ્ય થયા હતા. તેમની પત્ની
 ખૂબ તપશ્ચર્યા અને નિયમની રાખતી હતી. તેમની પત્ની
 પામી મોક્ષમાં ગયા.

૧૭૦ ભદ્ર અંગદેવ

હારિકા નગરીમાં સુભદ્રા નામના નામની
 નામની રાખી હતી. તેનાથી જન્મ નામના નામ
 ત્ર્યંબક નામના વાસુદેવના આર્ધ દત્ત. તેમની પત્ની
 વર્ષનું આયુષ્ય મોગરી, વિમળનાથ પ્રભુના નામના નામ

૧૭૧ ભોજ વિશ્વ-અધિક વિશ્વ

અધુગ નગરીમાં હરિવંશ કુળમાં મોરિ અને વીર નામના
 જાતિના હતા. જેમાં મોરિએ મોરિપુર (મોરિપુર) અને
 મોરિએ નામનું નગર વસાવ્યું હતું. તે મોરિગણને અધિક વિશ્વ
 નામે પુત્ર હતા, એ અધિક વિશ્વને બદા નામની ગણી હતી તેમજ
 જેમને નમ્બુવિશ્વ વનેરે ૧૦ પુત્રો તથા કુંતી અને માતી એમ
 પુત્ર હતા. વ્યારે વીર ગણને ભોજવિશ્વ નામે પુત્ર હતા
 તે ભોજવિશ્વને હિમલેન, દેવક વનેરે પુત્રો થયા હતા. તેમજ
 ભોજવિશ્વને પેત્રનું નામ હિમલેનને મોરિ દીકરા નામની હતી

૧૭૨ મોરિ

જે દિવસ નામના નામના
 નામના નામના નામના

જે નામ

સ્વપ્ન પાઠક્રમે રાણીને મહાભાગ્યશાળી પુત્રરત્ન સાંપડશે એવું
સ્વપ્નનું ફળ કહ્યું. રાણીએ મધવ નામના ત્રીજા ચક્રવર્તીને જન્મ
આપ્યો. યુવાવસ્થા પામતાં મધવે હખંડ સાધ્યા. ત્યારબાદ સંયમ
અંગીકાર કર્યો. પાંચ લાખ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી તેઓ મોક્ષમાં ગયા.

૧૭૩ મરિચિ

તેઓ ઋષભદેવ પ્રભુના જ્યેષ્ઠ પુત્ર ભરતરામના કુંવર હતા.
તેમણે ઋષભદેવ પાસે દીક્ષા લીધી હતી, પરન્તુ પાછળથી ઉનાળામાં
તૃષાનો પરિપક્વ પડ્યો, તે સહન ન થઈ શકવાથી તેમણે જૈન-
મુનિનો વેશ ઊઠીને ત્રિદડી તાપસનો વેશ ધારણ કર્યો. છતાં તેઓ
જૈનધર્મના સિદ્ધાન્તોનો જ ઉપદેશ આપતા; અને સંસારથી કંટા-
જેલાઓને જ. ઋષભદેવ પાસે મોકલતા. એક વખત મરિચિનું
શરીર નરમ પડ્યું. ચાકરી કરનાર તેમને કોઈ શિષ્ય ન હોવાથી,
શિષ્ય કરવાની લાલચ થઈ. તે વખતે તેમણે ત્યાગ લેનાર કોઈ એક
ગૃહસ્થને કહ્યું કે મારી પાસેજ ધર્મનાં સાચાં તત્ત્વો છે, એમ કહી
મરિચિએ મૃષા બોલી પોતાનો સસાર વધાર્યો.

કોઈ એક પ્રસંગે જ. ઋષભદેવ દેશના આપતા હતા. દેશના
પૂરી થયા પછી ભરત મહારાજાએ પ્રભુને પૂછ્યું. ભગવાન, આ
પરિષદમાં કોઈ આપના જેવો મહાસત્ત્વ, મહાભાગ્યશાળી પુરૂષ છે?
પ્રભુ બોલ્યા:—“હા, તમારો મરિચિ નામનો કુમાર, જે હાલ
ત્રિદડી વેશમાં વિચરે છે તે આ ચોવીસીમાં હેલ્લો તીર્થંકર થશે.
વળી તેજ મરિચિ ‘ત્રિપૃષ્ઠ’ નામનો પહેલો વાસુદેવ થશે, તેમજ
એજ મરિચિ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં ચક્રવર્તી થશે.” આ સાંભળી
ભરત મરિચિ પાસે આવ્યા અને વંદન કરીને બોલ્યા: દે મહા-
ભાગ્યવાન, તમે વાસુદેવ, ચક્રવર્તી અને તીર્થંકર થશો. માટે તું
તમને વંદન કરું છું. આ સાંભળી મરિચિના આનંદનો પાર
રહ્યો નહિ. તે સાથે તેઓ અભિમાન રૂપી મદ હસિને અડ્યા
અને નાચતા, કુદતા બોલ્યા:—અહો, મારું કુળ કેવું શ્રેષ્ઠ છે! મારા

આ મહાબળકુમારને છ બાળમિત્રો હતા, જે સધળા સાથે જન્મેલા અને વૃદ્ધિ પામેલા હતા. તેમજ તે સાતે જણાએ સાથે દીક્ષા લેવાનો નિરધાર કર્યો હતો. તે સમયે ઇદ્રકુંભ ઉદાનમાં ધર્મધોષ નામના સ્થવીર પધાર્યા. મહાબળ વંદન કરવા ગયો. મુનિના ઉપદેશથી તે બોધ પામ્યો અને પોતાના છ બાળમિત્રોને પૂછી દીક્ષા લેવાનું ધર્મધોષ મુનિને કહીને તે સ્વસ્થાનકે ગયો.

ત્યારબાદ તે પોતાના છ મિત્રો પાસે આવ્યો અને સર્વ વાત નિવેદન કરી. ■ મિત્રો પણ દીક્ષા લેવા તૈયાર થયા. મહાબળે પોતાના પુત્રને રાજ્ય સોંપી છ જણાની સાથે ધર્મધોષ મુનિ પાસે દીક્ષા લીધી અને તપ સંયમમાં વિચરવા લાગ્યા.

એક વખતે આ સાતે જણાએ મળીને એવો નિશ્ચય કર્યો કે આપણે બધાએ સરખી જ તપશ્ચર્યા કરવી. બધા કબુલ થયા અને ઉપરા ઉપરી ઉપવાસ, છઠ્ઠ, અદ્ભ આદિ નાની મોટી તપશ્ચર્યા કરવા માંડી. મહાબળે વિચાર કર્યો કે હું બધાથી વધારે તપશ્ચર્યા કરું. એમ ધારી ન્યારે પેલા છ જણુ એક ઉપવાસ કરે ત્યારે મહાબળ એ ઉપવાસ કરે, પેલા એ ઉપવાસ કરે ત્યારે મહાબળ ત્રણ ઉપવાસ કરે. એમ દરેક વખતે એકેક ઉપવાસની મહાબળ વધારે તપશ્ચર્યા કરે. આ પ્રમાણે પેલાથી છાની અને માયા કપટપણે ધણા વર્ષો સુધી તપશ્ચર્યા કરી. આ માયા કપટના પરિણામનો બંધ પડ્યો અને મહાબળ મુનિએ ભીનામ કર્મ ઉપાર્જન કર્યું. અદ્ભુત તપશ્ચર્યા અને વીસ સ્થાનકના સેવન વડે મહાબળે તીર્થંકર ગોત્ર બાંધ્યું. અનુક્રમે સાતે જણા દાગ ધર્મને પામી અનુતર વિમાનમાં ઉત્પન્ન થયા. ત્યાંથી નીકળી પેલા છ મિત્રો ભરતક્ષેત્રના જુદા જુદા નગરમાં રાજ્ય-કુમારોપણે ઉત્પન્ન થયા, અને મહાબળ કુમાર ત્યાંથી ન્ધવી મિથિલાનગરીમાં કુલરાજની પ્રજાવતી રાણીની કુળિએ પુત્રોપણે ઉત્પન્ન થયા. પોતે તીર્થંકર થયે, તેથી ઉપન કુમારીશાઓએ અને ૧૪૮૦એ

ધણે જ ગુસ્સે થયો અને દૂતોને તેણે કાઢી મૂક્યા. પરિણામે છએ રાજા-
ઓ સંધી કરીને પોતાનું લશ્કર લઈ કુંભરાજ પર ચડી આવ્યા અને
નગરીને ઘેરો ઘાલ્યો. કુંભરાજ લડ્યો, પરંતુ છ જણાના એકત્ર સૈન્ય
સામે તે ક્ષાપી શક્યો નહિ, તેથી તે મહેલમાં પેસી શોક કરવા લાગ્યો.

મહીકુંવરીએ વાત જાણી તેથી તેણે પિતા પાસે જઈ શોક ન કર-
વાનું કહ્યું અને જણાવ્યું કે પિતાજી, તમે દૂત મોકલી તે છએ રાજાઓને
જણાવો કે હું તમને મહીકુંવરી આપીશ. અને તેઓને મિથિલા
નગરીમાં પ્રવેશ કરાવી જે ગુપ્ત ધર બનાવ્યું છે તેમાં રાખો. રાજાએ
તે પ્રમાણે કર્યું. ત્યારે પેલા છ રાજાઓને ગુપ્તધરમાં લઈ જવામાં
આવ્યા ત્યારે ઢાંકણવાળી જે પ્રતિમા બનાવેલી તે દેખીને બધા
મૂર્છિત થઈ ગયા, સાક્ષાત્ મહીકુંવરી માનીને તેના પ્રત્યે તેઓ
અનિમેષ નજરે જોઈ જ રહ્યા.

ત્યારબાદ મહીકુંવરીએ પાછળથી તે પ્રતિમા પાસે આવીને
તેનું ઢાંકણ ખોલી નાખ્યું, કે તરતજ તેમાંથી પારાવાર દુર્ગંધ ફૂટી,
તે સહન ન થઈ શકવાથી છ રાજાઓ નાક આડું કપડું રાખીને
પાછળ ફરીને ઉભા રહ્યા; ત્યારે મહીકુંવરીએ કહ્યું. હે રાજાઓ,
તમે શા માટે નાક આડું વસ્ત્ર રાખો છો? રાજાઓએ કહ્યું કે આ
દુર્ગંધથી અમારાથી રહેવાનું નથી. મહીકુંવરીએ કહ્યું. આ સુવર્ણ
પ્રતિમા છે. તેમાં દૃઢ કમેશાં એકેક પિંડ (કુળાઓ) ખોગકનો નાખતી.
તેનાથી આટલી તીવ્ર દુર્ગંધ થઈ; તો વમન, પિત્ત, શુક્ર, મધિર, ખગબ
ઉશ્વાસ નિઃશ્વાસ, મૂત્ર, વિષ્ટાથી ભરેલાં આ ઉદારોક ગરીરમાં ફેટલી
દુર્ગંધ દરો? વિચાર કરો, હે રાજાજી, વિચાર કરો; અને નમે મનુષ્યના
કામભોગમાં આસક્ત ન બનો. આવી ત્રીજા બવમાં આપણે મદાબગ
પ્રમુખ માત મિત્રા દના, માથે જન્મેલાં, માથે જ દીક્ષા લીધી દની.
અને સરખો જ તપ કરના દના. પણ હું તમારાથી કષ્ટજાવે એકેક

જેવાને પણ સ્ત્રીપણું પ્રાપ્ત થયું અને જૈનાગમમાં એક અષ્ટક ગણાયું.
માટે માયાથી વિરક્ત જનવાને આ વાર્તા સૌ કોઈને બોધ આપે છે.

૧૭૬ મહાપદ્મ.

ગજપુર નગરમાં પદ્મોત્તર નામે રાજા હતા. તેમને જવાહર નામની રાણી હતી. તેમને બે પુત્રો થયા. ૧ વિષ્ણુકુમાર, ૨ મહાપદ્મ. વિષ્ણુકુમારે પિતાની હયાતિમાંજ દીક્ષા લીધી હતી. જ્યારે મહાપદ્મ મદા નમર્થ હોઈ નવમા ચક્રવર્તી થયા. પિતાએ પણ દીક્ષા લેવાથી તેઓએ રાજ્યાસને આવી હર્ષડની સાધના કરી. તેમને નમુચી નામે એક પ્રધાન હતો. તે જૈન ધર્મનો દ્વેષી હતો. એકવાર તે પ્રધાન થયા પહેલાં ધર્મ નામના રાજાની યવંતી નામક નગરીમાં સુવત નામના આચાર્ય આવે ધર્મચર્યા કરવા ગયો હતો, ત્યાં તે પરાજય પામ્યો, તેથી તેણે રાત્રિને વખતે તે મુનિનો સહાર કરવાનો વિચાર કર્યો, પાંચુ હાસનદેવના પ્રભાવે તે તે સ્થળે સ્થળી ગયો. સવાર થતા લોકોએ તેનો તિરસ્કાર કર્યો, રાજાએ ત્યાંથી તેને કાઢી મૂક્યો; આગળ જતાં તે મહાપદ્મ ચક્રવર્તીના પ્રધાન થયો. અહિં તેણે યમદુર્ગ નગરના બળશિલ નામક માંડલિક રાજાનું બંક સમાન્યું, તેથી પ્રસન્ન થઈને ચક્રવર્તીએ તેને ઈનામ માગવાનું કહ્યું. તે ઈનામ પ્રમગે માગી લેવાનું પ્રધાને જણાવ્યું. એ અરસામાં પેલા સુવતાચાર્ય તે નગરમાં પધાયો એટલે પેલું વચન યાદ કરી પ્રધાને પોતાને માત્ર ઉદિવસનું ગાન્ય આપવાનું ચક્રવર્તીને કહ્યું. મહાપદ્મે તે કબુલ કર્યું. પ્રધાને એક મોટી યજ્ઞ આરંભ્યો, તે વખતે તેણે સુવતાચાર્ય પાસે બેટણું માગ્યું, પણ જૈન મુનિ પામે શું દોષ ? એટલે પ્રધાને તેમને પોતાના રાજ્યની હદ છોડી જવાનું કહ્યું. આ વખતે ચક્રવર્તીના આર્ષ વિષ્ણુ-કુમાર, જેઓ સ્વપ્ન થયા હતા તેઓ ત્યાં હતા, તેમને પોતાની લખિ વડે નમુચી પ્રધાનને જમીનમાં દાટી દીધી. પાંચમી તેનું

યાય તેથી પ્રભુએ એકવાર હલનચલન બંધ રાખ્યું, પરિણામે ત્રિશ-
લાને ગર્ભની શીકર ચર્ષ કે ગર્ભ જીવતો હશે કે નહિ; તેથી માતાના
સંતાપની ખાતર પ્રભુ મહાવીરે ગર્ભમાં હલનચલનની ક્રિયા કરી. આમ
ગર્ભમાંથીજ પ્રભુએ માતા પરનો અપૂર્વ પ્રેમ બતાવવા માંડ્યો. જન્મ
થયા બાદ તેમણે પોતાની દયણી આંગળી વડે મેરુ પર્વતને ડગાવ્યો,
આ પરાક્રમ જોઈને દેવોએ વર્ધમાનકુમારનું નામ 'મહાવીર' પાડ્યું.

• ત્રીશ વર્ષ સુધી મહાવીર ગૃહસ્થાવાસમાં રહ્યા. યશોદા નામની
સ્ત્રીથી તેમને પ્રિયદર્શના નામે એક પુત્રો ચર્ષ. ગૃહસ્થાવાસ છતાં
તેમનું જીવન તો સદાય સાધુ જીવન જેવુંજ હતું. સર્વ કર્મથી મુક્ત
થવા તેમણે માતાપિતાની આજ્ઞા માગી, પરંતુ પુત્ર પરનો અતુલ
પ્રેમ, તેથી માતા પિતાએ રજા ન આપી, એટલે તેમની આજ્ઞાની
ખાતર તેઓ થોડો વખત સંસારમાં રહ્યા. ત્યારબાદ તેમના
માતાપિતા ગુજરી ગયા એટલે તેમણે દીક્ષા લેવા માટે થોડા
ભાઈ નંદીવર્ધનની આજ્ઞા માગી, ભાઈ પરનો અતિશય રોહ
એટલે નંદીવર્ધને જણાવ્યું કે ભાઈ! માતાપિતા તો હમણા જ
સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે, વળી તમારા વિયોગનું દુઃખ મને ક્યાં આપે
છે! કૃપા કરી આ રાજગાદી ભોગવો. પ્રભુ મહાવીરે રાજગાદી
નહિ ભોગવતાં દીક્ષા લેવાનો ભાવ પ્રદર્શિત કર્યો. નંદીવર્ધને બે વર્ષ
રોક્ષાવાનું કર્યું. પ્રભુ મહાવીર બે વર્ષ વધુ રોક્ષાયા. અને ૩૦ વર્ષ
બાદ તરત જ પ્રભુ મહાવીર રાજવૈભવ, સ્ત્રી, પુત્રી, ભાઈ, અનુચરો
એ મરવાનો ત્યાગ કરી જગત જીવેના દૃશ્યાબ્જ અર્થે દીક્ષા લઈ
ચાલી નીકળ્યા. એજ વખતે પ્રભુને મનઃપર્યાવગ્તાન પ્રાપ્ત થયું. દીક્ષા
મમથે પ્રભુને દેહે એક દેવ દૃષ્ય (વસ્ત્ર) આપ્યું હતું, પરંતુ તેઓ
એટલી બધી તીવ્ર વૈરાગ્યદશાને પામ્યા હતા કે એ વસ્ત્ર દું સિયા-
ળામાં પહેરીશ એવો વિચાર સરખોથે નેમજે કદી કર્યો ન હતો. તે
વસ્ત્ર તેરમહિનાસુધી પ્રભુના ખખા પર પડી રહ્યું હતું. મમે તેવી સખ

ચરતા દૂર જતા રહ્યા. ભરવાડે આવીને પૂછ્યું, હે જોગી, મહારા
બળદો ક્યાં છે ? પણ ખ્યાનસ્થ પ્રભુ શાના ઉત્તર આપે ! ભરવાડે
ધાર્યું કે આ ધૂતારાએ જરૂર મારા બળદો સંતાડ્યા હશે, તેમ માની
તેને ધણો ક્રોધ ચડ્યો અને પ્રભુના કાનમાં વૃક્ષના ખીલા ઠોક્યા.
આથી પ્રભુને દારણ વેદના ચર્ષ, છતાં પ્રભુએ તેના પરજરા પણ રોષ
કર્યો નહિ. ધણા દેવોએ તેમને રહાય આપવા માટે કહ્યું. પણ પ્રભુએ
કહેલું કે તીર્થકરો કોઇની સહાય ઇચ્છતા નથી. આવી રીતે પ્રભુએ
સાડાબાર વર્ષ અને એક પખવાડીયા સુધી સખ્ત તપ જપ ધ્યાન
ધર્યું. તેટલી મુદતમાં તેમણે માત્ર ૩૪૯ દિવસ જ આહાર લીધો
હતો. એક ઉપવાસથી માંડીને ૭ ૭ માસ સુધીના ઉપવાસ કર્યા
હતા. એક અભિગ્રહ પાંચ માસ પચીસ દિવસનો થયો હતો. જે
અંદનખાજાએ પૂરો કરાવ્યો હતો. આવી ઘેર તપશ્ચર્યા કરી પ્રભુ
મહાવીર વૈશાક શુદ્ધિ ૧૦ મે જન્મસક ગામની બહાર આવેલી
અનુવાલિકા નામની નદીના તટ ઉપર દૈવસ્ય શાન્ત, દૈવસ્ય
દર્શનને પામ્યા. ત્યારબાદ જગત જીવોના કલ્યાણને માટે
ઉપદેશ શરૂ કર્યો. સાધુ, સાધ્વી, આવક અને આવિકા એ ચાર
તીર્થની સ્થાપના કરી અને જગતમાં અદિસા, સત્ય, દયા, પરો-
પકાર, ક્રમા, બ્રહ્મચર્ય, ઐક્ય એ ઉત્તમ તત્ત્વોનું સ્વરૂપ બતાવી
જગતને કલ્યાણને પંથે વાળવાનો રસ્તો બતાવ્યો. પ્રભુ મહાવીર
આ જૈનશાસનના છેલ્લા તીર્થંકર થયા. તેમના પરિવારમાં ઈંદ્રભૂતિ
(ગૌતમ) પ્રમુખ ૧૪૦૦૦ મુનિ, અંદનખાજા પ્રમુખ ૩૬૦૦૦ સાધ્વી,
શંખજી, રાતકજી પ્રમુખ ૧૫૬૦૦૦ આવક, મુલસા, દેવતી પ્રમુખ
૩૧૮૦૦૦ આવિકા, ૭૦૦ દેવગણની, ૭૦૦ વૈદ્યો લખ્ધિધારી,
૧૪૦૦ અવધિગણની, ૫૦૦ મનઃપર્વગણની, ૩૦૦ ચૌદ પૂર્વધારી
વગેરે હતા. તેમણે જૈન ધર્મનો દેશ પરદેશમાં વિજય વાવડો કરાવ્યો
અને ૩૦ વર્ષ દૈવસ્ય પ્રવર્ત્ત્તમાં મહી પ્રભુ મહાવીર ૭૨ વર્ષની
ઉંમરે આદિ વદિ ૦)) ને દિવસે મુક્તિ ખ્યાનને લાવનાં નિર્વા-
ણપદને પામ્યા.

અમણપણુ અગીકાઠ કુર્ચ પડી, મોત પ્રાપ્તિ કરી ની
 ૪૨ ચાતુર્માસ ભ મહાવીરે નીચેના ન્યૂંબામ કય કરી
 અરિયગ્રામે, ૩ પુત્રવપામા ૩૦ વૈગાવી સામીય પામ્યા
 નાલંદા-રાજગૃહમા, ૪ મિથિનમા, ૫ મરિદા ની
 આલંબિકા નગરીમા ૬ અન્ય અનિતિ ન્યા. ૭
 ૧ અપાપા નગરીમા

છેલ્લું ચાતુર્માસ જગત ની નીચેના
 રાજની શુદ્ધિયાગમા કય કરી ૧૦ નામ
 નજીકમા આગ્યા તણી ૨૦ પ્રા. ૩૦
 જે નામકા અગાઠ કરી ૪૦
 દેગના પડયા મળ્યાં દેસાએ ૫૦

૧૭૮ મહાગતક

મારુદિ નમગીમ, મહાગતક નામ ૧
 અગિયંત દગા, નજીકે રેવળ પ્રવળ ૨૦ નામ
 મહાવીરે પદાવવાદી અદુ.ગતક ૩૦ કરી ૩૦
 જે રેવળે પામે! અગ પ્રા. ૪૦ નામ
 જર્મીન ન કરી! ૫૦ નામ ૬૦ નામ ૭૦
 અદુ.ગતક પદાવવાદી વીરુતક ૮૦ નામ ૯૦
 નદિ, તેમજ અગુતક પુરે તેમજ ૧૦૦ નામ ૧૧૦
 નિર્દેશ અગુતક નદિ અગુતક નામ ૧૨૦
 નદિ અગુતક નદિ અગુતક નામ ૧૩૦
 નદિ અગુતક નદિ અગુતક નામ ૧૪૦
 નદિ અગુતક નદિ અગુતક નામ ૧૫૦
 નદિ અગુતક નદિ અગુતક નામ ૧૬૦
 નદિ અગુતક નદિ અગુતક નામ ૧૭૦
 નદિ અગુતક નદિ અગુતક નામ ૧૮૦
 નદિ અગુતક નદિ અગુતક નામ ૧૯૦
 નદિ અગુતક નદિ અગુતક નામ ૨૦૦

શોકયોને, ઝેરી પદાર્થના પ્રયોગથી મારી નાખી, અને સર્વ લક્ષ્મી પોતાને સ્વાધીન કરીને તે મહાશતક સાથે સુખ ભોગવવા લાગી.

રેવતી એકલી રહેવાથી અને તેને ખૂબ પૈસો મળવાથી તે છઠ્ઠી ગર્ધ, એટલું જ નહિ પણ તે સ્વચ્છંદી બનીને દારૂ, માંસ ઇત્યાદિની પણ વ્યસની બની ગઈ. એક વાર રાજા શ્રેણિકે રાજગૃહિ નગરીમાં ઢંઢેરો પીટાવી જાહેર કર્યું કે મારા રાજ્યમાં કોઈએ પંચેન્દ્રિય જીવેની હિંસા કરવી નહિ. આથી માંસભક્ષી રેવતીને ઘણું લાગી આવ્યું. પોતાને માંસ ખાવાનું વ્યસન, તે વગર ચાલે જ નહિ. એટલે તે પોતાની ગોશાળા (ગોકુલ)માંથી રોજ બળ્બે ગાયોને કપાવી તેનું માંસ ભક્ષણ કરવા લાગી.

વખત જતાં મહાશતક ગૃહ કારભાર પોતાના પુત્રને સોંપી, નિવૃત્ત બની પૌષધશાળામાં ધર્મધ્યાન કરવા લાગ્યા. રેવતી એક વખત મદિરાપાન કરીને, વિપદાસકત બની પૌષધશાળામાં મહાશતક પાસે આવી, અને તેણે પોતાની સાથે ભોગ ભોગવવાનું મહાશતકને આમંત્રણ કર્યું. મહાશતક ધર્મ કાર્યમાં લીન હતા. તેમણે રેવતીને કંઈ પણ ઉત્તર આપ્યો નહિ. રેવતી તો વધારે વિભાસ બનીને વારં-વાર મહાશતકને ભોગ ભોગવવાનું કહેવા લાગી. છતાં મહાશતક કંઈ પણ બોલ્યા નહિ. અતે નિરાશ થઈને રેવતી ત્યાંથી ચાલી ગઈ. સમય જતાં મહાશતકે ૧૧ પ્રતિમા ધારણ કરી, તપ કરતાં તેમનું શરીર દુર્બળ થયું એટલે મહાશતકે સંશયો કર્યો. આત્માના શુભ ધ્યાનમાં પ્રવર્તતાં મહાશતકને અવધિતાન ઉત્પન્ન થયું.

હરી પાછી રેવતી, મદિરામાં ચક્રચુર બનીને મહાશતક પાસે આવી, અને પોતાની સાથે ભોગ ભોગવવાનું મહાશતકને કહ્યું. મહાશતકે જવાબ ન આપ્યો. તેથી વારંવાર તે કહેવા લાગી. આથી મહાશતકને ક્રોધ ચડ્યો, તેમણે રેવતીને કહ્યું, હે અંબાજી રેવતી, આજથી તું સાનમે દિવસે રોગમરુત દહને મરણ પામીશ, અને

પડેલી નરકમાં યોગથી દમ્ભર વર્ષની રિથિનિએ ઉપજ્યા. આ માત્ર
 રેવતી દિન બની ગઈ, અને ભયભીત બની કલ્યાણ કરવા
 પરિણામે ને રોગગ્રસ્ત બની. આત રાત્રિ થતા તે મરણ
 અને પડેલી નરકે ગઈ.

તે સમયે પ્રભુ મદાચીર પધાર્યા. 'મદાચતકે રેવતી પ્રત્ય પાત્ર'
 અપદિત શબ્દો આવકને યોગવા કલ્પે નહિ' તે વાત મદાચતક
 કરવા અને તેનું પ્રાપ્તિન શ્રેયઃપ્રાપ્તિ માટે થી ગૌતમને મદાચતક
 પામે મોકલ્યા. ગૌતમને દેખી મદાચતકે વદન કર્યું થી ગૌતમ
 અપદિત શબ્દોનું મદાચતકને પ્રાપ્તિન કરાવ્યું મદાચતક ત્રાપ્તિ
 કરી વિશુદ્ધ થયા. અનુભવે મદાચતકે યથાચોગ્ય આગમન કરી એક માનવ
 નંશારો ભાગથી મદાચતક કાગ કરીને પડેલા દેવસાકમા ગયા થા
 તેઓ મદાચતકે શ્રેયઃપ્રાપ્તિ પામે નોર મનિને પ્રાપ્ત કરી

૧૭૬ મદાચતકે કૃષ્ણાકુમારી

તે ૨૨૪૫ દિન: બેલિત મદાચતકે ગણી અને મદાચતકે કા
 ર્ગી, મદાચતકે ૫૦૦ મદાચતકે કાગ કરી મદાચતકે કાગ કરી
 મદાચતકે ૫૦૦ મદાચતકે કાગ કરી મદાચતકે કાગ કરી
 મદાચતકે ૫૦૦ મદાચતકે કાગ કરી મદાચતકે કાગ કરી
 મદાચતકે ૫૦૦ મદાચતકે કાગ કરી મદાચતકે કાગ કરી
 મદાચતકે ૫૦૦ મદાચતકે કાગ કરી મદાચતકે કાગ કરી
 મદાચતકે ૫૦૦ મદાચતકે કાગ કરી મદાચતકે કાગ કરી
 મદાચતકે ૫૦૦ મદાચતકે કાગ કરી મદાચતકે કાગ કરી

૧૮૦ મુનિમુત્રન સ્વામી

મુનિમુત્રન સ્વામી મુનિમુત્રન સ્વામી મુનિમુત્રન સ્વામી
 મુનિમુત્રન સ્વામી મુનિમુત્રન સ્વામી મુનિમુત્રન સ્વામી
 મુનિમુત્રન સ્વામી મુનિમુત્રન સ્વામી મુનિમુત્રન સ્વામી

થયે જ્યેષ્ઠ વદિ અષ્ટમીએ પ્રભુનો જન્મ થયો. ૫૬ કુમારિકા દેવી-
ઓએ સૂતિકાકર્મ કર્યું. ઈંદ્રોએ જન્મોત્સવ ઉજવ્યો. ગર્ભસમય
દરમ્યાન સુમિત્ર રાણી સારાં વ્રતવાળા થયા હતા, તે પરથી પુત્રનું
'મુનિસુવત' એવું નામ પાડ્યું. યૌવન પ્રાપ્ત થતાં મુનિ સુવતકુમારે
પ્રભાવતી આદિ અનેક રાજકન્યાઓ સાથે પાણીમહણ કર્યું. પ્રભા-
વતીને એક સુવત નામે પુત્ર થયો હતો. સાડા સાત હજાર
વર્ષની ઉંમરે મુનિસુવત પિતાની ગાદીએ બેઠા. સાડા સાત હજાર
વર્ષ રાજ્ય ભોગવ્યું. તે પછી વરસી દાન આપી તેમણે એક હજાર
પુરષો સાથે દ્વાગણ શુદ્ધિ આઠમે સંવત્ર મહણ કર્યો. ૧૧ માસ
હાથપણામાં રહ્યા પછી પ્રભુને દ્વાગણ વદિ બારશે કૈવલ્યસ્થાન થયું.

મુનિસુવત સ્વામીના સંઘ પરિવારમાં ૩૦ હજાર સાધુઓ,
૫૦ હજાર સાધ્વીઓ, ૧૭૨ હજાર આવકો અને ૩૫૦ હજાર આવિ-
કાઓ હતા. ૧૫૦૦૦ વર્ષ ચારિત્ર પાળી ૩૦ હજાર વર્ષનું આયુષ્ય
પૂર્ણ કરી એક માસના અનશને, અમેતસિખર પર એક હજાર
પુરષો સાથે પ્રભુ જઈ વદિ હતા રાજ સિદ્ધ થયા.

૧૮૧ મૃગાપુત્ર. (વૈરાગ્યવંત)

સુમીવ નામનું નગર હતું. ત્યાં બ્રજભદ્ર નામે રાજા હતો. તેની
રાણીનું નામ મૃગાવતી. તેને એક પુત્ર થયો. નામ મૃગાપુત્ર. રાજ્યની
રામદ મામમીઓના ઉપબોગથી જુદી પામતા મૃગાપુત્ર બાલ્યાવસ્થા
વીતાવી મુવાવસ્થાને પામ્યા. ત્યારે તેઓ અનેક રાજકન્યાને પરણ્યા
અને તેમની સાથે સુખ ભોગવતા અમય પસાર કરવા લાગ્યા.

મૃગાવતીનો સમય છે, મૃગાપુત્ર જામી પરવારી પોતાના રાજ્ય
મહેલની એક અટારીમાં બેઠી નગરની ચર્ચા જોઈ રહ્યા છે, આવતાં
જતાં મનુષ્યો તરફ નિહાડે છે. તેવામાં ત્યાં આમજશી પસાર થતાં
એક મદાન આત્મ યોગી મુનિવર તેમના જ્ઞેવામાં આવી. મુનિની

ચાલવાની શાંત ગતિ, તેમનો પહેરવેશ, તેમનું ચળકતું કાતર જે-
 મૃગાપુત્ર તે મુનિના સામે અનિમેષ નેત્રે જોઈ જ રહ્યા. પૂર્વ મરકાંત
 બળે મૃગાપુત્રને લાગ્યું કે પૂર્વે મેં આવું સ્વરૂપ ક્યાક્રમેથી છે મેં
 સ્વરૂપના ભાવ ચિંતવતા ચિંતવતા મૃગાપુત્રને જાતિમગ્ન જાન ૬૫
 પૂર્વભવમા પોને પાળેલું ચારિત્ર યાદ આવ્યું. સમાર ઉપર તડાળ મે
 અકચિયર્થ અને જન્મ મરણના ફેરાથી મુક્ત થવાનો તેમણે ૬૬ મે
 ક્યે તરતજ તેઓ જાનપિતા પામે આવ્યા અને કત્ય જે માતા વિ
 મદને પુત્ર મળ્યું મગ્ન થયું કે તિરંગયા નમા નમા મે ૬૭
 પાળી દુઃખ ભાગ ૬૮ જ આવી પાળી પાળી દુઃખભાગ ૬૯
 કુ, એટલે મળ્યા ૭૦ ના ૭૧ મળ્યા ૭૨ મળ્યા ૭૩ મળ્યા ૭૪
 મેં મારના ના ૭૫ મળ્યા ૭૬ ના ૭૭ ના ૭૮ ના ૭૯ મળ્યા ૮૦
 મેં મારે મળ્યા ૮૧ મળ્યા ૮૨ મળ્યા ૮૩ મળ્યા ૮૪ મળ્યા ૮૫
 મળ્યા ૮૬ મળ્યા ૮૭ મળ્યા ૮૮ મળ્યા ૮૯ મળ્યા ૯૦
 મળ્યા ૯૧ મળ્યા ૯૨ મળ્યા ૯૩ મળ્યા ૯૪ મળ્યા ૯૫
 મળ્યા ૯૬ મળ્યા ૯૭ મળ્યા ૯૮ મળ્યા ૯૯ મળ્યા ૧૦૦
 મળ્યા ૧૦૧ મળ્યા ૧૦૨ મળ્યા ૧૦૩ મળ્યા ૧૦૪ મળ્યા ૧૦૫
 મળ્યા ૧૦૬ મળ્યા ૧૦૭ મળ્યા ૧૦૮ મળ્યા ૧૦૯ મળ્યા ૧૧૦
 મળ્યા ૧૧૧ મળ્યા ૧૧૨ મળ્યા ૧૧૩ મળ્યા ૧૧૪ મળ્યા ૧૧૫
 મળ્યા ૧૧૬ મળ્યા ૧૧૭ મળ્યા ૧૧૮ મળ્યા ૧૧૯ મળ્યા ૧૨૦

જાળનો સમુદ્ર જુગ્મ વડે તરવો દુષ્કર, તેમ સંસારરૂપી સમુદ્ર તરવો ઘણો જ કઠિન છે. સંયમ માર્ગમાં આવતાં ઉપસર્ગો, પરિવહો એ ભયાનક છે. ગરમ પાણી પીવું, જમીનપર સૂઈ રહેવું, તાપમાં ઉઘાડા પગે દરવું, ટાંઢમાં પૂરતાં વસ્ત્રો ન મળે, માથે કેશનો લોચ કરવો, છકાય જીવની દયા પાળવી, સત્ય બોલવું, રમ વગર એક સળી સરખી પણ ન લેવાય, આ યૌવનકાળમાં બહુચર્ચા પાળવું, સર્વ પરિશ્રમ, માયા, મમતા, મોહનો ત્યાગ કરવો, ક્રુધા, તૃષ્ણા, ટાંઢ, તાપ ડાંસ, મનહર, સર્પ આદિના પરિસરો ત્હારાથી સહન નહિ થઈ શકે; માટે હે પુત્ર, દીક્ષા લેવાનું મુલતવી રાખી આ વિપુલ ભોગ સાધનો મળ્યાં છે, તેને સુખપૂર્વક ભોગવો, અને વૃદ્ધાવસ્થા પામતા ખુશીથી સંયમ માર્ગને ચઢણ કરજો. મૃગાપુત્રે જવાબ આપ્યો. હે માતાપિતા, મળેલી સર્વ સામગ્રીનો ત્યાગ કરવો તેમાંજ ખરી વીરતા-ત્યાગ ભાવના રહેલી છે. વળી મનુષ્યથી અનંતગણી રિદ્ધિ દેવગતિમાં આ જીવે અનેકવાર મેળવી છે. તેનાથી પણ આ જીવ ધરાયો નથી તો આ ક્ષણિક રિદ્ધિ, ભોગ ઉપભોગોથી શું ધરાવાનો હતો? જેના હૃદયકબાટો, જ્ઞાનચક્ષુઓ ખુલી ગયાં છે, જે દૃઢ છે, નિરપૂઠિ છે તેને જગતમાં કંઈ પણ મુશ્કેલ હોતું નથી, માત્ર આત્મજાળની દિવ્ય જ્યોત પ્રકાશતાં બધી મુશ્કેલીઓ, ઉપસર્ગોનો અંત આવી જાય છે. વળી હે માતા, આ જીવે ક્યાં દુઃખ સહન નથી કર્યું? નારકો નિર્દય અને મનુષ્ય ગતિના અનંત દુઃખો આ જીવે અનંતવાર ભોગવ્યા છે. નર્કની ધમધમતી કુંભીમાં અનંતવાર પડ્યો છું, વાળુકા નદીની અગ્નિ જેવી ધમધમતી રેતીમાં મને અનંતીવાર બાળ્યો છે, ઝાડ ઉપર ઉંધે મસ્તકે બાંધી પરમાધામીઓએ મને કરવત વડે કાપ્યો છે. કાંટાવાળા યાત્રમ-લી શ્વસ સાથે બંધાઈ બહી વેદના મેં ભોગવી છે. શેરડીની માદક મને પાણીમાં પીલ્યો છે, તરવાર, બાલા રૂગ્મી વડે મારા માર્ક માર્ક જેવડા દુઃખ ર્યાં છે. એ વખતે મારો આકંઠ, મ્હારો તિલાપ કોણ મોંઝળે માતા? આશ આંધે ભેતરાંને, હજી આંધે ધમ્મસાંને, પાણીને

હતો, એટલું જ નહિ પણ ગામમાં ચોરીઓ કરાવી, રસ્તે જતાં લોકોને હુટી, પોતાની તિબેરીમા ધન ભેગું કરતો. પ્રજા તેનાથી ત્રાસ ત્રાસ પોકારી રહી હતી. છતાં તે બેપરવાહ બનીને પ્રજાને નિર્ધન બનાવી, દુઃખી કરતો અને પોતે સ્વછંદપણે મોજ શોખ કરી દિવસો વીતાવતો હતો. એકવાર આ એકાઈ રાડોડના શરીરમાં સાળ પ્રકારના મહા રોગ ઉત્પન્ન થયા, રાડોડ દુઃખથી પીડાવા લાગ્યો. ગામમાં ઢંઢેરો પીટાવી ઘણા વૈદ દાક્તરોને ઉપચાર અર્થે તેણે તેડાવ્યા, પરંતુ તેનો એક પણ રોગ મટ્યો નહિ. મહાવેદના પામી, અઢીસો વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી તે પાપકર્મના ઉદયથી મરણ પામીને રત્નપ્રભા નામે પહેલી નરકમાં ગયો.

ત્યાંથી નીકળીને, તે મૃગાગ્રામ નામના નગરમાં વિજયક્ષત્રિય રાજાની મૃગાવતી રાણીની કુક્ષિમાં પુત્રપણે ઉત્પન્ન થયો. ઉત્પન્ન થતાં જ મૃગાવતી રાણીના શરીરમાં અનુલ વેદના ધર્મ. જે દિવસે મૃગાવતીના શરીરમાં આ ગર્ભ આવ્યો, તેજ દિવસથી વિજયક્ષત્રિય રાજાની પ્રીતિ મૃગાવતી ઉપરથી ઓછી ધર્મ. મૃગાવતીએ વિચાર કર્યો કે રાજા મારાપર પહેલા ધણી જ પ્રીતિ રાખતા. પરંતુ જ્યારથી આ ગર્ભ પેટમાં આવ્યો છે, ત્યારથી રાજાની મારા પર અપ્રીતિ ધર્મ છે, માટે આ ગર્ભને ઔષધ વગેરેથી પાટી નાખવો, એમ ધારી તે ગર્ભપાતને માટે ઘણા ઉપચારો કરવા લાગી, છતાં ગર્ભપાતન થયું નહિ, તેથી તે હિંદાસીન બાવે રક્ષણ કરવા લાગી.

તે બાળકને ગર્ભાવસ્થામાંથી બરમામિ નામનો રોગ થયો હતો. તેથી બાળક જે વસ્તુનો આદાર કરે તે વસ્તુ તત્કાળ વિખરાઈ ધર્મને રક્ષા (લોહી) ધર્મ જાય. નવ માસ પૂર્ણ થતાં મૃગાવતીએ તે પુત્રને જન્મ આપ્યો. નામ મૃગાપુત્ર. જન્મનાંજ તે આંધળો, ઢંઢેરો, મુગો, અંગોપાંગ રહિત, આત્મ દરિયોના આકાર રહે હતો. આવું બાળક બાળક જોઈને મૃગાવતીએ બચબીન બની, ત્રાસ પામીને તેને ઉકરણમાં ફેંકી દેવાનો વિચાર કર્યો.

રાગને વાત લણાવી. પ્રથમનો જ આ પુત્ર હોવાથી તેને માગ્યો.
બીજા આગે નદિ છે, એમ રાગને અભિપ્રાય આપ્યો.
પતિની આજ્ઞા મानी ગણી તેનું રક્ષણ કરવા લાગી.

મૃગાયનોએ તે આગને એક બોયગમા ગાળ્યું, અને તે
તેને આદાર આપવા લાગી. આગે આદાર કરે કે તેને મા
સારી થઈ જાય, અને કરી તે લોડાનો આગે આદાર કરે આ
દુર્ગમમય નદી નમાવે નિયતિ નામરતા આ દુષ્ટા દામો નવ
કરેના દામો.

એક, નવ, તે જાળા જાળા થી મદારી, નવ
ના, એક, નવ, તે જાળા જાળા થી મદારી, નવ
પરિણામ જાળા જાળા થી મદારી, નવ
જાળા, જેના જાળા જાળા થી મદારી, નવ
જાળા એક જાળા જાળા થી મદારી, નવ
જાળા જાળા જાળા થી મદારી, નવ
જાળા જાળા જાળા થી મદારી, નવ

શ્રી ગૌતમસ્વામીને દેખી મૃગાવતી આનંદ પામી. પ્રેમપૂર્વક
 મરકાર કરી આગમનનું કારણ પૂછ્યું. શ્રી ગૌતમે મૃગાવતીના પુત્રને
 નેવાની ઈચ્છા જણાવી. મૃગાવતીએ પોતાના બીજા ચાર પુત્રાને
 નમની પાસે લાવી બતાવ્યા. ગૌતમે કહ્યું:-આ પુત્રો નહિ, પરંતુ
 તમે જે ગુપ્ત ભોંયરામાં રાખ્યો છે, તેને જોવાની મ્હારી ઈચ્છા છે.
 મૃગાવતી આશ્ચર્ય પામી. વાત ક્યાંથી જાણી, તે પૂછ્યું. ગૌતમે
 જવાબ આપ્યો:-મ્હારા ધર્મીઆર્થ ત્રિકાળગાની શ્રી મહાવીર પ્રમુના
 કહેવાથી. મૃગાવતીએ બતાવવા કહ્યું અને પોતાની પાછળ પાછળ
 વચ્ચે આડું રાખીને આવવા જણાવ્યું. મૃગાવતી એક ન્હાની ગાડી
 લઈ તેમાં ખાવાની વસ્તુઓ મૂકી ખેંચતી ખેંચતી ભોંયરામાં દાખલ
 થઈ. ગૌતમસ્વામી પણ તેની પાછળ પાછળ ચાલ્યા અને તેઓ બાળક
 પાસે આવ્યાં. બાળકની રથીતિ જોતાં જ ગૌતમસ્વામી ચમક્યા
 અને કર્મના અચળ સિદ્ધાંત પર વિચાર કરવા લાગ્યા. પૂર્વજવમાં
 આ મૃગાપુત્ર મહાન પાપ કર્મ ઉપરાંત્યુ હશે જેના વડે આ નારકી
 જેવું કુખ ભોગવે છે. ત્યાર બાદ ગૌતમસ્વામી ત્યાંથી પ્રભુ પાસે
 ગયા. મર્વ વાત વિદિત કરી. મૃગાપુત્રનો પૂર્વજવ પૂછ્યો. પ્રભુ
 મહાવીરે તેનો પૂર્વજવ (સરઆતની વાર્તામાં ક્યો તે) કહી
 સભળાવ્યો. ત્યાર પછીની રથીતિ શ્રી ગૌતમે પૂછી. શ્રી પ્રભુએ
 ઉત્તર આપ્યો:-હે ગૌતમ, મૃગાપુત્ર ૨૬ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી
 નિ.હ થશે, ત્યાંથી પહેલી નરકે જશે. ત્યાંથી અ્યવી તે ધો (નાગીયો)
 થશે. ત્યાંથી બીજી નરકમાં જશે, ત્યાંથી પશ્ચી થશે, ત્યાંથી ત્રીજી
 નરકમાં જશે, એમ સાત નરક મુખી જશે. એમ અનંત મંડાર
 પરિભ્રમણ કરતા કરતા મનુષ્ય જન્મમાં આવીને દીક્ષા લેશે અને
 પહેલા દેવલોકમાં જશે. ત્યાંથી અ્યવી આખરે મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં
 જન્મી મોક્ષગતિને પામશે.

દેશના સાંભળી તમામ જીવો પોત પોતાનું વૈર જૂલી ગયા; તે મુજબ ચંડપ્રહોતનો વિકાર અને મૃગાવતી પરનો ક્રોધ શાંત થઈ ગયો. દેશના સાંભળી મૃગાવતીએ પ્રભુને કહ્યું:—નાથ, આપની વાણી અરેખર પતિતોનો ઉદ્ધાર કરનારી છે. પ્રભુ! હું આપની પાસે સંયમ ક્ષેત્ર ઈચ્છું છું, તો રાજા ચંડપ્રહોતની આરા લઈને હું દીક્ષિત બનીશ. તરતજ મૃગાવતી ચંડપ્રહોત પાસે આવી અને બોલી:—રાજનૃ, ત્હમે મારા પિતા તુલ્ય છો, હું દીક્ષિત થવા ઈચ્છું છું. અને આ ઉદાયનકુમારને તમને સોંપુ છું. આરા આવો તો દીક્ષા લઉં. ગમે તેવા વિકારી અને પાપી મનુષ્યો સતીના શિયળના પ્રકાશ આગળ શાંત બની જાય છે તે મુજબ ચંડપ્રહોત શાંત અને નિર્વિકારી બન્યો: તેણે કહ્યું: પુત્રી, ખુશીથી ત્હમે દીક્ષા લઈ જૈન માર્ગ દિપાવો. હું તમારા પુત્રનું રક્ષણ કરીશ. આ પ્રમાણે આરા મળવાથી મૃગાવતીએ દીક્ષા લીધી. મૃગાવતી ચંદનખાળા સાધ્વીની ગિરિયા બની ઉદાયનને કૌશાંબીના સન્યાસને રથાપી ચંડપ્રહોત પોતાના વતનમાં ગયો.

એક વખત ચંદ્ર અને સૂર્યદેવ વિમાનમાં બેસી પ્રભુને વાંદવા આવ્યા હતા. તે વખતે ચંદનખાળા પણ મૃગાવતી સાથે પ્રભુવંદનાથે આવ્યા હતા. પોતાને હિંવાનો સમય જાણી ચંદનખાળા પોતાના ઉપાશ્રયે ગયા. પણ મૃગાવતી હજુ દિવસ છે એમ ધારી ત્યાંજ બેસી ગયા. ચંદ્રસૂર્ય ત્યાંથી વિદાય થયા કે તરતજ રાત્રી પડી, આથી બધા પામી મૃગાવતી શીઘ્ર ઉપાશ્રયે આવ્યા. તે વખતે ચંદનખાળાએ મૃગાવતીને કહ્યું કે તમારા જેવી કુલિન સમાવીને રાત્રે એકલા બહાર રહેવું એ શું થોડું છે? મૃગાવતીને પોતાની જૂલનો પશ્ચાત્તાપ થયો. તેણે ચંદનખાળાની ક્ષમા માગી; છતાં પોતાની જૂલનો ઝાપ હૃદયમાંથી ખરેજો નહિ. મૃગાવતી વધુ પશ્ચાત્તાપ કરતાં શુભ જાવનાએ ચંડર્ષા અને ધાત્રી કર્મનો ક્ષમ કરતાં જ તેમને

કેવલજ્ઞાન થયું. આ વખતે ચંદ્રબાળાની પથારી પામેથી
 જતો હતો, તે મૃગાવતીએ પોતાનાં દિવ્ય જ્ઞાન વડે જોયો,
 તેમણે ચંદ્રબાળાનો હાથ ઉઘોડ્યો. આથી ચંદ્રબાળાએ જા
 ચક્રનેમ કંવાનું કાચું પૂડયું મૃગાવતીએ કહ્યું આપની પથારી
 મળે દત્તો ચંદ્રબાળા બોલ્યા ત્વમે આ અધારી મારું જા
 મૃગાવતીએ ઝિંકેકપૂર્વક જવાબ આપ્યો મદાવતી મદને આપ
 પ્રતાપે કવિજ્ઞ થયું છે આ નાજીની નાજીની મદાવતી
 વિચારવા નાજીની એમણે, મદાવતીની આજીવન કો
 નિંતવતી ચંદ્રબાળાને પથારી કેવલજ્ઞ થયું નાજીની મદાવતી
 મદાવતીની નાજીની મદાવતી મદાવતી

૧૯૬ મેંચકુમાર

[illegible]

દાસી દ્વારા રાજા શ્રેણિકને ખબર પડી. રાજા શ્રેણિક દોહદન પૂર્ણ કરવાનું ધારિણી રાણીને વચન આપીને પોતાના આવાસમાં ચિંતામગ્ન બેઠો હતો. પિતાને આશ્વાસન આપ્યા બાદ અભયકુમાર વિચારમાં પડ્યો. દેવતાની સ્થાય વગર માનવજાતિની મગદૂર નથી કે અકાળે મેધ પૃથ્વી ઉપર વરસાવી શકે. અભયકુમારે પોતાના પૂર્વ પરિચય-વાળા પહેલા દેવસોકના સુધર્મ નામના દેવનું સ્મરણ કરવા પૌષધ શાળામાં જઈ અહમ ભક્ત પૌષધ કર્યો. તપના પ્રભાવથી દેવનું આસન ચલિત થયું. દેવ આવ્યો અને પોતાને બોલાવવાનું કારણ પૂછ્યું. અભયકુમારે સર્વવાત નિવેદન કરી. વચન આપી દેવ ગયો અને ધારિણી દેવીની ઈચ્છા મુજબ અકાળે મેધની વૃષ્ટિ થઈ. ધારિણી રાણી શ્રેણિક રાજા સાથે નગર-ઉદ્યાન વગેરે સ્થળે ફરી, અને વરસાદથી ઉગેલી વનરપતિ વગેરેનું અનુપમ સૌંદર્ય નિહાળી મંત્રાપ પામી. દોહદ પૂર્ણ થયો અને તે આનંદથી ગર્ભનું રક્ષણ કરવા લાગી. સવા નવ માસે પુત્રનો જન્મ થયો. રાજ્યમાં સર્વત્ર આનંદ છવાઈ ગયો. ગર્ભમાં મેધનો દોહદ ઉત્પન્ન થયો હતો, તેથી તેનું નામ 'મેધકુમાર' પાડવામાં આવ્યું. પાંચ ધાવમાતાએ અને અનેક દામીઓના લાલનપાલન વડે કુમાર વધવા લાગ્યા. નવ વર્ષે કળાચાર્ય પાસે ભણવા મૂક્યા અને ૭૨ કળામાં પ્રવીણ થયા. અનુક્રમે યૌવનાવસ્થા પામ્યા, ત્યારે તેમને અત્યંત સૌંદર્યવાન, યૌવનરસ ભરપૂર એવી આઠ સ્ત્રીઓ પરણાવવામાં આવી. એક દેદિધ્યમાન, મુશ્કેલિત રાજ્યભુવનમાં કુમાર તે સૌંદર્યમુગ્ધા સ્ત્રીઓના વિલાસમાં આનંદ ઉપભોગ કરવા લાગ્યા.

એકદા પ્રસ્તાવે અમળુ ભગવંત શ્રી મહાવીર પ્રભુ મામાનુષામ વિહાર કરતા રાજગૃહી નમરીના ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. નગરજનોના ટોળેટોળાં પ્રભુમહાવીરના દર્શન કરવાને લ્હાંતુર વદને ઉદ્યાન તરફ

દેહનું સાર્યક કરો, અને ખડ્ગની ધાર સમાન કદિન સંયમ માર્ગ ગ્રહણ કરવાના વિચારો છોડી દો.’

મેઘકુમારે કહ્યું:-માતા, આ ક્ષણજરૂર મનુષ્ય દેહનો વિશ્વાસ જો? વિદ્યુતના ચમકારસમુ; પાણીના પરપોટા જેવું, અને મંધ્યાના રંગ સરખું આ આયુષ્ય અસ્થિર છે, ક્ષણિક છે, અને આગળ કે પાછળ જરૂર આ નાશવંત શરીરને છોડ્યા વગર છૂટકો નથી જ. તો પછી અત્યારે જ એ સર્વ મોહ અને મમતા કેમ ન તજવાં? વળી મનુષ્યનું શરીર માત્ર દુર્ગંધનું જ લાજન છે, તેમાં મળ, મૂત્ર, શ્લેષ્મ અને કૃષિરનો પાર નથી. માટે તે લલનાઓનાં અથગિ કામ ભાગોને તિલાંજલી આપવી, અને અનર્થનું મૂળ એવી લક્ષ્મીને ત્યાગ કરવો એમાજ ખરી વીરતા રહેલી છે. ચમદૂતના દરબારમાં જતી વખતે તેમાંનું કશુંયે સાથે આવવાનું નથી; માટે એ કનક અને કાતાનો ત્યાગ કરી અપૂર્વ સંયમ માર્ગમાં પ્રવૃત્ત થવાની મારી પરમ જ્ઞાતા છે. માટે હે માતા! અને સદર્શ દિક્ષા લેવાની રમ્ભ આપો. અનેક પ્રકારની આસાઓ અને લાલસો આપવા છતાં, મેઘકુમારને તેના વિચારોમાંથી એક ડગ પણ હાવવા તેના માતાપિતા સમર્થ ન થયા. તેથી માતાપિતાએ દીક્ષાની પરવાનગી આપી, પરંતુ પોતાના ન તોષને માટે એક દિવસનું રાત્ર્ય જોગવવાની સરત, મેઘકુમારે કબુલ કરી. ઈર્દુગિક પ્રરોને બોલાવી મેઘકુમારને રાત્ર્યાભિષેક કર્યો. અનેક સુવર્ણનું દાન કરી, એક દિવસનું રાત્ર્ય જોગવી, સર્વ વસ્ત્રાલંકારો ઉતારી મેઘકુમારે પંચમુષ્ટિ લેવા કર્યો. એક પાલખીમાં બંસી ગજગૃહમાંથી નીકળી ગુપ્તસિલ ઉદ્યાનમાં પ્રભુ મહાવીર પાસે તે આવ્યા અને રાજા શ્રેણિક તથા ધારિણી દેવીએ પ્રભુ મહાવીરને પુત્ર ભિક્ષા અર્પણ કરી. પ્રભુએ મેઘકુમારને દીક્ષિત બનાવી પોતાની પાસે સિધ્ધ તરીકે રાખ્યા.

મેઘકુમારે સજાય પ્યાનમાં દિવસ પસાર કર્યો. રાત્રી સુઈ અને નિયમ મુજબ તેમને સૂવાની પધારી સર્વ મોટા સાધુઓથી ઉડી, અને જ્યાં આવવાના હોય પાસેજ કરવામાં આવી. રાત્રિના વખતમાં

તેં પગ નીચે મૂકવાનો વિચાર કર્યો, તેવામાં તે જગ્યાએ એક સસસો તારા જોવામાં આવ્યો. પ્રાણી જીવની મહાન દયાની ખાતર તેં તારો પગ નીચે ન મૂકતાં અધર રાખ્યો. હે મેઘ, તે જીવદયાના મહાન પ્રભાવે તેં તારો સંસાર કાપી નાખ્યો, અને મહાન રત્નચિતા-મણિ સમાન અમૂલ્ય મનુષ્યલવનો બંધ કર્યો. તે વનદવ અઢી દિવસ સુધી રહ્યો. અને પછી શાંત થવાથી પ્રાણીઓ ફરવા લાગ્યા. સસસો પણ ત્યાંથી ખસી ગયો. આટલો વખત અધર પગે ઉભો રહેવાથી, તું નિર્બળ, અશક્ત બની ગયો. અને પગ નીચે મૂકતાની સાથે જ તું એકદમ નીચે ડૂળી પડ્યો. અત્યંત વેદના પામી ત્યાં જ તું મરણ પામ્યો અને તે જીવદયાના પ્રતાપે તું મેઘકુમાર થયો. તિર્યચના જીવમાં જ્યાં સમક્તિ પ્રાપ્તિની આશા પણ ન્હોતી, તે વખતે અપાર કષ્ટ વેડીને તેં સમતા દાખવી ! તો ઉત્તમ કૃષ્ણમાં જન્મીને, અને જૈન ધર્મ પામીને સાધુ મુનિના હાથપમના સંઘર્ષજીની અલ્પ ક્ષિપ્રામના પણ હે મેઘ, તું સહન ન કરી શક્યો તે કેટલા ખેદની વાત ?

મેઘ મુનિ આશ્ચર્યમુગ્ધ બન્યા. મતરાત્રિએ કરેલાં અશુભ વિચારોનો તેઓ પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યા. આમ વિચાર કરતાં તેમને જાતિ રમરજી જ્ઞાન થયું. તે વડે જમવાનની વાત સત્ય માનીને વૈરાગ્ય જાવનામાં ચડ્યા. પ્રભુ પાસે પુનઃ તેમણે દીક્ષા લીધી. સપ્ત તપ જપ ધ્યાન ધરી મર્વ નિર્મથને ખમાડીને સંયારો કર્યો, એક માસનો સંયારો ભોગવી સમાધિ સહિત કાળ કરી તેઓ સર્વાર્થ-સિદ્ધ વિમાનમાં દેવતાપણે ઉત્પન્ન થયા અને ત્યાંથી ચંદ્રી મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં ઉત્પન્ન થઈને મોક્ષ જશે.

ન્યાય—એવી રીતે જમવાન મહાવીર મેઘકુમારને મધુર વચનથી સમભવી સંઘમમાર્ગમાં સ્થિર કર્યા, તેવીજ રીતે આચાર્યો કેલજનું અવિનિરુદ્ધિયને મધુર વચનથી સમભવી સંઘમ માર્ગમાં સ્થિર કરે.

જીવાર મુનિ પાસે જવલાં માગ્યાં. છતાં મુનિ શાંત રહ્યા તેથી
 માની વધારે ક્રોધાયમાન થયો. તેણે મુનિને ખૂબ માર માર્યો અને
 મામગની દોરીથી મુનિના હાથ પગ વગેરે મજબુત રીતે બાંધ્યા.
 પછી તેણે મુનિને જવલાં આપવાનું કહ્યું, પણ શાંતમૂર્તિ મુનિવરને
 આ પરિવહ સહન કરવાનો હતો. તેઓ પોતાના જીવ સમાન જ
 નીજ જીવેને પણ ગણતા હતા, તેથી તે સધળું શાંતિથી સહન
 કરવા લાગ્યા. પછી સોનીએ મુનિને સખ્ત તાપથી ધગધગતી
 રેતીમાં બેસાડ્યા, અને તે માર મારવા લાગ્યો. સખ્ત તાપથી આ
 તપસ્વી મુનિનું શરીર ક્ષીણ થવા લાગ્યું, અને આમડી ઉતરવા
 લાગી. માથામાં પણ ખાડા પડવા માંડ્યા. પરિણામે મેતાર્થ મુનિની
 બોપરી ફાટી અને તડ દહને અવાજ થયો. સોનીએ જાણ્યું કે હવે
 મુનિ મ્હારા જવલાં પાછા આપશે, પણ મુનિવર તો જેમ જેમ
 પરિસદ પડતો જાય તેમ તેમ સમજાવે સહન કરે, જરા પણ રોષ
 સોની ઉપર ન લાવે અને આત્માની અપૂર્વ ભાવનાનું રમરણ કરે.
 આવી રીતે આત્માની ઉચ્ચ દશાને ભાવતાં ત્યાંજ શ્રી મેતાર્થ મુનિ-
 વરને કેવળ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. તેમનો અમર આત્મા દેહથી જુદો
 પડીને નિર્વાણપદને પામ્યો.

તેવામાં એક બાર્ધ માથે શાકગ્રંથો ભારે વ્રધને જતી હતી.
 અતિથય ભાર લાગવાથી તેણે તે ભારો સોનીના ધર આમળ જોરથી
 પહોંડ્યો. ભારો નીચે પડવાથી મોટો અવાજ થયો. જેથી પેલું ઝાડપર
 બેઠેલું કૌંસ પક્ષી બીન્ધું. તેનું મોઢું એકદમ પડોણું થઈ ગયું.
 આથી પેલાં ચરી ગયેલાં જવલાં તેના મોઢામાંથી બહાર નીકળી
 ગયાં અને નીચે પડ્યાં.

મોનીની નજર તરત જવલાં તરફ મઠ. જવલાંને જોતાંજ તે
 હોઝગાર થઈ ગયો. મુનિને વિના વાકે દુઃખ આપ્યા બાદ તે ખૂબ
 પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યો. મોનીને જાણ્યું કે મુનિવરને મારી નાખવાની

[illegible]

૧૮૮ મેળાથે મીઠાથે.

[illegible]

અનેક છવોનો ઉદ્ધાર કરી, તેઓ ૯૫ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી પ્રભુની હયાતિમાં જ નિર્વાણ-મોક્ષ પધાર્યા.

૧૮૮ મંડિત ગણધર.

હા ગણધર શ્રી મંડિત, વાસિષ્ઠ ગૌત્રના, મૌર્ય ગામના રહિશ હતા. તેમના પિતાનું નામ ધનદેવ અને માતાનું નામ વિજયદેવી. તેઓ ધણા જ બુદ્ધિમાન હતા, તેથી હુંક સમયમાં ચૌદ વિદ્યામાં પારંગત થયા. તેમને ૩૫૦ સિધ્ધો હતા. તેમને 'બધ અને મોક્ષ'ની બાબતમાં સંશય હતો, તે ભગવાને નિવાર્યો, એટલે તેમણે ૫૪ મા વર્ષે પ્રભુ પાસે જૈન પ્રવચ્ચા અંગીકાર કરી; અને ગણધર ૫૬ પામ્યા. ૧૪ વર્ષ હૃદયસ્થ અવસ્થામાં રહ્યા પછી ૬૮ મા વર્ષે તેમને કૈવલ્યજ્ઞાન થયું. ૧૬ વર્ષ કેવળીપણે વિચર્યા પછી, ૮૩ વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરી તેઓ મુક્તિપદને પામ્યા.

૧૮૯ રહનેમી—રાજેમતી

ધનપતિ કુબેરની બનાવેલી, સોનાના ગઢ અને રત્નના કાંગરા-વાળી હારિદાનગરીમાં શ્રીકૃષ્ણ વાસુદેવ રાજ્યાસને હતા. તેમના અધિકાર નીચે બીજા સોળ હજાર રાજાઓ તે જ નગરીમાં ગત્ય કરતા હતા. તેમના એક રાજા ઉત્તરેન પણ હતા. તેમને ધારિણી નામની રાણી હતી. તેમને એક પુત્રી હતી. નામ 'રાજેમતી.' શ્રી નેમી-શ્વર ભગવાન મંસારમાં હતા, અને લમ ન્દોતા કરતા, પણ કૃષ્ણ વાસુદેવે ખૂબ ક્રોધથી લમ માટે તે કષ્ટલ થયા અને તેમનો વિવાદ આ રાજેમતી સાથે નક્કી કરવામાં આવ્યો. લમને દિવસે શ્રી નેમનાથ ત્યારે તોરણે આવ્યા, ત્યારે પશુઓનો કષ્ટવિલાપ અંતઃજાને નેમનાથ પ્રભુ તોરણેથી પાછા રહ્યો, અને દીક્ષા લીધો. રાજેમતી પણ મહાન નંદારી હતી. તે સ્વર્ગસ્થિતિ વિમાનમાંથી ચંપીને અદિ અવનરી હતી. રાજેમતીને બેજો પરજુવા માટે

રાજેમતી—ધિક્કાર છે, તમારા જીવનને, રહનેમિ, ધિક્કાર છે તમારા ભાઈ નેમનાથે અને વિષ સંમાન માનીને છાંડો અને શું તમે તે છોડવા વિષને ફરી ભોગવવા માગો છો. અગંધન કૂળના સર્પો મરી જતાં પણ વમેલું વિષ પાશૂ ચૂસતાં નથી.

તો મહાન રત્નચિંતામણી સમાન મળેલા આ સાધુમાર્ગદર્શક બ્રહ્મ બની તમારા ભાઈથી હંડાયેલી હું, તેની સાથે શું તમે ભોગવવા માગો છો? સ્વપ્નેય પણ તેમ બનનાર નથી. વળી હું સાધવું છું એટલે તમારી તે ધ્વજા ત્રિકાળે પણ તૃપ્ત થવાની નથી. એક તિર્થ સર્પ જેવાં ગ્રાણીઓ પણ સમજે, અને તમે દીક્ષિત છતાં ભોગવવા ધ્વજા ધરાવો છો? સમજો, રહનેમિ! સમજો, તમારો આત્મ ધર્મ વિચારો. હું ઉમસેન રાજની પુત્રી છું, તમે સમુદ્રકુમારના પુત્ર છે મહેરબાની કરી આપણા બંનેનાં કૂળ તરફ એકવાર નજર કરો. વળ સંયમી બનીને જ્યાં ત્યાં ફરતાં તમે ધણી સૌંદર્યવાન સ્ત્રીઓ જોશો, અને તેમાં મનહુબ્ધ કરશો તો અનંત સંસારમાં બ્રમણ કરતાં છતાં પણ તમારો પાર નહિ આવે. ઉત્તમ મનુષ્યભવ, ઉચ્ચકુળમાં જન્મ શાસ્ત્ર ધવલ્યુ, સદ્ગુણો સમાગમ, જૈનધર્મ અને સંયમ, જીવ અનંતકાળે પણ મળવા દુર્લભ છે ! જાઓ, જાઓ, રહનેમિ, જાઓ તમારા બ્રહ્મ વિચારો છોડી, વિશુદ્ધ થવા શ્રી નેમીશ્વર ભગવાન ખાજાઓ, અને પાપની આશ્લેષના લઈ સંયમમાર્ગને સુધારો.

આ સાંભળી રહનેમિ હંડામાર ધર્મ ગયા. રાજેમતીના બોધ વચ્ચેના રહનેમિના હૃદયમાં આરપાર ઉતરી ગયા. તેમજે તરતજ રાજેમતીની ક્ષમા માગી. તે સાથે પોતાને ખરામ વાસ્તનાથી ટેકાજે લાવવા માટે તેની પ્રયત્ન કરી. રહનેમિ નેમપ્રભુ પામે જઈ આશ્લેષના લઈ શુદ્ધ થયું, અને સંયમમાર્ગમાં અદ્ભુત ગીતે આગમ વધી કેવલ-જ્ઞાનને પામ્યા.

રાજેમતીએ રહનેમિને સ્થિર કર્યાં, લાંબો કપડો પહેરી તેઓ

प्रभुने वंदन करवा गया. तयारजाद भयम, तप, विद्याये न
आवनां कैवल्यज्ञान पायी राज्ञेमती पणु मोक्षमा गव

ધન્ય છે, રાજેમતી સમા આજી પ્લહયાગી મતી . . .
આપણા ત્રિશગ વદન હોત્તે.

१६० राम

[illegible]

૧૯૧ રાવણ

મુનિમુવત સ્વામીના સમયમાં દક્ષિણ ભરતની લંકા નામની નગરીનો તે પ્રતિવાસુદેવ રાજા હતો. તે ત્રણ ખંડનો અધિપતિ હતો, એટલે અર્ધ ભરત તેના તાબામાં હતો. તેને કુંભકર્ણ અને વિભિષણ નામના બે ભાઈઓ હતા, તેમજ ઈંદ્રજિત આદિ અનેક પુત્રો અને મંદોદરી આદિ અનેક રાણીઓ હતી. રાવણ મહા સમૃદ્ધિશાળી હોવા છતાં, તેને એક એવો નિયમ હતો કે જે સ્ત્રી પોતાને ન ઈચ્છે, તેને પરણવું નહિ. આમ છતાં તે પોતાની બહેનના ભંભેરવાથી એક દિવસ ઉશ્કેરાયો, અને શ્રી રામચંદ્રજીની સુશીલ પત્ની સીતાદેવીને ઉપાડી લાવ્યો. આખરે મુદ્દ થયું, તેણે પોતાનું ચક્ર લક્ષ્મણ પર છોડ્યું, પરંતુ વાસુદેવ લક્ષ્મણને તે કંઈ અસર ન કરી શક્યું. લક્ષ્મણે તેજ ચક્ર પોતાને ફાય કરી, તેજ ચક્ર વડે રાવણનું મૃત્યુ નીપજાવ્યું. રાવણ મૃત્યુ પામીને નરકમાં ગયો.*

૧૯૨ રૂકિમણી

તે કારિકાના રાજા શ્રી કૃષ્ણની રાણી અને વિદર્ભ દેશના બીમક રાજાની પુત્રી હતી. તેણીનું રૂપ અથાગ હતું. એકવાર નારદે તેણીના રૂપના વખાણ શ્રી કૃષ્ણ પામે કર્યાં, આથી કૃષ્ણને તેણીની સાથે લગ્ન કરવાની ઇચ્છા થઈ. આ વખતે વિદર્ભમાં બીમકનો પુત્ર રૂકિમ રાજગાદી પર હતો, તેનો પામે કૃષ્ણે દૂત મોકલ્યો રૂકિમ

*૨૪ લીર્ષ દેરા, ૧૨ ચક્રવર્તીઓ, ૬ વાસુદેવો, ૬ પ્રતિવાસુદેવો અને ૬ બજરેવો એ ૬૩ રાજાઓ (પ્રહાણ) પુરુષો કહેવાય છે. ચક્રવર્તીઓની સંખ્યા મોટા, દેવલોક અને નર્કની દોષ છે. વાસુદેવો અને પ્રતિવાસુદેવો નર્કના અધિકારી દોષ છે અને બજરેવો દેવલોક અને મોક્ષના અધિકારી દોષ છે. નારો જનારા ચક્રવર્તી તથા વાસુદેવો દોષલોક બનેલા હોય છે તે જોવાના જ અધિકારી અને છે એવો બેનાચમનો સિદ્ધાન્ત છે.—મં.

રાજાએ ફતને કહ્યું કે તારા રાજા ગોવાળના પુત્ર છે, માટે તેને
 સાથે મારી ભેન નહિ પરણાવું, તેને તો શિશુપાત્ર ગણના અર્થે પરમા
 વધી છે. આથી ફત વિદાય થયો. આ તરફ નાગદત્તપિએ ડાકમ
 પામે તરફ કૃષ્ણનાં રૂપ ગુણના વખાણ કર્યું, એટલે ઉદિમાને
 દોષની યુક્તિથી કૃષ્ણને છાનાં ગોત્ર ઉદિમાના જિવાનમા મેળાવા
 આપ્યા, આ નાગદેવની પૂજા કરવાને બદલાવે ડાકમગણ પોતાના
 અર્થે તે ઉદિમાઓના દેવને મંત્ર આપી કૃષ્ણ, આવી પહોંચી.
 કહ્યું, એમ જાણે ઉદિમાઓનો વિગદ પ્રગટ થાય. ત્યાર
 પાસે ગોત્ર, અર્થે પડ્યું. માટે ત્યાર પછી આ રાજા
 નાગદેવની પૂજા કરવાને મંત્ર આપી કૃષ્ણ, આવી પહોંચી.
 રાજા કહે અન્યા, અને ઉદિમાઓના પ્રગટ થાય.
 કહ્યું, અને આ અર્થે અર્થાત્
 નાગદેવ, અને ઉદિમાને પકડીને મારવા,
 તેને કહે મારા વિગદ પ્રગટ થાય. ત્યાર
 પાસે નાગદેવ અને ઉદિમાને પકડીને
 કહ્યું, અને આ અર્થે અર્થાત્
 નાગદેવ અને ઉદિમાને પકડીને

૧૬૬ રૂપાંતર

નાગદેવ અને ઉદિમાને પકડીને
 કહ્યું, અને આ અર્થે અર્થાત્
 નાગદેવ અને ઉદિમાને પકડીને
 કહ્યું, અને આ અર્થે અર્થાત્
 નાગદેવ અને ઉદિમાને પકડીને
 કહ્યું, અને આ અર્થે અર્થાત્
 નાગદેવ અને ઉદિમાને પકડીને
 કહ્યું, અને આ અર્થે અર્થાત્
 નાગદેવ અને ઉદિમાને પકડીને

સ્નાન કરાવ્યું, અને સુંદર વસ્ત્રાલંકારો પહેરાવી રાત્રિ પાસે મોકલી. આ વખતે કુમારીનું રૂપ અચાગ હતું. તેથી આનંદ પામી રૂપીરાત્રિએ પોતાના વર્ષધર નામના દૂતને બોલાવીને કહ્યું, કે ત્હમે ઘણું રથજે રો હો, તો આજના જેવો મહાન ઉત્સવ ત્હમે ક્યાંઈ જોયો છે ? દૂતે કહ્યું: મહારાજ ! મિથિલા નગરીના કુંભરાત્રિની પુત્રી મહાકુંવરીની જન્મગાદ વખતે થયેલા ઉત્સવ આગળ આપનો આ ઉત્સવ કાંઈ ગણતરી-માં નથી, એમ કહી તેણે મહાકુંવરીના શરીર સૌંદર્યનું વર્ણન કર્યું. તે સાંભળી રાત્રિને મહાકુંવરીને પરણવાની ઇચ્છા થઈ. તેથી કુંભરાત્રિ પાસે તેણે પોતાનો દૂત મોકલ્યો. કુંભરાત્રિએ ના કહી, તેથી ગિતશત્રુ આદિ રાત્રિઓ સાથે સંપ કરી રૂપી રાત્રિ મિથિલા પર ચડી આવ્યો. તેમાં મહાકુંવરીની લુકિતથી તેણે બોધ પામી દીક્ષા લીધી. અંતે સમેતશિખર પર અનશન કરી રૂપીરાત્રિ મોક્ષમાં ગયા.

૧૯૪ રેવતી.

મંદક ગામમાં કાઈ એક શ્રેષ્ઠિની તે પત્ની હતી. જૈનગાસન પ્રત્યે તેને અતિશય પ્રેમ હોવાથી પ્રભુ મહાવીરની તે પરમ ઉપાસિકા હતી એકવાર જ્યારે ગોરાગામે પ્રભુ પર તેજુવેશ્યા ફેંકી અને પ્રભુનો દેહ લોદખડવાજો થયો, તે મટાડવાના હેતુથી પ્રભુએ પોતાના સિંહ નામના અણગારને રેવતીને ત્યાં મોકલ્યા. પ્રભુને ધ્યેસા ઉપ-સર્ગથી રેવતી જાત હતી, તેથી તેણે પ્રભુનું દરદ મટે તે માટે કોદળાપાક બનાવ્યો હતો, અને ધરના માણસો માટે ખીતિંગપાક બનાવ્યો હતો. સિંહ અણગાર રેવતીને ત્યાં પધાવી કે તેણીએ મુનિને વંદન કરી કહ્યું: મહારાજ, આજે મારું ધર પાવન થયું. આપને શું જોઈએ ? સિંહઅણગાર બોલ્યા: પ્રભુએ મને નમારે ત્યાં બનાવેલો પાક વહોરી લાવવાની આજ્ઞા આપી છે. આ સાંભળી રેવતી દર્શ પામી અને કોદળાપાક ત્રણ આવીને મુનિને વહોરાવવા લાગી. મુનિએ કહ્યું. આ તો ત્હમે પ્રભુને માટેજ બનાવ્યો છે, તેથી તે અન્નદાનીય

ન્યારે હું પાછા માથું ત્યારે તે મને આપજો.' ત્યાર પછી બીજી ત્રીજી અને ચોથી એમ દરેક સ્ત્રીને બોલાવીને દરેકને પાંચ પાંચ ડાંગરના દાણા આપ્યાં અને પોતે માગે ત્યારે પાછા આપવા જણાવ્યું.

પ્રથમ મોટી વહુએ તે દાણા લઈને વિચાર કર્યો કે મારા કાકાદરમાં ડાંગર ઘણી લરી છે, તે મારા સસરા માગશે તે વખતે તેમાંથી લાવીને આપીશ, એમ કહીને તેણે તે પાંચ દાણા ફેંકી દીધા.

બોગવતી નામની બીજી પુત્રવધુ પણ એવો જ વિચાર કરીને, તે ડાંગર ઉપરથી ફોતરા ઉતારીને દાણા ખાઈ ગઈ, અને પોતાના કામે લાગી.

ત્રીજી રક્ષિતા નામની પુત્રવધુ તે દાણા લઈને એકાંતમાં ગઈ અને વિચાર કર્યો કે મારા સસરાએ મિત્ર, ગાતિ, કુટુંબધર્મલાદિ સર્વની સન્મુખ આ પાંચ દાણા મને આપ્યા છે, માટે તેમાં કંઈક બેદ હોવો જોઈએ. એમ ધારી તે પાંચ દાણાને એક વસ્ત્રમાં બાંધી તેને રત્નના કરડીયામાં રાખ્યા, અને તે કરડીયાને એક પેટીમાં રાખ્યો. પછી તે પેટી ઓરીફા નીચે રાખી સવાર સાજ બે વખત રોજ તેની સલાજ કરવા લાગી.

રાહિણી નામની ચોથી નાની પુત્રવધુએ રક્ષિતા માફક વિચાર કર્યો કે આમાં કંઈક કારણ હોવું જોઈએ. માટે આ દાણાની બરાબર રક્ષા કરવી જોઈએ. એટલું જ નહિ પણ તેમાં જલ્દિ કરવી જોઈએ. એમ ધારી તેણે પોતાના ધરના નોકરને બોલાવીને કહ્યું કે 'આ ડાંગરના દાણા લઈ જાઓ, અને બહુ વર્ષોદ રાય તે વખતે એક નાની ક્યારી બનાવી, તેમાં આ પાંચ દાણા વાવજો, અને તે ક્યારીને ફરતી એક વાડ બનાવી તેની બરાબર રક્ષા કરજો. પ્રથમ વર્ષોદનુમાં તેણે તે દાણા વવરાવ્યા, બીજી માસ પણ દિવસ દરેકા મધ્યમાં દાણા વવરાવ્યા, એમ ૬૨ વર્ષોદનુમાં તમામ દિવસ દત્તી ડાંગર વાવનાં તેમાં પુષ્કળ જલ્દિ દત્તી મળી. અનુભવે ચાર વર્ષ સુધી તે વારી. તૈયાર થયે તેને

તમારા તે પાંચ દાણા લાવી આપું.' ધનાએ કહ્યું:—પુત્રી, મારા પાંચ દાણા ગાડા ગાડીઓમાં તું કેવી રીતે લાવીશ ? તે સાંભળી તેણે ઉપરોક્ત સર્વ વાત વિદિત કરી. ધના સાર્થવાહે ગાડા આપ્યાં. રોહિણીએ પાકેલી તમામ ડાંગરથી તે ગાડાઓ ભરાવ્યાં. જે રાજગૃહી નગરીના રાજમાર્ગની મધ્યમાં ચર્ધને તે ડાંગરથી ભરેલાં ગાડાંઓ જતાં જોઈને નગરજનોએ વાત જાણવાથી, સર્વ કાઈ ધનાસાર્થવાહની રોહિણી નામની પુત્રવધુની મુક્તકંઠે પ્રશંસા કરવા લાગ્યા. ધનાસાર્થવાહ ડાંગરના ભરેલાં ગાડાંઓ જોઈને ખૂબ આનંદ પામ્યો અને તેના આશ્ચર્યનો પાર ન રહ્યો. પછી તેણે તે રોહિણીને, દરેક કાર્યમાં સલાહ આપવાનું કામ સોંપ્યું, અને તેણીને ઘરમાં સર્વથી મોટી રથાપિત કરવામાં આવી.

ન્યાય—જેવી રીતે ઉગ્રજીવા ડાંગરના પાંચ દાણા નાખી દેવાયાં, લોકમાં નિંદાને પાત્ર બની, હલકું કામ કરી દુઃખી થઈ, તેવી રીતે સાધુ સાધ્વી પણ મહામત્ત અમીકાર કરીને પ્રમાદવશ શિષિત બનીને પંચમહામત્તને ફેટી દે, તેા તેઓ આ જગમાં નિંદાને પાત્ર બને, અને પરમવર્માં દુઃખી થાય.

જેમ ભોમવત્તી તે પાંચ દાણાને ખાઈ ગઈ, તે મદેનત મજુરીનું કામ કરીને દુઃખી થઈ, તેમ સાધુ સાધ્વી, પંચમહામત્ત ખાસજ કરીને, રસના લોહપી બની મત્ત બંધ કરે તેા દિવસ નિંદા પામે અને સંસારમાં પરિજનજ કરે.

જેમ રક્ષિતાએ પાંચ દાણાનું ઉમદા રીને રક્ષણ કર્યું તેમ સાધુ સાધ્વી પંચ મહામત્તનું મૂળ કુલ્મમાં રટીને વધાવું રક્ષણ કરે તેા ચાર લીરમાં પુનર્નિષ્ઠ બને, અને આત્માસ્વાસ્થ્ય સાધે.

જેમ રોહિણી પાંચદાણાની જદિ કરીને પ્રશંસા પામી, તેમ સાધુ સાધ્વી પંચ મહામત્ત લઈને, સંવત્ત તપમાં જદિ કરે તેા આ જગમાં સધુ સાધ્વી કારક કાવિલા એ ચાર લીરમાં પ્રશંસા પામે, પુનર્નિષ્ઠ બને અને પરમવર્માં અનંત સંસારનો ઉદ્ધ કરી સિદ્ધચિત્તે પામે.

૧૯૬ રાહિણીયો ચેર.

[illegible]

પડ્યો કે શું હું આ સત્ય જોઈ છું કે સ્વપ્ન ? શું આ સાક્ષાત્ દેવીઓ છે ? હું દેવ થયો હર્ષિ ? આ વખતે તેને ભગવાનનાં વચનો યાદ આવ્યાં. તેણે પેલી સ્ત્રીઓ સામે જોયું તો તેમના પગ જમીનને અડકેલા હતા, તેમની આંખો ફણે ફણે પલકારા મારી રહી હતી. આથી તે સમજ્યો કે ખરેખર ષડ્યંત્ર રચવામાં આવ્યું છે. હવે મારે મારો ચોરીનો ધંધો ત્યજી દેવો જોઈએ, અને જે મહાવીરનું એકજ માત્ર વાક્ય સાંભળવાથી આટલું જાણવાનું મળ્યું તો હું મના હંમેશના સંસર્ગથી કટલોચે લાભ મળે, એમ વિચારી અભયકુમાર આવતાં તેણે પોતાની ચોરીના કુત્યોનો પશ્ચાત્તાપ કરી પ્રવળ્યાં ક્ષેવાની વાત વિદિત કરી. અભયકુમારે તેને છોડી દીધો. શાહિજીએ એકદં કહેલું તમામ ધન ત્રેલિકરાજને સોંપ્યું અને તે દીક્ષા લઈ આશી નીકળ્યો; સખ તપાદિ કરી તે દેવસોકમાં ગયો.

૧૯૭ લક્ષ્મણ.

અયોધ્યાના રાજા દશરથની સુમિત્રા રાણીથી ઉત્પન્ન થયેલા પુત્ર. રાવણ નામના પ્રતિવાસુદેવને મારી આઠમા વાસુદેવ તરીકે તેઓ પ્રસિદ્ધ થયા; અને રામ જગદેવ તરીકે પ્રસિદ્ધ થયા. ત્રણ ખડ છતી લક્ષ્મણ અયોધ્યાના રાજાસિંહાસને અર્ધચક્રવર્તી તરીકે બિરાજ્યા. તેમનું બીજું નામ નારાયણ હતું. બારહત્તર વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી, યુનિસુમત સ્વામીના નિર્વાણ પછી તેઓ મૃત્યુ પામી એથી નરકે ગયા.

૧૯૮ વરુણ.

વિશાળા નમરીના એકરાજના નામ નામના રથિકનો પુત્ર. તે ભ. મહાવીરનો ચરમ જન્મ હતો. તેણે આવરના બારવત ધારણ કર્યા હતા. તે મહારામર્થ મેનાપતિ પણ હતો, અને તપશ્ચર્યા પણ તે મહાસમર્થ હતો. એકવાર છૂંના પારણે અગ્નિ કરવાનો તેની દ્રષ્ટિ

છતા સમગ્રએ કહેલું મોકલ્યું કે આજે તમારે ઐજીક સાથે
 સેનાપતિ તરીકે જવાનું છે. આથી પોતાના દેશની રક્ષાને
 સેનાપતિ બની યુદ્ધે ચડ્યો. પરંતુ પહેલાં મતની વિધિ
 પહેલો ધા તેજી ન કર્યો પણ ત્યારે ઐજીકના મેનાપાત્રે
 પહેલો ધા કર્યો. અને વચનનાગનું મમન્યાન મેનાપાત્રે
 તેજી એકઠા ધાથી ત મેનાપતિના ન્યામ ૧૬.૫૫. ૧૦
 વખતે તે મૂલતર રિયાતિમા કતા તથા ૧૦૦ ન્યામ ૧૬.૫૫. ૧૦
 એક જમ્યા પ્રમાણેન કરીને ન્યાયાચના ૧૦ ન્યામ ૧૬.૫૫. ૧૦
 ન્યામ ૧૬.૫૫. ૧૦ કરીને લાગ્યો. શુદ્ધ પાત્રના ૧૦ ન્યામ ૧૬.૫૫. ૧૦
 ન્યામ ૧૬.૫૫. ૧૦ કરીને લાગ્યો. અને ૧૦૦ ન્યામ ૧૬.૫૫. ૧૦
 ન્યામ ૧૬.૫૫. ૧૦ કરીને લાગ્યો.

૧૬૬ વ્યક્તિ ગામુચર.

જ. ૧૬૬૧ મેના મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦
 ૧૬.૫૫. ૧૦ મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦
 ૧૬.૫૫. ૧૦ મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦
 ૧૬.૫૫. ૧૦ મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦
 ૧૬.૫૫. ૧૦ મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦
 ૧૬.૫૫. ૧૦ મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦
 ૧૬.૫૫. ૧૦ મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦
 ૧૬.૫૫. ૧૦ મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦
 ૧૬.૫૫. ૧૦ મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦

૧૬૭ વ્યક્તિ ગામુચર.

જ. ૧૬૭૧ મેના મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦
 ૧૬.૫૫. ૧૦ મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦
 ૧૬.૫૫. ૧૦ મેનાપાત્રે મેનાપાત્રે ૧૬.૫૫. ૧૦

શરીરથી આત્મા લિખ છે' એવો સદેહ હતો. જ. મહાવીરના સમાગમમાં આવતાં જીવવાને તે સદેહ દૂર કર્યો, એટલે તેમણે પોતાના ૫૦૦ શિષ્યો સહિત ૪૩ મા વર્ષે દીક્ષા લીધી. ૧૦ વર્ષ હૃદયસ્થ-પણામાં રહ્યા પછી ૫૩ મા વર્ષે કૈવલ્યજ્ઞાન પામ્યા. ૧૮ વર્ષ કૈવલ્ય પ્રવળ્યોમાં વિચરી, ૭૦ વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરી પ્રભુની હયાતિમાં તેઓ નિર્વાણ પામ્યા. વાસુપૂત્રિપ્રભુ મહાવીરના ત્રીજા મણ્ડર હતા.

૨૦૧ વાસુપૂત્ર્ય.

અંપાપુરીના વસુપૂત્ર્ય રાજની જયાદેવી નામક રાણીની કુક્ષિમાં દશમા દેવલોકમાંથી અવતરે જોઈ શુદિ ૬ ની રાત્રિએ તેઓ ઉત્પન્ન થયા. માતાએ ૧૪ સ્વપ્ન દીધાં. સ્વપ્નપાઠકાએ મહા-ભાગ્યશાળી તીર્થંકરનો જન્મ થવાનું કહ્યું. રાજરાણી આનંદ પામ્યા. અનુક્રમે ગર્ભકાળ પૂરો થયે, કામણ વદિ ૧૪ ના રાત્ર પ્રભુનો જન્મ થયો. ઈંદ્રોએ જન્મોત્સવ ઉજવ્યો. પિતાએ તેમનું 'વાસુપૂત્ર્ય' એવું નામ આપ્યું. યૌવનવય થતાં પિતાએ તેમને પરણવાનો અને રાજ્યાસને બેસવાનો આગ્રહ કર્યો; પરંતુ તેમણે ના કહી. આ સમયે લોકાંતિક દેવોએ આવી પ્રભુને ધર્મમાર્ગ પ્રવર્તાવવાની ઉદ્દેશ્યપણા કરી, એટલે તેમણે વરસીદાન આપી ૬૦૦ રાજ્યો સાથે, હૃદય સહિત કામણ વદી અમાસે દીક્ષા અંગીકાર કરી. વાસુપૂત્ર્ય સ્વામીના વખતમાં બીજા વાસુદેવ દ્વિપૃષ્ઠ, જગદેવ વિજય અને પ્રતિવાસુદેવ તારક એ ત્રણ જ્ઞાતીય પુત્રો થયા.

એક મામ હૃદયસ્થપણે રહ્યા પછી, મહા શુદિ ૨ ને દિવસે ૫૮ની તપશ્વર્ષીમાં પ્રભુને કૈવલ્યજ્ઞાન થયું. તેમને મુક્ત વગેરે ૬૬ મણ્ડરો થયા. તેમના અંધ પરિવારમાં ૭૭ હજાર સાધુ, ૧ લાખ આત્મીઓ, ૨૧૫ હજાર આવદે: અને ૪૩૬ હજાર આવિશાઓ હતા. વાસુપૂત્ર્ય સ્વામી પોતાનો મેઘકાળ સમીપ જઈને અંપા-

નગરીમાં પધાર્યાં. ત્યાં ૬૦૦ મુનિ ગાથે અનશન તપ કર્યો. એ
માસને અતે અશાઃ શુદ્ધ ચૌદશે પ્રભુ મોક્ષપદને પામ્યા. તેમ
કુલ આશુક્ય ૭૨ લાખ વર્ષનું હતું.

૨૦૨ વિજય બાળદેવ.

તેમો દ્વારકા નગરીના અક્ષ નામક માનવ અત્યંત મુક્ત
નામની શબ્દીના પુત્ર તથા દિગ્દેશ સમુદ્રવતી આ માન માં ૬
તેમો ૭૨ લાખ વર્ષનું આશુક્ય મામલી સમુદ્ર તથા ૭૨
૧૦૦૦ મોક્ષ મળ્યા.

૨૦૩ ત્રિમળનાથ.

તેમો નામક માનવ અત્યંત મુક્ત
નામની શબ્દીના પુત્ર તથા દિગ્દેશ સમુદ્રવતી આ માન માં ૬
તેમો ૭૨ લાખ વર્ષનું આશુક્ય મામલી સમુદ્ર તથા ૭૨
૧૦૦૦ મોક્ષ મળ્યા.

પ્રાપ્ત કર્યું. વિમળનાથ તીર્થંકરનું એકંદર આયુષ્ય ૬૦ લાખ વર્ષનું હતું.

૨૦૪ શાલિહીપિતા.

આવસ્થિત નગરીમાં શાલિહીપિતા નામે મહાન્નદિવંત ગાથાપતિ હતા. તેમને રક્ષુની નામે સુશીલ અને સુસ્વરૂપવાન સ્ત્રી હતી. એકદા પ્રભુ મહાવીર તે નગરીમાં પધાર્યા. શાલિહીપિતા પ્રભુને વંદન કરવા ગયા. પ્રભુએ વ્યાખ્યાન આપ્યું. સાધુનો અને આવકનો એમ બે પ્રકારનાં ધર્મો પ્રભુએ સંલગ્નાવ્યા. શાલિહીપિતાએ વિચાર્યું કે મહારાથી સાધુધર્મ અદક્ષ કરી શકાય તેમ નથી. પણ આવક ધર્મ તો હું જરૂર અંગીકાર કરું. એમ ધારી તેમણે પ્રભુ પાસે આવકના ખાર વ્રત ધારણ કર્યા અને ધર્મ ધ્યાનમાં, વ્રતનિયમમાં અડગપણે રહેવા લાગ્યા. કેટલાક વર્ષ વિત્યાબાદ તેમને ઉપાધિમુક્ત થવાની ઈચ્છા થઈ. તેથી ધરને સધળો કારભાર પોતાના જ્યેષ્ઠ પુત્રને સોંપી તેઓ પૌષધશાળામાં જઈ ધર્મધ્યાન કરવા લાગ્યા.

છેવટે તેમણે આવકની અગીયાર પ્રતિમા ધારણ કરી, સાધુ જીવન ગાળવું શરૂ કર્યું. તપશ્વર્ધાથી શરીર ક્ષીણ થતાં સંધારો કર્યો. એક માસનો સંધારો ભોગવી અને આત્માની ઉચ્ચતમ દશાને ભાવતાં શાલિહીપિતા કાળધર્મને પામ્યા અને મરીને ૧લા દેવલોકમાં ગયા. ત્યાંથી ચમ્પી મહાવિદેહમાં અવતરી તેજ જન્મમાં તેઓ મોક્ષ જશે.

૨૦૫ શાંતિનાથ.

વર્તમાન મોવિસોના મોગમા તીર્થંકર અને પાંચમા સ્કવર્નો દસ્તિનાપુર નગરના વિશ્વનેન ગણની અગિય (અરગા) દેવી રાણીની કુસિમાં મહાર્થાન્દિ વિમાનમાંથી ચમ્પીને ઉત્પન્ન થયા.

૮૯ હજાર સાધ્વીઓ,* ૨૯૦ હજાર આવકો અને ૩૮૩ હજાર આવિકાઓ હતા. ૨૫ હજાર વર્ષનું ચારિત્ર પાળી, એક માસના અનશને, સમેતશિખર પર ૯૦૦ મુનિઓ સાથે જેઠ વદિ તેરસે પ્રભુ મોક્ષમાં ગયા.

૨૦૬ શાળીભદ્ર.

રાજગૃહિમાં ગોભદ્ર નામના વિપુલ સંપત્તિશાળી શેઠ હતા. તેમને ભદ્રા નામની સુશીલ પત્ની હતી. તેમને એક પુત્ર થયો. નામ પાડ્યું શાળીભદ્ર. તેઓ મદા પ્રજાવંત અને શુદ્ધિશાળી હોઈ થોડા વખતમાં ૭૨ કળાઓ શીખી પ્રવિણ બન્યા. યુવાવસ્થા પામતા પિતાએ તેમનું ૩૨ સ્વરૂપવાન કન્યાઓ સાથે લગ્ન કર્યું. સ્ત્રીઓ સાથે સાંસારિક સુખો ભોગવતાં દિવસ કે રાત્રિ કૈવી રીતે પસાર થાય છે, તે પણ તેઓ જાણતા ન હતા; અર્થાત્ તેમને ત્યાં દુઃખ જેવી વસ્તુનું નામ નિશાન ન હતું. કેટલેક કાળે ગોભદ્ર શેઠ દીક્ષા લઈ શ્રુત્ય પામ્યા અને દેવલોકમાં ગયા. તેમને પુત્ર પર અતિશય રોદ હોવાથી શાળીભદ્ર અને તેની પત્નીઓના ભોગોપભોગ માટે હમેશાં તેઓ વસ્ત્ર, ધરણી અને મીઠાઈ-આથી ભરેલી ૬૯ પેટીઓ મોકલાવતા. શાળીભદ્ર દેવ જેવું સુખ ભોગવતા, અને લાવવા લઈ જવા વગેરેનું સર્વ શુદ્ધકાર્મ ભદ્રા-માતા કરતાં.

એક દિવસ દાર્મ એક વેપારી ગલની કાંબળો લઈને રાજ-ગૃહમાં વેચવા આવ્યો. તે કાંબળો જદુમૂલ્યવાન હોવાથી ચંદ્રેસ્ને ધનિક ગર્મ તો ન ખરીદી શક્યો, એટલું જ નહિ પણ રાજગૃહના રાજા એમ્લિકે પણ તે ગલ કાંબળો ખરીદી નહિ. વેપારી નિરાશ

* જીવન એક પુસ્તકમાં ૧૧ દબાર જોડો સપ્તર્ષિઓ અને ૩ દાખ ૧૩ દબાર કાવિઓ લખેલ છે.

હું માલીક વગરનો કેમ બનું ? એમ વિચાર કરતાં તેઓ વૈરાગ્ય વાન બન્યા. ઘોડીવારે તેઓ રાજા પાસે આવી પ્રણામ કરી યોગ્ય આસને બેઠા. રાજા શ્રેણિક શાળીભદ્રનું મુખ, તેમની રિદ્ધિ સિદ્ધિ, વગેરે જોઈ આનંદ પામ્યા અને રાજા લઈ સ્વસ્થાનકે ગયા.

કેટલાક સમય પછી ત્યાં ધર્મધાષ નામના સ્થવીર મહાત્મા પધાર્યા. તેમનું વ્યાખ્યાન સાંભળી શાળીભદ્રે દીક્ષા લેવાનો વિચાર કર્યો, અને માતા પાસે રજા માગી. માતાએ તેમને ધીમે ધીમે ત્યાગવૃત્તિ ફળવવાનું કહ્યું, એટલે માતાના રનેહને વશ થઈ શાળીભદ્ર દરરોજ એક એક સ્ત્રીને ત્યાગ કરવા લાગ્યા: તેવામાં તેમના બનેલી ધનાએ આવી તેમને ચેતવ્યા અને કહ્યું કે ઉઠો, સાવધાન થાવ. રોજ એક એક સ્ત્રીને ત્યાગવાની કાયરતા વીર પુરુષને સંભવે નહિ, હું આઠેય સ્ત્રીઓને ત્યાગીને ચારિત્રક્ષેવા માટે ઉત્તુકત થયો છું. આ સાંભળી શાળીભદ્રના યાનચક્ષુઓ સતેજ થયાં. તેઓ ધના સાથે ત્યાં બિરાજમાન પ્રભુ મહાવીર પાસે ગયા અને દીક્ષા લીધી. સખ્ત તપ જપ ક્રિયાઓ કરી, અંતિમ સમયે વૈભારગીરી પર અનશન કરી શાળીભદ્ર સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનમાં દેવ થયા.

૨૦૭ શિવરાજ ઋષિ.

હસ્તિનાપુરના શિવ નામના રાજાએ, પોતાના પુત્ર શિવભદ્રને રાજ્ય સોંપી, તામસીની માથક તાપસ દીક્ષા અંગીકાર કરી, અને કાવળજીવ છૂટી છૂટી તપસ્યા કરતા વિચરવા લાગ્યા. ઉપ તપશ્ચર્યાને લીધે તેમને વિભંજિત્વાન ઉત્પન્ન થયું, જે વડે તેમણે માત સમુદો અને માત દીપો જોયાં. આથી તેમણે પોતે જોયેલી વસ્તુથી જાગ્રત પર હાઈ વધારે નથી એવી પ્રત્યક્ષા કરવા માંડી. એવામાં જ મહાવીર હસ્તિનાપુરમાં પધાર્યા. ગૌતમ સ્વામી શામભાં પ્રેરણી કરવા નીકળ્યા; ત્યાં હોદાના મુખે તેમણે શિવરાજની પ્રત્યક્ષા સંભળી.

પ્રભુનો જન્મ થયો. ઇંદ્રોએ જન્મોત્સવ ઉજવ્યો. પ્રભુ ગર્ભમાં હતા ત્યારે રાજાનું તમ થયેલું સરીર નંદાદેવીના સ્પર્શથી સિતળ થયું હતું, તેથી પુત્રનું સિતળનાથ એવું નામ આપ્યું. જ્ઞાત્યકાળ વીતાવી તેઓ યુવાવસ્થા પામ્યા ત્યારે પોતાની અનિચ્છા છતાં પિતાના આગ્રહે તેમણે લગ્ન કર્યું. ત્યારબાદ ૨૫ હજાર પૂર્વની ઉમરે તેઓ રાજ્યાસને ખેડા. ૫૦ હજાર પૂર્વ સુધી રાજ્ય ભોગવ્યું. પછી વાર્ષિક દાન આપી મહા વદિ બારણે એક હજાર રાજાઓ સાથે પ્રભુએ સંયમ ગ્રહણ કર્યો. માત્ર ત્રણ માસ છદ્મસ્થપણામાં રહ્યા પછી સિતળનાથ સ્વામીને પોશ વદિ ૧૪ ના રાજ કેવલ્યજ્ઞાન થયું. તેમને આનંદ વગેરે ૮૧ ગણધરો હતા.

પ્રભુના સંઘપરિવારમાં ૧ લાખ મુનિ, ૧ લાખને ૬ સાધ્વીઓ, ૨૮૯ હજાર આવકો અને ૪૫૮ હજાર આવિકાઓ હતા. અંતિમ સમયે સમેત શિખર પર એક હજાર મુનિઓ સાથે, એક માસનું અનશન પાળી વૈશાકવદિ બીજે પ્રભુ નિર્વોણ-મોક્ષપદ્ધતિ. સિતળનાથ જિનનું એક દર આયુષ્ય એક લાખ પૂર્વનું હતું.

૨૧૦ શ્રેયાંસનાથ

સિંહપુર નગરના વિષ્ણુરાજ રાજાની વિષ્ણુનામક રાણીની કુશિમાં જમા દેવસોઠથી અવધીને જન્મવદિ હોડે તેઓ ઉત્પન્ન થયા. માતાએ ચીદ સ્વપ્ન દીર્ઘા. ગર્ભકાળ પૂરો થયે હામણ વદિ ૧૨ પ્રભુનો જન્મ થયો. ઇંદ્રોએ જન્મોત્સવ કર્યો. યૌવનાવસ્થામાં તેઓ અનેક ગાન્ડકન્યાઓ પરણ્યા. પછી સોઠાંતિક દેવોની પ્રેરણાથી વગ્નીદાન આપી, ૧ હજાર રાજાઓ સાથે હામણ વદિ ૧૩ સંયમ અંગીકાર કર્યો. તેઓ ૨૧ લાખ ૧૫૧ કુમારપણે રહ્યા. ૪૨ લાખ વર્ષ રાજ્ય કર્યું. ૭ માસ છદ્મસ્થપદ્ધતિમાં રહ્યા પછી મહા વદિ અમાને પ્રભુને કેવલ્ય જ્ઞાન થયું. ૨૧ લાખ વર્ષમાં બે માસ ઝોછા સમય સુધી કેવલ્ય પ્રવચનમાં વિચરી ધણી જીવેનો પ્રભુએ ઉદ્ધાર કર્યો. છેવટે એક દાન

કુશામ્બપુર છોડીને વેણાતટ નગરમાં ગયા. ત્યાં પુણ્યયોગે ભદ્ર નામના એક શ્રેષ્ઠિએ તેમને પરોણા તરીકે રાખ્યા, એટલું જ નહિ પણ શ્રેણિક રાજની સરળતા, બુદ્ધિમતા તથા મુખની તેજસ્વીતા આદિ બેઠે ભદ્ર શેઠે શ્રેણિકને પોતાની નંદા નામની પુત્રી પરણાવી. પ્રસેનજીત રાજા પાછળથી રાજગૃહ નગર વસાવી ત્યાં રહેવા લાગ્યા. તેવામાં તે માંદા પડ્યા. આ સમાચાર શ્રેણિકે સાંભળ્યા, તેથી તે પોતાના પિતા પાસે શીઘ્ર જઈ પહોંચ્યા. પિતાને તેમના પર પ્રેમ હોવાથી રાજગૃહનું રાજ્ય શ્રેણિકને સોંપી, તેઓ સ્વર્ગવાસ પામ્યા. આ વખતે નંદા ગર્ભવતી હોવાથી તેણીએ ‘અભયકુમાર’ નામના મહા બુદ્ધિવંત પુત્રનો જન્મ આપ્યો. માદીએ બેઠા પછી શ્રેણિકે રાજ્યમાં ઘણો વધારો કર્યો અને તે મહર્ષિક રાજા થયો. તેને ચિદ્રણા, નંદા, ધારિણી, કાલી વગેરે ઘણી રાણીઓ હતી; તથા અભયકુમાર, શ્રેણિક, કાલી, મેઘ આદિ ઘણા કુમારો હતા. શ્રેણિક પહેલાં બૌદ્ધધર્મના ઉપાસક હતા, પરંતુ પાછળથી અનાથી મુનિના સંસર્ગે તેઓ જૈનધર્મો બન્યા. બં મહાવીરના તેઓ પરમ ભક્ત હતા, તેમજ દલ સમકિતી હતા, તેમણે પોતાના રાજ્યમાં કસાઈની દુકાનો બંધ કરાવી હતી.

એક વખત દેવે શ્રેણિકની પરીક્ષા કરવા માંસાહારી જૈન-સાધુ અને સગમાં જૈન સાધ્વીનો દેખાવ રજુ કર્યો, પણ શ્રેણિક ડગ્યા નહિ. તેમના પુત્રોમાંના મેઘકુમાર, નંદિપેણ, અભયકુમાર, કાલી વગેરે ઘણાઓએ દીક્ષા લીધી હતી. કાલી, નંદા વગેરે રાણીઓએ પણ દીક્ષા લીધી હતી. આખર અવસ્થામાં દુર્બુદ્ધિ શ્રેણિકે શ્રેણિકને ક્રેદમાં પૂર્યા હતા. પુત્રના હાથથી મૃત્યુ ન પામવા માટે શ્રેણિક પોતાની મુદ્રિકામાં રહેલ કાચકુટ વિષ ચૂમીને પોતાના દેહનો અંત આણ્યો હતો. તેમણે ચૂમલીના શિશર વખતે નિકાચિત કમનો બંધ કર્યો હોવાથી મૃત્યુ પામીને તેઓ પહેલી નરકે ગયા. પરંતુ

કરવા ગઈ. તેમાં શંખ અને પોખરી આદિ આવકો પણ ગયા. પ્રભુએ દેશના આપી. સહજોધ સાંભળી સૌ પાછા ફર્યાં. તે વખતે રસ્તામાં શંખ આવકે પોખરી આદિ બીજા આવકોને કહ્યું કે ત્હમે વિસ્તીર્ણુ અન્ન, પાણી, મેવા, સુખડી આદિ ચાર પ્રકારનાં ભોજન કરાવો: જે જમ્યાબાદ આપણે પાક્ષિક પૌષધ કરી ધર્મ જાગ્રિકા કરીશું. શંખનું કહેલું સૌએ કબુલ કર્યું. તે પછી તેઓએ ચાર પ્રકારનું અન્ન નીપજાવ્યું અને સમય થતાં શંખ આવકના આગમનની વાટ જોવા લાગ્યા.

બીજી તરફ શંખ આવકે ઘેર જઈને વિચાર કર્યો કે પૌષધ નિમિત્તે આવેા સમારંભ કરાવવો યોગ્ય નહિ, તેમજ ભારે પદાર્થો ખાઈને પૌષધ કરવો ઉચિત નથી. પણ સર્વ આભરણ, વિશ્લેષન, છોડીને, કોષ કષાય રહિત, અદ્યત્ત સહિત, દાઝની પથારી પર બેરીને ધર્મધ્યાન ભાવતાં પૌષધ કરવો ઉચિત છે. એમ વિચારી તેઓ જમવાના રથાને ન જતાં, પોતાની સ્ત્રીને કસીને પૌષધશાળામાં ગયા અને પૌષધ ગ્રહણ કરીને આત્મ ભાવના ભાવવા લાગ્યા.

વખત થઈ જવા છતાં શંખઆવક જમવા ન આવ્યાથી અન્ય આવકોની રત્ન લઈ પોખરી આવક શંખને ઘેર આવ્યા. તેમને જોઈ શંખની પત્નીએ તેમનો આદર સત્કાર કર્યો અને કહ્યું કે શંખજીએ પૌષધ કર્યો છે. આ સાંભળી પોખરી આવક શંખ પાસે પૌષધશાળામાં ગયા. ત્યાં કેટલીક વાતચિત કરી, શંખ પૌષધમાં હોવાથી પોખરી ચાલ્યા ગયા. રાત્રે શંખ આવકે વિચાર કર્યો કે ભારે ભગવાનના દર્શન કર્યા પછીજ પૌષધ પારવો. આથી પ્રાતઃકાળ થતાં તે પ્રભુના દર્શને ગયા, જ્યાં પોખરી આદિ આવકોથી પરિવેદ ચિકાર હતી. પ્રભુએ દેશના આપી. દેશનાને અને પોખરીએ શંખને કહ્યું કે ત્હમે ગર્ભકાલ જમવા ન આવ્યા, માટે અમે તમારી નિંદા કરીશું. આ સાંભળી પ્રભુએ કહ્યું: હે દેવાનુશ્રિય, શંખ આવક નિંદા લાવક નથી. તે ધર્મમા દદ છે. પ્રમાદ, નિંદા રહિત તે ધર્મજાગ્રિકા કરનાર.

ગોશાલક મંખલીપુત્ર આવશે, માટે હું તેમને વંદન કરીને સેવા બક્ષિત કરીશ.

પ્રાતઃકાળ થયો. પ્રભુ મહાવીર તે નગરના ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. સદાશપુત્રે વાત જાણી, તેથી તે પરીવાર સહિત પ્રભુને વાંદવા ગયો. પ્રભુએ દેશના આપી. પ્રભુ જાણતા હતા કે સદાશપુત્ર ગોશાલકના મતનો અનુયાયી છે અને જે વસ્તુ બનવાની હોય છે તેજ બને છે, તેમ માનનારો છે; પણ ઉદ્ધમ, પુરુષાર્થને માનતો નથી. તેથી સદાશપુત્રને સમજાવવા પ્રભુ મહાવીર તેને ત્યાં ગયા. અને ત્યાં પડેલા માટીના ઘડા સદાશપુત્રને બતાવીને કહ્યું:—જુઓ, આ માટીના ઘડા શી રીતે બન્યા? સદાશ પુત્રે કહ્યું, પ્રભુ, એતો બનવાના હતા ને બન્યા. પ્રભુએ કહ્યું, ઉદ્ધમ કરવાથી થયાને? ત્યારે સદાશપુત્રે જવાબ આપ્યો:—પ્રભુ, જગતમાં જે બનવાનું હોય છે તે કુદરતી રીતે બન્યેજ જાય છે, તેમાં પુરુષાર્થને કંઈ લાગતું વળગતું નથી. સદાશપુત્રને પ્રભુએ સમજાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો છતાં તે સમજ્યો નહિ. તેથી ફરીયા પ્રભુએ પ્રશ્ન કર્યો:—જો કોઈ પુરુષ ત્હારા માટીના વામણોને ફોડી નાખે, અથવા ત્હારી સ્ત્રી સાથે ભોગવિલાસ કરે તો તું શું કરે? સદાશપુત્રે કહ્યું:—“ હું તેને પૂરતી શિક્ષા કરું. ” પ્રભુએ કહ્યું. શિક્ષા કરવાનું કોઈ કારણ? જે બનવાનું છે તે બન્યેજ જાય છે ને! સદાશપુત્ર તરત ચમક્યો. તેણે પ્રભુ મહાવીરની વાત સત્ય માની, અને પુરુષાર્થને માનનારો થયો. પ્રભુએ તેને ધર્મ સંમગાવ્યો. સદાશપુત્ર ખારવતધારી આવક થયો. આ વાતની ગોશાલકને ખબર પડી. તેથી તે સદાશપુત્ર પાસે આવ્યો. પોતાના મતને મનાવવા તેણે ધણા પ્રયત્ન કર્યો, પણ તે સર્વ ફામટ ગયા. એકવાર સદાશપુત્ર પૌષધશાળામાં ધર્મધ્યાન કરતો હતો, તે વખતે અર્ધ રાત્રીએ એક દેવ આવ્યો, તેણે બધું દરશ્યો કરી સદાશપુત્રને ધર્મથી ચળાવવા ધણા પ્રયત્નો કર્યા છતાં સદાશપુત્ર સ્મ્યો નહિ. સદાશપુત્રના ત્રણે પુત્રાને

સનંતકુમારે આનંદપૂર્વક વૃદ્ધિ પામ્યા. કેટલાક વખત પછી માતાપિતાના મૃત્યુ બાદ તે રાજ્યાસન પર આવ્યા. આગ્રતાંજ તેમણે અનેક દેશોપર લડાઈ શરૂ કરી. મોટા મોટા રાજાઓને હરાવી તેમણે ૭ ખંડ ધરતીમાં ચોતરફ પોતાની આણુ વરતાવી. કેમકે ચક્રવર્તીને ચક્રરત્ન, હસ્તરત્ન આદિ નવરત્નો, તથા દેવો વગેરે સહાય હોય છે. આવી રીતે ચક્રવર્તી થઈને તેઓ સૂખપૂર્વક રાજગાદી બોગવવા લાગ્યા.

સનંતકુમારનું શારીરિક રૂપ અદ્ભુત હતું. તેમના રૂપની જોડી સારાથે જગતમાં પણ ન મળે. એકવાર સુધર્મ દેવલોકમાં સભા હતી, તેમાં ઇંદ્ર મહારાજએ સનંતકુમારના રૂપની ઘણીજ પ્રશંસા કરી. તેમાંના એક દેવને અતિશયોકિત લાગવાથી તે સનંતકુમારનું રૂપ જોવાનો વિચાર કરી એક બ્રાહ્મણનું રૂપ ધરીને સનંતકુમારને જોવા આવ્યો. આ વખતે સનંતકુમાર સ્નાન કરતા હતા, અને ન્દાવાના કેટલાક પદાર્થો ચોપડવાથી તેમનું શરીર જોઈએ તેવું સુદૃઢ ન હતું, છતાં તેવું શરીર દેખીને પણ આ દેવના આશ્ચર્યનો પાર ન રહ્યો. સનંતકુમારે આ બ્રાહ્મણને જોઈને પૂછ્યું:-મહારાજ, કેમ પધારવું થયું છે ? બ્રાહ્મણે જવાબ આપ્યો:-મહારાજ ! મેં સાંભળ્યું હતું કે આપનું રૂપ બહુ તેજસ્વી અને સુંદર છે, તેથી જોવા માટે હું અત્રે આવ્યો છું, અને ખરેખર મેં સાંભળ્યું હતું તેથી ઓછું નહિ પણ વિશેષ દૈદિપ્તિમાન આપનું રૂપ અને કાંતિ છે. આ સાંભળી સનંતકુમારને અભિમાન આવ્યું અને બોલ્યા:-મહારાજ, અત્યારે તો હું સ્નાન કરું છું અને શરીરે કોષ કરેલો છે, પરન્તુ હું વન્નાનુષંગો સજ્જ ત્યારે રાજમહામા આવું ત્યારે આપ મારું રૂપ જોવા પધારજો. બ્રાહ્મણે કહ્યું: જલે, મહાનાભ, હું આવીશ.

સનંતકુમાર સ્નાન કરી, સુંદર વન્નાનુષંગો પહેરી રાજમહામાં દાખલ થયા. આ વખતનું તેમનું રૂપ સાદાન દેવતાઓને પણ રાગમાવે તેવું હતું. રાજા રાજમહામાં બેસા છે નેવામાં પેલો બ્રાહ્મણ આવ્યો

ગયો. દેવ આશ્ચર્ય પામ્યો અને સનતકુમારને વંદન કરીને સ્વસ્થાનકે ગયો. સનતકુમાર મુનિ મહાન તપશ્ચર્યાઓ કરીને નિર્વાણ પદને પામ્યા.

૨૧૭. સગર (ચક્રવર્તી)

અયોધ્યા નગરીમાં વિજય નામે રાજા હતા. તેમના ભાઈ સુમિત્રની યશોમતી રાણીની કુક્ષિએ સગર ચક્રવર્તીના જન્મ થયો. વિજય રાજાને ‘અન્જિતનાથ’ (ખીજા તીર્થંકર) નામે પુત્ર હતા. સગર અને અન્જિતનાથ એકજ દિવસે જન્મ્યા. રાજ્યમાં આનંદ ફેલાઈ રહ્યો. વિજય રાજાએ પોતાનું રાજ્ય અન્જિતનાથને સોંપી દીક્ષા લીધી; તેમજ સુમિત્ર રાજાએ પણ દીક્ષા લીધી; શ્રી અન્જિતનાથ રાજગાદી પર આવ્યા. કેટલાક વખત પછી તેઓ પણ પોતાનું રાજ્ય સગરને સોંપી ધર્મતીર્થ પ્રવર્તાવવા દીક્ષા લઈ ચાલી નીકળ્યા. ત્યારપછી સગરે પોતાના રાજ્યનો વિસ્તાર વધારવા છખંડ સાધ્યા અને ચક્રવર્તી થયા. સગરને સાઠ હજાર પુત્રો હતા. એકવાર સગર ચક્રવર્તી દેશાટન નીકળ્યા, તે વખતે અષ્ટાપદ પર્વત પાસે તેમણે એક ખાઈ બનાવરાવીને તેમાં ગંગાનો પ્રવાહ વાળ્યો, આથી નાગકુમાર દેવતાઓ, પોતાને અડચણ પડતી હોઈ, સગર પર ક્રોધાયમાન થયા, અને તેના સાઠ હજાર પુત્રોને બાળીને ભસ્મ કર્યા. આ વખતે તેઓ સપ્તગા અયોધ્યામાં હતા. સગર જ્યારે દેશાટનથી પાછા ફરતા હતા, ત્યારે એક દિવસ બાહ્યજનું રૂપ ધરી સગર પાસે આવ્યો, અને રડતાં રડતાં બોલ્યો, કે અરેરે, મ્હારો પુત્ર મરી ગયો, હું શું કરીશ ? આ સંતત્ત્વે સગરે કહ્યું: મહારાજ, આ જગત વિનાશી છે, મૃત્યુ કોઈને છોડતું નથી, તો પછી આટલો વિલાપ શાને કરો છો ? મ્હારે ૬૦૦૦૦ પુત્રો છે, તે તેઓ સપ્તગા મૃત્યુ પામે, તોપણ મને દોઢ યાજ નહિ. આ માંજની તે બાહ્યજે કહ્યું-ગંગા, એ સંતત્ત્વું છે કે આપના માં-હજાર પુત્રો દેવના કોપથી બળીને ભસ્મ થયા છે. એમ કહી દેવ અદક્ષ થયા. સગર રાજાને આથી થયો દોઢ દવસ રાજ્યમાં

પાસે દ્રવ્ય આપી એકઠાં કરાવતો, અને માંસ વગેરે ખરીદતો હતો. પછી તે કસાર્ધ તે જનનવરોને કાપી તેનાં માંસને કઠાર્ધમાં તળીને, અગ્નિપર સેકીને બજારમાં વેચવા નીકળતો અને પોતાની આજીવિકા ચલાવતો. એવી રીતે તે સાતસો વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી મરીને ચોથી નરકમાં ઉત્તર થયો. ત્યાંથી નીકળીને તેણે સુભદ્રશાબ્દકારને ત્યાં જન્મ લીધો. સગડ ઉમર લાયક થતાં તેના માતા પિતા મરી ગયાં. સગડ ધીમે ધીમે દુબ્ધસની બન્યો. ચોરી, જુગાર, બલિચાર આદિ દુષ્ટ વ્યસનોનું સેવન કરવા લાગ્યો. સમય જતાં તે સુદર્શના નામની ગણિકાના પ્રેમમાં પડ્યો. આ વાતની પ્રધાનને ખબર પડી, તેથી તેને ત્યાંથી હાંકી કાઢ્યો અને પ્રધાને તે વેશ્યાને પોતાના જનાનામાં રાખી.

સગડ હડધૂત બનવાથી અહિં તહિં ભટકવા લાગ્યો. તેને કપાર્ધ એન પડ્યું નહિ. તેથી મોહને વશ થઈ તે વેશ્યાને ત્યાં જવાનો લાગ શોધવા લાગ્યો. એકદા તે લાગ સાધીને વેશ્યાના ઘરમાં પેસી ગયો. તેવામાં પ્રધાન ત્યાં આવી પહોંચ્યો અને આ સગડને વેશ્યા સાથે રમણ કરતો દેખીને તેને ખૂબ માયો, તથા માથુસો મારફત પકડીને બાંધ્યો. પ્રધાને રાજને વાત કરી. રાજ પણ ક્રોધે ભરાયો. તેથી તેને આકરામાં આકરી શિક્ષા કરવાનું પ્રધાનને સૂચવ્યું. તે પરથી પ્રધાને ઉપર પ્રભાણે તેને શિક્ષા કરી હતી.

શ્રી ગૌતમને સગડનું પત્રાત જીવન જાણવાની ઇચ્છા હોવાથી પ્રભુએ કહ્યું:—સગડ ૫૭ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી આજ ત્રીજા પદોરે દોખડની બગતી બઢીમાં દોમાઈને મરણ પામશે અને પદેલી નરકમાં જશે. ત્યાંથી નીકળી રાજગૃહનગરમાં ચંડાગને ત્યાં એક વેડધુ ઉત્તર થશે. તેમા તે પુત્ર રૂપે જન્મશે. પુત્રનું નામ સગડ અને પુત્રીનું નામ સુદર્શના રાખશે. સુદર્શનાનું ૩૫ દેખીને સગડ મૂર્છિત થશે અને તે પોતાની બહેનની સાથે ભોમ ભોગવશે. એ રીતે તે મદાન પાપ કરીને મેવશે. ત્યાંથી અનંત સંસાર પરિવ્રમણ કરશે. આખરે ને મનુષ્યજન્મ આપો કર્મ રદિત થશે.

૨૨૧ રથૂળીભદ્ર.

વીર સંવત. ૨૧૫ ની આ વાત છે. મગધદેશની રાજ્યધાની પાટલીપુત્રમાં નંદરાજ રાજ્ય કરતો હતો. તેમને શકડાસ નામનો મુદ્દિશાળી મંત્રી હતો. તે મંત્રીને બે પુત્રો હતા. એકનું નામ રથૂળીભદ્ર, અને બીજાનું નામ શ્રેયક.

રાજ્યનો માનિતો મંત્રી અને રાજાનો મુખ્ય સલાહકાર, એટલે તેને ત્યાં શી કમીના હોય ! ધન, લક્ષ્મી, બાગ, બગીચા, મુંદર આવાસો, નોકર ચાકર ઈત્યાદિથી આ કુટુંબ આનંદ ભોગવતું હતું.

તે નગરમાં કોસ્થા નામની એક સુવિખ્યાત વેશ્યા રહેતી હતી. તે સૌંદર્યનો ભંડાર હતી, ગાનતાનમાં કુસળ હતી, કટાક્ષ કળામાં પ્રવિણ હતી. બલબલતા પુરો તેને જોઈને બે ધડી રથંગી જતા. તેની ખ્યાતિ દેશ પરદેશમાં પહોંચી ગઈ હતી. આ વાત રથૂળીભદ્રના જાણુવામાં આવી. રથૂળીભદ્રને તે કોસ્થાને જોવાનો લાલચ થયો. વસ્ત્રાલંકારો પહેરી એકવાર તે કોસ્થાના આવાસમાં ગયા. કોસ્થાએ રથૂળીભદ્રનું સ્વાગત કર્યું. કોસ્થાને જોઈને રથૂળીભદ્ર જગતનું ભાન બૂલી ગયા. કોસ્થાના શ્વસમાં તે મુગ્ધ બન્યા અને તેમજો ત્યાંજ રહેવાનો નિશ્ચય કર્યો. ઘેરથી પુષ્કળ ધન મંગાવ્યા કરે, કોસ્થાને આપે. કોસ્થા પ્રેમથી તેને ચાહે. આ રીતે બંને જણા પ્રેમવિલાસમાં સમય પસાર કરે.

આમ કરતાં કરતાં બાર વર્ષના બહાણા વીતી ગયા. રથૂળીભદ્રના પિતા મૃત્યુ પામ્યા. શ્રેયકે આવીને ખબર આપ્યા કે ભાઈ, “હવે તો મમ્મો, આપણા પૂજ્ય પિતા ત્હારો જાપ જપતાં મૃત્યુ પામ્યા છે !” આ માંબળી રથૂળીભદ્ર ચમક્યા. એક વેશ્યાના પ્રેમમાં પડી પરખાર, માતાપિતા, જધાને બૂલી ગયા જદલ તેઓ પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યા, એટલુંજ નહિ પરંતુ મૃત્યુ આમમય પિતાનો મેળાપ ન થયો, એ ત્હેમને બારે દુઃખ લાગ્યું. એકદમ જેમ આપ ઠાંચળી રોડીને નામે તેમ રથૂળીભદ્ર વેશ્યાજીવનમાંથી પલાયન કરી ગયા.

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem of the existence of solutions of the system of equations (1) for arbitrary values of the parameters α and β . It is shown that the system (1) has solutions for arbitrary values of the parameters α and β if and only if the condition $\alpha + \beta = 1$ is satisfied.

2. In the second part of the paper the problem of the existence of solutions of the system (1) for arbitrary values of the parameters α and β is solved. It is shown that the system (1) has solutions for arbitrary values of the parameters α and β if and only if the condition $\alpha + \beta = 1$ is satisfied.

3. In the third part of the paper the problem of the existence of solutions of the system (1) for arbitrary values of the parameters α and β is solved. It is shown that the system (1) has solutions for arbitrary values of the parameters α and β if and only if the condition $\alpha + \beta = 1$ is satisfied.

4. In the fourth part of the paper the problem of the existence of solutions of the system (1) for arbitrary values of the parameters α and β is solved. It is shown that the system (1) has solutions for arbitrary values of the parameters α and β if and only if the condition $\alpha + \beta = 1$ is satisfied.

5. In the fifth part of the paper the problem of the existence of solutions of the system (1) for arbitrary values of the parameters α and β is solved. It is shown that the system (1) has solutions for arbitrary values of the parameters α and β if and only if the condition $\alpha + \beta = 1$ is satisfied.

6. In the sixth part of the paper the problem of the existence of solutions of the system (1) for arbitrary values of the parameters α and β is solved. It is shown that the system (1) has solutions for arbitrary values of the parameters α and β if and only if the condition $\alpha + \beta = 1$ is satisfied.

7. In the seventh part of the paper the problem of the existence of solutions of the system (1) for arbitrary values of the parameters α and β is solved. It is shown that the system (1) has solutions for arbitrary values of the parameters α and β if and only if the condition $\alpha + \beta = 1$ is satisfied.

8. In the eighth part of the paper the problem of the existence of solutions of the system (1) for arbitrary values of the parameters α and β is solved. It is shown that the system (1) has solutions for arbitrary values of the parameters α and β if and only if the condition $\alpha + \beta = 1$ is satisfied.

9. In the ninth part of the paper the problem of the existence of solutions of the system (1) for arbitrary values of the parameters α and β is solved. It is shown that the system (1) has solutions for arbitrary values of the parameters α and β if and only if the condition $\alpha + \beta = 1$ is satisfied.

10. In the tenth part of the paper the problem of the existence of solutions of the system (1) for arbitrary values of the parameters α and β is solved. It is shown that the system (1) has solutions for arbitrary values of the parameters α and β if and only if the condition $\alpha + \beta = 1$ is satisfied.

પદેશ ક્રોધાના હૃદયમાં હાડોહાડ વ્યાપી ગયો. તેણીને માનવદેહે
રવા યોગ્ય કાર્યોનું જ્ઞાન થયું. જીંદગીમાં કરેલાં વ્યભિચારના
અગણિત પાપો માટે તેણીને પશ્ચાત્તાપ થયો. તેણીનું હૃદય વૈરાગ્ય
રસથી પ્રેરિત બન્યું અને મુનિની ક્ષમા માગી તેણીએ મુનિ પાસે
શ્રાવિકાના બાર પ્રતો ધારણ કર્યાં. રથુળીભદ્ર અને ક્રોધા પોત-
પોતાના પ્રતોનું રક્ષણ કરતાં માનવજીવનની સાર્થકતા સાધવા લાગ્યા.

અતુકમે આતુર્ભાસ પુરૂં થયું. ચારે મુનિવરો તપના પ્રભાવે આ-
બાદ રહ્યા. અને ગુરુ પાસેઆવી, સૌએ તેમને વંદન કર્યું. ગુરુએ ત્રણે
જણને એકેકવાર ધન્યવાદ આપ્યો અને રથુળીભદ્રજીને ત્રણવાર
ધન્યવાદ આપ્યો. પાસે ઉભેલા તેમાંના એક મુનિવરને આ સાંભળી
અદેખાર્ષિ આવી. તેમણે વિચાર્યું કે હું સિંહની શુશ્રૂષા માટે આતુર્ભાસ
રહ્યા, છતાં મને એકવાર ધન્યવાદ, અને આ રથુળીભદ્રને ત્રણ-
વાર! તેથી બીજું ચોખ્ખું આવતાં તે મુનિએ ક્રોધાને લાં આતુર્ભાસ
રહેવાનું નક્કી કર્યું, અને તે માટે ગુરુની આજ્ઞા માગી. ગુરુએ કહ્યું કે
તે કામ માત્ર રથુળીભદ્રથીજ થઈ શકે, તમે નાહક તમારૂં ચારિત્ર
શુભાવી બેસશો. સિધ્ધે માન્યું નહીં અને બીજું આતુર્ભાસ આવતાં
તેઓ ક્રોધાને ત્યાં રજા લઈને આતુર્ભાસ રહ્યા.

ક્રોધા તે હવે યાની બની ગઈ હતી. તેણે વિચાર્યું કે આ
મુનિ રથુળીભદ્રની હરિશર્ષ કરવા આપ્યા લાગે છે. માટે તેમની પથ્થ
કસોટી કરી એટલે હીરો જટ પરખાર્ષિ આવશે. આમ વિચારી ક્રોધા મુંદર
વસ્ત્રાભૂષણો સજ, હાથમાં ત્રિશ્ત્ર બોજનનો થાળ લઈ, દાવ ભાવ અને
કટાક્ષ કરતી ઉઠત મુનિ પાસે આવી પહોંચી. મુનિ ત્યાં ક્રોધાના
મુખચંદ્ર મામે દષ્ટિકરે છે, ત્યાંજ તેઓ સ્થંબી ગયા. તેમને વિકાર-
ભાવના વનશૂન થઈ. વેશ્યાએ થાળમાંથી બોજન આપવા માંડ્યું. મુનિએ
ન લીધું. વેશ્યા તરત તેમનો ભાવ સમજી ગઈ. મુનિએ વેશ્યાના પ્રેમની

સ્વર્ગનાં કામભોગ ભોગવ્યાં, છતાં જીવની તૃપ્તિ ન થઈ, તો શું આ ક્ષણિક અને તુચ્છ મનુષ્યના વિષયભોગથી જીવની તૃપ્તિ થશે ખરી? વિચાર કરો, મહારાજ, આપને નેપાળમાં મોકલવાનો મ્હારો એજ ઉદ્દેશ હતો. હું તો સ્થૂળીભદ્રજીના ઉપદેશથી આવિકા થઈ છું; એટલે હજુપે તમને મ્હારી સાથે ભોગ ભોગવવાનો મનોલાવ હોય તો મ્હારાથી તે તમ નહિ થઈ શકે મહારાજ. આપ સાધુ ધર્મથી બ્રહ્મભન્યા; એટલુંજ નહિ પણ ભર ચોમાસામાં આપ નેપાળમાં ગયા. માટે આપ આપના ગુરુ પાસે જઈ ક્ષમાપના લ્યો અને પવિત્ર થાઓ! મનુષ્યભવ, સંતસમાગમ, શાસ્ત્રઅવણ, અને સંયમદશા આ જીવને અનંતકાળે પણ મળવા ફુલ્લ છે એ સમજો.

સાધુ આ સાંભળી સ્થિર થઈ ગયા. તેઓ પવિત્ર કોશ્યા અને સ્થૂળીભદ્રને ધન્યવાદ આપવા લાગ્યા. તત્કાળ તેઓ સાંધી ગુરુ પાસે આવ્યા અને પ્રાર્થિત લઈ શુદ્ધ થયા.

ધન્ય છે, સ્થૂળીભદ્રસમા નિઘળ વેરાગી મહાપુરુષને !

૨૨૨ સીતા

વિદેહદેશના જનક રાજાને સીતા નામે પુત્રી હતી. તે મહા પતિ-મતા સતી હતી. તે ઉંમર લાયક થતાં જનક રાજાએ સ્વયંવર રચ્યો, જેમાં અનેક રાજાઓ આવ્યા. ત્યાં અયોધ્યાપતિ દશરથ રાજાના પુત્ર શ્રી રામ ધનુષ્ય તોડી સીતાને પરણ્યા. સુખનો સમય આવ્યો તે વખતે રામચંદ્રજીને પિતાના વચનને ખાતર રાજ્યભાદીને રથાને વન-વાસ સ્વીકારવો પડ્યો. ‘પતિ સાં સતી’ એ ન્યાયે સીતા રામચંદ્રજીની સાથે વનમાં ગયા, અને જહનનાં ફળ, ફલ, પાન વગેરે ખાઈ જીવન નિર્વાહ ચલાવવા લાગ્યા. તેવામાં એક કૃત્રિમ અલૌકિક મૃગને જોઈ તેને પકડવાનું સીતાજીને મન થયું અને ગમને આગ્રહ કરી તે મૃગ હેવા મોકલ્યા; પાડળ લક્ષ્મણ પણ ગયા. આ તકનો લાભ લઈ લંકાનો રાજા રાવણ ૩૫૮ મુઠ્ઠિથી સીતાજીનું હરણ કરી લંકામાં

યથે. તે કિશોરાવરધાએ પહોંચ્યા, ત્યારે કીર્તિધર રાજાએ તેને રાજ્યાસને રથાપીને વિજયસેન નામક મુનિની પાસે દીક્ષા અંગીકાર કરી. એકવાર કીર્તિધર મુનિ માસકૃમણને પારણે બિદ્યાર્થે શહેરમાં નીકળ્યા, તેવામાં તેમની પત્ની સહદેવીએ તેમને રાજમહાલયની અગાશીમાંથી જોયા. જોતાંજ તેણીને વિચાર થયો કે મારા પતિને મુનિ વેશમાં જોઈને, જો મારો પુત્ર સુકેશલ પણ દીક્ષા લેશે તો મહા અનર્થ થશે, એમ ધારી કાંઈ વેશધારીઓ પાસે તેણીએ કીર્તિધર મુનિને નગરની બહાર કઢાવી મૂક્યા. આ સમાચાર જાણી સુકેશલની ધાવમાતા રુદન કરવા લાગી. સુકેશલે તેણીને રુદનનું કારણ પૂછતાં, તેણીએ કહ્યું કે જ્યારે ત્હમે ન્હાની વયમાં હતા ત્યારે તમારા પિતાએ તમને રાજ્યાસને બેસાડીને દીક્ષા લીધી હતી. તેઓ આજે બિદ્યાર્થે નગરમાં આવ્યા હતા, અને જો ત્હમે તેમને જુઓ તો ત્હમે પણ દીક્ષા લઈ લ્યો, એ હેતુથી તમારી માતાએ તે ક્ષમાશીલ મુનિને નગરની બહાર કઢાવી મૂક્યા છે. આ વાત જાણી સુકેશલ પિતાના રથાને ગયો; અને ઉપદેશ સાંભળી વેરાગ્ય પામી તે પણ દીક્ષિત થયો. આથી તેની માતા સહદેવીને અતિશય સંતાપ થવા લાગ્યો. અનુક્રમે. આત્મધ્યાનથી તે મૃત્યુ પામીને કાંઈ ગિરિની ગુફામાં વાપણ થઈ.

• એકવાર આ બંને પિતા પુત્ર સાથે એક પર્વતની ગુફામાં આતુર્ભાસ કરીને રહ્યા. આતુર્ભાસ પૂરો થતાં તેઓ બંને મિદ્ધા મેળવવા માટે બહાર ચાલ્યા. ત્યાં માર્ગમાં યમદૂતી જેવી પેલી વાપણે તેઓને દીક્ષા. તેનામાં પૂર્વભવનું વૈર જન્યૂત થયું. મોટી ત્રાડો મારતી તે કુદ વાપણ સુકેશલ મુનિ સામે ધુરટીયા કરતી દોડી આવી. પોતાને ઉપસર્ગ આવેલો જાણી બંને મુનિઓ ધર્મધ્યાનમાં રિયર બની શયોત્સર્ગમાં રહ્યા. વાપણે સુકેશલ મુનિનું ચરીર શરીરે ખાંસનું બહુ કરવા માંડ્યું. સુકેશલ મુનિ 'વાપણ અને કર્મશય

મણ્ડરો હયાત હતા. જેમાં ગૌતમને તરત કેવળજ્ઞાન થયું, જેથી
૧. મહાવીર પછી તેઓ ખાટપર ગિરાળ્યા હતા. જેમ શ્રી ગૌતમે
મહાવીર પ્રભુને અનેક પ્રશ્નો પૂછી, શંકાઓનું સમાધાન કરી જ્ઞાન
મેળવ્યું હતું, તેમ શ્રી જંબુસ્વામીએ સુધર્મા સ્વામીને અનેક પ્રશ્નો
પૂછી અનેક વિષયોનો નિર્ણય કર્યો હતો.

૨૨૬ સુદર્શન શેઠ

અંગ દેશની ચંપાનગરીમાં દધિવાહન રાજા રાજ્ય કરતા હતા.
તેને અભયા નામની રાણી હતી. તેજ નગરમાં સુદર્શન નામનો એક
ધનપ્રેષ્ઠિ વસતો હતો. તેનું રૂપ સાક્ષાત્ કામદેવ જેવું સુંદર અને
મોહક હતું, છતાં સુદર્શન અઘ્નચર્યનું રક્ષણ કરવામાં એણે ગણ્યો
હતો. પોતાની પાસે અઘ્નજક લક્ષ્મી હોવા છતાં સિયળનું રક્ષણ એજ
તેની મ્હોટી સંપત્તિ હતી. દુકર્માં તે સત્યવાદી, ધર્મપ્રેમી, શીલવંત
અને શુણ્વંત હતો.

એકવાર સુદર્શન શેઠ કાંઈ કામ પ્રસંગે શહેરમાં જતાં રાજમહા-
લયના પાછળના રસ્તેથી પસાર થતો હતો, તે વખતે અભયા રાણીએ
તેને જોયો, જોતાંજ તેના હૃદયમાં કામ વિકારની લાવના ઉત્તમ
ધર્મ. લેણીએ કાંઈપણ ભોગે સુદર્શન સાથે સુખભોગ ભોગવવાની
કૃત્તિ કરી. તેણે પોતાની કપિલા નામની દાસીને કહ્યું કે દાસી, જા,
પેલા પસાર થતાં રૂપમુંદર પુરુષને બોલાવી લાવ. રાણીનો ધુકમ થતાં
દાસી અત્વર નીચે ઉતરી અને સુદર્શન પાસે જઈ પહોંચીને કહ્યું:
શેઠ, ત્હમને અમારા રાણી સમ્મોજ કાંઈ કામ માટે બોલાવે છે. બાદિક
સુદર્શન પોતાની આલિંગિનીનો અનાદર ન કરવાના કારણે મહેલમાં
મયા. રાણીએ શેઠનું સુંદર સ્વાગત કર્યું અને ઉચિત રથાને
બેસાડી પોતાની કામેચ્છા વૃદ્ધ કરવાની વિનંતિ કરી. આ
સંભળી સુદર્શન શેઠ ચમક્યા. ત્હમને ધર્મસંદેહ આવ્યું.

શળી પર ચડવા તૈયાર થયો. તેને શળી પર ચડાવવામાં આવ્યો, ત્યાં તેણે હૃદયના એકાગ્રભાવે પરમ પવિત્ર પંચપરમેષ્ઠિ દેવાનું આરાધન કરવા માંડ્યું. પવિત્ર નવકાર મંત્રના પ્રભાવે શળી એક ઝિંદારનના રૂપમાં ફેરવાઈ ગઈ. અર્થાત્ દેવાએ તેના શિયળના પ્રતાપે શળીને સિંહાસન બનાવી દીધું. રાજા આ જોઈ દિગ્ભૂત બની ગયો. તેણે સુદર્શનને સત્ય હકીકત કહેવાનું કહ્યું: અભયારાણીને અમરપદન આપવાની શરતે સુદર્શને રાજાને સર્વ હકીકત કહી. આખરે સુદર્શન શેઠ દીક્ષા અંગીકાર કરી દેવસોકમાં ગયા.

૨૨૭ સુપ્રભ (બળદેવ)

તેઓ દારિકા નગરીના સોમરાજની સુદર્શના રાણીના પુત્ર, અને પુરુષોત્તમ નામક વાસુદેવના ઓરમાન લાઈ હતા. તેઓ યોધા બળદેવ તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામ્યા. તેઓ ૫૫ લાખ વરસનું આયુષ્ય ભાગવી અનંતનાથ પ્રભુના સમયમાં ચારિત્ર લઈ મોક્ષમાં ગયા.

૨૨૮ સુપાર્શ્વનાથ

વારાણસી નગરીમાં પ્રતિષ્ઠ નામે રાજા હતા. તેમને પૃથ્વી નામે રાણી હતી. તેના ઉદરમાં છટ્ટી ઐવેયકથી ચ્યવી જાદરવા વહિ અશ્રુમિમે તેઓ ઉત્તમ થયા. માતાને ૧૪ સ્વપ્ન આવ્યાં. જેઠ શુદ્ધ બે રોડે પ્રભુનો જન્મ થયો. ઉદોએ મેઘપર્વત પર જઈ જન્મોત્સવ ઉજવ્યા. પિતાએ જન્મોત્સવ કરી પુત્રનું ‘સુપાર્શ્વનાથ’ એવું નામ પાડ્યું. યૌવનવય થતાં પિતાની આજ્ઞાથી તેમણે અનેક રાજ્યકન્યાઓ નાથે લગ્ન કર્યું, તે પછી તેઓ રાજ્યાસને આવ્યા. બોગાવલી કર્મ પૂરું થતાં સૌકાતિક દેવાએ પ્રભુને પ્રેરણા કરી, એટલે તેમણે વરસીદાન આપી, ને: શુદ્ધ નેરસે એક હજાર રાજ્યો સાથે સંયમ અંગીકાર કર્યો. નવમાન છદ્મગ્ધ અવસ્થામાં વીતાવતાં પ્રભુને કાગણ વહિ છટ્ટેને રાજ્યે રાજ્ય થયું. તેમને ૬૫ ગણધરો હતા. તેમાં વિદર્ભ સૌથી મોટા

પુવાવરયાને પામ્યા, ત્યારે તેમને પુષ્પચુલા આદિ ૫૦૦ રાજકન્યાઓ
પરણાવવામાં આવી. પાંચસો મહેલો બંધાવી આપવામાં આવી.
જેમાં કુમાર સુખભોગ ભોગવવા લાગ્યા.

એકદા પ્રભુ મહાવીર તે નગરના ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. પ્રજાગણના
ટોળે ટોળાં પ્રભુના દર્શન કરવા જવા લાગ્યાં. આ દ્રશ્ય સુખાદુકુમારે
જોયું; પરિવાર સહિત સુખાદુકુમાર દર્શનાર્થે ગયા. પ્રભુએ
ઉપદેશ આપ્યો. સુખાદુકુમાર શ્રાવક થયા. બીજી વાર પ્રભુ
પધાર્યા. સુખાદુકુમાર દર્શનાર્થે ગયા. પ્રભુના અદ્ભુત ઉપદેશની
અસર હૃદયમાં હાડોહાડ વ્યાપી ગઈ, સંસારની અસારતાએ
તેમનામાં ગંભીર રૂપ લીધું. પ્રભુને વંદન કરી તેઓ ઘેર આવી. રાજ-
મહાલયો, સાંદર્ભવાન સ્ત્રીઓ, રાજ્યની વિપુલ લક્ષ્મી, એ સઘળા પર
તેમને અભાવ છૂટ્યો. સુખાદુકુમાર સ્વસ્થ થયા. જેમ કપડાં ઉપરથી ધૂળ
ખંખેરી નાખે તેમ સર્વ મોહ તજી સંસારથી તેઓ વિરક્ત થઈ ગયા.
માતાપિતાની દીક્ષા માટે રજા લીધી. માતાપિતાએ કુમારને
ધણું સમગ્રવ્યાં પરન્તુ કુમાર એકના બે ન થયા, પરસ્પર
સંવાદ થયો, તેમાં કુમાર સફળતા પામ્યા. દીક્ષાની તૈયારીઓ
થઈ, અનેક પ્રકારનાં વાર્ણિત્રી વાગી રહ્યાં, સર્વ દોષ સુખા-
દુકુમારને ધન્યવાદ આપવા લાગ્યા, પણ સુખાદુકુમારને જગતનો
ધન્યવાદ ક્યાં જોઈતો હતો? તેમને તો જન્મ મરણના ફેરા મિટાવવા
હતા. આ સ્વાર્થમય સંસારનો ત્યાગ કરવો હતો, તેથી તેઓ પુરક
ઉદ્યાનમાં ગયા, જ્યાં પ્રભુ મહાવીર બિરાજતા હતા. પ્રભુ પામે
સુખાદુકુમારે દીક્ષા લીધી અને આત્મ દશામાં વિચરવા લાગ્યા.
પણ વર્ષ સંયમ પાળી, ખૂબ તપશ્ચર્યાઓ કરી, સુખાદુકુમાર કાગ
રી સુધર્મ દેવલોકમાં ગયા. ત્યાંથી મનુષ્ય જન્મ પામી દેવતા અને
મનુષ્ય એ બેજગ ગતિના યોગક ભવો કરી તેઓ મદાવિદેહમાં
જન્મ લઈ મોક્ષ જરી. ધન્ય છે, એ સુખાદુસમા રાજપુરવને, તેમને
આપણા વંદન હોજો.

૨૩૦ સુભદ્રા.

વસનપુર નગરમાં મિનદામ નામે શ્રાવક દત્તા તેને મિન
 નામની બી દત્તી, તેનાથી તેમને એક પુત્રી થઈ હતી
 પુત્રીનું નામ સુભદ્રા, સુભદ્રા રોજ ઉપાશ્રયમાં આવે, આખી
 આખી, નાખાયક છે, આખીક પુત્રીને નામે, અને આખી
 તે આખીક નાખી, એ નામનું નાખી, આખીક
 આખીક, નાખીક આખીક આખીક નાખી, એક આખીક
 આખીક નાખી, આખીક આખીક આખીક આખીક
 આખીક આખીક આખીક આખીક આખીક આખીક
 આખીક આખીક આખીક આખીક આખીક આખીક

પીડા થવા લાગી. આ મુનિ જિનકલ્પિત સાધુ હતા, એટલે તેઓ સરીરના સંસ્કારથી વિમુખ હતા. સુભદ્રાને દયા આવી. તેથી સુભદ્રાએ પોતાની જીભના ટેરવાથી મુનિની આંખ માંહેનું પેલું તણખલું ઉપાડી લીધું; પણ સુભદ્રાનું કપાળ અચાનક મુનિના કપાળ સાથે અડી ગયું. તેથી સુભદ્રાએ કરેલા કંકુના ચાંદાની છાપ મુનિના કપાળમાં પડી. મુનિ સાંધી બિદ્યા લઈને બહાર નીકળ્યા.

એવામાં જ સુભદ્રાની સાસુ તથા નણદે મુનિના કપાળમાં ચાંદો ભેંચે. તેઓ તો સુભદ્રાના હિંદો શોધતી જ હતી. તેથી સુભદ્રાના પ્રમાદનો લાભ આ રીતે તેઓએ મેળવ્યો. તરત જ તેમણે આ દશ્ય બુદ્ધિસને બતાવ્યું, અને કહ્યું કે અમે નહોતા કહેતા કે સુભદ્રા કેવી પતિવ્રતા છે ?

બુદ્ધિસનો વહેમ સાચો થયો. સરળ સનાતો પર સંકટ આવ્યું. તે પતિની આંખમાં કણાની જેમ ખૂંચવા લાગી. કાચા કાનના બુદ્ધિસે તેનો ત્યાગ કર્યો. સુભદ્રાના દુઃખનો પાર ન રહ્યો, તે કર્મને જ દોષ દેવા લાગી અને કાંઈ રીતે માથે આવેલું કલંક દૂર કરવાના વિચાર કરવા લાગી. તેણે અઠમ તપ આદર્યો, અને શાસન દેવીનું આરાધન કર્યું. છેલ્લી રાત્રિએ દેવીએ આવીને કહ્યું. ફિકર ન કર. બહેન, સવારે સધળું સાફ થશે.

સવારે યત્તાં જ ચંપાનગરીના દરવાજા ઉઘડ્યા નહિ. લોકોને જવા આવવાની હરકત પડી. રાગએ પણ વાત બાજી. સૌ કોઈ સ્તબ્ધ થઈ ગયાં. ઘણા મંત્ર-ઉપચારો કર્યા, પણ ફેલકટ. બધાએ દેવતાઓનું સ્મરણ કર્યું. ત્યારે આકાશવાણી થઈ કે કોઈ મદાસતી ટાંચા મુતરના તાંતણાથી ચારણીને બાંધી દૂવામાંથી પાણી ઠાંકે; અને તે પાણી દરવાજાને છાંટે તો દરવાજા ઉઘડે.

૨૩૧ સુમતિનાથ

વનિતા નામની નગરીમાં મેઘરાગની મંગળા નામની રાણીની દેરમાં આવણુ શુદિ બીજે, વિજય વિમાનમાંથી ચઢીને, તેઓ ત્યજ થયા. માતાને ચૌદ રવળ આવ્યાં. અનુક્રમે ગર્ભઠાળ પૂરો થી વૈશાક શુદિ આઠમે પ્રજુનો જન્મ થયો. સુમતિનાથ નામ ડવામાં આવ્યું. યૌવનવય યતાં માતાપિતાએ ઘણી કન્યાઓ તેમને રણાવી. દશ લાખ પૂર્વ સુધી તેઓ કુમારપણામાં રહ્યા. પછી પેતાએ તેમને રાજ્ય સોંપી દીક્ષા લીધી. ૨૬ લાખ પૂર્વ અને ૧૨ વર્ગ સુધી રાજ્ય ભોગવ્યું. પછી પ્રજુએ વરસીદાન આપી ૧ જગર રાજ્યો સાથે વૈશાક શુદિ ૯મે દીક્ષા લીધી. ૨૦ વર્ષ અરથપણે રહ્યા પછી ચૈત્ર શુદિ ૧૧ ના રોજ તેમને કેવલ્પચાન થયું. ભને ચમર આદિ ૧૦૦ ગણધરો હતા. પ્રજુના સામન પરિવારમાં ૧ લાખ ૨૦ હજાર સાધુ, ૫ લાખ ૩૦ હજાર સાધ્વી, ૨ લાખ ૧ હજાર આવકો અને ૫ લાખ ૧૬ હજાર આવિકાઓ હતા. ૧૫ ૧ લાખ પૂર્વમાં ૧૨ પૂર્વાગ અને ૨૦ વરસ ઓછા, એટલો કમય કેવળીપણે વિચર્યા. તે પછી સમેતશિખર પર એક હજાર સાધુઓ સાથે એક માસના અનશનના અંતે ચૈત્ર શુદિ ૬ ના દિવસે ૫૫ સિદ્ધ થયા.

૨૩૨ સુરાદેવ

વારાણસી નગરીમાં સુરાદેવ નામે ગાયાપતિ હતા. તેમને ૧૫ નામની સ્ત્રી હતી. શિદ્ધિસિદ્ધિમાં તેઓ કામદેવ પમાનજ હતા. એકવાર પ્રજુ મદાવીર તે નગરીમાં પધાર્યા. સુરાદેવ પ્રજુને વાંદરા ગયા. પ્રજુની અમોઘ વાણીથી પ્રતિભોધ ભી, તેમણે આવકના આરવત અંગીકાર કર્યો. તેમની સ્ત્રી ૫ આવિકા બની. જને જણ પ્રત નિયમનું પાલન કરવા દાગ્યા. ૧૨ લાક વર્ષે તે

તે ચિલાતને ઠપકો આપી ધરમાંથી કાઢી મૂક્યો. ચિલાત નોકર ગામમાં જ્યાં ત્યાં રખડવા લાગ્યો અને તે ચોરી, માંસ, દારૂ, શુગાર, પરસ્ત્રીગમન ઇત્યાદિના વ્યસની બની ગયો અને સ્વચ્છંદે વર્તવા લાગ્યો. તે નગરીથી થોડેક દૂર એક ચોરોને રહેવાની ગુફા હતી. તેમાં વિજયસેન નામનો ચૌર્યકળામાં કુશળ એવો ચોર રહેતો હતો. તેની સાથે બીજા પાંચસો ચોરો હતા. આ ચિલાત નોકર ત્યાં ગયો અને તે ચોરને મળ્યો. તેની સાથે રહીને તે પણ ચોરી કરતાં શીખ્યો અને ચૌર્યકળામાં પ્રવીણ થયો.

કાળાન્તરે તે વિજયસેન ચોર મરણ પામ્યો. તેથી પાંચસો ચોરોએ મળીને આ ચિલાત ચોરને પોતાનો અધિપતિ બનાવ્યો. એક વખત તે ચિલાત ચોર પોતાના પાંચસો ચોર સાથીઓને લઈને રાજગૃહી નગરીમાં ધનાસાર્થવાહને ઘેર ચોરી કરવા આવ્યો. ધના સાર્થવાહ પોતાના પાંચ પુત્રોને લઈ ભયભીત થઈને એકદમ ધરમાંથી દૂર જતો રહ્યો. ચિલાતે ધનાના ધરમાંથી પુષ્કળ દ્રવ્ય લીધું એટલુંજ નહીં પણ સુપ્રમાદારિકા નામની તેની કન્યાને લઈ તે ત્યાંથી પલાયન કરી ગયો.

ચોરના ગયા બાદ ધનાસાર્થવાહ ઘેર આવ્યો અને ક્રોધાળ પાસે ગયો. તેણે ક્રોધાળને ચોરીની તથા પુત્રીહરણની વાત કરીને, પોતાની સાથે તપાસ કરવા આવવાનું કહ્યું. ક્રોધાળ હથીયાર તથા આશુસો લઈને ધનાસાર્થવાહ સાથે પેલી ગુફામાં ગયો. ત્યાં ચોરો સાથે મુદ્દ થયું. પરિણામે બધા ચોરો નાબી ગયા. ચિલાત પણ ગમગાયો તેથી તે સુપ્રમાદારિકા નામની કન્યાને સાથે લઈ બીજે રસ્તેથી જંગલ ભણી પસાર થઈ ગયો. આ દરમ્યાન ધના તથા તેના પુત્રોના નેવામાં આવ્યું, તેથી તેઓ તેની પાછળ પડ્યા. દૂર અટવીમાં ગયા પછી ચિલાત યાચ્યો. કન્યા સાથે આમજ જંગલીથી નાસી છકામું નહિ, એમ ધારી તેણે પેલી કન્યાનું તણવાર વતી મસ્તક ઉઠારી

પહોંચવા માટે જ ક્યો હતા, તેમ સાધુ સાધ્વો ઉદારિક શરીરને વણું,
 રૂપ, બળ, વિષયને માટે પોષે નહિ, પરંતુ માત્ર સિદ્ધિ-મૂકિતને માટે
 સાધનશૂન્ય બણી નિરવાદ રૂપે આહાર કરે. ચિલાતીપુત્ર વિષયમાં
 શુદ્ધ બની અટવીમાં રખાડી મહાદુઃખ પામ્યો, તેમ વિષયમાં શુદ્ધ
 બનેલ છવેા મહાદુઃખને પામે અને સંસાર પરિશ્રમથી કષ્ટ.

૨૩૪ સુલસા

રાજગૃહ નગરમાં નાગ નામના રથિકને સુલસા નામે પતિભક્ત
 અને ધર્મપરાયણ સ્ત્રી હતી. એકદા નાગ રથિકે મુરુસ-મુખ એવો
 નિયમ ક્યો કે 'હવે મ્હારે બીજી સ્ત્રી કરવી નહિ.' એ દંપતી
 પરસ્પર સ્નેહયુક્ત હતા. નાગ રથિક શ્રેણિક રાગની સેવા કરતો
 હતો. એકદા પોતાના બાંગણા પાસે કેટલાક દેવકુમાર જેવાં બાળકોને
 જોઈ પુત્ર વગરની એવી સુલસા પોતાને પુત્ર ન હોવા બદલ ખેદ
 પામી, ચિંતાથી તેનું મુખ ઉતરો ગયું, ત્યારે નાગરથિકે તેણીને
 દેવ વગેરેની બાધા રાખવાનું કહ્યું. આ સાંભળી જ્ઞાનધર્મમાં દૃઢ
 એવી સુલસાએ કહ્યું. મિથ્યા દેવદેવીઓની બાધા બ્યર્થ જ છે, માટે
 અરિહંત ધર્મ ઉપર શ્રદ્ધા રાખો, તેનાથી સર્વ સિદ્ધિ મળશે.
 આમ સત્ય ધર્મની શ્રદ્ધાવડે પતિ-પત્ની બને દિવસો વિતાવવા લાગ્યા.

એકવાર કોઈ દેવે સુલસાની ધર્મશ્રદ્ધાની કસોટી કરી. તે
 એક જ્ઞાન સાધુનું રૂપ ધરીને સુલસાને ત્યાં આવ્યો. સુલસાએ મુનિ
 ધારીને વંદન કરી તેમનો સત્કાર ક્યો. સાધુએ કહ્યું: હું લક્ષ્મણ
 તેલની માયના કરવા આવ્યો છું, જે હોય તો વહોરાવશે. મત્પાત્રને
 જોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ પણ પ્રેમપૂર્વક વહોરાવવા સુલસા તત્પર થઈ.
 તેણીની પાસે તેલના ચાર શોરાઓ હતા, તેમાંથી એક લઈને તે
 આવી. આવતાં જ દેવની માયાથી તેને ઉમરમાં દેમ વામ્બાથી
 શીરો પડેને દૂટી મયો, એટલે હોંસમેર મુલમ્મા બીજે શીરો લઈ
 આવી, પણ તેની પણ એવી જ દશા થઈ. એમ દેવે માયાવડે તેના ચારેય

પુત્ર મૃત્યુ પામતાં. બનીસે પુત્રો મૃત્યુ પામ્યા. આથી સુલસાના શોકનો પાર રહ્યો નહિ. છેવટે અભયકુમારના ઉપદેશે સુલસા શોક મુક્ત થઈ. ત્યારબાદ ધર્મમાં નિશ્ચલ થઈ છે એવી તે સુલસાને બ. મહાવીરે અંબડ સન્યાસીદ્વારા ધર્મલાલ દહેવડાવ્યો. અંબડે પરીક્ષા કરી, તેમાં તે સફળ થઈ. છેવટે અંત સમયે સર્વ પાપની આશ્વોચના થઈ, મૃત્યુપામી સુલસા દેવલોકમાં ગઈ, ત્યાંથી વ્યવી તે ભરતક્ષેત્રમાં આવતી ચોવીસીમાં નિર્ભમ નામે ૧૫ માં તીર્થંકર થશે.

૨૩૫ સુભૂમ ચક્રવર્તી

શ્રી અરનાથ પ્રભુના શાસનમાં સુભૂમ નામે આઠમા ચક્રવર્તી થયા. તે હસ્તીનાપુરના કૃતવીર્ય રાજાની તારા નામક રાણીના પુત્ર હતા. તેમનો જન્મ જંગલમાં તાપસના આશ્રમમાં થયો હતો. સમય જતાં વૈતાલપ પર રહેનારા મેધનાદ વિદ્યાધરે તેમને પોતાની પદ્મશ્રી નામની કન્યા પરણાવી હતી. તે વખતે તેનો પ્રતિસ્પર્ધી પરશુરામ નામે પ્રતિવાસુદેવ હતો, તેણે સુભૂમના પિતાને મારી પૃથ્વીને નિઃશત્રિયા કરી હતી એ વાત સુભૂમે પોતાની માતાદ્વારા સાંભળી, તેથી તે ક્રોધવશ બની હસ્તિનાપુરમાં આવ્યો. ત્યાં તેને ચક્રરત્નની પ્રાપ્તિ થવાથી તેણે પરશુરામને માર્યો. જેમ પરશુરામે પૃથ્વીને સાતવાર નિઃશત્રિયા કરી હતી, તેમ તેનાં વેર રૂપે સુભૂમે પૃથ્વીને એકવીસ વાર નિર્ધાઢણી કરી.

અનુક્રમે સાઠ હજાર વર્ષના આયુષ્યવાળા સુભૂમે ચાર દિશામાં ફરી અનેક રાજાઓને પરાજય પમાડી છ ખંડની સાધના કરી અને તે ચક્રવર્તી થયો. અનેક પ્રાણીઓની હિંસા કરતો તે સુભૂમ લોકને પણ સાતમે ખંડ સાધવા ગયો, જ્યાં દરિયામાં રૂબાચી તે મૃત્યુ પામ્યો અને મરીને તે સાતમી નરકમાં ગયો.

એકવાર, બ. પાર્શ્વનાથ ત્યાં પધારતાં સોમિલ પ્રભુની દેશનામાં ગયા.
 દેશના પૂરી થયા. ખાદ તેમણે પ્રભુને પૂછ્યું:-તમારે યાત્રા છે? તમારે
 ઇંદ્રિયોને જીતવાનું છે? તમારે રોગરહિત પણું છે? તમારે નિર્દોષ
 વિહાર છે? તમારે, સરસવ ખાવા યોગ્ય છે કે નહિ? તમારે માંસ
 ખાવા યોગ્ય ખઈ કે નહિ, ફૂલફળ તમારાથી ખવાય કે નહિ? ત્હમે
 એક છો. કે, બે? અક્ષય છો કે, અચ્ચય છો? ત્રગેરે પ્રશ્નો પૂછ્યા.
 પ્રભુએ: તેના બરોબર. જવાબો આપ્યા, આથી સોમિલે પ્રભુ પાસે
 જૈન માર્ગના બાર મતો અંગીકાર કર્યા, તથા જીવ, અજીવાદિ નવ
 તત્ત્વનું જાણપણું કર્યું. સારખાદ સોમિલને લાંબા કાળ સુધી સાધુનો
 સમાગમ થયો નહિ, તેથી તેમનામાં મિથ્યાત્વના પર્યાય વધ્યા, તે પછી
 તેમણે શહેર બહાર બગીચા બનાવ્યા, તેમાં અનેક પ્રકારના વૃક્ષો તથા
 છાંડવાઓ ઉછેર્યાં. તે પછી ફેટલેક સમયે સ્વજનન, મિત્ર અને કુટું-
 બીઓને ભોજન જમાડી, તાપસના સાધનો બનાવરાવી, મોટા પુત્રને
 શૃદ્ધકાપંભાર સોંપી તેમણે તાપસની દીક્ષા અંગીકાર કરી, અને તામલી
 તાપસની પેઠે તેઓ સધળા ક્રિયાઓ કરવા લાગ્યા. એકવાર એક દેવે
 આવીને તેમને કહ્યું કે-સોમિલ, ત્હારી પ્રવૃત્તિઓ ખોટી અને અગાન-
 કષ્ટ સહન કરવા જેવી છે. આમ દેવે લાગણાગટ ચાર રાત્રિ સુધી
 તથુ તથુ વખત કહ્યું. છેવટે પાંચમી રાત્રિએ કહ્યું કે પહેલાં તે પ્રભુ
 પાર્શ્વનાથ પાસે મત અંગીકાર કરેલાં, તે મૂઢી દૃષ્ટિ મિથ્યા કષ્ટમાં
 કેમ પડ્યો? આથી સોમિલ સમજ્યો, દેવ નમસ્કાર કરી ચાલ્યો
 ગયો. પછી પુનઃ સોમિલે આવકના મત શૃદ્ધજી કરી ધણે તપ કર્યો.
 અંત સમયે અનશન કરી, પૂર્વ મતજંગની આશ્રોચના લીધા વગર,
 તે કાગ કરીને શુક નામે મઠ થયો. ત્યાંથી ચ્યવી તે મહાવિદેહમાં
 જ-મી મોકલ જશે.

૨૩૮, સોરિયદત્ત મચ્છીમાર.

નંદીપુર નામનું ગ્રામ હતું. ત્યાં મિત્ર નામે રાજા હતો. તે
 રાજાને એક સીરીયા નામનો રસોયો હતો. તે ધણેજ ખાધો હતો.

[illegible]

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions, including sales, purchases, and expenses. It emphasizes the need for a systematic approach to record-keeping, such as using a ledger or accounting software, to ensure that all financial data is properly documented and organized.

2. The second part of the document focuses on the importance of regular reconciliation of accounts. It explains that reconciliation involves comparing the company's internal records with external statements, such as bank statements or supplier invoices, to identify any discrepancies or errors. This process is crucial for ensuring the accuracy of the financial statements and for detecting any potential fraud or mismanagement.

3. The third part of the document discusses the importance of budgeting and financial planning. It explains that a budget is a financial plan that outlines the expected income and expenses for a given period, typically a year. It emphasizes the need for a realistic budget that takes into account all potential risks and uncertainties, and that is regularly reviewed and updated as circumstances change.

4. The fourth part of the document discusses the importance of financial reporting. It explains that financial reports provide a summary of the company's financial performance over a given period, and are used by management and external stakeholders to make informed decisions. It emphasizes the need for accurate and timely financial reporting, and for the use of standardized accounting principles and practices.

5. The fifth part of the document discusses the importance of financial control. It explains that financial control involves the implementation of policies and procedures to ensure that the company's financial resources are used efficiently and effectively. It emphasizes the need for a strong internal control system, which includes measures such as segregation of duties, authorization of transactions, and regular monitoring of financial performance.

6. The sixth part of the document discusses the importance of financial risk management. It explains that financial risk management involves the identification, assessment, and mitigation of financial risks, such as currency fluctuations, interest rate changes, and credit default. It emphasizes the need for a comprehensive risk management strategy, which includes measures such as hedging, diversification, and the use of financial derivatives.

7. The seventh part of the document discusses the importance of financial transparency. It explains that financial transparency involves the disclosure of financial information to external stakeholders, such as investors, creditors, and the public. It emphasizes the need for accurate and timely financial reporting, and for the use of standardized accounting principles and practices.

8. The eighth part of the document discusses the importance of financial innovation. It explains that financial innovation involves the development of new financial products and services, such as derivatives, structured products, and alternative financing arrangements. It emphasizes the need for a strong regulatory framework, which ensures that financial innovation is conducted in a safe and sound manner.

9. The ninth part of the document discusses the importance of financial sustainability. It explains that financial sustainability involves the ability of a company to maintain its financial health and performance over the long term. It emphasizes the need for a strong financial foundation, which includes measures such as maintaining a healthy balance sheet, generating consistent cash flow, and investing in research and development.

10. The tenth part of the document discusses the importance of financial ethics. It explains that financial ethics involves the application of moral principles to financial decision-making. It emphasizes the need for a strong ethical framework, which includes measures such as the establishment of a code of conduct, the implementation of a whistleblower policy, and the promotion of a culture of integrity.

ઉત્પન્ન થયો. ત્યાંથી નીકળી અનંત સંસાર પરિવ્રમણ કરતાં કરતાં
છેવટે મનુષ્ય જન્મ પામી તે મોક્ષમાં જશે.

૨૩૯ સંવતિરાજ.

પંચાલ દેશના કપિલપુર નગરમાં સંવતિ નામનો રાજા હતો.
એકવાર તે પોતાની ચતુરંગી સેના સાથે પોતાના કેશરી નામના
ઉદ્ધાનમાં શિકારાર્થે ગયો. ત્યાં તેણે ઘણા મૃગલાચ્છાનો સંહાર
કયો. તે ઉદ્ધાનમાં ગર્દભાળી નામના એક મુનિ ધ્યાનદશામાં લીન
હતા. મૃત્યુના ભયથી શિકારના પંજમાંથી નાસી છૂટેલું એક મૃગ
ધ્યાનસ્થ મુનિ તરફ દોડવા લાગ્યું, તેવામાં રાજાએ તેને એક બાણ
વડે ધાવલ કર્યું. મૃગ ત્યાં જ લગભગ મુનિ સમીપ પહોંચી મૃત્યુને
શરણ થયું. તેને સેવા માટે રાજા તે જગ્યાએ આવ્યો, તેવામાં તેણે
એક ધ્યાનસ્થ જૈન મહાત્માને તે જગ્યાએ જોયા. આથી રાજા
મનમાં ભય પામ્યો અને ખેદપૂર્વક વિચારવા લાગ્યો કે અહો ! મેં
પાપીએ માંસમાં શુદ્ધ બનીને મુનિના મૃગને માર્યું ! આ મૃગ
મુનિનું જ હોવું જોઈએ, નહિ તો તે મુનિ પાસે આવે નહિ. અરે,
હવે શું થાય ? જો આ મુનિ ક્રોધાયમાન થશે તો તેઓ પોતાના
તથાગતથી મને અને મારાં સૈન્યને બાળી મૂકશે. એમ બંદીને તે
મુનિ પાસે આવ્યો અને તેમના પગમાં વંદન કરી નમ્રતાપૂર્વક
બોલ્યો:—હે મુનિ ! હે તપસ્વી ! મ્હારો અપરાધ દામા કરો, મેં
આપના મૃગને જોળખ્યું નહિ. મુનિ ધ્યાનસ્થ હોવાથી રાજાના
કથનથી કંઈ પણ બોલ્યા નહિ, આથી રાજા વધારે ભયભીત
જન્યો; ને વધારે નમ્રતાથી કહેવા લાગ્યો:—હે મહારાજ ! કગળા-
સાગર ! મ્હારા સામે જુઓ, હું આ નગરનો સંવતિ રાજા છું.
મ્હને બોલાવી મારો ઉદ્ધવેશ ટાળો. યોદીવારે ગર્દભાળી મુનિએ
કારોત્તર્મ પાળ્યો અને કહ્યું:—રાજા ! તને અજ્ઞ હું, અને તુ

[illegible]

મનુષ્યભવ પામ્યો છું. આ પ્રમાણે - વાર્તાલાપ થતાં ક્ષત્રિયરાજ
રૂપિને ધણો આનંદ થયો અને તેઓ છૂટા પડ્યા. અનુક્રમે સંયમ
માર્ગમાં વિચરતાં સંયતિ રાજર્ષિને કૈવલ્યસ્થાન થયું અને તેઓ
મોક્ષમાં ગયા.

૨૪૦ સંભવનાથ.

વર્તમાન ચોવીસીના ત્રીજા તીર્થંકર શ્રી સંભવનાથ, આવસ્તી
નગરીના નિતારી રામની સેનાદેવી રાણીની કુક્ષિમાં, નવમા દેવ-
લોકમાંથી, ચપ્પીને ઉત્પન્ન થયા. માતાએ ચૌદ સ્વપ્ન દીઠાં. માગશર
શુદ્ધિ ૧૪ ના રોજ પ્રભુનો જન્મ થયો. ૫૬ દિગ્ગુમારી દેવીઓએ
મુક્તિકાર્કર્મ કર્યું. ઇંદ્રોએ પ્રભુને મેરુ પર્વત પર લઈ જઈને જન્મો-
ત્સવ ઉજવ્યો. પિતાએ સંભવનાથ એવું નામ આપ્યું. યૌવનાવસ્થા
થતાં તેઓ અનેક રાજકન્યાઓ પરણ્યા. પંદર લાખ વર્ષો સુધી
કૌમાર્યવસ્થામાં રહ્યા પછી પિતાએ તેમને રાજ્યગાદી પર બેસાડી
દીક્ષા લીધી. ૪૪ લાખ પૂર્વ અને ૪ પૂર્વાગ સુધી રાજ્ય ભોગવ્યું,
તે પછી ભૌતિક દેવોની પ્રેરણાથી વરસીદાન આપી, પ્રભુએ માગશર
શુદ્ધિ પૂર્ણિમાએ એક દહ્મર રાજ્યો સાથે દીક્ષા લીધી. ચૌદ વર્ષ
૪૬મરથપણામાં રહ્યા પછી કાર્તિક વદિ પાંચમે તેમને કૈવલ્યસ્થાન થયું.
તેમને ચાર વગેરે ૧૦૨ મણ્ડરો હતા.

સંભવ નિનના સંઘ પરિવારમાં ૨ લાખ સાધુ, ૩૩૬ દહ્મર
માધવીઓ, ૨૯૩ દહ્મર શ્રાવકો અને ૬૩૬ દહ્મર શ્રાવિકાઓ
હતા. અંતિમ સમયે પ્રભુએ સમેતશિખર પર એક દહ્મર મુનિઓ
સાથે માસિક અનસાન કર્યું અને એક શુદ્ધિ પાંચમે તેઓ મોક્ષ
પધાર્યા. સંભવનાથ પ્રભુનું એકંદર આયુષ્ય ૬૦ લાખ પૂર્વનું હતું.
પાતના અસંખ્યાના ખંડ કરી, ઠાસી ઠાસીને તે કુવામાં ભરે, પછી તેમાંથી
એક ખંડ સો સો વરસે કાઢે અને ન્વારે તે કુવા ખાલી થાય ત્યારે તેને
એક મરથોપમ કહેવાય એવા દસ કોડ કોડ (દસકોડને દસકોડે ગુણીએ)
કુવા ખાલી થાય ત્યારે એક સામરોપમ કહેવાય, એમ અન્યકાર વર્ણવે છે.

૨૪૧ હરિસેન (ચક્રવર્તી).

કવિપ્રાકૃત નમસ્કા મહા હરિ નામે ગણ કરી મેઘ
 નામની મહત્ત્વ દત્તી. તમને મહાન શક્તિમાળી હૃદયથી તેનું તપ
 હરિસેન. શ્રીચંદ્ર પામતા હરિસેન ગણપાત્રને આજ્ઞા અને અન્વ
 રૂપથી મેઘની જેમ જેવાની આયુષ્યદયામાયા ચક્રવર્તી રૂપથી
 તમને મહત્ત્વ દત્તી. તમને મહાન શક્તિમાળી હૃદયથી તેનું તપ
 હરિસેન. શ્રીચંદ્ર પામતા હરિસેન ગણપાત્રને આજ્ઞા અને અન્વ
 રૂપથી મેઘની જેમ જેવાની આયુષ્યદયામાયા ચક્રવર્તી રૂપથી

૨૪૨ હરિસેન

.....

૨૪૩ હરિસેન

.....

કુળમાં ઉત્પન્ન થયો, અને રૂપના મદથી તે બેડોળ, કાળો અને કદરૂપો થયો. તેનું બેડોળપણું જોઈને તેના માળાપ અને સ્વપર જનો સૌ કોઈ તેની સામે તિરસ્કારની નજરે જોતું. એકવાર ગામમાં કંઈક ઉત્સવ હતો. એટલે બધા ચંડાળો એક સ્થળે એકઠા થઈ મોજ શોખ કરી રહ્યા હતા. નાના છોકરાઓ નિર્દોષ રમત રમતા હતા. તેવામાં હરિકેશ તેમની પાસે આવ્યો. હરિકેશનો સ્વભાવ તોફાની હતો, તેથી તે છોકરાઓને મારીને રંજાડવા લાગ્યો. છોકરાઓ રડતાં રડતાં પોતાના માળાપ પાસે ગયા અને હરિકેશ માયાનું કહ્યું. તેમના માળાપોએ બળકેટને ફરિયાદ કરી. એટલે બળકેટ ક્રોધાવમાન થઈને હરિકેશને મારવા દોડ્યો. પણ હરિકેશ ત્યાંથી દૂર નાસી જઈને ધૂળના એક ઊંચા ઢગલા પર બેઠો, અને એકઠા થયેલાં સ્વચ્છાતિજનો તરફ દૂર નજરથી તે જોવા લાગ્યો. મધળા ચંડાળો ટોળે મળીને આનંદ કરી રહ્યા હતા, તેવામાં ભયંકર કુંદાડા મારતો એક વિપધર સર્પ તે ટોળામાં આવ્યો. માણસો ભયભીત બનીને આમ તેમ નાસવા લાગ્યા. એક જોરાવર ચંડાળે આવી તે વિપધર સર્પ ઉપર લાકડીનો ફટકો લગાવ્યો અને સાપના ઢુકડે ઢુકડા કરી નાખ્યા.

યોડીવારે ફરીથી ત્યાં એક બીજો સર્પ આવ્યો. એક બે માણસો બોલી ઉઠ્યા:—મારો, મારો. ત્યારે બીજાઓએ કહ્યું:—ભાઈઓ, આ સર્પને કોઈ મારશે નહિ, કારણ કે તે ઝેરી નથી. એટલે તે કોઈને હાનિ કરશે નહિ. સર્પ ધીરે ધીરે ત્યાંથી ચાલ્યો ગયો. માણસો પુનઃ પ્રમોદ કરવા લાગ્યા.

આ સપણું દસ ધૂળના ઢગલા પર દૂર બેઠેલો હરિકેશ જોઈ રહ્યો હતો. તેણે વિચાર્યું કે, અહો! જ્ઞાનામાં ઝેર હોય છે, તેની જુરી દલા થાય છે, અને જ્ઞાનામાં ઝેર હોતું નથી, જે સર્વદા શાંત છે, તેને કોઈ મનાવતું નથી. અરેબર, હ ઝેરી છં. મારો મરખાવ

[illegible][illegible]

મંદિર હતું, તેમાં હરિકેશ મુનિ કાયોત્સર્ગ ધ્યાનમાં લીન રહ્યા. તિંદુક નામનો યક્ષ હરિકેશ મુનિની તપશ્ચર્યા અને ચારિત્ર્યથી પ્રસન્ન થઈ તેમનો ભક્ત બન્યો અને મુનિની સેવા ચાકરી કરવા લાગ્યો.

હવે તે નગરના રાજાની પુત્રી લદ્દા કેટલીક સખીઓ સાથે તિંદુક યક્ષની પૂજા કરવા આ ઉદ્યાનમાં આવી. ત્યાં તેણે મેલાં ઘેલાં વૃક્ષવાળા અને કદરૂપા શરીરવાળા હરિકેશને જોયા, તેમને જોતાંજ તે ધૂણા પામી અને મુનિની નિંદા કરવા લાગી. પેલા યક્ષથી મુનિની થતી નિંદા સહન થઈ નહિ. તેથી તે રાજપુત્રી પર ગુસ્સે થયો, અને ક્ષણભરમાં તેને જમીન પર પછાડી દીધી. બાળા મૂઠી પામી, અને બેહોશ બની ગઈ. તેના શરીરમાંથી રૂધિર નીકળવા માંડ્યું. આ જોઈ તેની સખીઓ ગભરાઈ ગઈ અને રાજા પાસે જઈ સઘળી વાત નિવેદન કરી. રાજા તિંદુક ઉદ્યાનમાં આવ્યો. તેણે જાણ્યું કે પુત્રીએ આ તપસ્વી સાધુની નિંદા કરી હશે, તેથી સાધુએ ક્રોધાવધાન થઈ આ પ્રભાણે કર્યું લાગે છે. એમ ધારી રાજા બે હાથ જોડી મુનિ પ્રત્યે કહેવા લાગ્યો. હે મહારાજ, મહારી પુત્રીનો અપરાધ ક્ષમા કરો. તરત પેલો યક્ષ રાજપુત્રીના શરીરમાં પેસી ગયો અને બોલ્યો:—હે રાજા! જા, તુ ત્હારી પુત્રીને આ મુનિ સાથે પરણાવે તોજ તે બચે. આ સાંભળી રાજા પોતાની પુત્રીને મુનિ સાથે પરણાવવા કબુલ થયો, એટલે યક્ષ તે બાળાના શરીરમાંથી નીકળી મુનિના શરીરમાં પેડો. પુરોહિતને બોલાવી રાજાએ મુનિ સાથે તે બાળાનું લગ્ન કર્યું. તરતજ તિંદુક યક્ષ મુનિના શરીરમાંથી નીકળી સ્વસ્થાનકે ગયો. બાળાએ મુનિને કહ્યું: મહારાજ! મેં તમારી નિંદા કરી હતી, તો મારો અપરાધ ક્ષમા કરો અને મારો પ્રેમ સ્વીકારો. આ સાંભળી હરિકેશ મુનિ બોલ્યો:—હે બાળા, હું જે મહામતધારી સાધુ છું અને જ્ઞાનચારી છું. અમારાથી મન વચન કાપાએ સ્ત્રી સમાગમ થઈ શકે નહિ. બાળા! મેં તારી સાથે

૪૨મું કુટુંબ નરિયા પળુ આપણે આજે મગીરમા પ્રવેશવાનો આપણ
 જન્મ્યું છે. અહીં કૃષા કુટુંબ તમે કૃષી આપણે વચન આપો આપણે બોલતા
 નરિયા જન્મ્યું છે. અહીં વચનથી નિગમ દર્શાવે છે. આપણે એક આપણે એક
 મગીરમા આપણે વચન દિવસે મગીરમા પ્રવેશવાનો બોલતા આપણે
 જન્મ્યું છે. અહીં વચનથી વચનથી આપણે આપણે આપણે
 જન્મ્યું છે. અહીં વચનથી વચનથી આપણે આપણે આપણે
 જન્મ્યું છે. અહીં વચનથી વચનથી આપણે આપણે આપણે

1. 凡在本行開辦之各項業務，均應遵守本行所定之規章，並應隨時注意本行所定之規章，如有違反者，本行將依法究辦。

1. The first group of people who are interested in the study of the history of the world are the historians. They are people who study the past and write about it. They are interested in the events that have shaped the world and the people who have lived through them. They are also interested in the changes that have taken place over time and the reasons for these changes.

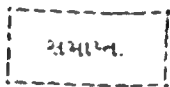
1. *Chlorophyll a* (Chl *a*)

‘હે ભૂદેવો, હું બ્રહ્મચારી છું, નિરંતર તપશ્ચર્યા કરું છું, સાત્ય બોલતો નથી, અને વધેલાં અન્નમાંથી નિર્દોષ ભોજન લઉં. તમે તો યજ્ઞમાં દ્વિસા કરો છો, ગુહું બોલો છો, બ્રહ્મચર્યા જાતી નથી, માટે હું પવિત્ર છું તો મને તમારા માટે નીપજાવેલાં ભોજનમાંથી થોડુંક આપો.’

આ સાંજળતાં બ્રાહ્મણો વધુ ગુસ્સે ચલા અને મુનિને ત્યાંથી ડોકી દાઢવા તત્પર થયા. સુવાન બ્રાહ્મણો એકદમ યજ્ઞ મંડપમાંથી દાર નીકળી આવ્યા, અને સૌ કોઈ મુનિને મારવા લાગ્યા. આ બા દસ્ય તિલુક યજ્ઞના જોવામાં આવ્યું. તેથી તે મુનિની બહારે બાવ્યો અને મુનિના શરીરમાં પેસી ગયો. પેસતાં જ તેણે પોતાના ક્ષત્ર્ય બળથી અનેક બ્રાહ્મણોને ભોંય ભેગા કરી દીધા. કેટલાકના તાક, કાન, મોં છુંદી નાખ્યાં, કેટલાકના શરીરમાંથી શોહિતી ધારાઓ વહેતી કરી દીધી. એટલાંમાં રૂદ્રદત્ત બ્રાહ્મણ અને રાજકન્યા ભદ્રા ત્યાં આવી પહોંચ્યા. ભદ્રા હરિકેશ મુનિને ત્યાં ઉભેલા જોઈ આશ્ચર્ય પામી અને તેમને જાળખી તેમના ચરણમાં તેણીએ વંદન કર્યું.

ભદ્રાએ ખીજા ભૂદેવોને કહ્યું: ત્હમે આ મહામુનિની નિંદા શા માટે કરો છો? આ તો મહાવ્રતાપી તપસ્વી મહાત્મા છે, અને બાળ બ્રહ્મચારી છે. યજ્ઞના પ્રભાવે તે મહને પરમમા હતા, પરંતુ પોતે બ્રહ્મચારી હોવાથી તેમણે મારો સ્વાગ કરેલો. માટે આ પવિત્ર મુનિને જે જોઈએ તે ખુશીથી આપો. એમ કહી તે ભદ્રા મુનિની ક્ષમા માગવા લાગી. યજ્ઞ આ વખતે મુનિના શરીરમાંથી પલાયન કરી ગયો. એટલે મુનિએ બાળાને કહ્યું:—હે બાળા, હું ત્યાગી અને તપસ્વી છું, મારાથી કોઈ યજ્ઞ રોકે નહિ; પણ યજ્ઞના પ્રવેશવાથી આમ બન્યું હતું. મારે માસકમણ્ણુ આજે પારણું છે. માટે તમે યજ્ઞ માટે નિપજાવેલાં અન્નમાંથી મને થોડુંક આપો. તરત રાજકન્યાએ હરિકેશ મુનિને લિહાદાન આપ્યું. સુષાત દાનતા પ્રભાવે ‘અદો-દાન, મહાદાન’ એવો ત્યાં આકાશ ધ્વનિ થયો. યજ્ઞ પાત્રમાં

દિવ્ય સુવર્ણની વૃષ્ટિ મુખે, એ કોઈ સ્વચ્છ મનોને મુનિનો
 આગવા લાગ્યા, હરિદાસ મુનિએ તેમને પ્રત્યેષ આપ્યો કે
 જાન્યોને મુનિનો ઉપદેશ કર્યો, તેથી તેમને દીક્ષા લોપો ભેષ
 અને, ને પ્રતિષેષ પમાડી, અહમુત લગમમાં કરી, હરિ
 મુને મહાત્મા કુલમ, ઉચ્છેદન કરતા આત્માની તરમતમ મા
 જ, અને, કૌતુહલ પામ્યા, અને નિહાળવાને લાગ્યા
 એ હરિદાસ મુને મહાત્મા મહાત્મા તરમતમ મામમમ
 જ, અને, અને, અને, અને

કલ્યાણ સાધના

તારાં સર્ગાંસર્ગથી, વિષયભોગો કે દ્રવ્યસંપત્તિ તારૂં રક્ષણ કરી શકતાં નથી, કે તને બચાવો શકતાં નથી; તેમજ, તું પણ તેમનું રક્ષણ કરી શકતો નથી, કે તેમને બચાવી શકતો નથી. દરેકને પોતાનાં સુખ દુઃખ જાતેજ ભોગવવાં પડે છે. માટે, જ્યાં સુધી પોતાની ઉંમર હજી મૃત્યુથી ઘેરાઈ નથી, તથા શ્રોત્રાદિ ઇન્દ્રિયોનું બળ તેમજ પ્રજ્ઞા સ્મૃતિ-જ્ઞાન શક્તિ વગેરે કાયમ છે, ત્યાં સુધી, અવસર ઓળખી, શાણા પુરતે પોતાનું કલ્યાણ સાધી લેવું જોઈએ.

—શ્રી આચારાંગ સૂત્ર.

* * *

જેને તું હણવાનો વિચાર કરે છે, તે તું પોતેજ છે; જેને તું આશા આપવા માગે છે, (જેના પર તું અધિકાર ભોગવવા માગે છે) તે તું પોતેજ છે; જેને તું સંતાપ આપવા માગે છે, તે તું પોતેજ છે; જેને તું દયાવવા ઇચ્છે છે, તે તું પોતેજ છે અને જેને તું ઉપદ્રવ કરવા માગે છે તે પણ તું પોતેજ છે.

સમજન માણસ આ પ્રમાણે સમજીને પોતાનું જીવન વીતાવતો હતો, કોઈ પણ જીવને મારતો નથી, ખીજની પાસે મરાવતો નથી અને (ખીજ જીવ પ્રતિ આચરેલું દુઃખાદિ) પોતાને-આત્માને પાછળથી ભોગવવું પડે છે એમ સમજીને તેને ચાહતો પણ નથી.

—શ્રી આચારાંગ સૂત્ર.

* * *

અંતઃકરણપૂર્વક સત્યની અન્વેષણા કર! અને સર્વ જીવો પર નૈરીશ્વર્ય ધારણ કર!

—શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર.

* * *

પીજું છું પાંદડું જેમ રાત્રિના સમૂહો પસાર થયે (કાળ પૂરો થઈ ગયા પછી) પડી જાય છે. તેમ મનુષ્યોનું જીવિત પણ અપુખ પૂર્ણ થયેથી પડી જાય છે. માટે હે જોતમ, સમય માત્રનો પ્રભા નહર.

—શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર.

પુરવાણી અને સુદ્ધિ

વાર્તા-નં. ૧—અકપિત ૩૦૦ શિષ્યોના અધ્યાપક હતા. ૪૬ મા વર્ષે દીક્ષા લઈ, ૫૮ મા વર્ષે કેવલ્યજ્ઞાન પામ્યા. ૨૧ વર્ષ કેવલ્ય પ્રવળ્યો પાળી, ૭૮ વર્ષની ઉંમરે મોક્ષમાં ગયા.

પાઠાનં. ૨—ગોત્રરગામ મગધદેશનું હતું. અગ્નિશ્રુતિ ૫૦૦ શિષ્યોના અધ્યાપક હતા. ૪૭ મે વર્ષે દીક્ષા લઈ ૫૬ મા વર્ષે કૈવલ્યજ્ઞાન પામ્યા. ૧૬ વર્ષ કૈવલ્ય પ્રવચન્યા પાળી, ૭૪ વર્ષે વૈલા-ભારગિરિ પર એક માસના અનશનને અતિ મોક્ષમાં ગયા.

વાર્તા નં. ૩—કૌશાંબી નહિ, પણ કોશલા (અયોધ્યા) નગરી
જોઈએ. અયોધ્યાતોને ૩૦૦ સિંધો હતા. ૪૭ મા વર્ષે દીક્ષા, ૫૬
મા વર્ષે કૈવલ્યચાન, ૧૪ વર્ષની કૈવલ્ય પ્રવળ્યા અને ૭૨ મા વર્ષે
મુક્તિપદ પ્રાપ્ત કર્યું.

વાર્તા નં. ૬—અજીતનાથ ઉઘા તીર્થંકર નહિ, પણ ખીન તીર્થંકર છે.

વાર્તા નં. ૧૮—અભગ્રસેન અથવા અભગ્રસેન.

વાર્તા નં ૨૦—અભિય, અભિયિ અથવા અભિય પદ્ય કહે છે.

વાર્તા નં. ૩૦—અશુભમાણીના ૭ મિત્રો હતા એમ નહિ,
૫૫ ખીજા ૩૦૪ ૭ મિત્રો હતા

વાર્તાનં. ૫૩—અબડ સાથે નહિ, પણ અબડ વિના
શિષ્યો તૃપ્તાતુર હતા.

વાર્તા નં. ૫૬—ખાલજી મંડાલ નદિ, ૫૫૩ કરકંડુને મંડાલ
ધારી દધિવાદન ઉશ્કેરાયો હતો.

વાર્તા નં. ૬૨—ગૌતમસ્વામી કેશીસ્વામી પાસે આત્મા, પશુ
વંદન કરવા જવું જોઈએ અને જાવડુકા વંદન કર્યું એ દર્શાવતી
આમૃતપાઠે નથી. બવહાર હોયો મંજરિન છે.

ચાર્તા નં. ૯૨ તથા વાર્તા નં. ૧૩૬—મહાભારતુનિ અને
 અંગ્રેજીમાં જેની સાથે મહેરબાની લખવા સંબંધિત પદ્યો

અગાઉથી થયેલા ગ્રાહકોની નામાવળી

૧૫૨ ચોટીલા

૧૫૧ શેઠ નેમચંદભાઈ દાકરશી

૩૪ બેઠાદ

૧ જનલાલ ભુદરભાઈ શેઠ

૧ વકીલ હિમતલાલ વેલશી

૧ દોશી સોમચંદ માણેકચંદ

૪ સ્થા. જૈન ખાડશાળા

૧ શા. લખમોચંદ દેવશી

૧ વૈદ ગીરધરલાલ હમનલાલ

૧ વોરા વખતચંદ લક્ષ્મીચંદ

૧ શા જયંતિલાલ ધનજીભાઈ

૧ શા ગાંડાલાલ નાનચંદ

૧ શા ગાંડાલાલ જશા

૧ ખંધાર મોહનલાલ જીવાભાઈ

૧ ખંધાર ચતુર કલાણુ

૧ ગોપાણી ભુદર દાકરશી

૧ ગોપાણી લખમીચંદ ચતુર

૧ ગોપાણી ઝોમડ મુળચંદ

૧ દોશી નરોત્તમ નરશી

૧ માસ્તર સુખલાલ શાવલાલ

૧ શા ગુલાબચંદ કાગીદાસ

૧ ગોપાણી નાગર વિહલ

૧ શા અમનલાલ દીપચંદ

૧ પા. રતનશી નયુ આવસાર

૧ આવસાર વીહલ નરશી

૧ „ ખીમચંદ નીમજી

૧ ગાંધી અનોપચંદ ચત્રભુજ

૧ મણીયાર નાનચંદ બાવાભાઈ

૧ પારેખ જગજીવન નાનચંદ

૧ વસાણી કસ્તુર હરીચંદ

૧ નાગલપુર સ્થા. જૈન સંઘ

હ. સલોટ મોહનલાલ

પાનાચંદ

૧ શા. મુળચંદ હીરાચંદ

બોડી પીપરડી

૧ શા. પ્રેમચંદ તારાચંદ

૧ ભા. ત્રીભોવન વેલશી

૩૭ અમદાવાદ

૫ શેઠ આત્મારામ માણેકલાલ

૫ હિમતલાલ ગીરધરલાલ

પારેખ

૨ ભા. હમનલાલ શામળદાસ

સરસપુર

૨ સધવી ધરમશી માણેકચંદ

૨ મોતીચંદ ધારશીભાઈ દોશી

૧ મોરારજી ધનજીભાઈ પટ્ટીયા

૧ સ્થા. જૈન મિત્ર મંડળ

૧ લખમીચંદ કવેરચંદ

મંપરી

૧ શા પ્રેમચંદ મંડંગચંદ

૧ શા અણેકલાલ પ્રેમચંદ

૧ મેઠી નાદાલાલ મદાદેવ

ત્રીકમજી અમીચંદ
મયાચંકર લીલાધર
પારેખ ઉત્તમચંદ ત્રીભોવન
સંઘવી ગોકળદાસ નેણી
લાલજી સુંદરજી નામજી
શેઠ હગનલાલ લાલચંદ

૮ વાંકાનેર

સંઘવી ઝુંઝાભાઈ સોમચંદ
વખારીયા જટારાંકર જગજીવન
સંઘવી વીકમચંદ જેચંદ
સંઘવી મોહનલાલ શામજી
સંઘવી અન્નતલાલ શામજી
મેતા કાંતિલાલ કપુરચંદ
મેતા વાઘજી ગુલાબચંદ
શા. મગનલાલ કાલીદાસ

૯ કાંઠાસગઢ

દેવચંદ અમુલખ મહેતા
કુલચંદ કીરચંદ દોશી
પાનાચંદ ખોડીદાસ મહેતા
રેનીલાલ કેસવજી મહેતા
દરસુખલાલ દરખચંદ દોશી
ચંકરલાલ ઉમિયાચંકર મહેતા

૪ ઝરીઆ

જવાણકર કાલીદાસ ખોખાણી
જમજીવન માણેકચંદ મહેતા
જાગરદાસ એચ શાહ
જવજી વલ્લભજી માટલીયા

૭ રાયપુર

માઈ મુલતાનચંદ લખમીચંદ
માઈ જસકરજી અગા

૧ ભાઈ ખુશાલચંદ માણેકચંદ
૧ ભાઈ હગનભાઈ મુળચંદ
૧ ભાઈ નાગજી પાનાચંદ
૧ ભાઈ પરસોતમ જીવન
૧ ભાઈ શામજી કાલીદાસ

૭ સરસાઈ

૧ શ્રી સરસાઈ જૈન લાયબેરી
૧ ગાંધી જેચંદ ટીંગાભાઈ
૧ શાહ મોતીચંદ સોમજી
૧ શાહ મોનજી પરસોતમ
૧ શાહ રતીલાલ શામજી
૧ બદાણી રામજી હીરાચંદ
૧ ગાંધી રાધવજી કાલાભાઈ
—મોણીયા

૭ ગઢડા

૧ નારણદાસ બીખાભાઈ પોરટ
માસ્તર
૧ કામદાર માણેકચંદ ટાકરશી
૧ ગોસલીયા નરસીદાસ ગોકળ
૧ શા મોહનલાલ પ્રેમચંદ
૧ બેન સાંકળી વર્ધમાન
૧ કેરાસીન જૈનચાગા હ.
પોપટલાલ

૧ રાધવજી વાલજી

૭ પુના

૭ કાવેરીયા ગુલરાજ સતીકચંદજી
અદગીચાગા

૧૧ ઉપસેરા

૨ દોશી દેવચંદ દરખચંદ
૧ દોશી મુળજી મહન
૧ ટી નેમચંદ

- ૧ શા. વીરજીભાઈ ખીમચંદ—
નાવડા
- ૧ કામદાર મોહનલાલ હીરાચંદ
બાબરા
- ૧ શા. ત્રંબકલાલ કુંવરજી—રસોલ
- ૧ દેસાઈ જગજીવનજેયંદભાઈ—
બગસરા
- ૧ શા કુંવરજી જાદવજી—પાલેજ
- ૧ કોશરી વજરાજ કાલીદાસ—
વડાલ
- ૧ ગુલાબચંદ તુલસીદાસ ગાંધી
ધોધલા (દોવ)
- ૧ શા હામોદર મુળચંદ ,,
- ૧ શા ધીરજીલાલ લખમીચંદ—
વોંછીયા
- ૧ રથા. જૈન મંધ—સુદામડા
- ૧ શા. મગનલાલ લખમીચંદ
બોડેલી
- ૧ ગા. રવજી નારજી, સેક્રેટરી
રથા. જૈન સંઘ—મોંગરોળ
- ૧ છોટાલાલ ગુલાબચંદ શાહ—
નાર
- ૧ દોશી જીવરાજ લાલચંદ—
સોજુંદ
- ૧ શા વાડીલાલ આસારામ ,,
- ૧ રાણી પ્રાગજી રવજી પુરતકા—
લય—બેસાળું
- ૧ વોરા મુળચંદ હરખચંદ—
જામદબુ
- ૧ બા. ચંપકલાલ મગનલાલ—વમો
- ૧ શા. હરજોવન ધરમજી—ખીજરડી

- ૧ શા. ત્રેમચંદ વસનજી—
વેરાવળ બંદર
- ૧ રથા. જૈન ઉપાશ્રય હ. શા.
વાલજી મનજી—કોટકોરા
- ૧ લલુભાઈ નાગરદારા—ચંદરવા
- ૨ શ્રી શ્રે. રથા. જૈન પાર્શ્વનાથ
મિત્ર મંડળ—બદનાવર
- ૧ અંગાલાલ રણછોડભાઈ
શીવરાજપુર
- ૧ રથા. જૈન સંઘ. ક. પુંજીલાલ
લિમતલાલ—પ્રાંતીજ
- ૧ રોક આત્મારામ મોહનલાલ કસોલ
- ૧ શ્રી લવજી સ્વામી જૈન ક્રી
લાયબેરી—ચોટીલા
- ૧ શ્રી લવજી સ્વામી રમારક
લાયબેરી—જુનાગઢ
- ૧ શ્રી લવજી સ્વામી રમારક જૈન
લાયબેરી—આબુ દપુર
- ૧ „ „ બાડલા
- ૧ „ „ ખીરમરા
- ૧ „ „ ખાટડી
- ૧ „ „ રામપુરા
- ૧ „ „ મેનકપુર
- ૧ „ „ ખોડુ
- ૧ „ „ વસનડી
- ૧ „ „ દેવાદરા
- ૧ „ „ અકેરાગીયા
- ૧ „ „ રાજપુરા
- ૧ „ „ જામકેરાગીયા

